

Møte torsdag den 11. desember 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 28):

1. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015))
2. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 98 S (2014–2015), jf. Prop. 28 S (2014–2015), unntatt kap. 1137)
3. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 96 S (2014–2015), jf. Prop. 29 S (2014–2015), unntatt kap. 926)
4. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og EU om gjensidig adgang til fiske i Skagerrak for fartøyer som fører dansk, norsk eller svensk flagg (Innst. 68 S (2014–2015), jf. Prop. 129 S (2013–2014))
5. Innstilling fra næringskomiteen om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2014 og fisket etter avtalane i 2012 og 2013 (Innst. 55 S (2014–2015), jf. Meld. St. 26 (2013–2014))
6. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Nærings- og fiskeridepartementet (Statkraft SF – finansielle rammer) (Innst. 108 S (2014–2015), jf. Prop. 40 S (2014–2015))
7. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015))
8. Referat

Presidenten: Representantene Freddy de Ruiter, Sverre Myrli, Morten Wold, Jan Arild Ellingsen og Hans Olav Syversen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sverre Myrli. – Andre forslag foreligger ikke, og Sverre Myrli anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil fremsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:01:19]: På vegne av representantene Hans Olav Syversen, Olaug V. Bollestad og meg selv har jeg gleden av å framsette et forslag om oppheving av juryordninga og erstatte den med meddomsrett.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 til og med nr. 3 behandles under ett. – Dette anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:58]

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområdene 9, 10 og 11) (Innst. 8 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015))

Sak nr. 2 [10:02:15]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 98 S (2014–2015), jf. Prop. 28 S (2014–2015), unntatt kap. 1137)

Sak nr. 3 [10:02:31]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 96 S (2014–2015), jf. Prop. 29 S (2014–2015), unntatt kap. 926)

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Geir Pollestad (Sp) [10:03:47] (komiteens leder): Viktigheten av et velfungerende og verdiskapende næringsliv i Norge er det bred enighet om i komiteen. Komiteens innstilling viser likevel at det er tydelige politiske skillelinjer. For å unngå bruk av karakteristikk skal jeg nøye meg med å si at et budsjett er blitt bedre gjennom behandlingen i Stortinget.

Det er også positivt at komiteen har blitt enige om å utsette vedtak om eventuelle fullmakter til nedsalg i norske bedrifter til behandling av eierskapsmeldingen.

Jeg vil takke komiteen for samarbeidet i budsjettprosessen.

Senterpartiet vil ha en politikk for å ta hele landet i bruk. Derfor ønsker vi å satse på en bred næringspolitikk som både har gode, generelle rammevilkår i bunnen, og som har spisse, målrettede virkemidler. Vi gjør det fordi vi mener det er gunstig for framtidig verdiskaping i Norge. Senterpartiets næringspolitikk, samferdselspolitikk og distriktspolitikk bygger opp under dette.

Senterpartiet er sterkt kritisk til regjeringens passive og næringsnøytrale politikk, som det f.eks. er å kutte ut Copernicus-programmet, stryke marint verdiskapingsprogram, kutte i reiselivssatsingen og avvikle selfangstnæringsen.

Senterpartiets alternative budsjett inneholder en kraftig satsing på skog. Vi har en skogpakke, på 1 mrd. kr over regjeringens nivå, som tar for seg alle deler av verdikjeden innenfor skogen og skognæringen.

Senterpartiet ønsker å satse på den maritime næringen. Vi mener at det er en klar sammenheng mellom norske sjøfolk og maritim næring. Senterpartiet vil derfor styrke og lovfeste nettolønnsordningen. I tillegg ønsker vi å gi ordningen et mer dekkende navn gjennom å endre navnet på posten til «Tiltak for å sikre realkompetanse i maritim sektor». Det er det det handler om.

Innenfor havbruk lover regjeringen gull og blått hav til oppdrettskommunene. En økning i biomassen skal ifølge regjeringen gi vertskommunene 540 mill. kr i 2015. Prosessen er stanset opp på grunn av uenighet med bransjen, og jeg håper at fiskeriministeren i løpet av debatten kan bekrefte eller avkrefte at kommunene vil se noe til disse pengene i 2015.

Når det gjelder fiskeri, har vi en utfordring i lønnsomheten i fiskeindustrien. Vi venter i spenning på det såkalte Sjømatindustriutvalget. Senterpartiet vil på det sterkeste advare fiskeriministeren mot å bruke dette som en mulighet til å snu opp ned på både deltakerlov og fiskesalgslagslov. Byggverket blir ikke sterkere av å fjerne bærebjelkene.

Innenfor landbruksfeltet har Senterpartiet valgt å legge inn en halv milliard ekstra på jordbruksoppkjøret, fordi vi mener at den avtalen som Stortinget kom fram til i fjor, ikke gir god nok inntektsvekst til å sikre økt matproduksjon. Senterpartiet forventer at vårens oppgjør gir en reell reduksjon i inntektsgapet mellom bønder og andre grupper. Jeg går iallfall ut fra at landbruksministeren har forstått at Stortinget ikke støtter regjeringens landbrukspolitikk.

For å nå målet som Stortinget har satt om økt matproduksjon med grunnlag i norske ressurser, mener Senterpar-

tiet det er nødvendig å satse på landbruksforskningen, og foreslår en økning på 150 mill. kr til formålet.

Senterpartiet legger videre opp til en kraftig satsing på dyrevelferd og har satt av midler til å følge opp handlingsplanen mot antibiotikaresistens. Vi registrerer at statsråden uttaler at hun ikke ønsker en sånn handlingsplan. Jeg tror Stortinget til neste år vil komme til en annen konklusjon.

Senterpartiet har en rekke enkeltsaker som vil komme næringslivet til gode: lettelser i avgiften til næringsmiddelindustrien, styrking av hestenæringen gjennom redusert totalisatoravgift, videreføring av samarbeidsavtalen og kontoravtalen med bl.a. 4H, der regjeringen rir prinsipper og kaster organisasjonene ut av sine kontorer.

Senterpartiets alternative budsjett sikrer verdiskaping i hele landet. Jeg tar opp de forslagene i innstillingen som Senterpartiet står bak.

I Innst. 96 S, I, har kap. 926 ved en inkurie kommet inn. Der skal det ikke være.

Presidenten: Da noterer vi oss det.

Representanten Geir Pollestad har tatt opp de forslagene han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A) [10:08:36]: Jeg er enig med komitélederen i at dette kommer til å bli den debatten som markerer at regjeringa har forlatt den aktive næringspolitikken og med stor tyngde begir seg inn i den passive næringspolitikken. Det som overrasker mange av oss, er at regjeringens partiene nå hadde en stor sjans til å kunne løfte bl.a. skognæringa i Norge som et godt alternativ til hva vi skal leve av i framtida. Vi har sett dette bl.a. gjennom kutt i forslaget når det gjelder både forskning og utvikling og trebasert næring, men ikke minst ved at man ikke griper fatt i det som endog står i regjeringsplattformen knyttet til skatt, hvor man altså i regjeringsplattformen sier at man i hvert fall skal foreslå å redusere gevinstbeskatningen ved salg av skogeierdommer. Det kunne være interessant å høre om Senterpartiet også støtter – slik jeg forstår det – Kristelig Folkeparti, Arbeiderpartiet og snart et flertall på Stortinget, som også ønsker det som faktisk står i regjeringsplattformen, men som regjeringen ikke leverer på, nemlig å sette ned gevinstbeskatningen.

Geir Pollestad (Sp) [10:09:43]: Satsingen på skognæringen er tydelig i vårt alternative budsjett. Som jeg sa i innlegget mitt, går det på hele spekteret i hele næringskjeden, bl.a. skogplanting – der rister noen på hodet over regjeringens forslag om begrenset planting og senere evaluering av hvorvidt skogen bandt CO₂ – så vi har en langt mer offensiv satsing på skog. Jeg vil òg trekke fram ulike virkemidler for å få fram ny teknologi og nye bruksområder for skogen.

Det er klart at utfordringen for både skog- og landbruksnæringen er omsetning av eiendommer. Regjeringens svar er å oppheve konsesjonsloven. Jeg har ingen tro på det, det medfører store ulemper.

Når det gjelder skatt, støtter Senterpartiet å reduse-

re skattleggingen ved omsetning av skogeiendommer og landbrukseiendommer, og vi håper vi kan få flertall for dette på Stortinget.

Ingunn Foss (H) [10:10:57]: Under den forrige regjeringen ble jordbruksarealene redusert, andelen leiejord økte, selvforsyningsgraden gikk ned, bøndernes gjennomsnittsalder økte, og 180 årsverk gikk ut av næringen. Hva er Senterpartiets svar på at alle piler pekte gal retning, selv med statsråd fra Senterpartiet?

Geir Pollestad (Sp) [10:11:23]: Nå handler denne debatten i utgangspunktet om neste års budsjett, men om en vil snakke om fortiden, så gjør jeg gjerne det, for jeg er stolt av det som Senterpartiet fikk til i regjering da vi satt med landbruksministeren.

Noen fra regjeringspartiene nå ønsker å framstille det som om det ikke skjedde noen ting på landbruksfeltet i løpet av disse åtte årene. Sannheten er at det skjedde en formidabel effektivisering som ingen andre næringer i dette landet kan vise til. Brukene ble større, de ble mer effektive, og vi hadde en reell vilje til å satse på nødvendige rammevilkår for næringen. Det var å legge opp til en inntektsvekst for næringen med jordbruksoppgjøret på et annet nivå enn det en ser i dag. Vi hadde vilje til å stå opp for å sikre landbruket et aktivt tollvern, og vi hadde en restriktiv jordvernpolitikk. Det endte faktisk med at vi nådde de målene vi hadde satt oss. Senterpartiet i regjering er det beste som kan skje norsk matproduksjon.

Ingunn Foss (H) [10:12:22]: Hva er grunnen til at alle pilene pekte i gal retning?

Geir Pollestad (Sp) [10:12:28]: Det er naturlig at en får en nedgang i antall bønder. At Høyre nå framstiller det som et problem, ja, det får Høyre ta på seg. Det er en naturlig utvikling.

Så må jeg si at pilene og effektiviseringen nok gikk for fort. Jeg tror ikke at den politikken som dagens regjering står for, vil bremse tempoet. Jeg tror den vil skyve tempoet ytterligere opp, særlig når en ser på regjeringens forslag om å oppheve konsesjonsloven, som vil føre til at vi får inn nye eiere innenfor landbruket. Det vil være uheldig.

Når en ser at de legger opp til en inntektspolitikk som øker forskjellene mellom bønder og andre grupper, så er det i feil retning. En har sett noen konkrete eksempler på jordvern. I tillegg til at regjeringen har konkludert med at her skal andre hensyn vinne over matproduksjonen, har vi sett en landbruksminister som har vært fremst for å skåle og juble for at så har skjedd. Det synes jeg er svært uheldig. Nå håper jeg at en tar dette mer på alvor og legger en ny politikk for å ta vare på noe av det viktigste for å sikre framtidig matproduksjon, nemlig matjorda vår.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:13:54]: Mattilsynet gjør en viktig jobb, og det er riktig at Mattilsynet bl.a. bruker ressurser på god dyrevelferd og antibiotikaresistens.

I budsjettinnstillingen registrerer jeg at bl.a. Senterpar-

tiet ønsker en navneendring av Mattilsynet. Det er jo sagt at en sån navneendring vil medføre enorme kostnader, bl.a. gjennom lovendringer og endringer i flere hundre, kanskje tusen, forskrifter. Er navn så viktig for Senterpartiet at de er villige til å prioritere å bruke titalls millioner kroner på en navneendring i stedet for at Mattilsynet skal jobbe med dyrevelferd og antibiotikaresistens?

Geir Pollestad (Sp) [10:14:34]: Vårt forslag om å endre navnet på Mattilsynet til Mat- og dyretilsynet er begrunnet i at vi ønsker å skape en økt bevissthet rundt at Mattilsynet har viktige oppgaver når det gjelder mat, men de er også vårt dyrepoliti og har en viktig oppgave innenfor det. Da er det viktig at også navnet gjenspeiler dette.

Det vi også har diskutert, er hvor mye dette vil koste. Nå håper jeg at vi framover kan få flere forslag på prisen på dette, og så vil det også bli tatt med i vurderingen. Men jeg vil minne om at vi i dag faktisk behandler et forslag som får flertall, der vi bruker 43 mill. kr i årets budsjett på å bli kvitt mellom 40 og 50 ansatte i Innovasjon Norge, så jeg tror en skal være litt forsiktig med å kritisere pengebruken i andres forslag.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:15:46]: Representanten Pollestad sa i sitt innlegg at Senterpartiet vil «ta hele landet i bruk», og at Senterpartiet har satset på en kraftig skogpakke der hele spekteret er med. Det er mye gjenkjennbart i denne skogpakken fra Senterpartiet i forhold til det som Kristelig Folkeparti har presentert.

Mitt spørsmål til representanten Pollestad går på dette med å legge til rette for å skape et marked for biodrivstoff. Jeg ser at i den helhetlige pakken der man har hele spekteret, har Senterpartiet valgt ikke å omtale dette med innblanding, å øke kravet til innblanding. Det er nettopp det å legge til rette for å få et marked ved å ta bort veibruksavgiften for biodiesel som oppfyller EUs bærekraftkriterier, men de øker ikke kravet til innblanding.

Mitt spørsmål til Pollestad er: Hvorfor velger Senterpartiet ikke å gjøre det – og ligge frampå her?

Geir Pollestad (Sp) [10:16:56]: Vår skogpakke er mangfoldig – en kraftig satsing på miljøteknologiordningen. Det er mange ting som ikke står i den, som også er viktig. At Avinor er en pådriver for utvikling og bruk av biodrivstoff på fly, er ett eksempel. Jeg tror vi må jobbe på et bredt spekter.

Så opplever jeg at det i innstillingen er en stor grad av sammenfall mellom de synspunktene som Kristelig Folkeparti har, og dem som Senterpartiet har. Men det er ingen tvil om at økt bruk av biodrivstoff i transportsektoren er viktig, og et økt innblandingskrav er et godt forslag. Jeg tror at når vi får saken om bioøkonomi, er ikke våre posisjoner absolutt låst. Vi ønsker å finne gode løsninger sammen med Kristelig Folkeparti. Det er jeg helt trygg på at vi skal gjøre, for jeg opplever at vi har et felles mål om det.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Else-May Botten (A) [10:18:14]: For Arbeiderpartiet er det å sikre arbeid til alle en hovedprioritet. Dette forutsetter en ansvarlig økonomisk politikk, der oljepegebruken er tilpasset situasjonen i norsk økonomi. Arbeiderpartiet ser med bekymring på regjeringens høye og stadig økende oljepegebruk. Statsbudsjettene for 2014 og 2015 er de mest ekspansive i nyere tid, med unntak av helt spesielt vanskelige år for norsk økonomi.

Arbeiderpartiet fører en aktiv næringspolitikk for å bidra til sterk verdiskaping, full sysselsetting og god velferdsutvikling. Vi ønsker å videreføre og forsterke den næringspolitikken vi førte i regjering, med egne satsinger når det gjelder maritim næring, marin sektor, miljøteknologi, reiseliv og energi. Vi varsler nye satsinger i dette budsjettet.

Vi ser at vekst i hele landet er viktig. Selv om vi fortsatt skal nyte godt av oljen på havets dyp, må vi også være framsynte nok til å se hvorfra vi skal få de store inntektene framover, når oljen en gang tar slutt. Det vi vet, er at det vil bli mindre oljeinntekter på sikt, flere munner som skal mettes, og flere eldre som skal pleies, og hver enkelt arbeidstaker må nesten skape mer verdier for å ivareta den felles velferden som vi ønsker. Oppgaven vi skal begi oss ut på, er altså krevende. Vi må tenke nytt og innovativt, og vi må bruke opparbeidet kompetanse til økt innovasjon i både offentlig og privat sektor.

I Arbeiderpartiet ser vi muligheten for at bioøkonomien på sikt kan bli den nye oljen. Ved å satse på næringssektorene innenfor helseteknologi, marin industri, skog og landbruk, knyttet sammen med forsknings- og utviklingsmiljøer, kan vi gå framtiden i møte på en offensiv måte.

OECD spår at bioøkonomien vil være et bærende element for Europas økonomi innen 40 år. På mange måter står vi overfor en ny industriell revolusjon som vi i Norge har gode forutsetninger for å hevde oss i, sett i lys av at vi har store naturressurser, en egnet næringsstruktur, en sterk økonomi, en høyt utdannet arbeidskraft og ikke minst et betydelig forskningsvolum.

Utfordringene i innovasjonssystemene er lav rate av biobaserte oppstartsselskaper fra forsknings- og utviklingsmiljøer per i dag. Det som finnes, har liten tilgang på risikokapital og overlever ofte ikke lenge nok til at man lykkes med å tiltrekke seg privat kapital eller oppkjøp av industrielle aktører. For å skape miljøer der det er god og attraktiv tilgang på alle innsatsfaktorene knyttet til forskning og utvikling, noe som både oppstartsselskaper og etablerte selskaper trenger, har vi valgt å satse 200 mill. kr mer enn regjeringen på miljøteknologiordningen, en ordning som vi etablerte, og som ble en ettertraktet ordning – som vi tenker er mer av det som virker.

Vi kommer med Sørlandslab, en satsing som er viktig for å hjelpe små og mellomstore bedrifter inn til pilot- og testanlegg, og ikke minst til universitetskompetanse.

Vi tar initiativ til Prosess 21, som er en forsknings- og utviklingsstrategisatsing innenfor prosessindustrien.

Vi bevilger 200 mill. kr mer enn regjeringen til landbruket. Her har vi bl.a. også satset på en egen skogpakke og på forskning og utvikling.

Vi satser på et marint verdiskapingsprogram, som byg-

ger opp under forskning og utvikling i hele verdikjeden for sjømatnæringen. Det er viktig.

Og vi kommer med 250 mill. kr til et eget akseleratorprogram, som styrker gründere med tidligfasekapital og kobler dem inn mot klynger, TTO-er og inkubatorer.

Arbeiderpartiet mener det er avgjørende viktig å føre en næringspolitikk som sikrer konkurransedyktige rammebetingelser for norske bedrifter. Mange satses innenfor sykliske næringer, som påvirkes av mange utenforstående faktorer. Aktiv næringspolitikk, med målrettede tiltak, er derfor viktig – ikke minst innenfor kraftintensiv industri. Innkjøpskonsortiet, som ble innført av oss for å sikre muligheten til å samordne langsiktige kraftavtaler, ble nå fjernet av regjeringen.

Regjeringen har flere ganger kommet med endringer innenfor næringslivet, som de har tatt ut på det såkalte forenklingsskottet, men som ikke har vært kunnskapsbasert. Her kan nevnes endringer i momsgrensen, strukturgrep innenfor fiskerinæringen og kutt i støtteordningen i landbruket.

Vi i Arbeiderpartiet mener at vår satsing på en aktiv næringspolitikk med vekst i hele landet vil gi langt flere nye og trygge arbeidsplasser enn regjeringens næringsnøytrale og mer fraværende linje når det gjelder distriktsprofil.

Til slutt fremmer jeg Arbeiderpartiets forslag.

Presidenten: Representanten Else-May Botten har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Gunnar Gundersen (H) [10:23:24]: Under åtte år med rød-grønn regjering advarte vi veldig kraftig mot den særnorske kostnadsveksten vi så, og som var løsrevet fra produktivitsveksten i norsk økonomi. Men da jeg leste Arbeiderpartiets hovedmerknad i finansinnstillingen, ble jeg enda mer forundret, for der sto det:

«Lavere kronekurs de siste par årene har bidratt til å forbedre det relative kostnadsnivået sammenlignet med handelspartnerne. Dette er blant annet en konsekvens av ansvarlig budsjettpolitikk foregående år.»

Nå ser vi at kronen nærmest konkurrerer med oljen i å falle.

Mener også representanten Botten at kronekursen er en god dom over åtte år med rød-grønn politikk?

Else-May Botten (A) [10:24:24]: Den næringspolitikken vi førte som har sammenheng med økonomien, var utrolig bra da vi styrte. Det viste vi veldig godt da finanskrisen slo inn. Det å komme med konkrete tiltakspakker innenfor finanssektoren og det som var rettet inn mot næringen, var utrolig viktig. Og jeg mener at når vi fikk 350 000 nye arbeidsplasser i løpet av den perioden vi styrte, viser det at vi i hvert fall ikke styrte i feil retning og hadde feil kurs. Jeg mener at det er et bevis på at både den næringspolitikken og den økonomiske politikken vi førte, var viktig og rimelig ansvarlig.

Gunnar Gundersen (H) [10:25:13]: Jeg registrerer at man ikke vil svare på spørsmålet.

Til dette med næringsrettede pakker: Jeg registrerte i replikkordskiftet at Storberget etterlyste regjeringens evne til å løfte skognæringen, og Pollestad var stolt av det man hadde fått til. Da minner jeg om at i den rød-grønne perioden ble faktisk antallet ansatte i norsk treforedling halvert, og aktivitetsnivået gikk fra at vi var nettoimportør av tømmer, til at vi ble nettoeksportør av tømmer – altså en råvarebasert økonomi. Nå etterlyser man mer aktivitet fra en regjering som satser veldig bevisst på samferdsel, som er det første enhver treforedlingsindustri ber om. Det gjelder både primærskogbruket og generelt.

Er utviklingen innenfor skogbruket, med rød-grønn næringspolitikk, et godt eksempel på Arbeiderpartiets aktive næringspolitikk?

Else-May Botten (A) [10:26:19]: Jeg er veldig glad for at representanten tar opp det som handler om skognæringen, for jeg har hørt representanten Gundersen veldig mange ganger i denne salen være ganske tydelig på at han er opptatt av skognæringen. Da mener jeg at dette budsjettet er en glimrende mulighet til å vise at han faktisk står for det. Jeg mener at det vi har gjort når det gjelder å satse på bl.a. tømmerhavner, handler om infrastruktur og er et veldig viktig grep.

Vi legger også inn en stor satsing på veier, for man må jo flytte tømmeret fra skogen og dit det skal.

Men det som også er viktig i vår skogpakke, er det som handler om forskning og utvikling, som vi har lagt til rette for.

Gevinstbeskatningen, som regjeringen i sin plattform har lovet ikke å levere på, viser jo at man ikke står for det man sier – i hvert fall ikke i regjering.

Jørund Rytman (FrP) [10:27:34]: Det var et samlet storting som i juni 2013 vedtok Meld. St. 32 for 2012–2013 – Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte – hvor norsk deltagelse i Copernicus støttes og anbefales. Det er det fortsatt en samlet næringskomité som står bak, og trolig står i dag også et samlet storting bak dette.

Mitt spørsmål til representanten Botten gjelder Arbeiderpartiets tilnærming til dette. Jeg har registrert i media og jeg ser at de i sitt alternative statsbudsjett har budsjettet 50 mill. kr til Copernicus. Men deltagelse i det europeiske romprogrammet Copernicus koster 167 mill. kr. Har Arbeiderpartiet fått en egen avtale med ESA, er det glemt noe, eller er det rett og slett enda en regnefeil?

Else-May Botten (A) [10:28:22]: Det er jo morsomt å høre dette fra regjeringen, som ikke satset noe på det, før de fikk trykk fra Venstre og Kristelig Folkeparti for å få dette inn. Svaret på det er rett og slett at i nysalderingen, som nå foreligger og skal vedtas før jul, er alle partier med på den satsingen. Det er fordi vi må være med for å bygge opp vår romfartsindustri. Vi er en viktig nasjon her – vi er ledende. Jeg vil også si at det å ha hånden på rattet med hensyn til det som går på miljø og klima, og å kunne hente inn den informasjonen som vi er opptatt av knyttet til dette, er veldig viktig. Det hjelper lite hvis satellitten er på over

Frankrike, men ikke over nordområdene, som er viktig for oss. Vi er faktisk veldig stolt over at vi fortsetter og har fått ro med hensyn til Copernicus-satsingen. Det var utrolig viktig.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:29:27]: I budsjettinnstillingen fremmer Arbeiderpartiet en endret modell for nettolønnsordningen. Jeg antar at de 30 mill. kr som Arbeiderpartiet legger på bordet, er det som skal dekke statens andel med hensyn til Color Line eller med hensyn til NOR – Norsk Ordinært Skipsregister. Men jeg ønsker å se litt lenger fram enn bare til 2015, fordi nettolønnsordningen er veldig viktig for denne næringen. Derfor er jeg interessert i å vite hva de økonomiske konsekvensene for 2016 vil være for staten, rederier og organisasjoner, for at denne ordningen skal være både konkurransedyktig og bærekraftig.

Else-May Botten (A) [10:30:16]: Det er et veldig godt spørsmål. Jeg må begynne med å si at det er viktig for konkurransedyktigheten og konkurransekraften for sjøfolkene å ha nettolønnsordningen, og det at den er styrket, tror jeg er avgjørende viktig for å holde trykket oppe. Men vi er ikke ferdig der. Dette er en diskusjon som kommer til å foregå i vår, og som er ganske spennende med hensyn til innretning for nettolønnsordningen i framtiden.

Det er også sånn at sjømannsorganisasjonene nå har en utredning som handler om å finne handlingsrommet når det gjelder norsk sokkel og lønnsvilkårene framover der – som også kan være med på å bidra til å gi et større rom for det å løfte dem som framover skal være under ordningen.

Når det gjelder akkurat det som handler om Color Line, så har det at dette er viktig å få løftet, vært oppe mange ganger. Hvis man skal gjøre tiltak for å hindre utflagging der, må det skje nå. Det er for seint å behandle det i neste budsjetttrunde – for de er på tur ut.

Geir Pollestad (Sp) [10:31:30]: I motsetning til de representantene fra Høyre som har vært oppe her i dag, oppfatter jeg dette som en debatt om statsbudsjettet for 2015 og ikke en evaluering av regjeringen Stoltenberg II, så mitt spørsmål peker framover.

Flertallet i komiteen har sagt at man ønsker økt norsk matproduksjon med grunnlag i norske ressurser. Det er altså et flertall i komiteen som står bak dette, alle utenom Høyre og Fremskrittspartiet. Det forutsetter en vilje til å bruke noen virkemidler. For Senterpartiet er det et viktig virkemiddel å utjevne inntektsforskjeller mellom bønder og andre grupper. Mitt spørsmål til Arbeiderpartiet er om de er enig i at det er et mål å utjevne – redusere – inntektsforskjellene mellom bønder og andre grupper.

Else-May Botten (A) [10:32:22]: Jeg blir likevel litt fristet til å gå tilbake i tid og si noe om hva vi – Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV – gjorde sammen da vi satt i regjering. Jeg mener at den fokuseringen vi hadde på bøndenes inntekter da, kom veldig tydelig fram i oppgjøret i 2013. Jeg tror helt sikkert at vi blir enige om å finne

gode måter å utjevne forskjeller på, og å satse på at gode inntekter skal være viktig for bøndene også framover.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Gunnar Gundersen (H) [10:33:11]: Mediebildet er tydelig: Oljen har gitt oss en lang glansperiode, men dens drakraft vil neppe bli den samme igjen. Nå må Norge rustes for nye tider. Vi kan ikke lenger fortsette den særnorske kostnadsveksten løsrevet fra produktivitetsutvikling, som vi så under forrige regjering. Budsjettet som foreligger, er et taktskifte for konkurransekraft. Det må skapes før det fordeles. Derfor prioriteres samferdsel. Det er noe alle bedrifter rundt omkring i hele landet ber om. Derfor stimuleres eierskap. Godt, kompetent og profesjonelt eierskap er sentralt for verdiskaping. Det private, mangfoldige og lokalt baserte eierskap er bærebjelken for et innovativt og framtidsrettet næringsliv, og dermed for arbeidsplasser og velferd. Vi satser på kunnskap. Som statsministeren så treffende har sagt, er det vår framtidige olje. Vi har en forsknings- og innovasjonssatsning som er bedriftsrettet, og som var etterlyst under de rød-grønne, men aldri prioritert. Vi satser på BIA og SkatteFUNN, og gjennom budsjettforliket har vi også fått inn to såkornfond, som sammen med private vil generere 600 mill. kr i kapital. Etablererstipendordningen og miljøteknologiordningen løfter satsningen gjennom Innovasjon Norge. Her er det mange ting som næringslivet har etterlyst i mange år.

Regjeringen vil etablere et regelråd og har også trappet opp fokuset på forenkling. Konkurransopolitikk er viktig for effektiv bruk av samfunnets ressurser. Det er viktig at Konkurransetilsynet er effektivt og uavhengig, og målet er at de skal være av de fremste i verden.

Den norske sjømatnæringen bidrar med mye mat til en voksende verdensbefolkning. Vi ønsker en forutsigbar, forsvarelig og bærekraftig vekst i en næring som har et enormt potensial, og som virkelig bidrar med arbeidsplasser langs hele kysten.

Landbruk er viktig for store deler av landet, og vi fortsetter fokuset på å gi rammebetingelser som stimulerer dem som vil satse og skape sin framtid i landbruket, til å gjøre det. Det er allerede flere tegn til at vi lykkes bedre enn den forrige regjeringen med dette.

Dette er et meget godt budsjett for konkurransekraft.

Vi har klart å prioritere det som skal til for å løfte verdiskaping. Jeg registrerer at de rød-grønne lever godt på våre prioriteringer og har mye penger å fordele. Næringsnøytralitet er et ord som gjentas i merknadene, og som har vært en gjenganger, både i foregående talers innlegg og i tidligere budsjettdebatter. Men dette budsjettet er langt fra næringsnøytralt. Det inneholder næringsrettede satsinger, som de rød-grønne aldri fant rom for, som – for å nevne noe – inflasjonsjustering av taket i nettolønnsordningen, en kraftig satsing på skogsbilveier og gjennom budsjettavtalen fjerning av avgift på biodiesel. Dette siste burde virkelig framkalle dårlig samvittighet hos de rød-grønne hvis man studerer historien.

Jeg vil poengtere det jeg i og for seg også tok opp i replikkordvekslingen: Sporene etter Arbeiderpartiet og

de rød-grønnes aktive næringspolitikk bidrar ikke til veldig mye tillit. Jeg synes at når man snakker om en aktiv næringspolitikk, bør man også klargjøre hva man ikke vil satse på. Det ligger i den samme prioriteringen.

Det er en meget tydelig forskjell på denne regjeringen og den forrige. Vi har tro på det lokale eierskap. Vi har tro på at lokal kapital liker å investere lokalt, og at tilhørighet betyr noe, også når kapital skal investeres. Kall det gjerne at vi tror på «patriotkapital» som en viktig byggekloss for lokalt næringsliv. Der vil vi bort fra den aktive arbeiderpartidiskrimineringen av norsk privat og lokalt eierskap og troen på at staten eller utlendinger stiller opp om de lokale ikke er der. Det tror vi bare gjelder unntaksvis. Det er risiko å satse på unntakene.

Konkurransekraft blir tema framover. Det er jeg nokså sikker på. Vi står framfor noen nye utfordringer. Vi må være mer effektive. Vi må være smartere. Vi må være mer innovative enn våre konkurrenter. Det gjør vi gjennom å fornye, forbedre og forenkle.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A) [10:38:19]: Her hadde jeg ventet meg betydelig mer kraft i representanten Gundersens innlegg. Dette var lite konkret. Vi hører om at vi skal ruste Norge for en ny framtid. Det er vi nok enig i, men man skulle ikke ha drevet valgkamp lenge med representanten Gundersen og hans kollegaer i partiet Høyre tidligere, før de rød-grønne fikk det glatte lag, særlig når det gjelder satsing på de næringene som skal ta over når oljevirksoheten må trappes ned. Skognæringen er i så måte et godt eksempel.

Vi hører at representanten Gundersen er mer opptatt av å snakke om historien enn å snakke om hva man gjør framover. Dette ble foreslått fra regjeringens side når det gjelder skog: kutt på forskning og utvikling, kutt på stimuli til trebasert næring, vi ser en dårlig satsing på infrastruktur sammenliknet med alle de andre partiene i Stortinget, som ligger betydelig høyere.

Så det er nærliggende for meg å spørre: Hva er det som har gått galt?

Gunnar Gundersen (H) [10:39:19]: Jeg lurar på om representanten Storberget og jeg har lest samme budsjett, og om vi lytter til samme næring, for er det noe man møter ute, er det jo at det er en samferdselssatsing generelt som er det aller, aller viktigste. Og det er fokus på konkurransekraft. Det å ha rammebetingelser som er på linje med industrien i utlandet, er det aller viktigste her.

Regjeringen er veldig konkret. Vi satser enormt på forskning og utvikling. Det er ingen grunn til at ikke skognæringen og landbruket for øvrig skal melde seg på i den generelle konkurransen om forskningsmidler, men det sattes også spesifikt på programmene rettet inn mot landbruk. Det sattes på skogsbilveier, som vi har vært innovent tidligere. Der har vi økt satsingen enormt. Det å få produktene fram til markedet er det aller viktigste for en industri som forvalter norsk råstoff, med norske kostnader, og som skal selge det på det internasjonale marked.

Knut Storberget (A) [10:40:26]: Jeg hadde forventet at representanten Gunnar Gundersen bidro til at vi nå fikk et framlegg fra regjeringa som løftet de postene som man nærmest har slaktet de rød-grønne for å ha hatt for dårlig satsing på tidligere. Forskning og utvikling når det gjelder jord og skog, er jo beviselig kuttet i regjeringas forslag. De postene som skal stimulere til mer bruk av tre, er kuttet.

Noe av det aller fremste i argumentasjonen fra Høyre i opposisjon var jo at vi måtte få til mer omsetning av skogeiendommer for å få større enheter. Det står endog i regjeringsplattformen at man ønsker å sette ned kapitalgevinsten på skog ved salg. Nå er det tydeligvis et flertall i Stortinget for dette. Arbeiderpartiet går for det, Kristelig Folkeparti går for det, likevel fremmer ikke regjeringa dette. Hva er grunnen til det?

Gunnar Gundersen (H) [10:41:20]: Det var egentlig to spørsmål. Igjen vil jeg henvide til konkurransekraft – det aller viktigste for en eksportrettet næring som stort sett baserer seg på norske kostnader. At vi fokuserer på den generelle konkurransekraften, etterlyste jeg i åtte år med rød-grønn regjering. Jeg gjorde det i valgkamper og er meget gjenkjennelig der.

Så er det dette med omsetning av skog. Det er ingenting som tilsier at regjeringsplattformen skulle innfris i løpet av et år. Og vi har Scheel-utvalget, som nå har kommet med sin rapport – etter at statsbudsjettet ble lagt fram. Jeg ser det som ganske naturlig at regjeringen har ventet med den type skattegrep til da, men jeg føler meg også ganske trygg på at man kommer til å oppfylle regjeringsplattformen, og den sier at kapitalbeskatningen skal ned ved salg av skogeiendommer.

Jeg er forundret over at man ikke gjorde noe med dette i løpet av åtte år. Det er ikke sånn at dette er et ukjent krav. Igjen vil jeg peke på at man her benytter en frihet som denne regjeringen har skapt.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:42:35]: Jeg har lyst til å fortsette der representanten Gundersen nå slapp når det gjelder gevinstbeskatning på skogeiendommer. Nei, det er ingenting som tilsier at hele regjeringsplattformen skulle vært gjennomført på ett år. Det skjønner de fleste av oss. Men når det er en så klar formulering i regjeringsplattformen om en skattesak, gjør det at noen setter seg på gjerdet som kanskje kunne ha solgt. Jeg er glad for at representanten er trygg på at regjeringen vil leve på dette, men jeg har likevel lyst til å utfordre representanten Gundersen når det gjelder forventningene – om når representanten Gundersen, representanten Hjemdal og representanten Storberget og andre representanter kan få lov til å stemme for en endring av gevinstbeskatningen på skogeiendom.

Gunnar Gundersen (H) [10:43:29]: Jeg vil først få rose Kristelig Folkeparti for det engasjementet de har for skog. Det tror jeg er veldig bra, og det viser seg på en rekke områder. Jeg tror at regjeringen klart ser at en sånn formulering i en regjeringsplattform gjør akkurat det som representanten Hjemdal er inne på – den får mange til å sitte og

vente. Det er jeg helt sikker på at man ser i regjeringen, og jeg forventer sånn sett at det punktet i regjeringserklæringen finner sin avklaring ganske raskt. Mer kan ikke jeg si.

Geir Pollestad (Sp) [10:44:26]: Jeg ser at representanten Gundersen blomstrer når han får snakke om rød-grønn politikk, men han er ikke like offensiv når han må forsvare sitt eget partis politikk. Det forstår jeg godt, for når vi ser på Høyre og Fremskrittspartiets forslag, er det et kutt i Marint verdiskapingsprogram, et kutt i reiselivsnæringen, økte momsgrenser på netthandel som vil gå ut over butikker og norske netthandlere, et kutt i EUs romprogram, et kutt i selfangstnæringen – næringen ble faktisk bare strøket vekk – kutt i organisasjoner, kutt i landbruksforskning. Grensen for momsregistrering for bedrifter ble økt – det var sterke reaksjoner fra næringslivet på det. Når en kommer til skatt, som jo Høyre har vært høye og mørke på når det gjelder skog, står en nå her og peker på Scheel-utvalget. Det er særdeles lite relevant. Mitt spørsmål er: Når kan vi vente at Høyre faktisk kommer med grep når det gjelder å redusere beskatningen på salg av skogbrukseiendommer?

Gunnar Gundersen (H) [10:45:29]: Da vil jeg vise til det forrige svaret. Jeg tror ikke jeg kan utdype noe mer enn det. Men jeg reagerer på selve utgangspunktet for representanten Pollestads spørsmål. Jeg synes som sagt budsjettet er meget offensivt. Jeg mener det er et budsjett som beskriver og møter de utfordringene Norge møter. Vi har tro på litt andre virkemidler. Vi stimulerer en del virkemidler som de rød-grønne ignorerte, og så skifter vi over fra noen ting til andre. Det er jo en helt normal budsjettprosess. Vi kan jo ikke tro på akkurat de samme grepene som de rød-grønne. Men, som sagt, budsjettet er veldig offensivt med henblikk på konkurransekraft, på å satse på samferdsel, på å satse på forskning og utvikling, på å satse på det som betyr noe for vår framtidige konkurransekraft.

Karin Andersen (SV) [10:46:36]: Dette budsjettet er ikke offensivt på næringsutvikling, det er offensivt på forskjeller. Nå har OECD bekreftet at til og med med dagens forskjeller så mister vi 9 pst. av vår vekst per år, og regjeringens forslag øker forskjellene. Det betyr at det blir dårligere.

Jeg vil utfordre representanten Gundersen spesielt på skognæringen og spesielt på industrialisering. For det er behov for det i Norge. Vi kan ikke slå oss til ro med at det er greit at tømmerprisene er høye i Sverige, og at vi får solgt tømmeret vårt dit. Vi må ha noen andre ambisjoner enn det. Derfor har SV lagt inn et forslag som skal stemmes over om et par dager, og som skognæringen er dundrende enig i – vi har spurt dem. Vi har spurt alle skogeierorganisasjonene. Det gjelder avskrivningssatsene på saldoavskrivninger i industrien. Vi må få økt dem, slik at vi får til en økt industrialisering, kanskje spesielt på trebasert næring i Norge. Vil Høyre støtte et slikt forslag, som næringen er for?

Gunnar Gundersen (H) [10:47:39]: Igjen: Scheel-utvalget har kommet med sin utredning, og der er avskrivningssatser en del. Jeg regner med at det vil gå sin gang, den skal sendes ut på høring, og regjeringen vil se på det. Jeg kan ikke forskuttere noen grep mot helt spesielle investeringer. Det å stimulere til investeringer er veldig bra. Det kanskje kraftigste grepet som også kommer fra skognæringen, er at man bør være offensiv når det gjelder biodieselsatsing. Det er flere miljøer som nå vurderer å satse kraftig på biodiesel. Da de rød-grønne ilet biodiesel avgift, stoppet jo hele den utviklingen. Her har regjeringen kommet med et helt konkret forslag som går nettopp på å utvikle ny industri innenfor dette segmentet i Norge.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:48:58]: Norge består av mange viktige næringer, og en av de viktigste næringene er maritim næring. Den har stor betydning for nasjonal verdiskaping, og det er også en næring som har lange tradisjoner. Det er en næring som er lokalisert over hele landet, og har stor betydning i mange lokalsamfunn, noen steder mer enn andre. Men det er også en næring som er under en enormt sterk internasjonal konkurranse. Den norske flåten er en av verdens største – det er vel den femte største, målt i verdi. Den sysselsetter over 100 000 mennesker og skaper verdier for over 160 mrd. kr. Det sier seg selv at en slik næring må ha gode rammevilkår, i og med den sterke internasjonale konkurransen.

Nettolønnsordningen er et slikt virkemiddel. Den har ikke vært justert siden 2008, og det er derfor en glede å fastslå at for 2015 foreslår regjeringen en prisjustering av taket i forhold til forventet prisvekst i 2015. Åtte år med rød-grønn passivitet er borte. Vi gjør noen grep for å løfte denne næringen videre framover for å møte den sterke internasjonale konkurransen.

Det er utrolig viktig at rammevilkårene for norsk maritim kompetanse i forhold til andre land blir ivaretatt, og det gjør denne regjeringen. Det er også betryggende å vite at regjeringen i mars 2014 nedsatte et eget partssammensatt utvalg som gjennomgikk fartsområdebegrensninger for skip i norske farvann registrert i Norsk Internasjonalt Skipsregister. Utvalget vurderte også innretningen av nettolønnsordningen. Det utvalget leverte sin rapport til regjeringen i september, og det er naturlig at man ikke fra regjeringens side har tatt det inn i statsbudsjettet. Jeg vil vise til at regjeringen skal komme med en strategi til våren der man skal komme med gode tiltak.

Så registrerer jeg at enkelte av opposisjonspartiene ønsker en forskuttering av den helhetlige debatten ved å ta inn noen forslag og merknader i innstillingen i dag. Det velger jeg å se positivt på, og da bruker jeg bare som en begrunnelse at man er utålmodig etter å styrke konkurransevilkårene. Men det er også interessant at man satt i åtte år og gjorde ingenting med det.

En annen næring som går godt, er turistnæringen. Det er kommet fram tall de siste dagene som viser at det er en betydelig økning i antall turister som kommer til Norge. I og med at jeg kommer fra Nord-Norge, er det selvfølgelig

lig ekstra gledelig at den største økningen er i nord, og det må jeg ærlig talt si at jeg skjønner veldig godt. Når man er hjemme og hører hvalen blåse ute i sundet og ser nordlyset på himmelen, er man jo privilegert. Jeg er glad for at det er mange turister som mener det samme, og at aktører i næringen har lyktes med å satse på et godt konsept i så måte.

Det blir ofte snakk om hvor mye regjeringen bidrar med midler til markedsføring av Norge som turistmål. Jeg vil bare minne om at næringen selv står for den største markedsføringen i den jobben som er gjort. I innstillingen viser vi her til to selskaper, Norwegian og Hurtigruten. Vi kunne ha vist til mange, mange flere selskaper som gjør en betydelig jobb for å markedsføre Norge som turistmål, og det synes jeg vi skal sette pris på alle sammen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingrid Heggø (A) [10:54:17]: Eg la merke til at i innlegget var det eit tema som ikkje var nemnt i det heile, og eg trur eg forstår kvifor. Men eg har eit veldig enkelt spørsmål til representanten: Kva er Framstegspartiet sin landbrukspolitikk?

Øyvind Korsberg (FrP) [10:54:37]: Fremskrittspartiets landbrukspolitikk har vært debattert i denne salen mange ganger. Det som kanskje er mer interessant nå, er den landbrukspolitikken regjeringen fører, for Fremskrittspartiet er en del av regjeringen.

Da vil jeg vise til den debatten vi hadde i denne salen om jordbruksoppkjøret i vår. Der gikk det helt klart frem hva som er regjeringens landbrukspolitikk. Kort oppsummert går den ut på å styrke næringen, styrke dem som produserer mat, styrke dem som produserer korn, og å gjøre noen grep ved at man satser på større enheter.

Ingrid Heggø (A) [10:55:36]: Ei styrking av dei som produserer mat i landbruket – eg trudde alle produserte mat i landbruket, men det kan vi vel einast om. Men eg spør om igjen: Kva er landbrukspolitikken til Framstegspartiet?

Øyvind Korsberg (FrP) [10:55:52]: Landbrukspolitikken til Fremskrittspartiet – viss den er det mest interessante – finner man i partiprogrammet. Det som har vært vanlig i debatten etter at Fremskrittspartiet kom i regjering, er å diskutere den landbrukspolitikken som Fremskrittspartiet sammen med Høyre står for i forbindelse med at vi sitter i regjering. Den har vært debattert mange ganger, og om jeg fikk noen spørsmål, kunne jeg ønske at de var mer konkrete enn generelle. Men det vi ønsker, er å få en robust næring som står på egne ben, som produserer god og trygg mat. Der har regjeringen gjort en rekke grep bl.a. med å redusere byråkratiet, med å legge forholdene til rette for en økt matproduksjon og få større enheter.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:57:01]: Norge er en viktig sjøfartsnasjon, og representanten Korsberg har, og har lenge hatt, et stort engasjement når det gjelder nettolønnsordningen. Det har vi merket. Så viser representanten

Korsberg i sitt innlegg til den prisjustering av nettolønnsordningen som skjer, som er meget bra. Han viste til at det til våren også kommer en strategi fra regjeringen på det maritime området.

Med utgangspunkt i representanten Korsbergs engasjement har jeg en utfordring med hensyn til det å være med og løfte nettolønnsordningen videre, og om representanten ser behovet for å lønnsjustere nettolønnsordningen, ikke bare prisjustere den, slik vi gjør i dag.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:57:50]: Det tror jeg blir et spørsmål vi skal komme tilbake til når regjeringen legger fram sin strategi. Jeg har, som representanten Hjemdal sier, et sterkt engasjement og har nok mange personlige ønsker. Jeg tror jeg skal la det ligge i dag selv om det snart er jul. Men jeg ser det som aller viktigst at man gjør så mange grep for å styrke den maritime næringen at den kommer styrket ut konkurransmessig. Mitt engasjement, og det jeg har ment tidligere, tror jeg er et godt utgangspunkt.

Geir Pollestad (Sp) [10:58:47]: Det var interessant å høre på svaret om Fremskrittspartiets landbrukspolitik. Der ble det også nevnt reduksjon av byråkrati. Jeg tror jeg oppfattet Ørsal Johansen tidligere i dag si at det var hundretusenvis av forskrifter der Mattilsynet var nevnt. Det synes jeg kanskje var et litt høyt tall.

Men når regjeringen skryter mye av sitt forenklingsarbeid, stiller jeg meg spørsmålet: Hva betyr dette for norske bønder? Og da spør jeg: Vil representanten Korsberg anslå, etter ett år i regjering, at norske bønder i snitt har spart mer eller mindre enn en halv time på Fremskrittspartiets forenklingstiltak? Da tenker jeg ikke per dag, jeg tenker ikke per uke, jeg tenker ikke per måned, men jeg tenker: Har de spart mer enn 30 minutter per år?

Øyvind Korsberg (FrP) [10:59:37]: Jeg tror det kanskje er litt tidlig å foreta en oppsummering av hvor mye tid hver enkelt bonde har spart, og hvor mye man har spart i kostnader. Til det har denne regjeringen, som representanten Pollestad sikkert vet, ikke sittet lenge nok. Men det viktigste med et forenklingsarbeid, uansett om det er innenfor bondenæringen eller andre næringer, er å sette i gang prosessen med å gjøre det enklere å være selvstendig næringsdrivende og rett og slett å være næringsdrivende. Det har denne regjeringen kommet godt i gang med. Vi har startet på et langt løp. Det er et stort byråkrati som kan reduseres, det er mange grep som kan gjøres innenfor forenkling, og denne regjeringen er i gang med det. Jeg anbefaler at representanten Pollestad tar den samme replikken til neste år. Da skal jeg kunne svare mer konkret, for da har vi sittet så lenge i regjering at man har hatt et helt virkeår.

Sverre Myrli hadde her overtatt presidentplassen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:00:54]: Copernicus-saka har vore ei veldig spesiell sak å følge, og eg meiner ho er ganske illustrerende for korleis regjeringa tenkjer. Da regjeringa kom med den veldig oppsiktsvekkjande mel-

dinga om at ein ønskjer å trekkje seg ut av dette programmet, så begynte spørsmåla å ramle inn: Kva er grunnen? Er det fordi ein er så ivrig etter næringsnøytralitet, at ein hoppa ut av dette? Er det fordi ein ikkje vil støtte prosjekt der hovudtyngda ligg i nord, at ein ikkje vil støtte dette? Er det rett og slett fordi ein er imot miljø, at ein ikkje vil støtte dette? Dette er jo ei næring som er avhengig av ein type data der Noreg er verdsleiande, der vi kjempar langt over vår eiga vektklasse. Evnar ikkje regjeringa å sjå gull når ein står rett framfor det?

Så mitt spørsmål, etter at samarbeidspartnarane har klart å redde denne avtalen, er: Kan denne næringa oppleve nye anslag frå regjeringa i tida som kjem?

Øyvind Korsberg (FrP) [11:01:55]: La meg benytte anledningen til å takke Kristelig Folkeparti og Venstre for konstruktive bidrag i de forhandlingene vi har hatt, der vi har fått inn Copernicus-programmet. Det er klart at Copernicus-programmet er et viktig program. Det man gjør ved å gå inn med disse midlene, er at man også er med på å ha styring på programmet, og det er en fordel å være med på.

Men det som kanskje er det viktigste å huske på i hele denne budsjettprosessen, er at under åtte år med en rød-grønn regjering så ble det altså ikke flyttet en eneste krone i budsjettforhandlingene; det var jo i realiteten ikke forhandlinger. Man hadde høringer – opp og ned i alle komiteer – men det ble altså ikke flyttet en eneste krone. Nå har vi gjenåpnet demokratiet med at man har reelle høringer, der det kommer gode innspill som blir lyttet til, og det blir også gjort endringer, og det er jeg stolt av.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:03:15]: En klok mann ga meg et råd i 2005, da jeg ble nominert til Stortinget. Rådet var: Sørg for neste generasjon! Det handler om å være den gode forvalter i dag og forvalte dagens verdier, og det handler om å skape verdier som neste generasjon kan ha nytte av.

Norge er en oljenasjon. Oljen er en av hovedgrunnene til vår velferdsvekst de siste 40 årene. En leverandørindustri i verdensklasse har hjulpet godt til med den enorme verdiskapingen. Vi har blitt rike av oljen, men også sårbare, og sårbarheten har blitt stadig tydeligere og større. Oljepriisen har falt med 40 pst. siden i sommer. Vi har også hatt et kraftig oljeprisfall i natt. Det preger hverdagen til folk i hele landet, og også norsk økonomi vil få kjenne et tydelig avtrykk av dette.

Derfor er det viktig at vi har flere ben å stå på, og det er derfor et vesentlig behov for å styrke de næringene som kan være et godt supplement og på sikt også et alternativ til oljen. I tillegg til å være en oljenasjon er vi godt posisjonert når det gjelder bioøkonomi. Biomasse kan gi oss mat og energi og i tillegg erstatte mange av de produktene vi i dag lager av olje. Blå og grønn biomasse kan danne grunnlaget for nye arbeidsplasser og ny verdiskaping i landet.

Med budsjettforliket tok vi viktige steg for økt tilrettelegging for bioøkonomien innenfor grønn sektor. Vi la til rette for en helhetlig verdikjede – fra planting av skog til

bruk av tømmerstokken og til forskning og utvikling via miljøteknologiordningen – vi la til rette for et marked ved å heve innblandingskravet, og vi tok vekk veibruksavgiften for å stimulere til bærekraftig drivstoff.

I komitéinnstillingen ligger det viktige merknader fra flertallet om at det skal utarbeides en bioøkonomistrategi i 2015, sammen med næringen og organisasjonene. Det er mange med meg som ser fram til at regjeringen legger fram denne strategien.

Også andre næringer er blitt styrket gjennom budsjettet og budsjettforliket. Den maritime næringen, som skaper verdier for 160 mrd. kr og sysselsetter over 100 000, er blitt styrket. Ved budsjettforliket styrket vi Sjøfartsdirektoratet for å øke servicenivået i de norske registrene for å få flere skip med norsk flagg i hekken. Men også med prisjusteringen av nettolønnsordningen har vi lagt til rette for mer konkurransedyktige vilkår for den maritime næringen.

Reiselivsnæringen ble også styrket gjennom forliket. Styrking av markedsføringsmidlene vil gi økt markedsføring, slik at stadig flere får øynene opp for hvilket flott land vi har. Dette spleiselaget mellom det offentlige og næringen er viktig for Kristelig Folkeparti.

Det er det framtidige verdiskapende næringslivet som skal bære kostnadene for kommende generasjoner. Ja, vi må sørge for neste generasjon – det er generasjonsperspektivet som må ligge til grunn for våre avgjørelser i dag. Vi må makte å se lenger enn til dagens utfordringer og neste års bevilgninger. Derfor må vi satse på framtidens løsninger, gjennom økt oppmerksomhet, gjennom nytenkning, innovasjon og nyskaping. Derfor er jeg glad for at vi gjennom budsjettforliket fikk på plass en ytterligere styrking av forskning og utvikling, nyskaping og innovasjon. Vi styrket landbruksforskningen, marin forskning, FORNY2020, Siva og miljøteknologiordningen, og vi opprettet nye såkornfond. Dette er viktige grep for å fremme nye ideer for å finne morgendagens løsninger på dagens utfordringer. Det er slik vi i stortingsalen i dag kan sikre framtidens verdiskaping for neste generasjons velferd.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingrid Heggø (A) [11:08:04]: Ein byggiestein i fiskeripolitikken vår er deltakarlova, med nasjonalitetskrav og aktivitetskrav, sagt på ein annan måte: aktive fiskarar på norske båtar.

Kan fiskarane og veljarane stola på at Kristeleg Folkeparti skal slå ring om deltakarlova òg i framtida?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:08:29]: Takk for spørsmålet.

Som vi sier i vår merknad når det gjelder Fiskeridepartementet: Vi «ønsker å styrke lønnsomheten i fiskerinnæringen, og sikre en fiskerinæring med forankring i distriktene». Dette viste vi konkret ved at vi i vårt alternative budsjett lønnsjusterte fiskerfradraget og styrket føringstilskuddet.

Når det gjelder deltakerloven, har vi programfestet at den skal videreføres. Men så er det slik at Tveterås-utvalget kommer med sin innstilling neste uke. Jeg tror det vil

være naturlig å ta hensyn til de innspillene som kommer der. Jeg har også en forventning om at et av de partiene som satte ned dette utvalget, vil ta hensyn til de anbefalingene som kommer, og ikke bare trekke bastante slutninger før vi tirsdag vet konklusjonene.

Knut Storberget (A) [11:09:38]: Jeg kan jo bruke noe av replikken til også å gi litt honnør. Det vil jeg gjerne gjøre overfor representanten fra Kristelig Folkeparti, særlig knyttet til bioøkonomisk tenking. Det syns jeg er veldig bra, og jeg gleder meg over at Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti særlig når det gjelder utviklingen av skogen, står sammen om mange av de viktige forslagene, særlig i en tid da vi ser at regjeringspartiene svikter. Slik sett er det gledelig at man ønsker både å satse på infrastrukturtiltak i større grad enn det regjeringen gjør, og å ta skattemessige grep.

Vi har en flertallsmerknad om dette med bioøkonomistrategi, som er usedvanlig viktig. Det ligger også inne et forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet om at man skal vedta å be regjeringen legge fram en slik strategi. Vil Kristelig Folkeparti i løpet av dagen vurdere å kunne stemme for dette forslaget?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:10:38]: Takk for spørsmålet og takk for gode ord. Det er alltid godt å høre at man opplever at det arbeidet man gjør, blir satt pris på.

Når det gjelder det konkrete forslaget, er det altså en merknad – som jeg viste til i mitt innlegg – om at et flertall ønsker en bioøkonomistrategi, som regjeringen skal utarbeide i samarbeid med næringslivet og organisasjoner. Som representanten Storberget vet, har vi en mindretallsregjering. Jeg tror at en mindretallsregjering lytter til et flertall i Stortinget, og da holder det med en merknad for å få denne strategien utarbeidet av regjeringen, i samarbeid med organisasjoner og næringslivet.

Ove Bernt Trellevik (H) [11:11:32]: Regjeringa har ambisiøse mål for å styrkja norsk konkurransekraft og har fått god draghjelp av Kristeleg Folkeparti i budsjettet til det. Det er fleire som har peikt på at bioøkonomien kan gje nye og store vekstmoglegheiter for utvikling av gode, nye næringsaktivitetar i Noreg. Regjeringa arbeider aktivt med denne problemstillinga, og i årets budsjett ligg det inne ein auke til den marine biostrategien på 1 mill. kr, og me er no oppe i eit årleg forbruk på dette på 5 mill. kr i forbindelse med den marine bioøkonomistrategien. Dette har me fått til med å omprioritera innanfor m.a. Marint verdiskapingsprogram.

Mitt spørsmål er: Representanten er oppteken av den grønne bioøkonomien, som ho har teke til orde for, som òg sikkert har store moglegheiter, men kan Kristeleg Folkeparti støtta at ein på ein måte omprioriterer innanfor landbruket sine ressursar og midlar for å kunna starta opp og bruka meir pengar på bioøkonomistrategi?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:12:36]: Tusen takk for spørsmålet. Ja, Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi øker konkurransekraften. Kristelig Folkeparti er opptatt av at det i en bioøkonomistrategi må bli lagt vekt på både

grønn og blå biomasse. Derfor er denne merknaden også satt innenfor både Landbruksdepartementets og Nærings- og fiskeridepartementets budsjettområde for nettopp å markedsføre det.

Jeg tror at 2015 blir et veldig viktig år når det gjelder blå biomasse. Fra tirsdag av, når vi får Tveterås-utvalget, så skal denne komiteen, regjeringen og hele denne næringsen jobbe mye innenfor blå sektor. Jeg er sikker på at når vi nå får gått gjennom den sektoren, finnes det også midler der. Forskning og utvikling er viktig for regjeringen, så nye midler finner vi til å få til en god bioøkonomistrategi.

Geir Pollestad (Sp) [11:13:42]: Jeg vil også starte med å gi ros til Kristelig Folkeparti for den innsatsen de gjorde med å reversere mange kutt i statsbudsjettet – forslag som vi støtter Kristelig Folkeparti på.

Men på ett punkt – et lite punkt – undret det meg noe. Vi har en selfangstnæring i Norge som har vært under sterkt internasjonalt press. Den har fått 12 mill. kr årlig. Det har sittet fire partier og forhandlet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Alle fire partiene er for at vi skal ha en selfangstnæring i Norge. Allikevel ble konklusjonen at tilskuddet kuttet ut, og sannsynligvis betyr det slutten for selfangstnæringen.

Da er mitt spørsmål: Er dette kun økonomisk begrunnet, eller var det i debatten om dette oppe spørsmål om press fra Brussel og hva som ville tjene Norges posisjon i Brussel?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:14:45]: Takk for spørsmålet.

Som representanten Pollestad vet, har vi i vårt alternative budsjett, som Senterpartiet, at vi ønsker å opprettholde tilskuddet til selfangst på 12 mill. kr, fordi vi mener det er viktig å sikre en balanse i økosystemet og en bærekraftig forvaltning av våre marine ressurser. Det er vårt utgangspunkt, og derfor sloss vi også for dette i forhandlingene med regjeringen. Men vi lyktes ikke.

Jeg tror jeg med hånden på hjertet kan si at jeg i alle fall ikke har hørt at trusler fra Brussel var argumenter for hvorfor vi ikke lyktes, men at det rett og slett var økonomi. Ja, det er 12 mill. kr. – det er lite penger i det store bildet, men det er 12 mill. kr – og dem fikk vi ikke på plass.

Men dette er viktig i en helhetlig økologisk utnyttelse av havressursene, så vi får se om vi må komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Karin Andersen (SV) [11:15:51]: Jeg hører at representanten for Kristelig Folkeparti sier de stoler på at regjeringen lytter til flertallsmerknader på Stortinget. Jeg må nok si at etter diverse saker på dette området, både med ostetoll og asylbarn, så burde man kanskje forstå at man må være tydeligere enn som så for å få til de satsingene man skal ha. Jeg skjønner at det er tungarbe', som vi sier i Hedmark, den jobben som Kristelig Folkeparti og Venstre har tatt på seg.

Nå ble representanten utfordret her i stad på skognæringen, som opplever store kutt på forskning på bruk av tre. Det er bekymringsfullt. Men det er også utrolig viktig at

man greier å holde oppe tilliten til norsk matproduksjon. Et av de store debattene nå er antibiotikaresistente bakterier i kyllingproduksjon. SV mener vi må sette en tidsfrist for når dette skal være fritt og vil fremme forslag om det i dag.

Kan Kristelig Folkeparti tenke seg å støtte det forslaget?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:16:57]: Til spørsmålet: Ja, jeg tror nok representanten kanskje har mer erfaring de siste åtte årene med hva som er tungarbeid, enn undertegnede har. Erfaringen undertegnede har fra de åtte årene, er at alle tanker og forslag som representanten kom med, ikke engang ble vurdert, for de var så lette at de ikke fikk noen tilslutning.

Når det gjelder antibiotika og matproduksjon, er det et viktig område. Så er spørsmålet om vi gjør rett ved å vedta en tidsfrist nå når det gjelder å vite hva vi skal ha på plass. Det er ikke alltid at en tidsfrist er det viktigste, det er å få handling, slik at vi får trygghet for oss forbrukere, at vi ikke blir syke eller smittet, og at vi heller ikke har dyr som lider.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Pål Farstad (V) [11:18:08]: I takt med lavere produksjon på den norske sokkelen og lavere oljepriser vet vi at den norske økonomien er nødt til å gjennomgå en omstillingsprosess. Spørsmålet er bare hvor raskt denne prosessen kan komme i gang, slik at vi kan unngå en langvarig nedtur.

En vellykket omstillingsprosess som gjør oss mindre avhengig av oljesektoren, og som gir tilgang til kvalifisert arbeidskraft i andre sektorer, kan bidra til å løfte viktig norsk eksportindustri som fiskeri og havbruk og også reiselivs-næringen. Dette er næringer som kommer til å spille en avgjørende rolle for verdiskapingen i framtidens Norge.

Venstre mener at det er behov for målrettede tiltak for å lykkes med denne grønne omstillingen. Det gjelder bl.a. bruk av det offentlige virkemiddelapparatet, økt tilgang på kapital, forenkling for næringslivet og en satsing på forskning og innovasjon. I Venstres alternative budsjett tok vi derfor til orde for en ny næringspolitikk som legger forholdene til rette for gründere og et mangfold av verdiskapende bedrifter i hele landet. Vi ønsker å slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Vi vil satse på gründere og entreprenører.

Venstre er opptatt av å styrke forskningen i næringslivet og å styrke samarbeidet mellom forskningsmiljø og næringsliv. Ikke minst gjelder det de regionale forskningsmiljøene som er tett på næringslivet i sin region. I Venstres alternative budsjett foreslår vi å styrke den næringsrettede forskningen med 75 mill. kr, i tillegg til satsing på spesifikke program som totalt gir 244,4 mill. kr.

Det er derfor positivt at budsjettavtalen bidro til økte bevilgninger til marin forskning, Havforskningsinstituttets bestandsforskning, landbruksforskning, Brukerstyrt innovasjonsarena og ikke minst en styrking av FORNY2020. Alt dette er viktig, men jeg velger å trekke fram vårt gjen-

nomslag for mer penger til Havforskningsinstituttet spesielt. 10 mill. kr ekstra til bestandsforskning, til ressursforskning, er mindre enn det burde vært, men et steg i rett retning. I vårt eget budsjett hadde vi lagt inn 20 mill. kr ekstra til bestandsforskning.

Norsk fiskerinæring og det norske samfunn går glipp av en betydelig verdiskaping som følge av at vi ikke vet nok om viktige fiskebestander som sild og makrell, i tillegg til en del andre fiskeslag. Det er ikke bare flåtesiden – fiskersiden – som har glede av det. Det gjelder like mye fiskekjøperne på land og de ringvirkningene fiskeriene har for leverandørindustri og samfunnet for øvrig langs kysten, om det er på Sørlandet, på Møre eller i Vesterålen.

Venstre har som ambisjon at 17 pst. av matproduksjonen og matforbruket i 2020 skal være økologisk. I den forbindelse foreslo vi i vårt alternative budsjett ekstra skattefradrag for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon, i tillegg til å fjerne moms på økologiske matvarer. Vårt engasjement for økologi i landbruket kommer også til uttrykk ved at vi hegner om Bioforsks miljø for økologisk forskning på Tingvoll. Vi vil meget sterkt understreke behovet for å bygge opp under økologimiljøet på Tingvoll, og det er vi tydelige på i en merknad i saken.

I tillegg til at vi er opptatt av Tingvoll, er vi også opptatt av at de forskningsmiljøene som er bygd opp i distriktene innenfor Bioforsk, slik som bl.a. Tjøtta på Helgeland, får en sentral plass i framtidig landbruksforskning. Regjeringen har besluttet å slå sammen Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning og Norsk institutt for skog og landskap fra 1. juli 2015. Venstre mener at det kan være fornuftig med en slik sammenslåing, men vi aksepterer ikke at det skal gå ut over livskraftige og framtreddende forskningsmiljøer i distriktene. Det vil vi passe på.

Til slutt noen ord om en svært viktig sak for Venstre: I budsjettforliket fikk Venstre gjennomslag for å etablere flere såkornfond i 2015. Det er viktig for å sikre selskaper kapital i tidlig fase. Vi fikk gjennomslag for nøyaktig de beløp og forslag som vi i Venstre hadde i vårt alternative statsbudsjett. Vi legger derfor til grunn at budsjettforliket innebærer det samme som Venstres alternative budsjett, nemlig et nytt nasjonalt såkornfond med en totalramme på 400 mill. kr, og et nytt pre-såkornfond med en totalramme på 200 mill. kr som tilfører kapital i en enda tidligere fase enn vanlige såkornfond.

Før et pre-såkornfond kan etableres, må det nødvendigvis gjøres enkelte avklaringer. Vi legger derfor til grunn at regjeringen kommer tilbake med disse avklaringene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2015. Vi viser i så måte til Venstres forslag nr. 14, som skal være omdelt i salen, og som jeg håper får Stortingets støtte. Jeg tar med dette opp det forslaget.

Presidenten: Representanten Pål Farstad har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A) [11:23:31]: Venstre har en lang og stolt historie som del av, men også som talspersoner for, frivilligheten i Norge. Frivilligheten i Norge fikk virkelig

et skudd for baugen fra regjeringens side under framleggelse av dette budsjettet. Noe er forsøkt rettet opp gjennom forliket, og det er bra.

Når det gjelder de organisasjonene som samarbeider inn i landbruksnæringen, blir de utsatt for kutt. De kunne ikke fortsette den samarbeidsavtalen som ble inngått med Landbruksdepartementet. Derfor fremmer medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet et forslag i dag om at man skal videreføre disse samarbeidsavtalene, som er svært viktige. Jeg ble veldig glad da jeg hørte parlamentarisk leder i Venstre i spontanspørretimen beskrive regjeringens politikk på dette området som nærmest å spenne bein under frivillige organisasjoner, og helt unødvendig politikk. Det er derfor, med en viss undring, jeg ser at Venstre ikke er inne i dette forslaget. Hva er grunnen til det?

Pål Farstad (V) [11:24:39]: Takk for gode ord om Venstres gode tradisjoner på dette området. Jeg vil peke på at vi klarte å reversere kuttene i budsjettavtalen med Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, i tillegg til at vi prisjusterte ordningen til totalt 5,5 mill. kr. Det gjør vi fordi vi mener at de frivillige organisasjonene er veldig viktige, og at dette er noe Venstre ønsker å bygge opp under.

Ove Bernt Trellevik (H) [11:25:27]: Budsjettet i år er et godt budsjett, og Venstre har bidrege veldig godt til det. Det inneholdt veldig mange gode satsingsområde både på marin forskning, på meir berekraftig havbruksproduksjon og på å styrkja bestandsforskninga, og det er mykje satsing på innovasjon og entreprenørskap. Berre satsinga på miljøteknologiordninga er over det dobbelte av det som vart levert i det siste statsbudsjettet til Stoltenberg II-regjeringa.

Mykje av denne gode satsinga som me har i statsbudsjett i år, er heimla i regjeringsplattforma. Me høyrer òg i dag at det er mange frå opposisjonen som ser at det er fleire gode ting her i statsbudsjettet som dei har sakna. Ser Venstre fleire ting i regjeringsplattforma som dei vil dra fram og kjempa for ved neste korsveg?

Pål Farstad (V) [11:26:27]: Det er klart at den avtalen som ble framforhandlet i fjor mellom de fire partiene, er viktig for Venstre. Vi ser også at Høyre og Fremskrittspartiet, regjeringspartiene, har mye bra politikk på forskningsområdet og på en del andre områder knyttet til både marin sektor og øvrige sektorer. Så vi vil selvfølgelig være åpen for gode forslag som blir lagt fram.

Men det jeg vil understreke meget sterkt, er håpet om å få med regjeringspartiene på en enda større satsing innen marin sektor. Det er i alle fall en hjertesak for meg.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:27:32]: Jeg vil først få si takk til Venstre for et konstruktivt og godt samarbeid i budsjettarbeidet. Det kom mye bra fra Venstre som vi i regjeringspartiene satte stor pris på.

Men det er en ting som forundrer meg litt, og det er en merknad i innstillingen:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og

Venstre ber om at regjeringen foretar en ny gjennomgang av støttefordelingen og påser at organisasjoner som for eksempel NOAH kan gis støtte.»

Spørsmålet mitt blir: Venstre – og jeg tror samtlige andre partier – er for at vi skal ha et godt og sterkt landbruk i Norge, at vi skal utvikle landbruket, så hvordan rimer det med å støtte NOAH, som faktisk er en organisasjon som vil legge ned norsk landbruk?

Pål Farstad (V) [11:28:27]: Alle organisasjoner må komme til orde. Alle organisasjoner må få lov til å gi uttrykk for det de mener, om det er om landbrukspolitikk eller om annen politikk. Vi har ingen problemer med å høre på hva NOAH har å si, slik som med andre organisasjoner. Jeg føler ikke at det at vi hører på dem, at vi er lydhøre for argumenter som ikke er A4 i samfunnet, tilsier at vi vil bidra til å undergrave landbruket.

Geir Pollestad (Sp) [11:29:25]: Jeg registrerer at både Venstre og Kristelig Folkeparti veksler litt mellom å henviser til hva de har fått til i avtalen og hva som står i deres alternative budsjetter, etter hva som passer best. Men jeg skal gi Venstre samme ros som jeg ga Kristelig Folkeparti for det en har fått til – selvsagt skulle det vært mer.

I Venstres alternative budsjett er det en post som er ganske oppsiktsvekkende, og det går på nettolønnsordningen. Vi vet at den maritime næringen er svært viktig for Norge – for arbeidsplasser og for verdiskaping – og jeg tror få tviler på at det er en sammenheng mellom at vi har hatt og har norske sjøfolk, og at vi har en sterk maritim sektor. I Venstres alternative budsjett er det dette punktet som dekker mange av satsingene, og her ligger det et kutt på 1,5 mrd. kr. Hva er Venstres begrunnelse for det, og hvordan vil et slikt kutt bidra til å styrke norsk maritim næring?

Pål Farstad (V) [11:30:26]: Jeg takker representanten Pollestad for spørsmålet. Det var ikke helt uventet at dette kunne bli et spørsmål i salen i dag. Nettolønnsordningen har vi valgt ikke å gå for, fordi vi ut fra en totalvurdering mener at rederiene er i stand til å tåle den skattleggingen, uten nettolønnsordningen. Det er etter en totalvurdering i Venstre.

Så vil jeg understreke at vi bidrar til å styrke den maritime næringen som det partiet som ønsker å styrke fagskolen – vi har en egen post på det i programmet. I tillegg har vi en del knyttet til internasjonalt arbeid for å bedre HMS for alle som er innenfor maritim næring, for all skipsfart. Så vi har noe på maritim som vi føler at vi kan være stolte av.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:31:33]: Når ein les merknadene til budsjettet frå Venstre og Kristeleg Folkeparti, må ein lure på om dei er meir opptatt av å ha hendene på rattet enn av at båten går i riktig retning. Her har ein altså vore garantist for eit budsjett der den store hovudsatsinga er lettbar i formuesskatten for dei aller rikaste, og der næringsnøytralitet er den gjennomgripande satsinga frå regjeringa. Så kan ein lese av Venstre sine merknader at ein

er imot næringsnøytralitet, ein har fleire næringsretta satsingar i sitt budsjett. Så spørsmålet mitt til representanten Farstad er veldig enkelt: Kva for næringsretta kutt som regjeringa har kome med i budsjettet sitt, er det Venstre er minst fornøgd med?

Pål Farstad (V) [11:32:39]: Det som går på kuttet i reiseliv, som vi bare klarte å halvere reverseringen av, er vi ikke spesielt godt fornøyd med. Men det er et minimumsbeløp som er til å leve med, og så får vi jobbe videre ut fra det. Vi har også en post på Marint verdiskapingsprogram som vi gjerne hadde sett annerledes. Men totalbildet, med økning i forskningssatsingen bl.a. og på en del andre punkter, gjør at dette er et budsjett som vi står godt i.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:33:36]: Allereie på 1980-talet átvara SV her på Stortinget mot ein økonomi der petroleumsbaserte næringar dominerer for mykje av statens inntekter. Vi meinte dette på sikt vil skade norsk økonomi og gjere Noreg meir sårbar og mindre framtidssikret. Dessverre fekk vi rett. I dag, 30 år etter, utgjør petroleumsrelaterte næringar om lag 70 pst. av norsk eksport. Ingen av våre naboland eller land vi liker å samanlikne oss med, er i nærleiken av eit like einseitig eksportbilde. I verken Danmark, Sverige, Tyskland, USA eller Storbritannia utgjør noka enkeltnæring meir enn 20 pst. av eksportinntektene. Vi er ikkje like ille som Kuwait, som har over 90 pst. av inntektene sine knytte til petroleum, men vi er faktisk på same nivået som Dei sameinte arabiske emirata, der 67 pst. av eksportinntektene kjem frå petroleumsrelaterte næringar.

Da er det tragikomisk at først no, 30 år for seint, begynner høgresida å snakke om at norsk økonomi må omstillast. Grunnen til det er veldig enkel: Det er marknaden. Oljenæringa har gjeve mange og store norske bedrifter, mange arbeidsplassar, veldig gode inntekter og lønningar. Men no er festen over. Oljeprisen stuper, utvinning av andre energiformer har blitt rimelegare. Det blir magrare framover, mange har allereie mista jobben, og fleire blir det kanskje. Det er ikkje lenger eit alternativ ikkje å omstille seg. Noreg og norske bedrifter må omstille seg eller gå dukken.

Mens regjeringa snakkar om at Noreg må sjukmeldast og omstillast, er det ingenting i årets budsjett som ber bod om at ein evnar å gjere noko med eiga sjukmelding. Det blir med frasar som at vi må ruste Noreg for framtida, vi må ha fleire bein å stå på, som om vi skulle ut i ein krig utan ein plan og utan våpen.

I SVs forslag til budsjett har vi ei offensiv omstilling av norsk økonomi. Vi ønskjer å utjamne forskjellen mellom offshore og onshore ved å auke oljeskatten. Vi ønskjer å normalisere dei gode avskrivingsordningane som offshore i dag har. Vi senkar, som einaste parti på Stortinget, selskapsskatten. Vi foreslår større næringsretta satsingar innanfor fornybar teknologi, marine næringar, skogbruk, regional utvikling og miljøteknologi. Ei spesiell satsing har vi løfta på grønne pilotprosjekt gjennom etablering av Pilotinvest for oppskalering av spennande teknologiar. Og

ei spesiell satsing har vi i Nord-Noreg, som er ein spesielt spennande region, men som er spesielt kapitalfattig. Vi er redde for at utviklinga i Nord-Noreg ikkje vil gå på premissane til nordlendingane sjølve, men på andre aktørars premisar.

Regjeringa har ein svært stor iver etter å næringsnøytralisere Noreg. I ei tid da oljeprisen går ned og den norske krona blir svekt, er det plutselig opning for andre næringer og satsingar – spesielt innanfor reiseliv, der vi veit det er store utfordringar med å skaffe kapital, har vi ei enorm moglegheit no. Det betyr at det er billigare for utlendingar å kome til Noreg og oppleve Noreg. Men i ei sånn tid trekkjer regjeringa ut satsinga. I ei tid da enten dei marine næringane står på terskelen til å bli eit norsk industrieventyr eller Noreg gravlegg seg sjølv som ein rein råvareleverandør, trekkjer regjeringa ut satsinga på Marint verdiskapingsprogram. Lista kunne fortsett.

Eg må innrømme at eg fattar ikkje kva som er regjeringas næringspolitikk. Eg klarer berre å sjå ein eigarpolitikk og ein petroleumspolitikk. Eg klarer ikkje å sjå konturane av korleis dette vil ende, og kva type næringspolitikk dette skal vere for heile landet. Eg håper at vi gjennom Stortingets debattar klarer å få regjeringa på eit meir interessant spor for Noreg. Eg vil berre seie at det som har vore Noregs suksess på næringsfeltet, har vore å insistere på å liggje i front på miljøfeltet. Det var det som redda norsk industri på 1980-talet. Det er det som kjem til å redde norsk oppdrettsnæring, og eg trur det er det som også er framtida for norsk næringsliv.

Eg tar opp SVs forslag nr. 16.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har tatt opp det forslaget han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A) [11:38:56]: Som vi tidligere har vært inne på i replikkordskifter, er frivilligheten ein viktig del i hele Norge, også på næringsfeltet, men nå opplever man ein betydelig nedprioritering fra regjeringas side til tross for at man har andre formuleringer i sine plattformer og programmer.

Det ligger et forslag på bordet i Stortinget i dag om å videreføre samarbeidsavtaler med organisasjonene under Landbruksdepartementet. Det er støttet av Kristelig Folkeparti, Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Paradoksalt nok er det Venstre som er på vippen når det gjelder det forslaget, om SV støtter det og vil ha en mulighet til å kunne berge samarbeidsavtalene – Venstre som vel har gått høyst på banen for å forsvare frivilligheten og disse samarbeidsavtalene.

Så mitt spørsmål er: Vil SV støtte dette forslaget?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:39:55]: Vi har registrert forslaget, og vi synest det er veldig interessant. Vi vil kome tilbake til korleis vi vil stemme, men det er openbert at dette er eit forslag som er etter vår politikk. Eg trur frivillighet generelt er ein veldig undervurdert verdiskapingsfaktor i Noreg, kanskje spesielt for høgeregjeringa. Det er veldig vanskeleg å dokumentere BNP-effekten av

frivillighet. Vi veit betydninga av det, men vi klarer ikkje å dokumentere dei direkte effektane på same måte som lønt arbeid. Eg meiner at frivillighet er ein veldig sentral del av landbruket, men òg andre næringer, som det er viktig å vidareføre gjennom sentrale avtalar.

Frank Bakke-Jensen (H) [11:41:00]: Det var et interessant innlegg fra representanten Fylkesnes. SV så lys og løsnings for nasjonen på 1980-tallet, siden har det bare gått feil vei. Jeg har aldri hørt en sånn krystallklar dødsdom over eget partis innsats gjennom åtte år i regjering. Det var veldig interessant. Det er i alle fall til trøst for både parlamentet og nasjonen at SV har fått inn noen politikere som nå ser løsninger.

Representanten Fylkesnes er veldig glad i å ta fram egen landsdel og næringslivet i egen landsdel. Det er jeg også. Næringslivet består av veldig mange små og mellomstore privateide bedrifter. Det er ikke privat eierskap, og det er heller ikke styrken gjennom familieeide bedrifter jeg gjenkjenner som en rød tråd i SVs næringspolitikk, verken når jeg leser programmet, eller når jeg hører representanten. Så mitt spørsmål er: Kan representanten vise meg hvor i SVs program det familieeide næringslivet løftes?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:42:11]: Her var det veldig mange påstandar, eg får sjå om eg klarer å ta nokre av dei ned.

For det første: Dersom ein googlar åtte år i regjering, får ein flest treff på Høgre-representantar – etter at dei kom i regjering. Etter åtte år i regjering fekk vi på plass etablering av mange såkornfond, vi fekk etablert regional utvikling, vi satsa på ei marin verdiskaping, vi fekk løfta satsinga på reiseliv, som peiker i retning av ein annan type næringsstruktur i Noreg enn den petrobaserte. Eg nemner spesielt desse fordi det er akkurat i dei ein har kuttet frå regjeringas side. Ein har rett og slett gått målretta til verks for å kutte i nokre av dei mest interessante kandidatane for framtidens næringer.

Så til det siste spørsmålet: Vi har eit omfattande program der bl.a. dette er omtalt, som eg oppfordrar representanten til å lese før han spør.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:43:23]: Sosialistisk Venstreparti sier at treforedling er ein viktig næring for Norge, og at de vil satse på den. I den forbindelse er vei og veibruk viktig. SV vil gi tilpasninger for vogntog opp til 60 tonn, bl.a. for tømmertransporten, og det skal de faktisk ha ros for. Disse vogntogene må ha en vei å kjøre på. Jeg går derfor ut fra at SV òg vil satse stort på veiutbygging i tida framover. Men SV vil også øke drivstoffavgiften betydelig, og dette svekker skognæringens konkurransekraft.

Hvordan kan en svekkelse av konkurransekraften være en satsing på næringen?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:44:05]: Den kanskje viktigaste svekkinga av jordbrukets moglegheit til å sjå framover er dei store kuttane som regjeringa har gjennomført i dette budsjettet, og som er ei målretta svekking av bl.a. forskning og utvikling på området. Eg trur at framti-

da til skogbruk og den fantastiske naturressursen som det representerer i store delar av landet, heile bioøkonomien, handlar om å satse på teknologi og teknologiutvikling. Vi veit at viss ein berre ser litt utanfor Noregs grenser, på f.eks. Storbritannia, Tyskland og USA, så er store, nasjonale program starta for å reindustrialisere næringar som ein trudde globaliseringa hadde stole. I staden for at ein skipar ut naturressursar som skogen, kan ein vidareforedle det i landet, men då må ein vere villig til å satse på teknologi og pilotinvestering. Blant anna vil eitt av forslaga som vi har fremja i dette budsjettet, om Pilotinvest, særleg rette seg mot skogbruk.

Geir Pollestad (Sp) [11:45:22]: En viktig del av det vi skal leve av i framtiden, tror jeg vi finner i skogen. Det er viktig for verdiskapingen i Norge. Det er en viktig del av miljøpolitikken. Det forutsetter en vilje til tiltak for å utnytte ressursene i skogen, bl.a. bygging av skogsbilveier. Kan representanten si litt om SVs holdning til det, som jeg oppfatter er en nødvendig betingelse for å bruke skogen?

Det går på skogplanting. Ønsker SV også skogplanting, eller er SV enig med regjeringen i at vi skal plante litt skog, og at en så etter tre år skal evaluere hvorvidt skogen binder CO₂ eller ikke? Eller er SVs skogpolitikk i hovedsak en vernepolitikk?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:46:19]: Eg trur det er veldig viktig at vi har ein fin balanse mellom vern og bruk. I Senterpartiet og SV er det forskjellige oppfatningar om kva ein skal leggje vekt på. For SV sin del er skogen ein naturressurs som skal haustast, og som skal utnyttast, og der vi ser store, spennande potensial. Alt som ein kan bruke olja til, kan ein faktisk bruke skogen til. Eg meiner at dette er eit uutnytta område for Noreg generelt, og går gjerne saman med Senterpartiet om å fremje forslag om nasjonale strategiar for heile bioøkonomien.

Når det gjeld skogsbilvegar, er det, så vidt eg veit, like mykje skogsbilvegar i Noreg som det er vanlege vegar. Det er eit omfattande nett. Det å ha gode vegar inn i skogen for å hente trevirke er ein føresetnad for å kunne hauste av dette. På det området har ikkje SV eit ja-svar eller eit nei-svar. Vi er pragmatisk orienterte. Vi ser sak for sak. Det er ikkje slik at vi legg oss berre på vernelinja eller berre på bruklinja.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:47:41]: Representanten Fylkesnes holdt et meget godt, eller i hvert fall interessant, innlegg, der han tar et brutalt oppgjør med SVs innsats i regjering. Det synes jeg er interessant.

Petroleumsnæringen er den næringen han ønsker å ta et oppgjør med, og det er jo litt interessant siden vi begge kommer fra Nord-Norge og viser til den aktiviteten som har vært på Snøhvit. Det har altså gitt inntekter på om lag 100 mrd. kr, Hammerfest kommune har fått skatteinntekter på 1,3 mrd. kr, nordnorsk leverandørindustri har hatt leveranser på mellom 3 mrd. kr og 4 mrd. kr, og de fleste som snakker på Snøhvit-anlegget, har en nordnorsk dialekt. Det har betydd mye for Nord-Norge, men det ønsker altså ikke Fylkesnes.

Det som er interessant, er at SV stemmer imot de fleste petroleumsprosjektene når de ikke sitter i regjering, men de bruker petroleumsinntektene like mye som andre partier. Kan representanten Fylkesnes forklare meg den logikken, at man er imot en bransje som man bruker inntektene til?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:48:50]: Det stemmer jo ikkje at vi bruker like mykje oljepengar som regjeringa eller dei fleste andre partia i denne salen gjer. Vi bruker 4 mrd. kr mindre, og det er rett og slett fordi vi ønskjer å stake ut kursen mot ein mindre petroleumsbasert økonomi. Når det gjeld det brutale oppgjøret som Korsberg syntest var godt, må eg seie at SVs primærpolitikk er at vi ønskjer eit mykje større skifte i norsk økonomi. Det har vi ivra for i mange, mange år. Akkurat den delen av dei åtte åra er vi ikkje spesielt fornøgde med. Det vi er fornøgde med, er dei næringsretta satsingane på næringar som peiker i ei anna retning enn dei petroleumsrelaterte næringane, altså marin, reiseliv osv., dei områda som eg allereie har nemnt.

Når det gjeld Hammerfest – eit kjapt sidespor til det – er problemet med det vi ser no, f.eks. det at mange arbeidsplassar forsvinn, at dei fleste, veldig mange, av desse arbeidsplassane forsvinn langs kysten og spesielt i Nord-Noreg. Det er dei nye prosjekta som forsvinn. Det å ruste seg for framtida ved å satse på oljenæringa i nord er eit blindspor.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Rasmus Hansson (MDG) [11:50:18]: Ifølge regjeringen skal Norge om drøyt 30 år være klimanøytralt og for lengst ha stanset tapet av biologisk mangfold. Det betyr et annerledes land, og det betyr et radikalt annerledes næringsliv enn det vi har i dag. Så hva skal vi leve av? Tre ting peker seg i hvert fall ut: kunnskap, fornybar energi og levende ressurser. Det siste er det som kalles natur.

Nok en gang i historien er Norge et heldig land. Vi har alle disse ressursene i et omfang som mange vil misunne oss. Vi har Europas største havområder med store artsrike økosystemer i god stand, vi har et godt jordbruk, vi har produktive skoger, og vi har fornybare energiresurser til havs og på land i et enormt omfang.

Artsmangfoldet, biomassen, biokjemien, energi- og informasjonsløsningene som finnes i artene i norsk natur, særlig i havet, innebærer enorme muligheter for et framtidig næringsliv. Men det forutsetter at vi skaffer oss kunnskap om disse mulighetene. Det som i dag er eksotiske kryp og sære vekster som bare tiltrekker seg oppmerksomhet når de forsinker motorveier, må i morgendagen være grunnlaget for avansert industri og tusenvis av jobber. Men dette forutsetter to ting: for det første at bærekraft, artsbevaring, dyrevelferd og økosystemenes tålegrense blir absolutte forutsetninger for videre næringsutvikling, og at stortingsflertallet forstår at ressursen norsk natur nå må få samme prioritet og samme investering i kunnskap og kartlegging som det vi til nå har brukt på hydrokarboner.

Den største trusselen mot framtidens Velferds-Norge er ikke nedgang i oljepris og motstand mot boring i Lofoten.

Den store trusselen er frykten for endring. I debatten i dag har alle snakket varmt om de nye bionæringene, men les budsjettene. Regjeringens og stortingsflertallets suverent største innsatsområde er fortsatt olje og gass. Utviklingen av fornybare og biobaserte næringer får fortsatt smuler i sammenligning.

Derfor foreslår vi i Miljøpartiet De Grønne i vårt alternative budsjett store overføringer av innsatsmidler fra petroleumssektoren til utvikling av morgendagens jobber og skatteinntekter. Forutsetningen er kunnskap, gode rammevilkår og risikovillig kapital, og vi foreslår bl.a. storskala kartlegging og bioprospektering av norsk natur til havs og på landjorda, styrking av gründere og grønne bedrifter med risikokapital – i det vi har kalt katapultfond – for 1,2 mrd. kr, å styrke Statkraft som fornybart lokomotiv ved å la selskapet beholde 50 pst. av overskuddet i 2015, målrettede skattelettelser for selvstendig næringsdrivende for 1,4 mrd. kr, styrking av Enova og bl.a. målrettet satsing på storskala havvindestepark og maritim næringsutvikling og bioøkonomi, styrking av miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge med 400 mill. kr og styrking av lokal og regional næringsutvikling med 900 mill. kr.

Dagens jordbruk, skogbruk og sjømatnæring er grunnlaget for mye av de framtidige bionæringene. De produserer bl.a. den viktigste av alle varer: mat. Men næringspolitikken forhold til mat i Norge er til nå ensidig dominert av volum og lav pris, samtidig som det er store matkonsentrasjoner i butikkledet. Det blir vanskelig for jordbruket og sjømatnæringen å tjene på god dyrevelferd, gode råvarer, miljø, klima og ressursvennlig produksjon. Miljøpartiet De Grønnes budsjett satser derfor kraftig på dyrevelferd, helse og miljøstandard. Vi vil gi bedre muligheter for inntekter i landbruket samtidig som bruken av kraftfôr reduseres og ressursbruken lokalt styrkes. Vi foreslår betydelige avgiftsendringer for å legge om matproduksjon og kosthold i sunnere retning. Grønn, sunn og økologisk mat blir billigere, kraftfôrbasert og importert kjøtt blir dyrere. Det er ingen grunn til at Norge skal drive og subsidiere pelsdyrproduksjon, og jeg håper på støtte fra Stortinget til Miljøpartiet De Grønnes forslag om å avvikle norsk pelsdyrnæring.

Oppdrettsnæringen har stort potensial, men også store utfordringer, og skal det langsiktige potensialet i næringen bli virkelighet, må den få Stortingets hjelp til et paradigmeskifte på miljøstandard. Jeg håper derfor på støtte til Miljøpartiet De Grønnes forslag om en vekststans i næringen mens den ordner opp i miljøproblemene.

Det er mange spirer til grønn næringsatsing både i regjeringens budsjett og i de alternative budsjettene som er lagt fram i år. Flertallsmerknaden om bioøkonomisatsing er f.eks. et godt forslag, og vi ser fram til å arbeide sammen med andre partier for å videreføre denne satsingen.

Presidenten: Det blir replikkskifte.

Ove Bernt Trellevik (H) [11:55:49] Då Arbeidarpartiet sat i regjering, var det ein årleg auke i havbruksproduksjonen ved at ein tildelte nye konsesjonar for vekst i havbruket. Men for kvar tildelingsrunde var det brukt

ulike kriterium for korleis ein skulle få desse konsesjonane. Den eine gongen kunne vera at det skulle vera ein viss del kvinner i styret, ein annan gong kunne det vera det ein kalla for grønne konsesjonar – som eigentleg berre enda opp med ei mengde rettssaker med staten, mykje krancling, alle fekk konsesjonar likevel, og miljøet vart lidande.

Støttar du målet til regjeringa om at ein må ha eit nytt regime for tildeling av konsesjonar, og at veksten i havbruket skal vera basert på berekraftige miljøindikatorar?

Rasmus Hansson (MDG) [11:56:42]: Jeg vil faktisk rose regjeringen for en mer helhetlig tenking om miljøutvikling i oppdrettsnæringen enn det de rød-grønne presterter. Det er et tydelig, i hvert fall ganske nært, slektskap mellom Miljøpartiet De Grønnes forslag om vekststans i næringen til miljøproblemene er fikset, og det forslaget som regjeringen selv har lagt fram. Vi støtter ethvert initiativ som gjør bærekraft til et premiss for videre utvikling i oppdrettsnæringen. Vi mener det bør håndheves mer håndfast enn også det som regjeringen foreslår, fordi næringen dessverre har demonstrert en oppsiktsvekkende vilje til uthaling og sommel. Men vi ser at utviklingen er på vei i riktig retning, og vi tror at de som vil tjene aller mest på en håndhevelse av disse prinsippene, er næringen selv.

Ove Bernt Trellevik (H) [11:57:50]: Me har no for aller første gong fått ein statsråd som har gjeve direktiv til Mattilsynet om at ein skal bruka gjeldande regelverk og eventuelt stoppa produksjonen på anlegg som ikkje leverer i samsvar med dei krava som er sette. Eg oppfattar at du støttar regjeringa i at ein handhevar dette gjeldande regelverket på ein betre måte enn det ein har vore vitne til tidlegare.

Presidenten: Presidenten minner om at all tale skal rettes til presidenten i henhold til forretningsordenens bestemmelser.

Rasmus Hansson (MDG) [11:58:27]: Jeg støtter de tiltakene som representanten Trellevik refererer til, men jeg understreker at vi har noen fundamentale problemer, hvor det første er at sanksjonsmidlene overfor oppdrettsnæringen er så svake at oppdrettsnæringen åpenbart ser seg tjent med å fortsette å ha høye inntekter, høye lusenivå og høye rømmingstall. Der må det tøffere sanksjoner til.

Når det gjelder gjennomføring av tiltak, har vi en akvakulturlov som er mye svakere enn den loven som burde regulert oppdrettsnæringen, nemlig forurensingsloven. Jeg oppfordrer på det sterkeste regjeringen til å ta tak i de grunnleggende problemene, for dem må det tas tak i dersom næringen skal få den hjelpen den trenger til å bli bærekraftig.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:59:30]: Jeg synes at representanten Rasmus Hansson hadde god overbygging og mange spennende tanker i sitt innlegg, og det er også det som er spennende med å få Miljøpartiet De Grønne inn på Stortinget – at man kan la seg utfordre hvis man har lyst.

Både Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne

mener at man må ha flere ben å stå på, men Miljøpartiet De Grønne er nok litt mer utålmodig enn resten av Stortinget. Det er bra, men spørsmålet er om man går litt for fort fram. Jeg tror at markedet selv vil gjøre oss mindre oljeavhengig. Likeså tror jeg at klimaavtrykket til oljen vil gjøre at oljen selv faser seg ut.

Mitt spørsmål til representanten Hansson er: Når man nå skal gå fra sorte til grønne karboner, vil man – slik representanten ser det – i en slik overgangsfase også kunne få en økning i arbeidsledigheten?

Rasmus Hansson (MDG) [12:00:36]: Takk for en hyggelig invitasjon til dialog fra Kristelig Folkeparti. Jeg må nok si at en av de tingene som fasinere meg mest på Stortinget, etter å ha observert jordas klimautvikling, utviklingen i arter, utviklingen i jordas ressurser, er den fortsatt naive, fortrøstningsfulle tro på at marked og teknologiutvikling av seg selv vil fikse miljøproblemene uten kraftig politisk inngripen. Den troa deler ikke vi i Miljøpartiet De Grønne.

Vi er optimistiske nok – og må være optimistiske nok – til å tro at Norge, f.eks. i likhet med vårt naboland Sverige, som ikke har en dråpe olje, også i framtida vil være i stand til å opprettholde et godt demokratisk velferdssamfunn, selv om vi blir nødt til, som mange av våre naboland, å basere velferden på noe annet enn olje.

Else-May Botten (A) [12:01:54]: Jeg ønsker å høre om representantens innretning på den offensive gründer-satsingen. Det ble nevnt det jeg tror representanten kalte inkubatorkatapult, og jeg synes det hadde vært fint å få en forklaring på hva slags innretning det er. Gjelder det generelt, eller gjelder det kun for noen næringer? Er man da veldig offensiv når det gjelder bioøkonomi, primærnæringer og satsinger innenfor dem, eller gjelder det også andre næringer som man i dag er i stort inne i?

Rasmus Hansson (MDG) [12:02:35]: Vi har stjålet begrepet «katapultfond» fra Sverige fordi vi synes det antyder en noe større og mer fartspreget ambisjon enn det norske begrepet «inkubatorfond». Det som representanten kanskje spør etter, gjelder spørsmålet om næringsnøytralitet versus spesifikk innretning mot biobaserte og fornybare næringer. Miljøpartiet De Grønne er blant dem som er sterkt kritiske til næringsnøytralitet, som fører til at mange nye investeringer forblir i tradisjonelle næringer og tradisjonelle teknologier istedenfor å gå til de teknologiene vi vet at vi bør satse på. Derfor er våre virkemidler spesifikt innrettet mot å utvikle nye, grønne næringer og spesifikt innrettet mot å utvikle ny, fornybar teknologi, som f.eks. storskala havvind.

Pål Farstad (V) [12:03:52]: I likhet med Miljøpartiet De Grønne er Venstre opptatt av miljøutfordringen knyttet til havbruksnæringen – om ikke på samme nivå hele tiden, så er vi veldig opptatt av det fra Venstres side. Et spørsmål til representanten Hansson er: Hva mener representanten Hansson er de største miljøutfordringene for næringen – gjerne en konkretisering på overskriftsnivå?

Rasmus Hansson (MDG) [12:04:29]: Jeg kan si at på det øverste overskriftsnivået er den største miljøutfordringen til norsk oppdrettsnæring at det er en næring som ikke lever under de samme miljøkravene som andre norske næringer. Den har blitt behandlet mye penere enn norsk industri, og den blir behandlet mye snillere enn den norske villfisknæringen. Det er det største problemet fordi oppdrettsnæringen har både kompetanse og økonomiske muskler til å løse sine problemer hvis de får beskjed om det av markedet og av regjeringen.

De store problemene er selvfølgelig de to truslene mot villaksen, som er oppdrettsnæringens eget fundament og vugge, altså rømming og lus. Så har oppdrettsnæringen et underliggende fôrproblem fordi den er en så svær og kjøpekraftig bruker av fôråvarer fra det internasjonale markedet at den alltid vil stå overfor en mulighet til å komme i konflikt med andre og mer – skal vi si – høyverdige bruksbehov.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Monica Mæland [12:05:53]: Norge har et mangfoldig næringsliv, som hevder seg godt i en hard internasjonal konkurranse. Samtidig er utviklingen i norsk økonomi sterkt knyttet til utviklingen i petroleumsnæringen. Olje- og gassaktivitet har bidratt til vår høye levestandard og gitt oss økonomisk trygghet. I dag er halvparten av all eksport olje og gass.

Etter mange år med betydelig vekst opplever vi nå at veksten i petroleumsnæringen er i ferd med å avta. Petroleumsnæringen vil være viktig for Norge i lang tid framover, men vi må likevel legge bedre til rette for andre deler av vårt næringsliv. Norge trenger flere ben å stå på økonomisk. Vi må omstille oss til en mer kunnskapsbasert og klimavennlig økonomi.

Siden regjeringen overtok, har vi prioritert vekstfremmende skattelettelser, økt bevilgningene til infrastruktur og gjort viktige forenklinger for næringslivet. Vi satser betydelig på næringsrettet forskning, på etter- og videreutdanning av lærere og en styrking av basisfagene i skolen. Dette er tiltak som styrker konkurransekraften til norske arbeidsplasser. Arbeidet med å styrke vår konkurransekraft preger derfor også neste års statsbudsjett.

I statsbudsjettet foreslås en betydelig økning på over 2 mrd. kr i forskningsinnsatsen. Det er også en sterk satsing på ordninger som fremmer innovasjon og nyskaping i næringslivet. Regjeringen følger opp Sundvolden-erklæringen ved å satse på de brede og åpne programmene.

Brukerstyrt innovasjonsarena er styrket med nye 70 mill. kr, slik at den samlede potten til utlysning utgjør over en halv milliard kroner. Etablerertilskuddsordningen er økt med 110 mill. kr.

I regjeringens forslag til budsjett ble Miljøteknologiordningen styrket med 50 mill. kr, og vi økte bevilgningen til bl.a. FORNY2020. I budsjettforliket mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene er satsingen på innovasjon forsterket enda mer. Miljøteknologiordningen er økt med ytterligere 100 mill. kr, til en samlet bevilgning på 330 mill. kr, og FORNY2020 er økt med

25 mill. kr. I tillegg er det bevilget midler til to nye såkornfond.

I budsjettforliket er man enige om å bevilge 167 mill. kr til Copernicus. Bevilgningen dekker vår forpliktelse overfor EU på 137 mill. kr og midler til Norsk Romsenter, nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter på til sammen 30 mill. kr.

Bevilgningen til Konkurransetilsynet økes i 2015. Det er avgjørende at Konkurransetilsynet har ressurser til å følge opp oppgavene etaten er pålagt. Over flere år har imidlertid etatens budsjett vært nominelt uforandret. Det har relativt sett betydd en reduksjon i Konkurransetilsynets virksomhet. Vi foreslår derfor å styrke Konkurransetilsynet med 6,2 mill. kr.

Regjeringen har også iverksatt et omfattende forenklingsarbeid, og det er gjort forenklinger på en rekke områder. Samtidig er det sånn at det alltid vil bli vedtatt nye lover og forskrifter som berører næringslivet. For å sikre at vi vet hvilke konsekvenser nye regler får, og for å forhindre at de påfører bedriftene nye og unødige belastninger, foreslår regjeringen å bevilge 7 mill. kr for å etablere et uavhengig regelråd.

Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til nettolønnsordningen med 22 mill. kr. Det innebærer at makstaket i ordningen prisjusteres for første gang siden den ble innført. Den samlede bevilgningen til nettolønnsordningen i 2015 vil da utgjøre 1,8 mrd. kr. I tillegg styrkes Sjøfartsdirektoratet med 5 mill. kr. Det vil gi en kontinuerlig døgnåpen tjeneste til en næring som opererer globalt, hele døgnet, hele året.

Det er grunn til å gi honnør til Kristelig Folkeparti og Venstre og regjeringspartiene på Stortinget. Budsjettforliket angir en tydelig retning for næringspolitikken. Forliket bidrar til å styrke det eksisterende næringslivet med ordninger som bidrar til mer næringsrettet forskning og til at flere bedrifter kan ta i bruk mer klima- og miljøvennlige løsninger.

Statsbudsjettets tydelige prioriteringer til innovasjon, til ordninger for gründere og nye såkornfond bidrar også til å legge grunnlaget for det nye næringslivet. Det styrker norsk konkurransekraft og bidrar til en helt nødvendig omstilling av norsk næringsliv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [12:10:47]: Statsråden sier i sitt innlegg at næringspolitikken går i en tydelig retning, og ja: Regjeringen satses mer på landsdekkende ordninger og mindre på bransjespesifikke virkemidler, og regjeringen kutter i de geografiske virkemidlene. Stortingets flertall mener regjeringen med dette forlater en aktiv næringspolitikk til fordel for en mer næringsnøytral politikk. Hvordan vil statsråden forholde seg til dette flertallet, og deler statsråden flertallets syn?

Statsråd Monica Mæland [12:11:21]: Jeg har i dag lyttet nøye til den debatten som har vært ført, og det virker å være slik at en aktiv næringspolitikk er en næringspolitikk som legger til rette for smale programmer, geografisk

avgrensede programmer, og hvis de i tillegg er politikeroppfunnet, så virker det å være det aller beste for næringslivet. Jeg tror ikke det er slik! Jeg tror på brede, åpne programmer som inviterer hele landet, alle næringer, de beste ideer til å komme med sine prosjekter.

Så tror jeg at prosjektene ikke skal vurderes av oss politikere, men av dem som faktisk kan dette. Da er vår oppgave å legge til rette gode rammebetingelser, og det gjør vi i dette budsjettet ved å satse på de viktige, tunge, landsdekkende ordningene.

Odd Omland (A) [12:12:15]: Jeg kan konstatere at regjeringen har forlatt den aktive næringspolitikken, for det har jo stortingsflertallet gjennom en felles merknad slått fast.

Regjeringen har de seneste to årene kuttet ca. 40 pst. i regionale utviklingsmidler, som er det viktigste næringsrettede virkemiddelet som fylkeskommunen har. Ser ikke statsråden at kutt i de regionale utviklingsmidlene vil ramme regional og lokal verdiskaping og arbeidsplasser rundt om i landet? Og er statsråden bevisst på at dette, sammen med kutt og forslag om ny eierstruktur i Innovasjon Norge, vil redusere og være ødeleggende for fylkeskommunen som regional næringsaktør?

Statsråd Monica Mæland [12:13:06]: Jeg er uenig i beskrivelsen. Regjeringen har en til de grader aktiv tilnærming til næringspolitikken, men vi kan kalle det en «næringsoptimistisk politikk» – hvis næringsaktivitet er å bruke mest penger på de smaleste, mest avgrensede programmene. Jeg er opptatt av mangfoldet i Norge, jeg er opptatt av at de ressursene vi bruker, bruker vi mest mulig treffsikkert. Da trenger vi kunnskap, og den kunnskapen innhenter vi nå. For én viktig debatt er jo hvor mye penger vi bruker; en annen debatt er hvordan vi bruker pengene, hvilke resultater vi får. Det er jeg opptatt av, og det er en aktiv tilnærming til ressursbruk og til rammebetingelser for næringslivet i hele landet.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:13:58]: Jeg vil også si takk til statsråden for gode ord til Venstre og Kristelig Folkeparti og også for et godt innlegg.

I budsjettet, under kapitlet «statlig eierskap», er ikke samfunnsansvar nevnt med ett ord, men i eierskapsmeldingen derimot strammes styringsprinsippene inn på dette området.

I kjølvannet av de siste ukers saker har statlig eierskap og samfunnsansvar blitt høyaktuelt. Mitt spørsmål til statsråden går nettopp på hvordan hun vil sikre at statlig eide selskaper opptrer i samsvar med godt samfunnsansvar og ikke benytter seg av barnearbeid, korrupsjon eller slaveri.

Statsråd Monica Mæland [12:14:50]: Dette er et viktig spørsmål, og det har vært viktig for oss i eierskapsmeldingen, som skal behandles av Stortinget etter nyttår, å beskrive hvilke regler og forventninger vi har til statlig eide selskaper. Vi har vært veldig tydelige på dette fra første dag. Det er, slik representanten beskriver, strammet inn ytterligere i eierskapsmeldingen.

I tillegg er det slik at vi jevnlig har samtaler med selskapene der dette er et eget tema. Det er forskjell på en teoretisk tilnærming til disse spørsmålene og det å ha en aktiv holdning til det. Vi sørger for at selskapene er svært klar over at vi har forventninger om dette, og vi forsøker også å gjennomgå hvordan selskapene og styrene jobber med disse tingene.

Dette er et krevende tema. Vi veldig klar over det, og vi jobber med det – særlig sett i lys av at vi det siste året har opplevd tre selskaper hvor staten er medeier, der dette har blitt et tema.

Geir Pollestad (Sp) [12:16:12]: Jeg reagerer ganske kraftig på måten statsråden beskriver ulike virkemidler på – som smale, som politikeroppfunnet – for det gjenspeiler ikke den virkeligheten som komiteen fikk høre om fra næringslivet selv i høringen, det gjenspeiler ikke det vi hører når vi er på komitéreise.

Det er viktig å understreke at statsråden er representant for en mindretallsregjering.

I Innovasjon Norge pågår det store prosesser med omlegging. Stortinget er ikke involvert. I dag vil flertallet vedta at en skal bevilge 43,5 mill. kr til Innovasjon Norge for at de skal kvitte seg med 40–55 årsverk. Den forrige regjeringen, som var en flertallsregjering, la fram en sak, en stortingsmelding, om Innovasjon Norge. Denne regjeringen, som er en mindretallsregjering, lar være å gjøre det og gjør store endringer i Innovasjon Norge. Burde ikke Stortinget vært involvert i prosessen med Innovasjon Norge?

Statsråd Monica Mæland [12:17:15]: Jeg har ikke vært verken på komitéhøring eller på komitéreise, men jeg møter næringslivet hver eneste uke og snakker veldig nøye med dem om hvilke rammebetingelser de er opptatt av. Det var det jeg refererte til.

Når det gjelder Innovasjon Norge, blir Stortinget i aller høyeste grad invitert til å delta. Det gjør man i forbindelse med det budsjettet som er framlagt, hvor vi legger til grunn kraftige påplussinger i Innovasjon Norges virkemiddelapparat, men hvor vi inviterer til en effektivisering av administrasjonsressursene i Innovasjon Norge. De er doblet på ni år.

Stortinget vil neste år inviteres til å vedta lovendringer knyttet til Innovasjon Norge, basert på de høringsinnspillene vi nå får.

Pål Farstad (V) [12:18:11]: Venstre er opptatt av å få mest mulig innovasjon ut av de offentlige bevilgningene som skal gå nettopp til et slikt formål. Tidligere undersøkelser har vist at bare halvparten av prosjektene som får støtte av Innovasjon Norge, registreres som aktive.

I regjeringens budsjettforslag framkommer det at regjeringen samlet sett mener at Innovasjon Norge i 2013 nådde sine mål om flere gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Dette kan tyde på at vi har tatt et skritt i riktig retning, men Venstre mener vi trenger mer kunnskap om hvilken effekt utvalgte virkemidler har på innovasjon og verdiskaping.

Samtidig er vi bekymret for at regjeringens satsing på

mer generelle virkemidler innenfor virkemiddelapparatet skal gå på bekostning av de bransjespesifikke virkemidlene innenfor f.eks. marin sektor, maritim sektor og reiseliv. Hva vil næringsministeren gjøre for å unngå at disse næringene får mindre tilskudd og blir nedprioritert?

Statsråd Monica Mæland [12:19:17]: Det var i og for seg to spørsmål.

Når det gjelder kunnskap om virkemiddelbruken, gjøres det nå et veldig grundig, forskningsbasert arbeid om de virkemidlene vi har, for nettopp å gi oss grunnlag for å vite hvor vi skal satse videre. Dette gjøres med de virkemidlene Innovasjon Norge råder over.

Når det gjelder næringslivet og tematiske kutt, er det helt riktig, det er gjort tematiske kutt. Til gjengjeld er det gjort store løft i de store programmene. Der inviteres hele næringslivet til å delta. Jeg mener det er viktig at vi inviterer hele næringslivet, hele landet, til å melde om sine prosjekter. Så gjøres det en faglig vurdering – hva som har størst innovasjonskraft, og hva som har framtiden foran seg – for å skape det nye næringslivet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:20:20]: Eit av dei tiltaka som regjeringa har kome med i år som har blitt mest slått tilbake, og som har vore hovudsatsinga deira, er kutta i formuesskatt for dei aller rikaste i Noreg. Det har vore veldig vanskeleg å argumentere for at dette vil verke vekstfremmande, som ministeren her påstår framleis. Ho klarer ikkje å finne belegg for den grunngevinga.

Så har regjeringa endra argumentasjonen der det er viktig for å vareta norsk eigarskap, og det er jo interessant når ein sel ut veldig mykje av norske selskap til utlandet. Men mitt spørsmål, som eg ønskjer å få eit konkret svar på frå ministeren, er: Kva for vekstfremmande aktivitetar vil vi sjå i Nord-Noreg som følgje av kutta i formuesskatten?

Statsråd Monica Mæland [12:21:13]: For det første var det den rød-grønne regjeringen som, som noe av det siste de gjorde, solgte EWOS til to utenlandske oppkjøpsfond. Når det gjelder utenlandsk eierskap, er det jo ikke så veldig rart at utlendinger kjøper selskap i Norge, all den tid de ikke må betale formuesskatt – mens norsk næringsliv må det.

I Nord-Norge har vi noen av de mest vekstkraftige næringene, det er det Norge skal leve av i framtiden. Jeg var i Tromsø forrige uke, og møtte representanter for studiemiljøene der. De ba oss politikere om to ting. Det ene var å snakke opp Nord-Norge, slik at flere vil bo, studere og jobbe der. Det andre var å øke kunnskapen om Nord-Norge. På samme måte som bedrifter i Arendal nyter godt av kutt i formuesskatten, gjør også bedrifter i Nord-Norge det. Det er hele grunnlaget for å tenke at penger som tas ut av bedriften, uavhengig av resultat, for å betale skatt, svekker bedriften. Dette forteller næringslivet i hele landet hver eneste dag.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Knut Storberget (A) [12:22:32]: Etter å ha hørt næringsministeren i replikkordskiftet må jeg minne om at

man representerer en mindretallsregjering. Det budsjettet som vi skal vedta nå i dag, synes jeg passer godt med den beskrivelsen som et flertall understreker. Et flertall i næringskomiteen har gitt sin beskrivelse på side 36 i innstillingen, hvor de påpeker at regjeringen ved å kutte i geografiske og bransjespesifikke virkemidler forlater en aktiv næringspolitikk til fordel for en mer næringsnøytral næringspolitikk. Det er det et flertall i næringskomiteen, og antakelig et flertall i denne sal, gir som karakteristikk av regjeringens næringspolitikk. Det ville jeg nok tatt på noe større alvor enn det statsråden ga uttrykk for i replikkordskiftet nå nylig.

Det ble beskrevet som at dette i stor grad handlet om støtteordninger som var politikerskapt – som om det skulle være så galt – og at ordningene var smale. Hovedgrepet til regjeringen når det gjelder totalbudsjettet i år, er at man velger den kanskje mest politikerskapte og smaleste løsningen, nemlig å redusere formuesskatten betydelig, noe som setter oss mindre i stand til å bruke penger på gode ordninger ute for å få i gang næringslivet. Er det noe som er smalt, må det jo være hvordan formuesskatteletten slår inn, når vi ser på hvor store skatteletter de få presenterer av dem som tjener penger i dette landet, får. Det er en virkelig smal ordning. Og når vi hører økonomiske eksperter fra universiteter og forskningsmiljøer beskrive effekten av å lette formuesskatten, slik man nå gjør – må jeg si at den i høyeste grad også må være betydelig politikerskapt.

Derfor ville jeg nok med noe større alvor tatt innover meg den beskrivelsen som et flertall i næringskomiteen faktisk gir, om at man her forlater en aktiv næringspolitikk. For Arbeiderpartiets del har en aktiv næringspolitikk bestått av særlig to faktorer, for det første at man velger å bruke virkemidler i spesifikke næringer, at den ikke er næringsnøytral. Det forslaget som et flertall i Stortinget i stor grad står bak – i hvert fall i en merknad om bioøkonomistrategi – er et slikt eksempel. Vi mener at det er viktigere enn noen gang at vi klarer å få nye ben å stå på når veksten i petroleumsvirksomheten avtar.

Det å få mer verdiskaping ut av f.eks. skognæringen er nettopp et slikt spesifikt tiltak. Det er ikke politikeropfunnet, og det er heller ikke smalt. I så måte er dette et veldig godt eksempel på et viktig punkt i næringspolitikken der regjeringen faktisk ikke er med stortingsflertallet. Det vil bli spennende å se om man nå faktisk tar ad notam at dette er en type næringspolitikk som vi faktisk ønsker oss. Tiltakene innenfor forskning og utvikling når det gjelder jord og skog, er et annet eksempel. De er ikke smale, de kan godt være politikeropfunnet, men de fungerer veldig bra, og vi trenger mer av dem. Vi trenger ikke kutt, slik som regjeringen foreslår.

Tiltakene innenfor infrastruktur i skogbruket er lignende tiltak. Et flertall i salen her – reelt sett – mener at man bør gi større bevilgninger til både skogsbilveier, havner og hva det måtte være, for å ruste opp infrastrukturen. Det er også sånn at vi mener at det er viktig at alle er med og drar lasset, at vi får med oss de frivillige og forlenger bl.a. samarbeidsavtaler, noe jeg håper Venstre vil bidra til å skape flertall for i dag.

Den første delen av dette er den rene næringsnøytraliteten vi ser, det andre er at man er geografinøytral. Det

ser vi også gjennom det store grepet man gjør med formuesskatten, hvordan det slår ut, og at det i stor grad er sentrale strøk som drar nytte – i den grad det er nytte – av at man får lettelse i formuesskatten, mens typiske distriktsfylker, f.eks. Hedmark og Oppland, drar svært liten nytte av et slikt tiltak. Kuttene i regionale utviklingsmidler er noe annet. Det er slett ikke smalt, og om det er politikeropfunnet, er det ingen grunn til å la være.

Frank Bakke-Jensen (H) [12:27:51]: Et mer urolig verdensbilde både geopolitisk og finansielt har på flere måter konkretisert norsk næringslivs behov for omstilling og økt konkurransekraft. Dette vises tydelig i debattene om markedsadgang – både i forbindelse med urolighetene i Europa, USAs forhandlinger om handelsavtaler med EU og land i Asia og undersøkelser der vi på rammevilkår måles mot konkurrentland. Konkurransekraft er et stikkord i alle disse debattene.

Man ser det også på oljeindustriens kostnadsbilde om dagen på grunn av lav oljepris, man ser det på leverandøriindustriens utvikling mot mer standardisering for å senke prosjektkostnadene, eller på annen eksportutsatt næring som kommer i bakleksa fordi et høyt kostnadsnivå eller rigide reguleringer gjør oss altfor sårbare i en globalisert handel og økonomi.

Disse beskrivelsene gir oss rett når vi fra siste valgkamp og videre har terpet på konkurransekraft, rammevilkår og innovasjon som prioriterte områder for å løfte norsk næringsliv. Derfor er dette budsjettet et godt budsjett for å ta norsk næringsliv videre – konkurransedyktig og innovativt, klart til å ta Norge inn i framtida.

Regjeringen løser viktige oppgaver i dag, og ruster Norge for framtida. Her har flere av debattantene i dag omtalt oljeavhengigheten. Den er reell og en målbar faktor, men kanskje ikke bare negativ. Vi skal samtidig som vi diskuterer et oljeavhengig Norge, også holde på cluster-tanken. Vi skal tenke på at den ledige kompetansen og de ressursene vi nå får fra olje- og energisektoren, vil være tilgjengelige for et løft og en omstilling innenfor andre sektorer som f.eks. sjømat, bioteknologi, som har vært nevnt, og mineraler vet vi kommer. Her åpnes det for muligheter. Vi har også diskutert aktiv og inaktiv – eller passiv – næringspolitikk. Det er forskjell på de rød-grønnes politikk og politikken som føres av regjeringen, den politikken som er framforhandlet i Stortinget nå.

Når Arbeiderpartiet fremmer forskjellige programmer og pakker med trange nåløyser som inngangsparti, mener vi at norsk næringsliv selv ser løsningene. I våre budsjetter er det en betydelig satsing på SkatteFUNN, og det er en betydelig satsing på Brukerstyrt innovasjonsarena, BIA. Dette er ordninger hvor næringslivet selv sitter ved roret. Det gir innovasjon, og det gir omstillingskraft. Et av de viktigste løftene for å nå vårt mål om et konkurransedyktig næringsliv er å lykkes med å kommersialisere forskning. Da må mer av forskningsinnsatsen skje i næringslivet. Dette løser vi ved å bruke ordninger som SkatteFUNN og BIA. Da skjer forskningen i mye større grad på næringslivets egne premisser og i konstruktivt samarbeid med forskningsinstitusjonene. Dette gir det forskningsløftet vi trenger i næ-

ringslivet, og et næringsliv som forsker mer, er dagens løsning for å ta Norge inn i framtida.

Så noen ord om havbruk. Når det for havbruk utvikles bærekraftindikatorer, er det med noen viktige næringspolitiske mål for øye. Regjeringen vil legge til rette for en bærekraftig, forutsigbar og langsiktig vekst der strenge krav gjør at det er de beste som får vokse, at det er de beste som går videre. Kun de som oppfyller kravene til framtidens havbruk – store som små – belønnes med vekst og utvikling. Det er den riktige måten å ta næringen inn i framtida på, i motsetning til de rød-grønnes såkalte aktive næringspolitikk, der rettsapparatet ennå er opptatt med både den siste konsesjonstildelingen og tildelingen før.

Vi har hatt mange diskusjoner både på overordnet nivå og på detaljnivå når det gjelder næringslivet. Arbeiderpartiet foreslår i sitt alternative budsjett en egen hvitfiskpakke på 10 mill. kr. Her må jeg minne om at i den siste valgkampen kom man med den samme pakken, men da var den på flere titalls millioner. Det var ikke behov for noen hvitfiskpakke de åtte årene de rød-grønne satt i regjering, men i valgkampen forrige høst ble det plutselig et akutt behov for flere titalls millioner til det. I år er altså det behovet målt til 10 mill. kr. Sannheten er at regjeringen selv har innfridd de aller fleste av de gode ønskene som var i ønskeposen i valgkampen sist.

Når det gjelder det mye omtalte egnetilskuddet som skulle løfte linefanget kvalitetsfisk på land og var den eneste muligheten for å få til det, har industrien løst dette selv ved at de har sagt at de båtene som leverer torsk av god kvalitet, får dekket lineegningen av industrien. Nå bruker man markedsmekanismer for å få kvalitet på råstoffet man får på land, helt uten at noen politikere har pushta det, og det funker.

Å legge til rette for næringsutøvelse, konkurransekraft og verdiskaping er aktiv næringspolitikk, og det er det det er lagt opp til i det budsjettet vi behandler i dag.

Jørund Rytman (FrP) [12:33:16]: Vi holder nå på å behandle og vedta tidenes beste statsbudsjett for landets gründere.

Regjeringen la i høst fram et meget bra budsjett for norsk næringsliv og spesielt for gründere. Og når det gjelder rammevilkårene for gründere, har budsjettet på mange måter blitt enda bedre etter budsjettforliket med Venstre og Kristelig Folkeparti, men med i hvert fall ett unntak – formuesskatten. Den ble ikke redusert så mye som regjeringen foreslo. Dette er en skatt som er skadelig for innovative gründere med en god idé. Dette er en skatt som denne regjeringen på sikt har som ambisjon å fjerne, i hvert fall redusere kraftig. Jeg skjønner at det kan bli vanskelig med dette stortingsflertallet – i hvert fall etter å ha hørt på representanten Knut Storberget. Og det er litt synd, etter som formuesskatt for gründere i veldig mange tilfeller er kvelende.

Gründer Mathias Mikkelsen, 24 år, som driver to suksessfulle selskaper i Silicon Valley i USA, sa for kort tid siden rett ut i kronikken «Derfor kunne Facebook aldri ha blitt startet opp i Norge», at han er redd for å ende opp med en skatteregning han ikke har sjanse til å betale hvis han

henter inn kapital til selskapet. Så fort investorer setter en pris på hvor god gründerideen er, blir man straffet hardt av det offentlige med den særnorske formuesskatten. Sagt på en annen måte: Det er en norsk straffeskatt på geniale gründerideer.

Som Mathias Mikkelsen sier: Hvis han henter inn investorer, vil bedriften få en såkalt papirverdi. Papirverdien finnes ikke, det er ikke ekte penger. Det er noe han og investorene har blitt enige om at selskapet er verdt.

Dessverre er ikke Mathias Mikkelsen alene. Jeg har ikke lenger tall på hvor mange gründere jeg har møtt eller hørt om, som kommer i denne triste situasjonen. Jeg har hørt mange tragikomiske historier om selskap som har eksistert i flere år, og som hele tiden har gått med tap og med kjempeunderskudd. Men investorene har verdsatt selskapet og ideen kjempehøyt, noe som betyr at eierne, deriblant gründeren, enten må ta opp lån for å betale formuesskatten eller må selge seg ned i egen bedrift for å betale den såkalte formuesskatten.

At stortingsflertallet ikke ønsker å redusere denne gründerfiendtlige formuesskatten så mye som regjeringen ønsker, skuffer meg. Det er ikke bare gründerfiendtlig, men det er ren og skjær diskriminering av norske eiere. Norske eiere må betale formuesskatt av aksjene i bedriften, mens andre aksjonærer, utenlandske investorer i den samme bedriften, slipper.

I den sammenheng kunne det vært interessant å ha drøftet hvordan man kan legge til rette for at det blir mer tilgjengelig risikokapital til gründere i Norge. Det er et gjentakende tema for mange gründere, og det er sågar mange politikere, fra alle partier, som ofte tar opp dette temaet. Men som oftest er løsningen for en del politikere at staten – det offentlige – alltid skal bla opp penger, siden det er så få norske investorer. Veldig få stopper opp og tenker: Hvorfor er det så få private investorer i Norge? Hvorfor har norske millionærer, milliardærer og investorer flagget ut av Norge? Kanskje det kan ha en sammenheng med den norske formuesskatten?

Skatte- og avgiftspolitikken er også noe vi i næringskomiteen bør fokusere på og drøfte, selv om det formelt sett ligger under finanskomiteen.

Jeg er ikke uenig i at den norske stat – en stat som for øvrig har tatt inn altfor mye penger i skatter og avgifter fra sine borgere og norsk næringsliv – skal legge til rette for investeringskapital til gründere med gode ideer. Fremskrittspartiet og jeg er også opptatt av at vi skal ha et bra virkemiddelapparat samt etablere enda flere såkornfond. Men jeg savner det at man gjør nok for å lokke til seg risikovillig kapital til Norge, altså utenlandske private investorer.

Jeg er kanskje ikke den eneste som har vært ute og reist, og når jeg lander på flyplasser og ser meg rundt, ser jeg veldig ofte store reklameboards, hvor man promoterer hvor fantastisk det er å investere i det landet, eller man kan sitte på kafé og få et gratismagasin som kommer med det samme budskapet. Men hvordan er det i Norge? For noen år siden var jeg på Innovasjon Norges kontor i New York, verdens finanshovedstad. All informasjonen de hadde der, handlet om å promotere norsk kultur og reiseliv.

Men det var ingenting om hvor fantastisk det er å investere i Norge.

For ca. ett år siden kom det riktignok en nettside, *invinor.no*. Der har man en avdeling som er et samarbeidsprosjekt mellom Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet. Der er det én mann som sitter og gjør jobben, mens vårt naboland har over 40 ansatte som jobber for å promotere landet som et bra land å investere i. Jeg håper man vil fokusere på også dette framover.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Helga Pedersen (A) [12:38:28]: Jeg registrerer at regjeringspartiene er fryktelig opptatt av den rød-grønne regjeringsperioden – i en slik grad at jeg faktisk lurer på om Høyre og Fremskrittspartiet har skjønnet at det å sitte i regjering betyr at nå er det de som har ansvaret for å ta de rette grepene for fremtiden.

Når vi nå går inn i en mer usikker periode for norsk økonomi, håper jeg at regjeringspartiene i sitt fokus på fortiden også lar seg inspirere av hvordan den daværende regjeringen håndterte finanskrisen. Når Høyre og Fremskrittspartiet prioriterer å bruke så mye av taletiden og energien sin på det som har skjedd, er det også grunn til å minne om at på tross av det store globale økonomiske tilbakeslaget som kom i 2008, har Norge de siste årene hatt høy vekst, og det er skapt flere hundre tusen arbeidsplasser – de fleste i privat sektor.

La oss vende tilbake til fremtiden: Fallende oljepriiser og oppsigelser i leverandørindustrien tyder på at norsk økonomi kan være på vei inn i mer urolig farvann. At Norges Bank i dag har satt ned styringsrenten, er også et uttrykk for det. Tidene er mer usikre enn før, men vi har også et godt utgangspunkt, med et omstillingsdyktig næringsliv og en velfungerende offentlig sektor. Og som finansministeren uttalte til E24 i går:

«Oljefondet gjør det mulig å tilføre flere midler over budsjettet selv i en tid det skulle bli litt strammere.»

Jeg regner med at finansministeren også er glad for at handlingsregelen og en ansvarlig oljepengebruk under hennes forgjengere Halvorsen og Johnsen har bidratt til at hun har kommet til et ryddig bo og har muligheter til å drive motkonjunkturpolitikk når det trengs.

Jeg skal verken skrike ulv eller ta på meg rollen som spåkone om hvordan dette vil utvikle seg videre, men situasjonen tilsier i alle fall at vi må bruke det romslige handlingsrommet vi har nå, til å ruste oss for fremtiden. Det innebærer ikke minst å føre en aktiv næringspolitikk og en politikk for vekst i hele landet. Da må vi satse særskilt på de næringene hvor vi har naturlige fortrinn, som reiseliv, marin og maritim sektor og miljøteknologi.

Til Høyres foregående taler vil jeg minne om at den rød-grønne regjeringen styrket det marine verdiskapingsprogrammet. Høyre og Fremskrittspartiet nulltet det ut i budsjettet for neste år. Jeg regner med at fiskeindustrien f.eks. i Båtsfjord, som ville hatt veldig god nytte av lineegnetilskuddet og tilførselen av fersk fisk som det medførte, har merket seg at det var den forrige fiskeriministe-

ren fra Høyre som fjernet lineegnetilskuddet, og at det er den nåværende fiskeripolitiske talspersonen fra Høyre og Finnmark som har satt seg i spissen for å hindre at det ble gjeninnført.

Det er veldig viktig at vi nå ikke avviker velfungerende og viktige ordninger for disse næringene vi kan lykkes i, men at vi styrker og videreutvikler våre virkemidler.

Vi må ha et skikkelig permitteringsregelverk for å sørge for at bedriftene makter å holde på verdifull kompetanse når ordrebøkene er slunkne. Det er framtidsrettet, og det er en bedre investering i framtidens bedrifter og næringsliv enn å dele ut milde gaver i form av skattekutt.

Norge er et mangfoldig land. Det betyr også at det er forskjeller mellom landsdelene når det gjelder hva vi lever av, på hvilke områder vi har sterke bedrifter og kunnskapsmiljøer og på hvilke områder vi sliter. Da sier det seg selv at vi ikke kan bruke de samme virkemidlene i Oslo som i Finnmark. Måten man driver regional utvikling på, vil nødvendigvis måtte variere fra fylke til fylke. Da er det særs viktig at politikere, næringsliv og kunnskapsmiljø rundt omkring i landet fortsatt får muligheten til å gjøre en innsats, og her spiller de regionale utviklingsmidlene en viktig rolle. Dette er midler som bidrar til å skape arbeidsplasser og utløse verdiskaping bl.a. til kompetanseheving, innovasjon, næringsfond og styrking av kommunenes veiledning av etablerere.

Noen eksempler på prosjekter som har fått støtte, er: Finnmarksløpet, verdens første oppsamler for olje- og kjemikaliesøl, Vesterålen Gründerhage, SINTEF Raufoss, NCE Smart Energy i Østfold, realfagssatsing, vitensenter, Arctic Race of Norway, i tillegg til mange enkeltbedrifter gjennom Innovasjon Norge.

Statistisk sentralbyrå har dokumentert at disse midlene bidrar til vekst. Her velger regjeringen også å kutte.

Det er usikkerhet knyttet til norsk økonomi, og da er dette definitivt et dårlig tidspunkt for å tukle med den norske arbeidslivsmodellen, forlate den aktive næringspolitikken og kutte i skatten til de rikeste, på bekostning av de ordningene vi har for å sikre vekst i hele landet. Arbeiderpartiet vil gå i en annen retning.

Statsråd Sylvi Listhaug [12:43:47]: Det er bred politisk enighet om de overordnede målene for landbruks- og matpolitikken.

Regjeringen arbeider aktivt for økt matproduksjon, trygg mat, og at vi skal ha verdiskaping over hele landet. Målet vårt er å tilrettelegge for flere profesjonelle heltidsbønder på store og små bruk. Det er ikke størrelsen det kommer an på.

Aaland gård i Lofoten er et eksempel på det. Utgangspunktet for driften er en ganske liten gård som driver med geitemelkproduksjon. På denne gården har de utviklet et ysteri som produserer kvalitetsost, det er produksjon av urter, gårdsbutikk og servering til turister. Det finnes mange lignende suksesshistorier over hele landet.

Denne regjeringen ønsker å legge til rette for flere. Derfor økte vi bevilgningen til utviklingsprogrammet for lokalmat, grønt reiseliv og andre næringer som har utgangspunkt i gården, med 24 mill. kr. Vi vil gi flere mulighet til å

leve av ressursene på egen gård, og til sammen er det nesten 100 mill. kr tilgjengelig gjennom Innovasjon Norge til kreative norske bønder som vil skape sin egen arbeidsplass på gården.

Viktige stikkord for den kursendringen som er staket ut, er mer frihet og armslag til bonden og færre reguleringer. Melkekvotetaket for enkeltbruk er fordoblet, det samme er husdyrtilskuddstaket, og aldri før har det vært gjennomført flere forenklinger og større endringer enn i årets jordbruksoppgjør. Vi har også gjort tøffe prioriteringer innenfor virkemiddelsystemet, bl.a. ved at tilskudd er lagt om for at det skal lønne seg å produsere mer mat.

Regjeringen har også tatt beslutninger for å videreutvikle og modernisere forvaltningen. I 2014 har vi slått sammen landbruks- og reindriftsforvaltningen til Landbruksdirektoratet. Vi vil effektivisere instituttsektoren ved slå sammen tre forskningsinstitutter fra 1. juli neste år. Vårt nye institutt vil være blant landets største. Vi foreslår også å legge til rette for en omorganisering av Mattilsynet for å frigjøre ressurser til økt tilsyn.

I budsjettet foreslår vi en bevilgning til nytt saksbehandlingssystem for naturskadeordningen. Dette er nødvendig for å følge opp den allerede vedtatte naturskade-loven, og vil bidra til mer effektiv offentlig ressursbruk og hurtigere saksbehandling. Alt dette er nødvendige moderniseringstiltak som vil bidra til en mer effektiv forvaltning og instituttsektor, med økt vekt på å løse kjerneoppgavene.

En av utfordringene i landbruket er rekruttering. I løpet av de siste ti årene har alderen på den gjennomsnittlige gårdbrukeren økt med nesten to år. Regjeringen mener at de tiltak og den nyorienteringen av landbruks- og matpolitikken som det nå legges opp til på mange områder, er viktig for å bidra til framtidig rekruttering til næringen.

Skal vi kunne ha en sterk nasjonal landbrukssektor, er det viktig at maten som produseres, er trygg. Regjeringen har satt i gang en rekke tiltak for å forhindre antibiotikaresistente bakterier. I budsjettet foreslår vi en kompensasjonsordning for svineprodusenter som blir rammet av LA-MRSA. Vi styrker overvåking og forskning innenfor dette området til neste år. Dette er også det viktigste temaet for meg å ta opp i internasjonale fora. Det er også noe som helseministeren vil prioritere meget høyt. Vi har et gunstig utgangspunkt i Norge, men antibiotikaresistens kjenner ingen landegrenser. Vi jobber nå med å få en oversikt over hvilket kunnskapsbehov vi har når det gjelder ESBL-bakterien i kyllingproduksjonen, og vi vil få anbefalinger fra Veterinærinstituttet, Folkehelseinstituttet og Mattilsynet om hva vi bør prioritere i forskningen når det gjelder dette temaet.

En sentral del i arbeidet med å legge til rette for et landbruk for det 21. århundret handler om å skape økt aktivitet i skogbruket. Tilveksten i norske skoger de siste tiårene har vært stor, og mangelfull infrastruktur har gjort det vanskelig å utnytte disse ressursene. I løpet av den tiden Fremskrittsparti–Høyre-regjeringen har styrt, har postene til skogsveier økt med nesten 40 pst. – og er nå på over 120 mill. kr neste år. Dette er viktig for å kunne ta ut mer tømmer og dermed sikre verdiskaping fra norske skoger.

Landbruks- og matnæringen i Norge er noe vi har grunn

til å være stolte av. Vi skal ta vare på de fortrinnene som vi har, med god dyrehelse, plantehelse og dyrevelferd. Men næringen og bøndene som selvstendig næringsdrivende må få lov til å utvikle seg på dagens og framtidens premisser. Dette er også viktig for matindustrien. Slakteriene er avhengig av at det finnes bønder som leverer dyr til dem for å kunne eksistere. Meieriene er avhengig av at det finnes melkeprodusenter som leverer melk for at de skal kunne eksistere. Norsk landbruk er avhengig av endringer for å kunne øke matproduksjonen, og hele verdikjeden må ses i sammenheng.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Odd Omland (A) [12:48:45]: Ved gjennomføringen av årets jordbruksoppgjør framkom det at regjeringen gjennom både tilbud og forhandlinger var i utakt med stortingsflertallet. I en av årets komitémerknader framkom det at framtidige jordbruksoppgjør skal være i tråd med føringer som ligger til grunn i innstillingen til dette jordbruksoppgjøret. Det har også vært nokså tydelig at statsråden ved flere anledninger ikke har vært helt i takt med stortingsflertallet.

Mitt spørsmål er da: Vil statsråden ved gjennomføring av neste jordbruksoppgjør legge stortingsflertallets syn til grunn i forhandlingene?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:49:28]: Denne regjeringen har et godt samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, og jeg synes vi kom fram til veldig gode løsninger i den jordbruksavtalen som ble vedtatt i år. Vi fikk på plass mange endringer som er helt nødvendig for jordbruket framover.

Det er selvfølgelig naturlig for meg, når jeg etter hvert skal i gang med neste års jordbruksoppgjør, å følge opp de merknadene som står i det oppgjøret, og også selvfølgelig ha samtaler og kontakt med de av samarbeidspartnerne våre som det er naturlig å ha det med.

Jeg er opptatt av at vi skal få til en politikk for landbruket som gir utvikling, og jeg er også glad for at pilene nå begynner å peke rett vei. Landbruket fikk i år et etterlenget godt år når det gjelder været. Det hadde de virkelig behov for, for 2013 var veldig vanskelig. Jeg håper at også det skal bidra til den optimismen i næringen som vi virkelig trenger framover.

Knut Storberget (A) [12:50:39]: Debatten og replikkordskiftene i dag har vist at det er et flertall i næringskomiteen, og et underliggende flertall også i Stortinget, som mener at regjeringen nå har forlatt den aktive næringspolitikken.

Det er også flere andre spennende flertallsmerknader som vi kan komme tilbake til, men en av de aller viktigste – etter mitt skjønn også som en del av en aktiv næringspolitikk – er den hvor komitéflertallet på side 71 sier at det er behov for en bioøkonomistrategi. Dette flertallet sier også at en slik strategi må sikres finansiering i budsjettet for 2016.

Vil statsråden følge opp dette?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:51:22]: Det er jo sånn at en statsråd skal følge opp det som er flertallets merknader i Stortinget, og det vil selvfølgelig vi også gjøre.

Nå er det mye spennende som skjer i skogsektoren framover. Blant annet vil SKOG22 levere sin rapport i januar, og jeg håper at det også der kommer mange spennende forslag til hvordan vi kan utnytte ressursen skog framover. Det er også en viktig del av det som blir en bioøkonomist strategi.

Dette er et arbeid som jeg selvfølgelig er opptatt av at vi skal gjøre på en god måte. Jeg mener at vi har store muligheter i Norge. Vi har mange flinke bedrifter – Borregaard blir ofte trukket fram som en av dem. Så her skal vi jobbe med å få på plass en god strategi som vi kan bruke for framtiden.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:52:21]: I Prop. 108 S for 2013–2014, som er reindriftsavtalen – da vet vi hva det dreier seg – som vi fikk i Stortinget i våres, står det:

«Å få tilpasset et beitetrykk til beitegrunnet er den mest krevende utfordringen reindriften står overfor. Etter departementets vurdering ligger det nå imidlertid bedre til rette for å lykkes med reintallstilpasningen enn tidligere.»

Dette var gledelige ting i våres, men utfordringen er at det nå er høst og snart vinter og situasjonen er annerledes: Vi får beskjed om at det er avmagrede dyr som slaktes. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva er det som har skjedd siden den optimismen, vil jeg si, som lå i reindriftsavtalen som Stortinget behandlet nå i våres?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:53:17]: Jeg er fremdeles optimistisk, fordi vi nå har fått halvert det antallet rein som er for mye. Så skal vi ned enda en del titusen fram mot 1. april neste år. Det som er tilbakemeldingen, er at det nå slaktes veldig mye, så hvis dette fortsetter inn i det nye året, vil det ligge an til ny rekord.

Så mener jeg at det er viktig å si at veldig mange deler av næringen har gjort en kjempegod jobb. To tredjedeler har fulgt opp de kravene som er satt, og fått ned reintallet på det nivået det skal. Det er den siste tredjedelen som nå gjenstår, som er lokalisert i Vest-Finnmark.

Vi jobber nå veldig aktivt med dette. Reindriftsstyret er på ballen, de jobber veldig aktivt for å få til en videre reduksjon, som er helt nødvendig framover.

Geir Pollestad (Sp) [12:54:33]: Det jordbruksoppgjøret som ligger i budsjettet her, er et annet jordbruksoppgjør enn det statsråden og regjeringen ønsket. Mitt spørsmål går litt på hvilke tanker en har for vårens oppgjør og hvordan en skal håndtere det. Skal en fortsette å trosse Stortingets vilje, eller skal en følge opp Stortingets vilje? Jeg vil sitere en merknad fra innstillingen til jordbruksoppgjøret, der Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, altså flertallet, sier at

«reell økt selvforsyningsgrad er avhengig av at økt matproduksjon skal være med grunnlag i norske ressurser. Dette må legges til grunn ved utformingen av landbrukspolitikken.»

Vil dette skje? Og er dette en målsetting som regjeringen er enig i?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:55:21]: Når det gjelder jordbruksoppgjøret til neste år, har vi ikke kommet så langt i prosessen, selvfølgelig, at vi har begynt å planlegge det i detalj. Men det vil være helt på sin plass og naturlig at jeg som statsråd ser hen til det som skjedde i fjor, og følger opp de flertallsmerknadene som der er, med våre samarbeidspartnere.

Når det er sagt, er det viktig for meg å videreføre arbeidet med forenkling. Det er noe som er helt nødvendig. Vi har en veldig komplisert jordbruksavtale som det er grunnlag for å gjøre mer endringer i. Så det arbeidet vil fortsette.

For øvrig vil jeg si at jeg er veldig fornøyd med det resultatet som vi fikk i jordbruksavtalen for i år. Det har gitt bøndene mulighet til å satse mer. For eksempel er nå alle melkekvoter revet bort etter at vi hadde auksjonsrunden i høst, som de bl.a. ikke ble i 2013. Så det virker å være optimisme i næringen, og det er jeg veldig glad for.

Pål Farstad (V) [12:56:30]: Jeg var i mitt hovedinnlegg inne på Venstres ambisjoner for landbruksforskning generelt og Bioforsk spesielt, og dro fram Tjøtta og spesielt Tingvoll som gode eksempler. Mitt spørsmål til landbruksministeren er da: Kan vi forvente at statsråden vil legge vekt på å bevare kompetansemiljøene spredt, slik som vi har i dag, altså ikke sentralisering?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:57:03]: Ja, jeg kan forsikre om at vi ønsker å ha et desentralisert forskningsmiljø. Men grunnen til at vi vil slå sammen de tre forskningsinstitusjonene som vi har i landbruket, er at jeg vil tro at vi dermed kan samle kreftene og få et mer robust forskningsmiljø, som kan gjøre seg gjeldende i enda sterkere grad enn det det gjør i dag. Men jeg ser helt klart behov for at vi må ha en desentralisert struktur, at vi må beholde fagmiljøet, som har ekspertise innenfor enkelte områder. Det er noe vi selvfølgelig vil ta med oss i det videre arbeidet. Jeg har full tillit til at Einar Steensnæs, som nå leder denne sammenslåingsprosessen med de tre instituttene, vil gjøre en god jobb fram mot sommeren, når dette skal på plass.

Karin Andersen (SV) [12:58:06]: Alle sier de er for økt matproduksjon i Norge, men jeg tror det er ganske stor forskjell på de partiene som ønsker norsk matproduksjon basert på norske ressurser, og de som ønsker å øke matproduksjonen basert på importerte ressurser. Noe av det som øker mest, er kylling og fjørfeproduksjon. Man kan ikke si at det er ren norsk matproduksjon når det meste av det er importert kraftfôr.

Det andre som er problemet med denne næringen, er at vi vet at det innenfor næringen utvikles stadig mer antibiotikaresistente bakterier, både i kalkun og kylling. Nå varslers legene ved norske sykehus – og også helseministeren sier det – at det kan slå beina unna all moderne me-

disin. Derfor mener SV at vi må sette en klar tidsfrist for når denne næringen skal være fri for antibiotikaresistente bakterier. Vil statsråden sette en slik tidsfrist?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:59:17]: Først til kylling og svin. Alternativet til å importere kraftfôr vil være å importere ferdigprodusert kylling og svin fra andre land. Det vi vet, er at vi har en fantastisk god situasjon i Norge hvis vi sammenligner oss med andre land. Det henger bl.a. sammen med at vi bruker lite antibiotika sammenlignet med de fleste andre land, og det er en situasjon som vi må ta vare på og fortsette å ha.

Når det gjelder tidsfrist for antibiotika, mener jeg at det ikke er forsvarlig å gjøre det nå. Vi har for lite kunnskap. Det er også tilbakemeldingen som jeg får fra våre underliggende fagorgan. Både Folkehelseinstituttet, Mattilsynet og Veterinærinstituttet er klar på at vi trenger mer forskning og kunnskap.

Så synes jeg det er viktig å si at jeg ser at de fleste leger som har uttalt seg i denne saken, sier at de selv spiser kylling, og at det ikke er farlig å spise kylling, men det er viktig å tilberede godt, ha god hygiene og følge de råd som gjelder når en skal tilberede mat.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ove Bernt Trellevik (H) [13:00:48]: Statsbudsjettet for 2015 er eit sterkt og framtidretta budsjett for kunnskap og konkurransekraft. Ei historisk satsing på bl.a. forskning og skattelette vil bidra til å sikra norske arbeidsplassar og norsk eigarskap. Budsjettet har gjeve rom for mange av dei prioritertingane regjeringa har i regjeringsplattforma for at Noreg skal kunna hevda seg blant dei mest innovative landa.

Noreg er ein av verdas leiande maritime nasjonar. I dag er det ca. 110 000 som er direkte sysselsette i maritim sektor – ein stor del av desse i distrikta. Dei maritime næringane representerer 10 pst. av den totale verdiskapinga i landet, og analyser viser at verdien er over 220 mrd. kr. Det gjer maritim næring til den nest største eksportnæringa etter oljenæringa. Det norske maritime miljøet er blant dei mest komplette i breidda av både tenester, produkt og kunnskap.

Eit viktig grunnlag for å oppretthalda og vidareutvikla vår sterke maritime sektor er at norske skip vert eigde og drivne frå Noreg. Her har regjeringa gjort fleire gode tiltak, og fleire gode tiltak for å styrkja den maritime næringa er i vente frå regjeringa. Moglegheitene maritim sektor står overfor, vert ikkje realiserte av seg sjølv, men krev langsiktig satsing frå næringa og frå myndigheitene. Samspelet mellom myndigheitene og næringa er heilt sentralt i denne samanhengen. Regjeringa haustar lovord for måten dei involverer den maritime næringa på i arbeidet med den varsla maritime strategien.

Det er første gong sidan innføringa av nettolønnsordning for sjøfolk at me no i dette budsjettet får ei prisvekstjustering på dette tiltaket. Manglande justering under den raud-grøne regjeringa har svekt den maritime næringa si konkurransekraft. Det har i fleire år vore uttrykt misnøye

frå den maritime næringa med at ordninga ikkje har vore prisjustert.

I tillegg har regjeringa styrkt norsk sjøfartsadministrasjon. Dei er konkurranseutsette ved at reiarlaga kan velja å registrera fartøya i andre land sine register. Service og tilgjenge i sjøfartsadministrasjonen er ein konkurransefaktor. Med regjeringa si styrking legg ein til rette for auka innflagging både i NIS og NOR. Dette er viktig for å styrkja konkurransekrafta og oppretthalda Noreg sin innverknad i internasjonale maritime organ.

Regjeringa legg også vekt på at Noreg skal ha konkurransedyktige finansieringsordningar for norsk eksport. Det er ein styrke at Noreg skal delta i forhandlingane om ny internasjonal avtale om offentleg eksportfinansiering som også inkluderer ikkje-OECD-land, som f.eks. Kina og Brasil. Dette er viktige marknader for den eksportretta maritime næringa og olje- og gassnæringa. Desse næringane må grunna variable råoljeprisar, som me er vitne til i dag, på ein måte både gassa og bremsa på sine aktivitetar samtidig. Dei må balansere dei kortsiktige svingingane i etterspørsel som følgjer av endra råoljepris, men ha det langsiktige perspektivet at desse næringane kjem sterkare tilbake igjen.

Her i landet skal felt som Johan Sverdrup, Ivar Aasen, Edvard Grieg og fleire andre mindre felt verta bygde ut sjølv om råoljeprisen fell. Kostnadfokusert desse næringane no må ha, vil gjera maritim næring og leverandørindustrien meir konkurransedyktig på sikt. Den norske maritime næringa og leverandørindustrien har vorte best i sitt fag gjennom å handtera risiko, kostnadar og usikkerheit gjennom mange tiår.

For Høgre er det då viktig at regjeringa legg til rette med rammevilkår som gjer at næringane også kan hevda seg i åra som kjem.

Dette er eit godt og riktig statsbudsjett som vil bidra til å styrkja norsk konkurransekraft i desse næringane, men også i andre næringar.

Det er viktig å vidareføra den satsinga som regjeringa og samarbeidspartia Venstre og Kristeleg Folkeparti no gjer for å fremja konkurransekraft. Det er berre på denne måten me kan styrkja konkurransekrafta vår til det beste for kommande generasjonar.

Eg vert litt forundra når eg høyrer debatten her i dag. Else-May Botten tek til orde for at ho synest – eg oppfattar det iallfall slik – at budsjettet er for ekspansivt. Det er slik at når oljeprisen fell, og den norske kroneverdien fell, mister ein – på ein måte – tillit til norsk økonomi. Då er det viktig at me er ambisiøse og har midlar å bruka på vegner av Noreg, og det gjer denne regjeringa for å satsa på næring og næringsutvikling og konkurransekraft. Derfor var det veldig frigjerande å høyra Torgeir Knag Fylkesnes i dag, med sin ramsalte kritikk av regjeringa i åtte år, som aldri klarte å treffa og levera på dette. Men det har vi altså fått til no. Me har fått ei regjering som har lagd eit budsjett saman med Stortinget som vil skapa norsk konkurransekraft for framtida.

Odd Omland (A) [13:06:04]: Fra regjeringen hører vi at store skatteuttak til de aller rikeste er løsningen på hvor-

dan vi skal få til økt vekst og derav flere i arbeid. Å kutte i formuesskatten er likevel noe som de aller fleste økonomiprofessorene klart uttrykker at det ikke finnes grunnlag for. Når vi i tillegg har en regjering som forlater den aktive næringspolitikken som Stoltenberg-regjeringen førte, frykter vi at konsekvensene av det er et Norge med økte forskjeller.

Vi minnes godt sist Høyre satt i regjering og utsagnet fra daværende næringsminister Ansgar Gabrielsen: Verktøykassa er tom. Slik uttrykte han det ved flere anledninger. Det samme ser vi konturene av i det budsjettet som vi behandler i dag. Det må være underlig for Høyre, som liker å framstille seg som næringspartiet, å oppleve merkningen fra næringskomiteens flertall – som det er referert til flere ganger i denne debatten – som fastslår «at regjeringen ved å kutte i geografiske og bransjespesifikke virkemidler, forlater en aktiv næringspolitikk til fordel for en mer nøytral næringspolitikk». Klarere kan det vel ikke sies fra et flertall. I Arbeiderpartiet er vi opptatt av å føre en aktiv næringspolitikk, med satsing på vekst i hele landet.

Et av de distriktfiendtlige kuttene regjeringen gjør, er at de i år igjen kutter i de regionale utviklingsmidlene, til sammen kutt på ca. 40 pst. de siste to årene, som vil ramme verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet. Som svar på min replikk karakteriserte ministeren dette som smalt. Da spør jeg meg: Vet ministeren hva disse midlene går til? Evalueringen viser jo det stikk motsatte, nemlig bred treffsikkerhet. I Arbeiderpartiets alternative budsjett har vi lagt inn en styrking av disse midlene med 300 mill. kr. Vi frykter at dette kuttet – sammen med kuttet i Innovasjon Norge og gjennomgangen av deres mål og organisasjonsstruktur – vil være ødeleggende for fylkeskommunen, som den gode næringsaktøren den er.

Videre har vi gått imot regjeringens forslag om økning i beløpet for avgiftsfri netthandel. NHO og flere andre store aktører var under høringen veldig klare på at dette forslaget var direkte næringsfiendtlig, og ville sette flere tusen arbeidsplasser i fare.

Arbeiderpartiet er opptatt av å fokusere på industriens vilkår. Derfor var vi i budsjettet i fjor klare på å reverse-re regjeringens kutt i CO₂-kompensasjonsordningen. Det samme gjelder regjeringens forslag i år om å legge ned ordningen med tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft.

Miljøteknologiordningen, som ble innført av regjeringen Stoltenberg, betegnes i en evaluering som en suksess. I Arbeiderpartiets budsjett legger vi opp til en styrking av dette, med 200 mill. kr utover regjeringens forslag.

Vi støtter også og er glad for at Kristelig Folkeparti og Venstre gjennom budsjettforhandlingene fikk på plass to nye såkornfond neste år. Utover dette foreslår Arbeiderpartiet at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015 kommer tilbake med en plan for etablering av flere nye fond.

Vi har også fått klare innspill om at det trengs tidligfasekapital for å bringe vekstbedriftene over den såkalte dødens dal. Derfor har Arbeiderpartiet lansert sitt akseleratorprogram for gründere og har avsatt 250 mill. kr i sitt alternative budsjett.

Denne regjeringens mantra har vært å kutte i byråkratiet. Slik vi ser det, er det nettopp økt byråkrati regjeringen foreslår når de oppretter et nytt regelråd til en kostnad på 7 mill. kr. Det vises i den sammenheng til at i perioden 2006–2012 reduserte svenskene – som har et slikt regelråd – næringslivets administrative kostnader med 6,8 mrd. kr. På en tredjedel av den tiden forenklet regjeringen Stoltenberg næringslivets administrative kostnader med 5 mrd. kr. Dette viser at den norske modellen for forenkling under den rød-grønne regjeringen var vesentlig mer effektiv enn det svenske regelrådet.

Ingrid Heggø (A) [13:11:21]: Regjeringa sitt budsjettframlegg er det tydelegaste høgrebudsjettet som noka regjering har lagt fram i moderne tid i Noreg. Likskapstanken er ikkje lenger den berande ideen – satsing i heile landet og distriktspolitikk er borte. Sentraliseringstrenden skyt fart, næringsnøytralitet er innført, og aktiv næringspolitikk er avskaffa.

Dynamisk skattepolitikk har gjenoppstått, og det utan at det kan visast til eit einaste land som med store skatteutt har hatt velferdsvekst – tvert om. Større forskjellar skapar ikkje dynamikk og omstilling. All kunnskap innanfor statsvitskap og økonomisk teori viser oss at det er dei samfunnsom er stabile, som har høg skatt, som har gode samfunnsforhold for heile befolkninga, og som har sterke fellesskap i kulturen sin, som også er dei samfunna som gjev best avkastning på kapitalen, og som gjev mest verdiskaping.

Noreg skal verta verdas fremste sjømatnasjon. Men kan vi det ved å bruka regjeringa si oppskrift? Viss fundamentet er borte, kan vi då nå det målet? Årsaka til at eg stiller dette spørsmålet, er at viktige berebjelkar innan fiskeripolitikken er sett i spel. Vi veit alle at ei utholing og endring av deltakarlova er risikosport viss vi vil behalda nasjonalitetskrav og aktivitetskrav.

Korleis kan ein seia at fiskeressursane høyrer det norske folket til, men ein skal innføra evigvarande kvotar? Er det ok at nokre få, mektige kvotebaronar disponerer alle fiskeressursane til Noreg? Og skal staten stilla opp og endra reglane når reiarane kjøper for store båtar og for dyre kvotar? Eller har dei som ikkje strukturerer, krav på føreseielegheit, at vi held oss til avtalen om at når kvotane fell tilbake til staten, skal dei refordelast i flåtegruppa?

Det er mange overordna spørsmål som Stortinget må ta stilling til. Vi kan ikkje godta at ei mindretalsregjering øydelegg fundamentet i fiskeripolitikken vår. Debatten må forankrast i Stortinget, og vi må ha ei brei forankring. Arbeidarpartiet vil ha ein norskeigd flåte med aktive fiskarar langs heile kysten. Vi vil òg ha ein kvitfiskpakke der vi aukar føringstilskotet, marknadsarbeidet og tiltaka for å betra kvaliteten og får jamnare tilgang på råstoff. Så konstaterer eg at representanten Bakke-Jensen meiner at marknaden har rydda opp i alt dette.

Arbeidarpartiet vil fortsetja Marint verdiskapingsprogram. Dette er jo nettopp for å bidra til å realisera verdiskapingspotensialet i sjømatnæringa. Dette programmet omfattar heile verdikjeda og er spissa mot dei bedriftene som har størst vekstpotensial innanfor gruppene sjømatprodusentar, marine restråvarer og leverandørar av teknologi og

tenester til sjømatnæringa. Dette programmet har regjeringa lagt ned, nokre dagar før Tvetvårs-utvalet kjem med innstillinga si, der bl.a. korleis ein skal få betre lønsemd i landindustrien innan fiskeri, vil vera eit tema.

Selfangst har vore eit tema der Stortinget har vore samstemt oppigjennom. På budsjett høyringa til næringskomiteen uttrykte bl.a. både Fiskebåt og Fiskarlaget kor viktig det var å halda fram med støtta til selfangst, som utan denne støtta ville verta nedlagd. Selen et togongen det vi har i kvotar i dag, vert det sagt. Det er ulike meininger om det norske uttaket av sel er utslagsgjevande for fiskebestandane, men det er i det heile ikkje tvil om at den totale selbestanden har betydning for den totale råstofftilgangen.

Eg vil sitera den førre fiskeripolitiske talsmannen til Framstegspartiet, noverande parlamentarisk leiar, Harald T. Nesvik:

«Framsrittspartiet er bekymret for at om beskatninga av sel ikke trappes opp, vil selbestandene i nordområdene fortsette å øke og dermed vere en trussel for ressursforvaltningen av det marine artsmangfoldet og økosystemet langs norskekysten.»

No når Framstegspartiet har makt og mynde, vel dei å leggja ned heile næringa. Det er å vera høg, mørk og brei-skuldra i opposisjon og fullstendig utan ryggrad i posisjon. I sterk kontrast til det har Arbeidarpartiet same politikken som før, og har lagt inn midlar til å halda fram med selfangst også i vårt alternative budsjett.

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:16:20]: Norsk sjømatnæring bidrar med sunn mat og teknologi for å produsere nok mat til en voksende verdensbefolkning. Regjeringen har store ambisjoner for norsk sjømatnæring og har fått flertall for et budsjett for de marine næringer som satser på forskning og kunnskap for å sikre fremtidig verdiskaping i sjømatnæringen. Vi ruster nå næringen for fremtiden.

For Norge som sjømatnasjon er det viktig å være kunnskapsledende på områder som har strategisk betydning for videre utvikling og vekst i norsk sjømatnæring. Sundvolden-plattformen er tydelig på at vi vil satse på fiskeri- og havbruksnæringen. Regjeringen følger dette opp i budsjettet og i langtidsplanen for forskning som ble lagt fram i høst, hvor havet er et av de prioriterte områdene. Vi følger også opp med ulike innretninger for å satse på at hele verdikjeden faktisk skal kunne ta ut økt verdiskaping.

Over statsbudsjettet bevilges det i dag i overkant av 2 mrd. kr til marin forskning. I 2014 ble den marine forskningsinnsatsen styrket med 55 mill. kr. I 2015 vil den marine forskningsinnsatsen øke med ytterligere 55 mill. kr, som altså til sammen utgjør 110 mill. kr mer til marin forskning siden regjeringsskiftet i fjor høst. Satsingen skal gi mer kunnskap som grunnlag for bærekraftig vekst i sjømatnæringen. Jeg vil derfor ta avstand fra at dette er et næringsnøytralt budsjett og en næringsnøytral politikk, men jeg skjønner jo at virkemidlene er kommet på andre poster og kontoer enn det opposisjonen skulle ønske.

Blant de prioriterte områdene er forskning om fiskehelse og før. Vi må ha kunnskap om trykgheten til sjømaten vi spiser. Vi styrker dessuten bestandsforskningen og

investerer i infrastruktur for marine data med til sammen 20 mill. kr, som vil bedre kvaliteten og mengden data innen bestandsforskningen. Dialogen mellom fiskere og forskere må også bli bedre. I tillegg økes bevilgningene til næringsrelevant forskning som teknologiutvikling, utvikling av marin bioøkonomi, levendelagring, internasjonalisering og kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved marine forskningsinstitutter.

I regjeringens nordområdestrategi pekes det på næringsmulighetene som finnes i nord. Innen marin næring finnes det et stort verdiskapingspotensial innenfor tradisjonelle fiskerier, videreutvikling av havbruksnæringen og ikke minst innenfor nye marine- og biomarine næringer. Her er det et stort og utnyttet potensial som vil kreve mye kompetanse, og som vil komme den nordlige landsdelen til gode.

På innovasjonsområdet styrkes bl.a. miljøteknologiordningen med til sammen 150 mill. kr. Dette er en generell ordning, men det er verdt å understreke at marin næring nyter svært godt av å kunne søke her, og har mange gode prosjekter. Jeg er også tilfreds med at den marine forskningsprofilen ble ytterligere styrket i forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det viser at regjeringspartienes ambisjoner på dette området deles av våre samarbeidspartnere.

2015 kommer til å bli et svært viktig og spennende fiskeripolitisk år. Regjeringen vil legge til rette for forutsigbar og forsvarlig fortsatt vekst i havbruksnæringen. Vi har nå ute på høring forløperen til det som skal bli stortingsmeldingen som skal legges fram for Stortinget før påske. Den 16. desember, altså til uka, mottar jeg Sjømatindustriutvalgets rapport om lønnsomheten i sjømatindustrien. Etter en bred høring og en forhåpentligvis god og grundig debatt vil regjeringen rundt neste årsskifte legge fram en stortingsmelding og lovforslag som følger opp utvalget. I tillegg vil det på nyåret komme en melding til Stortinget om kongekrabbeforvaltningen.

Jeg er også glad for å kunne informere Stortinget om at de fleste fiskeriattalene for 2015 nå er på plass, slik som komiteen har understreket viktigheten av. Trepartsavtale mellom EU, Færøyene og Norge om makrell er på plass. Norsk-russisk avtale om torsk i Barentshavet er på plass. I tillegg har vi også fått en avtale om uer. Bilaterale avtaler mellom Norge og EU og Norge og Grønland er ferdigforhandlet, og nå gjenstår sild og kolmule, som jeg håper vi skal komme i mål med neste uke når forhandlerne møtes på nytt. Alt i alt er alle disse avtalene viktige for å sikre bærekraftig forvaltning, for å sikre at Norge får sin rettferdige andel av kvotefordelingen, og for at vi skal sikre oss en tilfredsstillende ressurskontroll.

Fiskerinæringen har historisk sett vært en svært viktig næring for Norge. Vi vil styrke konkurransekraften til denne næringen, slik at den kan bli en minst like viktig fremtidsnæring. Sunn mat fra våre kalde, rene hav er et konkurransefortrinn Norge har, og som regjeringen vil gjøre alt for å bygge videre på og utvikle, slik at det kan skapes mange nye fremtidige arbeidsplasser her i landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingrid Heggø (A) [13:21:43]: Delar av vederlaget for dei nye grønne konsesjonane gjekk til dei kommunane det vedkom. Men det kan verka som om staten har gjeve dette vederlaget til den enkelte konsesjonær for å fordele det, uvisst etter kva kriterium. Eg siterer frå SalMar si pressemelding den 4. desember i år:

«SalMar vil i nær fremtid fordele 86 millioner kroner til 13 kommuner som er vertskap for de grønne oppdrettskonsesjonene.»

Meiner fiskeriministeren at det er staten som skal fordela desse midlane, eller er det det enkelte selskap?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:22:27]: Jeg hører ordlyden i pressemeldingen fra SalMar. Det er for så vidt riktig at selskapet peker på at de kommunene hvor de har lokaliteter, der de har tenkt å etablere sin nye virksomhet, faktisk er de kommunene som kommer til å få dette vederlaget som skal tilfalle. Jeg er veldig glad for å kunne si at de incentiver som ligger i at regjeringen er så tydelig på at kommuner som legger til rette for denne næringen, også skal få noe tilbake i form av at en god del av det vederlaget skal gå til disse kommunene, er en politikk som ser ut til å virke.

Ingrid Heggø (A) [13:23:06]: Eg trur statsråden svarer at det var staten som skulle fordela desse midlane. Eg vil ha ei lita oppfølging på det. Det er jo sånn at av alle dei midlane som kom no, kom det ingen ting til dei gamle vertskommunane, dei som har vore gode vertskommunar oppigjennom åra for mange oppdrettsselskap. Synest ministeren at det er rimeleg at desse ikkje skal få noko vederlag?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:23:34]: Når man fordeler vederlag og når det tildeles nye konsesjoner, er ordningen slik nå at da går vederlaget til den kommunen som har de nye konsesjonene. Så har regjeringen signalisert at vi ser for oss at den fremtidige veksten skal skje som en kombinasjon av nye konsesjoner og vekst på eksisterende konsesjoner. Da vil jo kommuner som har eksisterende konsesjoner som får vekst, og som det skal betales for, også komme i posisjon til å kunne motta vederlag.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:24:14]: Denne høsten har det vært en debatt om sjødeponi, for på et eller annet tidspunkt skal vi fatte et endelig vedtak her, og det har særlig vært snakk om Førdefjorden. Det er mange som har vært på banen. Én av dem er min medrepresentant i næringskomiteen, Ove Bernt Trellevik. Han sier til Bergens Tidende 20. november i år at han ønsker at deponiet blir godkjent i Førdefjorden. Det er for så vidt et greit standpunkt, men det er noe fra begrunnelsen jeg har lyst til å sitere:

«Jeg mener vi må kunne ofre de identifiserte gyte- og oppvekstområdene i Førdefjorden. Det er ikke slik at fiskene dør ut av den grunn.»

Og videre:

«Om du tar en fjord, er det ikke slik at bestanden er avhengig av den alene. Vi har mye kyst igjen.»

Det sier stortingsrepresentant Ove Bernt Trellevik.

Mitt spørsmål til statsråden er om dette er en tilnærming til sjødeponi som statsråden støtter.

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:25:10]: Hvis man leser regjeringserklæringen, vil man se at denne regjeringen ønsker å satse på mange næringer. Samtidig har jeg lyst til å si at regjeringen også er veldig opptatt av at når vi skal ta beslutninger i sånne saker, skal vi ta beslutningene på et kunnskapsmessig godt oppdatert grunnlag.

Om den saken som det nå vises til, er det å si at dette er en sak som er børssensitiv. Regjeringen jobber nå med det kunnskapsgrunnlaget vi har, for å kunne ta en beslutning når den tid kommer. Men jeg er opptatt av at vi skal se at vi har mange næringer som har stort potensial, og at vi må finne gode avveininger her.

Geir Pollestad (Sp) [13:26:07]: Jeg vil gjerne høre statsrådens vurdering av at hun vil gå inn i historien, sannsynligvis, som den statsråden som avvirket den lange tradisjonen med norsk selfangst. Hva synes statsråden om det? Og hvilke begrunnelser har egentlig regjeringen for å kutte all støtten til norsk selfangst over natten, og dermed i realiteten avvikle næringen? Er det aktuelt for statsråden å gå tilbake på dette og gjenoppta støtten til selfangsten?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:26:42]: Et budsjettarbeid består av mange vanskelige avveininger når det gjelder hva som er det absolutt viktigste å bruke ressursene på fremover.

Når det gjelder selfangstnæringen, har den over lang tid vært avhengig av offentlige overføringer. Og i fjor er, ifølge Fiskeridirektoratet, tilskuddets andel av næringens totale inntekter nå oppe i 70–80 pst. – 70–80 pst. er statsstøtteandelen av inntektene i næringen. Når vi i tillegg får opplysninger fra havforskerne våre om at fangsten de senere årene er så beskjedne at den neppe kan sies å være bestandsregulerende, har vi kommet til den konklusjonen at det ikke er riktig å bruke disse midlene på denne næringen. Men jeg minner om at hvalfangstnæringen i dag går uten subsidier. Jeg håper inderlig at markedene ute og næringen skal kunne jobbe med dette videre, og at det fortsatt er aktører som ønsker drive i denne næringen.

Pål Farstad (V) [13:27:56]: Fiskeriministeren nevnte i innlegget sitt dette med makrellavtalen som er inngått med noen land, men uten en vesentlig aktør: Island. Mitt spørsmål til statsråden, siden hun nevnte det i sitt utmerkede innlegg, er: Hvordan vil det bli jobbet for at man skal inkludere alle aktører som fisker på en bestand som er usedvanlig viktig både for norsk fiskerinæring og for norsk økonomi?

Statsråd Elisabeth Aspaker [13:28:38]: Svaret på det er at vi må fortsette å intensivere det forskningsmessige samarbeidet som er rundt disse avtalene, og at vi kan enes om et sonetilhørighetsgrunnlag som vi fra norsk side mener er rettferdig. Det er ingen tvil om at det har vært kontakt mellom EU og Island – ikke i år, men i fjor – som

gjorde at Island la krav på bordet som vi fra norsk side mente var helt uakseptable. Derfor fikk vi ikke Island med i fjor, og vi fikk dem heller ikke med i år.

Men jeg er glad for å kunne si at jeg tror vi nærmer oss det punktet hvor vi har et bedre vitenskapelig grunnlag å gå løs på, med tanke på neste års forhandlinger.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Dag Terje Andersen (A) [13:29:35]: Det budsjettet som er til behandling i dag, er utrolig viktig for det området som jeg stiller med til daglig, arbeidsmarkedspolitikken, og det er viktig for fordelingen i samfunnet. For det er helt riktig som regjeringa sier – der har de videreført linja fra den forrige regjeringa – at den største forskjellen i samfunnet er mellom dem som har arbeid, og dem som ikke har arbeid. Det er det viktig å holde fast ved. Derfor er vi veldig kritiske til at regjeringa ikke nå lytter til næringslivet når det gjelder permitteringsregelverket, spesielt i en situasjon der regjeringa selv varsler at ledigheten skal øke. De gjør det altså umulig for bedrifter å beholde fast ansatte i en nedgangsperiode, noe som gjør det vanskeligere å være en seriøs bedrift i Norge. Derfor er vi også kritiske til at regjeringa kutter i antall tiltaksplasser, i en tid der ledigheten ser ut til å øke.

Den aller viktigste arbeidsmarkedspolitikken er faktisk næringspolitikken. Det er derfor vi – også i vår fraksjon – er veldig skuffet over det som skjer næringspolitisk, når en kutter i Marint verdiskapingsprogram. Norge er faktisk verdens nest største eksportør innen marin sektor, som i veldig stor grad er bygd på tradisjonell kunnskap om produkt, altså fisk, og om markeder, fra fiskerne langs kysten i Norge, der det er puttet på forskning og utvikling innen fôr, merder og teknologi over år. Dette samspillet har altså ledet oss fram til å være verdensledende på et område der vi vet at oppdrettsdelen i dag er enda viktigere enn den fortsatt viktige villfiskdelen.

Det er derfor vi er skuffet over satsingen på den maritime strategien, en bærebjelke i det norske samfunnet, med 100 000 arbeidsplasser i det viktige clusteret rundt en næring som baserer seg på sjøfart. Det er faktisk sånn at Norge ikke kommer til å være en sjøfartsnasjon hvis vi ikke driver med skipsfart i framtida.

Det er derfor vi er skuffet over satsingene i reiselivssektoren, og det er – ikke minst – derfor vi er skuffet over de kuttene som er gjort på Innovasjon Norge. Det er et flertall i Stortinget, altså de tre tidligere regjeringspartiene, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, som kritiserer regjeringas næringsnøytralitet. Vårt alternativ er å satse på miljøteknologi, det er å satse på de områdene som jeg nå har nevnt, det er å satse på et akseleratorprogram, og det er å investere i framtidens næringsliv.

Et veldig godt bilde var regjeringas famøse forslag om å øke grensa for momsfri import fra utlandet, der regjeringa sa seg villig til å bruke 180 mill. kr på å bli kvitt arbeidsplasser i Norge og styrke utenlandske bedrifter i konkurranse med norske bedrifter. Dette er et godt eksempel på den politiske situasjonen, for etter forhandlingene i Stortinget ble jo regjeringa bremsset noe av budsjettavtalepart-

nerne. Budsjettet går fortsatt – også på det området – i feil retning, men med lite grann mindre skritt.

Et godt bilde på forskjellene i politikken synes jeg er skogbrukspolitikken. Der legger vi inn en massiv satsing som oppfølging av vårt program, Woods of Norway, der vi satser på de forskjellige elementene i hele verdikjeden fra skog til ferdig produkt, der vi trenger å forske på og utvikle ny bruk, ikke minst av slipen, for å få opp verdien på den, og der vi trenger å investere i framtida. Jeg synes – delvis fordi jeg jo er interessert i skog – dette er et veldig godt bilde på regjeringas holdning til næringspolitikk. For den skogen som nå er hogstmoden i Norge, er – hvis den står på god bonitet – plantet først på 1950-tallet, og en del av den er plantet på 1940-tallet, i tider da Norge hadde veldig dårlig råd. Den gangen tok framsynte mennesker seg råd til å investere i noe som kom til å ta veldig lang tid før det ga avkastning, og i dag har vi større ressurser i skogen enn noen gang, bl.a. på grunn av at noen altså turte å satse selv i dårlige tider. Og så skulle vi da kanskje bli den generasjonen som tapper ut engangsinntektene fra olje og gass, og som ikke tar oss råd til å investere i morgendagens mulige avkastning i skog. Så fattige kan en altså være i et så rikt land.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [13:34:54]: Den politikken vi har for å ha noe å leve av i framtida og ha arbeidsplasser, er viktig. Det er veldig rart å høre om regjeringens hovedstrategi, som er skattelette og større forskjeller, når vi bare for noen dager siden kunne lese at OECD – som ikke akkurat er noe underbruk av SV – konkluderer med at «økonomisk ulikhet har redusert den økonomiske veksten i Norge med ni prosent». Det vil bli verre hvis man fortsetter på den galeien. Det å ha små forskjeller betyr at man får bedre vekst, og det forundrer meg litt at regjeringen ikke lytter til dette. Anbefalingen fra OECD til alle land er klar: Vil man ha konkurransekraft, må man sørge for rettfærdig fordeling.

SV er opptatt av at vi skal produsere norsk mat på norske ressurser. Derfor mener vi at importandelen av kraftfôr må ned, og at vi må satse på produksjon som først og fremst baserer seg på det norske ressursgrunnlaget. Vi mener vi må ha kombinasjonsbrukeren. Mye av matjorda vil ikke bli brukt til produksjon hvis det ikke er den som er bærebjelken i landbruket vårt. Vi mener vi må satse mer på forskning og utvikling og er veldig kritiske til at regjeringen kutter i dette.

SV ønsker et eget dyretilsyn. Vi vil komme tilbake til det i et eget forslag, men det er helt nødvendig å få dette på plass. Det kan ikke være en del av Mattilsynet framover.

Vi fremmer også forslag om en tidsfrist for å ha kyllingproduksjon fri for antibiotikaresistente bakterier. Det er helt nødvendig å sette tidsfrister for at man skal nå målet. Jeg har mange ganger vært med på ikke å gjøre det, og da når man ikke målet. En tidsfrist må man ha, og det er ingen god strategi for norsk matproduksjon at vi ikke kan si til forbrukerne at de kan være sikre på det. Dette

handler altså ikke om at noen sprer uro, det handler om f.eks. det som står i helseministerens svar til meg denne uka:

«Vi står overfor en risiko for en fremtid uten effektive antibiotika der infeksjoner som vi i dag regner som ufarlige, igjen kan bli et alvorlig helseproblem og en hyppig dødsårsak.»

Dette handler ikke om at kyllingen er farlig, dette handler om at bakteriene blir resistente mot medisin. Det er det som er farlig.

Så til skogsatsingen. SV er sjokkert over at regjeringen i fjor fjernet tilskuddet til industriell produksjon av flis. Mange arbeidsplasser forsvant. Nå fjerner man forskning og støtte til økt bruk av tre. Det er nødvendig med en storsatsing på dette. Skal man få et skifte fra olje til skog, fungerer ikke næringsnøytralitet som virkemiddel.

Jeg tar til slutt opp SVs forslag nr. 15.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Ingunn Foss (H) [13:38:14]: Det er hyggelig å registrere at dagens landbrukspolitikk ser ut til å ha positive effekter for næringen. Færre bønder har gått ut av næringen i løpet av det siste året, det er større etterspørsel etter investeringsmidler via Innovasjon Norge, og det er en økning i antall studenter som søker seg til landbruksrelaterte utdanninger.

Under forrige regjering ble jordbruksarealene redusert, andelen leiejord økte, selvforsyningsgraden gikk ned, gjennomsnittsalderen på bønder økte, og 180 000 årsverk gikk ut av næringen.

Regjeringen og samarbeidspartiene er enige om at det trengs reformer som kan gi økt lønnsomhet. Vi vil ha et miljøvennlig, bærekraftig og framtidsrettet norsk landbruk med både små og store bruk over hele landet. Vi mener at årets jordbruksoppgjør svarer på de utfordringene norsk landbruk står overfor. Det sikrer bønder en inntektsutvikling på linje med andre yrkesgrupper.

Sluttresultatene av jordbruksforhandlingene under forrige regjering har også stort sett gitt prosentvis inntektsvekst som for andre grupper. Det ser ut til å være ganske enkelt for Arbeiderpartiet og Senterpartiet å love store økninger i jordbruksavtalen når de er i opposisjon, uten at de innfridde da de selv var i posisjon.

Regjeringen har blitt kritisert for å satse for lite på forskning, på Mattilsynet og på støtte til organisasjoner, osv. Et forslag til budsjett fra en mindretallsregjering er ikke endelig før forhandlingene med samarbeidspartiene er sluttført. Det satses mye på forskning. I forslaget til budsjett er det foreslått å bruke 419 mill. kr på Landbruks- og matdepartementets budsjett, og vi prioriterer forskning som bidrar til økt matsikkerhet, mattrygghet og klima.

Regjeringen er også opptatt av å styrke den private forskningskapitalen, og har derfor styrket SkatteFUNN-ordningen og prioritert lavere formuesskatt. I budsjettforliket ble forskning ytterligere styrket med 32 mill. kr. Vi kutter ikke i Mattilsynets budsjett: Vi styrker tilsynet med 15 mill. kr i 2015, i tillegg til full kompensasjon for lønns-

og prisvekst. Innenfor tilsynet er fokuseringen økt på lakselus, sjømatattester, forsøksdyr og plantevernmidler og ikke minst på overvåkning av og tiltak mot antibiotikaresistens.

Budsjettet for støtte til organisasjoner var i utgangspunktet på nesten 21 mill. kr og ble ytterligere styrket i forliket, med 5,5 mill. kr. At noen organisasjoner har gratis kontor plass hos fylkesmennene, oppfattes som urettferdig, og dette foreslås avvirket på sikt.

Dette er et budsjett som løser viktige oppgaver i dag og i framtida, både for landbruket og for næringsmiddelindustrien.

Else-May Botten (A) [13:41:06]: Representanten Frank Bakke-Jensen tok opp den krevende situasjonen i petroleumsnæringen, og jeg støtter bekymringen, for å si det på den måten. Men han tok også opp forskjellen mellom aktiv og inaktiv politikk – som representanten kalte det. Det kunne vært interessant å få høre hva Bakke-Jensen da ønsker å gjøre i den situasjonen som er. Vi ser jo alle mulige signaler som tyder på at det vil vare ut i 2015, og muligens også 2016. Så hva slags tiltak er det man ønsker å gjøre i den situasjonen? Ser man noe grep der?

Så til representanten Gunnar Gundersens svar i replikordvekslingen i stad, om gevinstbeskatningen, der han ikke ville gjøre noe grep nå, selv om man har lagt dette inn i regjeringsplattformen. Argumentasjonen var at Scheel-utvalget måtte legge fram sin innstilling først. Det er jo merkelig at når det gjelder gevinstbeskatningen, må Scheel-utvalget si noe, men når det gjelder formuesskatten, som man kuttet med over 4 mrd. kr, og som man faktisk selv har kritisert for å være diskriminerende, vil man ikke ha kunnskap eller ha et faktagrunnlag for å gjøre de riktige grepene for framtiden.

Når det gjelder representanten Øyvind Korsberg, som hevdet at den rød-grønne regjeringen var passiv med hensyn til maritim politikk, ønsker jeg å si at den rød-grønne regjeringen tok over i 2005, og vi tok over et borgerlig kaos med tanke på hva man gjorde innenfor maritim næring. Den daværende nettolønnsordningen var under endring hvert halvår. Det var uforutsigbart hva næringen skulle forholde seg til. Da vi kom i regjering, tok vi grep og la en strategi som ga stø kurs for nettolønnsordningen, for rederiskattordningen – vi hadde nesten 60 ulike tiltak i den første strategien, som ble gjennomført. I tillegg la vi fram en ny plan fram mot 2020 i august i fjor som innebar offensive nye tiltak mot dette.

Så til årets budsjett og nettolønnsordningen. Alle unnatt Venstre er enig i at vi skal heve taket med 4 000 kr, altså fra 198 000 kr til 202 000 kr. Det er bra at vi gjør det, for det er viktig å styrke konkurransesituasjonen. Men da kan man ikke si at det bare er Fremskrittspartiet, f.eks., som ønsker å gjøre dette, det er faktisk et stort flertall som ønsker det. Kristelig Folkeparti, Arbeiderpartiet og Senterpartiet går jo lenger enn regjeringen, så den offensive satsingen må også Fremskrittspartiet strekke seg etter og bli med på videre i 2015, med den strategien som da skal diskuteres, og som jeg ser fram til.

Kirsti Bergstø (SV) [13:44:10]: I nord gikk SV til valg på å si ja til Nord-Norge. Vi vil at framtiden skal formes av folk i landsdelen, med utgangspunkt i de aller viktigste fortrinnene vi har, nemlig fornybare naturressurser. Det er det som legger grunnlaget for matproduksjonen i fiskeri og landbruk, for turisme og reiseliv og for industri knyttet til fornybar energi. Ingen har bedre forutsetninger for grønn omstilling enn vi har i Norge, med vår industrihistorie og vår brede industrielle kompetanse.

Regjeringen går i helt motsatt retning av den vi i SV vil gå i, ved å si nei til Nord-Norge, med en politikk som snevrer inn næringssetting og muligheter, ved å kutte i støtten til landbruket og viktige fiskeripolitiske tiltak og ved å kutte i midler til reiseliv og i regionale utviklingsmidler, for heller å satse ensidig på olje og gass – to ikke-fornybare solnedgangsnæringer med helt åpenbare miljømessige slagsider, og som mange steder står i direkte konflikt med eksisterende arbeidsplasser.

Det gjør oss også sårbare. Nå er det vel bare å starte med fiske igjen, sa en av de ansatte i Aibel i Hammerfest, etter å ha fått beskjed om at 20 ansatte skulle miste jobben. Det er ikke tilfeldig at det er fiske man går tilbake til og ser håpet i. Det er den næringen som man alltid har blitt båret av i nord. Tørrfisk var vår aller første valuta.

SV vil at framtidens viktigste ressurs, nemlig ungdommen, skal se de mulighetene som ligger i våre fornybare næringer, og at vi som samfunn skal evne å prioritere de kloke hodene, de kompetente hendene og den store kapitalen i bærekraftig og fornybar retning. Derfor vil SV ha et nordnorsk investeringsfond, fordi vår landsdel er rik på ressurser, men ikke nødvendigvis på kapital.

I regjering førte vi en aktiv næringspolitikk som vi nå ser erstattes med næringsnøytralitet. Jeg frykter at vi vil se store behov for å ta grep, men uten at noen ting skjer eller gjøres, og at vi vil se et næringsliv som står og rister og rister på verktøykassen uten at det høres en eneste lyd, fordi den verktøykassen de rister på, er tom for innhold. Og når man hører debatten her, skulle man tro at det var Høyres politikk som førte til sysselsetting og næring, men hvorfor var det da sånn at veksten i sysselsettingen var mye høyere da de rød-grønne styrte, selv om det var finanskrisen, enn da Høyre styrte i perioden før?

Pål Farstad (V) [13:47:13]: En offensiv klimapolitikk ikke bare kan, men vil gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig. Dette slo bl.a. The New Climate Economy Report fast da den kom tidlig i høst. I tett samspill med industrien vil Venstre derfor forsterke innsatsen for å redusere og fjerne utslipp og legge til rette for mer grønn vekst i norsk næringsliv.

En stor del av norsk industri er faktisk basert på bærekraftig fornybar energi, og norske metallurgiske og prosessindustrielle forskningsmiljøer er verdensledende. Venstre vil legge til rette for å videreutvikle disse verdensledende kunnskapsmiljøene for bærekraftig industriproduksjon. Skal vi lykkes med det grønne skiftet, er det viktig å styrke virkemidlene som bidrar til teknologiutvikling, som bl.a. miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge. Miljøteknologiordningen gjennomgikk en evaluering i 2013 som slo fast at ordningen er relevant, siden den har en utløsningsgrad på hele 83 pst. Det er også en tydelig mangel på kapital til miljøteknologiske prosjekter i Norge. Jeg er derfor tilfreds med at denne ordningen ble styrket med 100 mill. kr gjennom budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og Venstre. Totalt innebærer det en bevilgning til miljøteknologiordningen på hele 330 mill. kr.

Som et ledd i prosessen med å omstille Norge og tilpasse Norge til nye krav og nye muligheter er norsk reiselivsnæring en viktig grønn sektor å satse på. Norsk reiseliv har store utviklingsmuligheter. For å utnytte disse mulighetene må vi ha gode og solide produkter å selge og gode og solide produkter å by på. Der gjør enkeltaktører i reiselivsnæringen en flott jobb hver for seg og gjennom destinasjonsselskapene. Destinasjonsselskapene er på sin side umåtelig viktige for utvikling av norsk reiseliv.

Der myndighetene virkelig har en jobb å gjøre, er på den internasjonale markedsføringen av Norge og Norge som reisemål. Derfor var det skuffende å oppleve at regjeringen ville kutte 40 mill. kr i Innovasjon Norges markedsføring av Norge som reisemål. I vårt alternative budsjett ville Venstre reversere dette kuttet, som vi har vært inne på før i dag. Resultatet etter budsjettavtalen med regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti ble 20 mill. kr. Dette er en minimumsløsning som vi vil jobbe for å forbedre ved neste korsvei.

Kristin Vinje (H) [13:50:17]: Etter at Erna Solberg tok over som statsminister, har investeringene i høyere utdanning og forskning fått et kraftig løft. Aldri tidligere har offentlige bevilgninger til forskning utgjort en høyere andel av BNP. Andelen av BNP er anslått til 0,93 pst., høyere enn noen gang på 2000-tallet.

Det er ikke noe poeng i seg selv å øke offentlige utgifter, men det er et viktig poeng å investere i kunnskap for å styrke norsk næringslivs konkurransekraft og for å løse store samfunnsutfordringer. I Norge nyter vi godt av høye lønninger og av en godt utbygget velferdsstat, og begge deler koster penger. De høye lønningene gjør at vi ikke kan konkurrere på pris, vi må jobbe smartere eller konkurrere på kvalitet. Velferdsordningene gjør oss avhengige av høy verdiskaping for at de skal være bærekraftige. Vi får en økende andel eldre som trenger mer pleie, samtidig som vi ikke får en tilsvarende økning i arbeidsstokken.

Det er lett å slå om seg med begreper om at Norge skal bli et av verdens mest innovative land, hvor det skal være attraktivt å etablere seg. Det er noe annet å få det til i praksis.

Mens andre land i løpet av de siste årene har styrket sin satsing på utdanning og forskning, har Norge sakket akterut. Jo, det har vært en økning i investeringene i FoU også de siste årene, men ikke sammenlignet med mange av våre konkurrentland. En rekke land investerer mer enn dobbelt så mye i forskning som Norge som andel av BNP, og de har utdanningsinstitusjoner i verdensklasse som årlig utdanner et overskudd av høyt utdannet relevant arbeidskraft for å sikre sin egen fremtidige konkurransekraft.

Derfor er det bra at vi nå ser et taktskifte i forskningspo-

litikken. Veksten i de offentlige investeringene i forskning og utvikling er i statsbudsjettet for 2014 og 2015 høyere enn gjennomsnittene for de forrige åtte årene. Forliket i Stortinget innebærer en samlet bevilgning til forskning og utvikling på over 30 mrd. kr. Det er vel 2,1 mrd. kr mer enn i 2014, noe som tilsvarer en realvekst på 4,2 pst – og det er blitt høyere med forliket. Noe av det som prioriteres, er satsing på utvikling av verdensledende fagmiljøer, flere rekrutteringsstillinger og penger til utstyr og nye universitetsbygg.

Budsjettforliket innebærer også en kraftig satsing på nytt næringsliv, ny teknologi og innovasjon. To nye såkornfond skal etableres, der staten støtter private investorer for å utvikle nye bedrifter som i mange tilfeller har sitt utspring i universitets- og forskningsmiljøene. I tillegg sattes det målrettet på virkemidler som vi vet stimulerer næringslivet til å investere mer i egen forskning, samtidig som finansieringen av virkemidler som bidrar til kommersialisering av gode ideer, som FORNY og den landsdekkende etablerertilskuddsordningen i Innovasjon Norge, styrkes.

Alt dette betyr at vi vil stå sterkere rustet for å møte fremtiden. Det betyr at vi kan få økt fremvekst av nytt og kunnskapsbasert næringsliv og flere gode gründere, og det er det vi trenger for å sikre vår velferd i fremtiden.

Sveinung Rotevatn (V) [13:53:31]: Neste veke legg pelsdyrutvalet fram sin rapport. Venstre er glad for at ein del av budsjettforliket mellom Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og oss er ei einigheit om at regjeringa skal vurdere avvikling av pelsdyrnæringa i forbindelse med oppfølginga av det utvalet.

Det er, så vidt eg veit, første gong Stortinget har bedt ei regjering om å vurdere det. Dessutan er det – så vidt eg kan lese og telje meg fram til – allereie 72 representantar i denne salen som er klare til å gå inn for ei styrt avvikling av næringa. Det er det gode grunnar for.

Tysdag denne veka viste NRK ein dokumentar om pelsdyrnæringa, der det vart avdekt både uakseptabelt dyrehold og haldningar til dyrehold som er fullstendig uakseptable. Det er likevel ikkje den enkelte bonden som er problemet. Eg veit at mange pelsdyrbønder er glade i dyra sine og ønskjer at dyrevelferda skal vere best mogleg. Problemet er at kommersiell pelsdyrproduksjon og god dyrevelferd rett og slett ikkje ser ut til å la seg kombinere. Dette har både Veterinærinstituttet og Den norske veterinærforening lenge fortalt oss.

Dyrehold er sjølv sagt krevjande, uansett kva føremålet måtte vere, men det er likevel noko grunnleggjande som skil pelsdyroppdrett frå anna dyrehold, for det første at matproduksjon er heilt nødvendig – i motsetning til produksjon av dyre moteprodukt – og for det andre at tradisjonelle husdyr stort sett er flokkdyr, planteetarar og genetisk tilpassa eit liv med menneske over tusenvis av år. Pelsdyr, derimot, er ville dyr. Sjølv etter knapt 90 år med avlsarbeid stryk det store fleirtalet av rev og mink på testane om dei er tamme eller ikkje, til Universitet for miljø- og biovitenskap. Dette er rovdyr som har behov for å jakte og streife og generelt er tilpassa eit heilt anna liv enn det eit knøttlite bur kan tilby.

Argumentet for å fortsetje med pelsdyroppdrett synest hovudsakleg å vere at dette er ei såkalla viktig distriktsnæring. Det er ikkje tilfellet. Totalt er det 273 pelsdyrbønder i heile Noreg. Dei står ikkje på egne bein, men blir understøtta med i snitt 150 000 skatte kroner i subsidiar. Over halvparten av produksjonen føregår i våre mest sentrale strøk.

Nokon bruker i denne salen å åtvare mot det såkalla industrilandbruket. Det har vi generelt ganske lite av i Noreg, men eg kan knapt tenkje meg noko meir industrielt enn norsk pelsdyroppdrett: Tusenvis av dyr på garden, som blir gassa og flådd på samleband – utan noka som helst betydning for verken kulturlandskap, biologisk mangfald eller sjølvforsyning. 98 pst. av produksjonen går uforedla til eksport, hovudsakleg til nyrike kinesarar og russarar utan – etter mitt syn – tilstrekkeleg bevisstheit rundt dyreetikk.

Måtte 2015 bli året der denne salen omsider seier at nok er nok!

Ingunn Foss (H) [13:56:44]: Industrien på Sørlandet har lenge påpekt at de savner et ledd i innovasjonssystemet. Det investeres mye i forskning og utvikling, men de mangler fasiliteter til testing av bedriftenes forskningsresultater. Denne testingen er avgjørende viktig for å få verdiskaping og kommersialisering ut av forskningen.

Marked og myndigheter krever dokumentasjon på at utstyr og nye løsninger virker og kan opereres trygt. I dag må bedrifter ut av landet for å teste sine nyvinninger. Dette svekker kompetansebasen, og det er fare for at utviklingskompetansen flytter ut.

En samlet næringskomité har merket seg at næringsklyngene på Sørlandet samarbeider om etablering av Mechatronic Innovation Lab, et senter for utvikling, testing, pilotering og markedsqualifisering av nye og innovative teknologiske løsninger. En samlet komité er enig i at etablering av test- og demonstrasjonsanlegg er et viktig virkemiddel for å stimulere til økt vekst. Initiativ er viktig for å styrke verdiskapingen, gi økt omstillingsevne samt å gi små og mellomstore bedrifter tilgang til pilottestfasiliteter for å videreutvikle nye forretningsmuligheter, bl.a. innen fornybar energi, med basis i mechatronic-kompetansen, hvor Universitetet i Agder har en ledende posisjon. Komiteen viser til at dette laboratoriet skal være en felles arena for forskning, innovasjon, utvikling og utdanning, og er et høyt prioritert tiltak i regionen.

Mechatronic Innovation Lab vil bidra til å møte industriens behov for avanserte laboratoriefasiliteter og vil styrke samarbeidet med ledende forskningsmiljøer både i Agder og ved andre universiteter i Norge, så vel som internasjonalt.

Det er gledelig at en samlet komité ser viktigheten av dette prosjektet og vil fortsette arbeidet med å realisere Mechatronic Innovation Lab.

Presidenten: Neste taler skulle være representanten Per Olaf Lundteigen – som ikke er i salen. Deretter skulle det være representanten Heidi Nordby Lunde – som heller ikke er å se.

Presidenten går da videre på listen. Representanten Kjell-Idar Juvik er til stede og får ordet. Representanten Nordby Lunde får ordet etter Juvik. Vær så god, Juvik.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:59:10]: Regjeringen kutter også neste år tildelingen til fylkeskommunenes arbeid med regional utvikling. Vi husker alle godt hva som skjedde i årets budsjett, med kuttene i regionale utviklingsmidler på hele 430 mill. kr. For mitt hjemfylke utgjorde dette 66 mill. kr mindre. Vi – alle, håper jeg – husker også veldig godt kommunebudsjettet som ble vedtatt på tirsdag her i salen, og hva slags profil det har. Vi ser faktisk en tendens, som jeg håper ikke er riktig, til en negativ distriktsprofil fra dagens regjering.

Forslaget for neste år til omorganisering av Innovasjon Norge vil ramme distriktene. Innovasjon Norge skal jo ikke bare dele ut kapital, de er en viktig medspiller for det lokale næringslivet, og ikke minst er de en viktig medspiller som gjør at man skal ha kort vei til førstelinjetjenestene i kommunene. Jeg har selv sittet som ordfører, og det er utrolig viktig å ha den linken nært og lokalt. Det man i det minste kunne ha forventet, var at man i hvert fall avventet til Stortinget hadde fått seg forelagt en helhetlig plan for Innovasjon Norge. Det har Arbeiderpartiet foreslått, men det vil man ikke bruke tid på.

Arbeiderpartiet vil også i framtida ha et landbruk over hele landet. Jeg er ikke like trygg på at dagens regjering ønsker dette. Med landbruksoppgjøret friskt i minne gjør det meg bekymret når jeg ser neste års budsjett. Det er korrekt at det kom i havn, og at det ble et bedre oppgjør etter forliket med dagens samarbeidspartnere, Venstre og Kristelig Folkeparti, men Arbeiderpartiet er veldig klar på at vi mener man ikke gikk langt nok for å styrke matproduksjonen over hele landet. Derfor vil Arbeiderpartiet på nytt øke bevilgningene for å styrke lønnsomheten i landbruket i hele landet.

Jeg merker meg at regjeringen har iverksatt en privatiseringsprosess i Statskog. Dette er meget alvorlig og et meget uheldig tidspunkt. På Helgeland er Statskog en stor grunneier, og nå gjennomfører man en storstilt utredning av utsalg av skog og grunn, samtidig som man er midt i en prosess der man ser på forvaltning av utmarka. Dette virker forhastet og som en overkjøring av lokale myndigheter. I dag er det ikke lik forvaltning av utmarka vår. Vi har fjelloven sør om Nordland, og vi har Finnmarksloven nord om Sør-Troms. I min region, Nordland, og i Sør-Troms er det Statskog som er forvalter. Det var i gang en prosess, Samerettsutvalget II, for å se på dette. Det ligger i en skuff, og jeg lurar på når det vil bli tatt fram så man får en lik praksis i hele landet.

Jeg anbefaler til slutt Stortinget å støtte Arbeiderpartiets forslag om å stanse:

«den varslede privatiseringsprosessen av Statskog, herunder arbeidet som pågår i Statskog med å utrede privatisering av skogvirksomheten.»

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:02:30]: Jeg har hørt i debatten i dag at det nå er synliggjort et skille mellom rød-grønn og blå-blå næringspolitikk, eller aktiv og passiv politikk, som det også har blitt kalt. Men alle land har jo en eller annen form for aktiv næringspolitikk, enten gjennom statlig styring og inn gripen, alt fra lover og reguleringer til bygging av infrastruktur, organisering av offentlige tjenester, hvordan skatte- og avgiftspolitikken er utformet, hvordan staten bruker sin innkjøpsmakt, eller om det finnes særordninger for særinteresser på ett eller flere områder. Som regel har staten – og bør ha – strategiske interesser der statlige virksomheter og virkemidler spiller en særlig rolle, f.eks. som eier eller regulator. Men det misforholdet som legges i retorikken fra denne salen om hvor inngripende, aktiv og deltakende den norske staten faktisk er, er mest egnet til å devaluere politikeres troverdighet i næringspolitikken.

Den rød-grønne regjeringen hadde antageligvis det største økonomiske handlingsrommet Norge noensinne har hatt og vil ha. Dette hadde sammenheng med at etter spørnelsen i petroleumsnæringen holdt seg på et høyt nivå, også under finanskrisen. I denne unike posisjonen for omstilling fra en oljebasert økonomi til å skape bærekraftige, balanserte og skapende velferdssamfunn, klarte den rød-grønne regjeringen det kunststykket å gjøre Norge mer oljeavhengig. Samtidig har vi aldri tidligere hatt en så sterk forverring av konkurransevnen. Var det et resultat av aktiv næringspolitikk?

I det siste regjeringsåret til de rød-grønne ble det investert for 200 mrd. kr i oljesektoren, mens det ble investert for rundt 20 mrd. kr i Fastlands-Norge. Var det et resultat av en aktiv næringspolitikk? Er det aktiv næringspolitikk å svekke markedet for risikokapital gjennom å tappe investorer, bedriftseiere og gründere med formuesskatt? Da kan jo politikere bruke dette på nye akseleratorprogrammer og tilleggsbevilgninger for selv å framstå som handlekraftige. Men det mener jeg er en ganske arrogant form for aktiv næringspolitikk.

Det næringsssosialister glemmer, er at når man taper folk som allerede har vist at de har både kompetanse, teft og engasjement til å skape arbeidsplasser, så taper vi også kompetansen de bruker når de investerer. Den kompetansen kunne ha hjulpet flere bedrifter gjennom det som kalles dødens dal. I stedet viser SSBs statistikk at etter åtte år med aktiv rød-grønn næringspolitikk, er det kun tre av ti selskaper som overlever de første fem driftsårene i Norge.

Det Norge trenger, er mindre såkalt aktiv næringspolitikk, men *næringspolitikk* – mer fokus på forutsetninger for å drive næring, som historiske samferdselsinvesteringer, en vekstfremmende skatte- og avgiftspolitik, skole og utdanning som setter kunnskap først, mer satsing på forskning og utvikling, men kanskje viktigst av alt politikere som ikke tror at det er i denne sal framtidens arbeidsplasser skapes, men legger til rette for de kloke hodene, de brennende hjerner og de skapende hender, som faktisk gjør det.

Geir Pollestad (Sp) [14:05:40]: Noen kommentarer til debatten – først til Innst. 96 S. Jeg gjør oppmerksom på

at Arbeiderpartiet og Senterpartiet ikke står bak bevilgningen på kapittel 2421 post 70, altså forslaget om å bevilge 43,5 mill. kr for å si opp ansatte i Innovasjon Norge.

Det har i debatten i dag vært litt underlig å høre hvor grenseløst opptatt representantene fra regjeringspartiene er av det som har skjedd de siste åtte årene, hvor veldig opptatt de er av å snakke om hva Kristelig Folkeparti og Venstre har fått til på Stortinget, og hvor lite interessert de er i snakke om det regjeringen faktisk la fram. For en må jo gå ut fra at Høyres og Fremskrittspartiets samlede politikk er det som regjeringen har lagt fram.

Jeg har undret meg over: Hvorfor kutter regjeringen Copernicus-programmet, hvorfor kutter man i støtten til selfangstnæringen, og hvorfor kutter man i landbruksforskningen? Men jeg har jo hørt debatten i dag, og jeg synes det mest oppklarende innlegget var innlegget til næringsministeren, da hun beskrev sitt – og sikkert også regjeringens – syn på ulike smale programmer. Var det denne skjebnen Copernicus også kom inn i? For det er jo snevert og smalt med romfart i Norge, men det betyr ikke at det ikke er viktig av den grunn.

Vi har diskutert og vært mye inne på bioøkonomistategien. Jeg synes det er underlig når alle partier i denne salen tilsynelatende sier at det er en god idé at vi skal legge fram en bioøkonomistategi, ikke samlet kan stå bak den og stemme for den i salen. Så her må det være en meningsforskjell ute og går som debatten i dag ikke har fått fram.

Til landbrukspolitikken: Representanten Foss er veldig opptatt av å snakke om alt som var vondt og vanskelig under de rød-grønne. Jeg synes det er en feil virkelighetsbeskrivelse, og jeg vil minne om at den nåværende regjeringens landbrukspolitikk begynner å gjelde fra 1. januar 2015, det er jo da jordbruksoppkjøret trer inn.

Mitt råd til regjeringspartiene er å vende blikket framover og se på hva man ønsker å gjøre framover. Så kan vi ha seminar om tilstanden de åtte årene under rød-grønt styre – vi skal stille spørsmål og diskutere det – men jeg tror ikke det er hensiktsmessig å bruke stortingssalen så mye til det.

Så vil jeg oppfordre statsråden til å lese innstillingen, der det står «flertallet», for det er det som er Stortingets syn, det bør man merke seg.

Til slutt en kommentar til innlegget fra representanten Rotevatn, som holdt et flammende innlegg for pelsdyr. Det er verdt å merke seg at det samme Venstre har sikret flertall med regjeringen for å doble konsesjonsgrensene på kylling – så konsekvent i sin politikk er ei heller partiet Venstre.

Odd Omland (A) [14:08:56]: I 2011 nedsatte regjeringen Stoltenberg Sørlandsutvalget, som leverte sin innstilling i 2013. Hovedprioriteringen i dette utvalgets innstilling var etablering av Mechatronic Innovation Lab, et senter for utvikling, testing, prioritering og markedsføring av innovative teknologiske løsninger, som er en mangelvare her i landet.

Det var derfor skuffende at regjeringen heller ikke gjennom budsjettforliket fant å innpasse en oppstartsbevilgning. Selv om flertallet ikke i dag støtter vårt forslag om

en oppstartsbevilgning på 5 mill. kr, og at en skal komme tilbake til saken i revidert, gir det likevel håp om at dette lar seg gjøre, ut ifra de klare merknadene fra en samlet komité, som i sin innstilling understreker viktigheten av å få på plass laben. Etter å ha hørt innlegget fra representanten Ingunn Foss fra Høyre i dag, regner jeg faktisk med at regjeringen løser dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, sånn som vi foreslår.

Jeg var i mitt innlegg inne på at Arbeiderpartiet er opptatt av industriens vilkår. Et tiltak som jeg ikke rakk å komme inn på, er vårt forslag om 5 mill. kr til det som er kalt Prosess 21. Det er et innspill fra norsk industri til utarbeidelse av en strategi for prosessindustrien på vei mot lavutslippssamfunnet. Prosessindustrien er en viktig brikke i norsk landbasert industri og er verdensledende i dag. Skal vi fortsette med dette, er det viktig at vi støtter opp om en slik strategi.

Mineralnæringen er en viktig næring med stort potensial for videreutvikling. Regjeringen Stoltenberg la i 2010 fram ny minerallov som erstattet fem andre lover. Denne loven var et viktig skritt for å forenkle regelverket på mineralfeltet og for å skape oversiktlige og forutsigbare rammevilkår for mineralnæringen. Loven ble fulgt opp med en mineralstrategi i 2013 som et godt grunnlag for felles arbeid videre.

Arbeiderpartiet er opptatt av at den nye regjeringen følger opp strategien, og er tilfreds med at utenriksministeren i spørretimen den 19. november understreket følgende:

«De fleste beskrivelsene og tiltakene i strategi for mineralnæringen – som tidligere statsråd Giske fremmet – er det bred politisk enighet om.»

Arbeiderpartiet forutsetter at regjeringen med dette viser handlekraft og følger opp denne mineralstrategien.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:12:02]: Jeg har nå en viktig beskjed til mine gode rød-grønne venner Storberget, Omland, Pollestad og andre, når det gjelder den merkningen som dere har vist til i innleggene deres når det gjelder næringsnøytralitet kontra aktiv næringspolitikk. Det legges for mye inn i den i forhold til det Kristelig Folkeparti står inne for. Det er slik at denne merkningen står under Innovasjon Norge, og det var viktig for om Kristelig Folkeparti skulle gå inn i den merkningen.

Kristelig Folkeparti sier ikke at regjeringen ikke har en aktiv næringspolitikk på generell basis, for det mener vi ikke. Denne merkningen står i sammenheng med at det er kutt i bransjespesifikke programmer under Innovasjon Norge. At et slikt kutt kan være et steg på veien mot mer næringsnøytralitet, er heller ikke så veldig kontroversielt. Men det er altså det som omtales her og ikke regjeringens politikk på generell basis.

Det er en flertallsmerknad i innstillingen som jeg også synes det er verdt å vie litt oppmerksomhet, og det går på at flertallet ber om at det utarbeides en økostrategi. Denne salen har satt et mål om at 20 pst. av matproduksjonen skal være fra økologisk landbruk. Så vet vi at skal vi komme dit og nå dette målet, må vi kanskje ha en strategi på plass. Det er et viktig tiltak som man i innstillingen ber regjeringen utarbeide.

Jeg er også veldig fornøyd med det svaret statsråd Listhaug gir på replikken hun fikk fra Storberget om bioøkonomi, hvor hun sier at ja, en merknad skal følges opp av regjering. Det er godt, det er godt på denne merknaden, og det er godt at flertallsmerknader skal følges opp. Det er slik vi kan ha et politisk samspill mellom en mindretallsregjering og et politisk flertall i denne sal.

Ove Bernt Trellevik (H) [14:14:56]: Det var ei grei og flott avklaring frå representanten Line Henriette Hjemdal frå Kristeleg Folkeparti når det gjaldt verkemiddelapparaturbruken. Det har kome fram litt kritikk i denne salen i dag når det gjeld desse landsdekkande programma kontra dei bransjespesifikke programma, og dette med marint verdiskapingsprogram var òg kommentert. Men denne regjeringa vel å evaluera om det ein har brukt pengar på, har hatt effekt. I denne evalueringa er det òg program som har fått gode tilbakemeldingar, og som det vert jobba med å finna gode løysingar på. Dette gjeld spesielt eit program som har vore eit kompetanseprogram på NHH og ei traineeordning.

Geir Pollestad seier at me er mest opptekne av kva dei raud-grøne gjorde dei åtte åra som dei ikkje fekk til noko. Eg synest det er heilt naturleg at me ser på kva politikk som har fungert, og kva som faktisk ikkje fungerte. Når det ikkje fungerte under dei raud-grøne, er det ikkje så rart at det er behov for å evaluera dei tiltaka som ligg i verkemiddelapparatet, og justera det i takt med det som ein har forventningar om skal gje betre resultat. Eg oppfattar at både frå Arbeidarpartiet og i retorikken frå Senterpartiet har ein tendens til å løyva ein masse gode pengar til mange gode formål utan nødvendigvis å måla effekten av det som vert brukt pengar på.

Vidare er eg oppteken av bioøkonomi, som fleire òg har omtalt. Eg har jobba som ordførar tidlegare, og eg må få lov til å fortelja ei bitte lita historie frå den tida. På Vestlandet har me Mongstad med store CO₂-utslepp, og der ønskte me å få på plass eit kunstig algeproduksjonsprosjekt for å nytta CO₂ til å produsera og dyrka kunstige algar som skulle gå inn i produksjonen av fiskefôr. Dette var målsetjinga. Me hadde møte med Lisbeth Berg-Hansen fleire gonger, men det kom aldri noko ut av dette. Men allereie i revidert budsjett no i sommar var finansieringa til dette på plass, og me har store forventningar til at me skal få kunnskap ut av dette prosjektet. Så regjeringa er veldig på, slik eg opplever det, når det gjeld det som har med bioøkonomi å gjera. Eg ser òg fram til at me skal jobba vidare med dette både her i Stortinget og i regjering. Det er mykje viktig og mykje spennande som skjer med dette.

Næringspolitikk handlar ikkje berre om verkemiddelapparat, det handlar òg om forskning. Innanfor den marine forskinga er budsjettet styrkt med over 100 mill. kr sidan den nye regjeringa trådte til etter regjeringsskiftet. Eg meiner det er næringsretta forskning me driv med, og det er god næringspolitikk som kjem ut av den forskinga.

Helge Orten (H) [14:18:06]: Jeg kommer fra et fylke der den maritime og marine industrien står sterkt, og der vi etter hvert også har bygd opp en stor petroleumsba-

sert aktivitet med to ilandføringsanlegg og en omfattende leverandørindustri.

Det som er interessant å se, er hvordan disse næringene vokser, utvikler seg og skaper sterke næringsklynger – næringsklynger som i stor grad er bygd på lokal kompetanse og kapital. Det er ikke slik at disse klyngene kan vokse fram hvor som helst. Den maritime og marine industrien på Nord-Vestlandet er et resultat av lange sjøfarts- og fiskeritradisjoner som er unike for vårt område. Det er lokale gründere og bedrifter som evner å omstille seg og tilpasse seg endrede omgivelser, og som har lagt stein på stein i familieselskaper og bygd opp lønnsomme og solide arbeidsplasser. Det er altså kombinasjonen av lokale eiere, kompetanse, dyktige medarbeidere og stor evne til omstilling og innovasjon som har gjort at disse klyngene har fått vokse akkurat i vårt område.

Når jeg reiser rundt og besøker disse bedriftene, er det flere ting de peker på som er viktig for regionen og for bedriften for at de fortsatt skal beholde sin posisjon og utvikle seg videre. Det første som blir nevnt, er samferdsel, deretter enda litt mer samferdsel, og så nevner de formuesskatten. Det er derfor en grunn til at regjeringen prioriterer disse områdene høyt i sitt budsjett.

Så registrerer jeg at Storberget i replikkordvekslingen tidligere i dag ikke var fornøyd med regjeringas satsing på infrastruktur. Dette er en merkelig konklusjon all den tid det er et historisk høyt samferdselsbudsjett. Der vedlikeholdsetterslepet økte for hvert år under rød-grønt flertallsstyre, vil vi i 2015 snu denne trenden og for første gang på flere tiår redusere forfallet både på riksvei og på jernbane.

I tillegg øker vi investeringstakten og gjennomfører store reformer på samferdselsområdet, som vil bety redusert planleggingstid og mer effektiv utbygging. Dette er reformer som burde vært gjennomført for lenge siden, men som de rød-grønne valgte å la ligge i skuffen. Nå blir det gjort.

I Herøy kommune har de begynt å bruke et nytt begrep: «patriotkapital». Det er kapital skapt i bedrifter med lokal kompetanse og lokale eiere som forstår at en del av den inntjeningen de skaper lokalt, også bør tilfalle lokalsamfunnet. Det er bra for bedriften, og det er bra for lokalsamfunnet. I den rød-grønne verden er det helt greit at mange av de lokaleide bedriftene faktisk må tappe egenkapitalen for å betale den særnorske formuesskatten, mens nabobedriften, som er utenlandsk eid, slipper. Hvor er logikken? Hvorfor ønsker Arbeiderpartiet og representanten Botten å diskriminere norske lokaleide bedrifter?

Jeg har ennå til gode å få tilbakemeldinger fra bedriftene om at de ønsker økte regionale utviklingsmidler styrt av fylkeskommunen. De bedriftene jeg har besøkt, ber oss fjerne den diskriminerende formuesskatten og satse mer på infrastruktur, og det er akkurat det vi er godt i gang med.

Ingrid Heggø (A) [14:21:19]: Turisme og reiseliv er den raskast veksande næringa i verda i dag. Representanten Korsberg viste til at det hadde vore ein god vekst innanfor reiseliv denne sesongen, og denne gledelege oppgangen av auka turisme i Noreg vart honorert med eit kutt i løyvinga på 40 mill. kr i regjeringa sitt budsjettframlegg.

Faktum er at Innovasjon Norge bad om 50 mill. kr meir til marknadsføring av norsk reiseliv, men fekk som sagt i staden eit kutt på 40 mill. kr og tilbake til 2006-nivå – dette trass i at alle aktørane innanfor reiseliv i sterke ordelag sa frå kor viktig marknadsføringsposten var. Kuttet vart omtalt som å saga i akillessena til norsk reiseliv. Venstre erkjente også her i stad at dette kuttet var det som smerta mest å vera med på.

Grunnen er openberr. Noregs desidert største reiseliv-sutfordring er at vi er for lite kjende som reisemål. Medisinen til regjeringa: Bruk mindre då! Ved å kutta vert eit betydeleg ansvar overført til destinasjonsselskapa og den enkelte reiselivsbedrifta for å kunna vareta det som fram til i dag har vore ei nasjonal oppgåve.

Det er ikkje mykje hjelp å få for destinasjonsselskapa under dagens regjering. Regionale utviklingsmidlar er omtrent borte. Her vil eg nemna at desse midlane var avgjerande viktige for å få på plass Arctic Race of Norway, som marknadsfører Noreg på ein framifrå måte, direkte i tv-ruta til om lag 180 land.

Forslaget om auken av omsetningsgrensa for moms vart omtalt som historisk. Næringsministeren fekk her ein sjanse til å verta historisk. Det vart omtalt som det mest næringsfiendtlige forslaget frå noka regjering nokon gong. Heldigvis dempa Venstre og Kristeleg Folkeparti dette.

Avslutningsvis konstaterer eg at ministrane og dei fleste representantane frå regjeringspartia som har ordet i dag, er meir begeistra for budsjettforliket enn for eigen politikk. Det bør vera eit tankekors. I tillegg vart vel heller ikkje folket overbegeistra for eit budsjettforslag som tok frå dei som hadde aller minst, og gav til dei som hadde aller mest.

Øyvind Korsberg (FrP) [14:24:17]: Det har vært nevnt både fra representanten Ingrid Heggø og Geir Pollestad at denne regjeringen legger ned selfangsten og avviker den. For det første legger vi ikke ned selfangsten og avviker den; vi fjerner støtten til selfangst. Så er jo spørsmålet hvorfor vi gjør det. Da må jeg vise til at EU var tidligere det største markedet for selprodukter, men som følge av EUs omsetningsforbud fra 2010 har altså all eksport stoppet opp. Når ble det vedtatt i EU? Det ble vedtatt i 2009. Hvem var fiskeri- og kystminister da? Det var Helga Pedersen. Det var altså på Arbeiderpartiets vakt at selfangsten i realiteten ble avvirket.

Den gangen måtte Helga Pedersen stå skolerett her i Stortinget og forklare hvorfor regjeringen ikke hadde gjort noe. Det var ikke kritikk bare fra opposisjonspartiene den gangen på Stortinget, men det var også en kritikk fra EU selv fordi regjeringen ikke hadde vært der. Jeg må bare vise til det spørretimespørsmålet jeg hadde 11. mars 2009. Hvis man går inn der, vil man også se de navngitte politikkerne i EU-systemet som den gangen kritiserte den norske regjeringen. Det vi gjør nå, er i realiteten å ta konsekvensen av den manglende politikken den forrige regjeringen førte. Jeg skjønner godt at Geir Pollestad og andre representanter ikke liker at vi prater om det som skjedde under den rødgrønne regjeringen, men vi er faktisk nødt til å vise til hva som skjedde den gangen, og til de konsekvensene det har denne gangen.

Det andre markedet vårt for selprodukter er Asia og Kina. Alle vet hvilket forhold Norge har til Kina i dag. Det er ganske anstrengt, og det er et marked det ikke er lett å slippe inn i. Det skal jeg ikke gi den forrige regjeringen skylden for. Men EU var det viktigste markedet, og det forsvant under den forrige regjeringen. Det verste med det var at den forrige regjeringen ikke gjorde noe som helst for selnæringen, og så skal vi få kritikk for at vi tar konsekvensen av det og er nødt til å stoppe overføringene. Det synes jeg er urimelig.

Karin Andersen (SV) [14:27:24]: Jeg har lest trontalen. Det høres det ut som en del av representantene fra regjeringspartiene ikke har gjort. Helt først i trontalen står det:

«Oljeaktiviteten vil ikke lenger være motoren i vår økonomiske vekst. Og vi må tilpasse oss det jordkloden tåler av karbonutslipp.»

Det står helt først, så jeg kan vise fram det. Det må jo da være av det aller, aller viktigste som regjeringen har på hjertet. Jeg er helt enig i de setningene som står der, men det er vanskelig å finne spor av dette i det regjeringen faktisk gjør. Det er også derfor SV har vært så kritisk til de store kuttene som nå er foretatt, bl.a. i utviklingen av en av de næringene som kunne bidratt mye mer til det grønne skiftet, nemlig skognæringen. Der er det foretatt store kutt, både på verdiskapingstiltak i skogbruket – på flere poster – og også på økt industriell bruk av trevirke. Det er slik at man får solgt tømmeret sitt nå, man får solgt det til Sverige. De driver næringsutvikling på vårt råstoff. Vi trenger å komme i gang med dette skiftet, også på tre.

I SV har vi lagt inn satsinger også på andre grønne næringer, slik som havvind, solceller, batteriferjer, osv., som vi vet vil være viktig for leverandørindustrien vår i dag, som server olje- og gassektoren, men som trenger andre markeder som kan produsere energi på en klimavennlig måte, og også samtidig gi arbeidsplasser. Derfor velger vi å prioritere å bruke penger på det. Men vi må også få til dette skiftet i skognæringen. Det ser ikke ut som at regjeringen har tenkt å gjøre det i det hele tatt, men fortsetter å satse på formuesskattellette, som også OECD nå sier er feil, man skaper mindre av dette. De landene som øker forskjellene mellom folk, skaper mindre.

Så satser man på næringsnøytralitet, som ikke har vært metoden når Norge har utviklet andre næringer. Når Norge har utviklet andre næringer og fått dem opp og stå i en konkurranse, har man satset spesifikt på det. Derfor må man satse spesifikt nå også, bl.a. på skognæringen og på industriell bruk av tre inn i både produkter og produksjon. Skal vi få det til, er vi – fordi Norge er et lite land – nødt til å ha et samarbeid mellom myndighetene og næringen, og ikke slik at myndighetene kutter forsknings- og innovasjonsmidler til næringen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:30:42]: Internasjonalt opplever vi nå flere farlige sikkerhetspolitiske kriser. Dette kommer på toppen av en finanskriser, som for mange EU-land raskt ble en statsgjeldskrise, som nå utvikler seg til en alvorlig sosial og politisk krise, ikke minst i Sør-Europa.

Resesjon truer. Dette er utrolig viktig for norsk næringsliv. Innbyggerne i EU ser etter nye politiske partier, slik som det har skjedd tidligere på 1900-tallet. Økonomisk union uten politisk union fungerer sjølsagt ikke.

USA og EU har lenge sett behovet for en bedre balanse mellom produksjon og forbruk innenfor sitt territorium. De ser globaliseringas bakside. Ikke minst har de sett behovet for å bli mindre avhengig av olje- og gassimport. Både USA og Tyskland har investert enormt i henholdsvis skifergass og elektrisitet fra sol- og vindkraft. Det har gitt store, positive resultater for deres økonomi. USA og EU ser nå behovet for å bli mindre avhengig av kinesisk produksjon. Forhandlingene om Transatlantic Trade and Investment Partnership, den såkalte TTIP-avtalen, er således geopolitikk.

Videre er det slik at FNs klimapanel, med verdens fremste forskere, inklusive bl.a. våre fagfolk ved Bjerknessenteret i Bergen, nå har vitenskapelig dokumentert, med åpne, etterprøvbare kilder, at det er bedre vitenskapelig bevist at klimaendringene er menneskeskapt enn at sigarett-røyking er helsefarlig. Dette må få som konsekvens at svart karbon må erstattes av både fornybar energi og grønt karbon fra fotosyntesen i hav og på land. Oppi denne situasjonen har Norge utviklet en svært oljeavhengig økonomi, som har gitt et ekstremt høyt kostnadsnivå. Det har også ført til at vi har fått en altfor stor råvareeksport av f.eks. fisk, tømmer og vannkraft.

Vi står altså overfor store omstillinger av norsk næringsliv. Vi må få en kraftig økning i lønnsomheten i produksjon og foredling av fornybare naturressurser. Det er kjernen i det grønne næringslivet. Flink ungdom må tjene penger på dette næringslivet. For mange er bioøkonomien et nytt ord, men kjernen er at det er økonomien i biologisk produksjon – et produksjonsliv basert på hva naturen gir gjennom fotosyntesen, det grønne karbonet. Vi må nå stille spørsmålet: Hva vil vi med Norge? Vi har naturressursene, vi har pengene. Norge uten skipsfart er ikke Norge, Norge uten fiskeforedling er ikke Norge, Norge uten treforedling er ikke Norge. Da må vi bruke kraftfulle økonomiske virkemidler mens vi enda har økonomisk handlekraft til omstilling. Det skulle vært startet for lenge siden, men nå må vi.

Gunnar Gundersen (H) [14:33:52]: Endelig var det en rød-grønn politiker som løftet blikket. Det var nesten befriende, for det har det ikke vært mye av så langt. Og det var for øvrig en kraftig dom over tidligere rød-grønn regjering – det var vel den kraftigste hittil i dag.

Den sittende regjering bruker de store pengene på de store utfordringene. Vi bruker masse på samferdsel, på forskning og utvikling, på kompetanse, på alt som kan bygge Norge for framtida. Det hører vi altså ikke er aktiv næringspolitikk. Det synes jeg er helt fantastisk å høre – at representant etter representant fra de rød-grønne sier at det ikke er aktiv næringspolitikk. Jeg er veldig enig med statsråd Mæland i at det faktisk er en aktiv og positiv næringspolitikk. Du kan spørre enhver reiselivsbedrift. Det er ikke Innovasjon Norge som er det viktigste for reiselivsbedriftene, det er faktisk at turistene kommer fram og finner

igjen hotellet. Det tror jeg du kan spørre enhver bedrift om i Norge. Det er ikke regionale utviklingsmidler som blir etterspurt først, det er samferdselsinvesteringer.

Det neste er at man ønsker å beholde mer av egenkapitalen i sin egen bedrift for å utvikle bedriften. Her har vi stått og hørt at rød-grønn politiker etter rød-grønn politiker mener at politikerne er best til å plukke ut framtidens vinnere. Vel, det tror faktisk ikke jeg. Jeg tror næringslivet er best til å plukke ut framtidens vinnere. Her går det et veldig markant skille gjennom salen når det gjelder hva man har tro på, hvem man tror klarer å finne ut hvordan Norge løser dette og finner næringsveiene vi skal leve av framover. Det skillet synes jeg er veldig bra.

Jeg hørte representanten Storberget si at Hedmark og Oppland ville dra veldig liten nytte av formuesskatteendringene, senkning av formuesskatten. Jeg mener det motsatte. Vi mangler lokalt eierskap i Hedmark. Vi må begynne å få det fram, hvis vi skal få bedrifter som vokser. Vi er et ressurssterkt fylke, men to generasjoner med Arbeiderpartiet har vel skremt bort de fleste.

Så til en liten stemmeforklaring, eller egentlig en forespørsel til Venstre, for Venstres forslag nr. 14 er interessant. Vi har diskutert det mye, men sånn som forslaget foreligger, er det utenfor rammen som komiteen har, rett og slett fordi pre-så Kornfond krever mer avsetninger enn det komiteen har tilgjengelig. Jeg vil be om at Venstre gjør det om til et oversendelsesforslag, sånn at dette blir vurdert med tanke på framtidige budsjettbehandlinger. Vi ser positivt på en pre-så Kornordning, men vi ønsker at risikokapitalen ved så Kornfondordningen og det vi ble enige om i budsjettforliket, kommer helt ut i markedet og ikke blir begrenset ved at vi må gjøre mye større tapsavsetninger til et pre-så Kornfond.

Ingunn Foss (H) [14:37:11]: Bare en kort kommentar til representanten Odd Omlands innlegg. Vi var veldig mange som var veldig skuffet over daværende næringsminister Trond Giske, som presenterte Sørlandsutvalgets innstilling og behovet for testfasiliteter uten at det fulgte en eneste krone med. Hvis Arbeiderpartiet virkelig ville satse på dette, er vel kanskje 5 mill. kr i minste laget.

Gunvor Eldegard (A) [14:37:45]: Eg har lyst til å snakka om og for gründerar, fordi me treng fleire gründerar. Då må me ha gode rammevilkår, sånn at me kan varetå våre konkurransefortrinn, og så må me leggja til rette for eit næringsliv som er både berekraftig og nyskapande, kunnskapsbasert og omstillingsdyktig – ein kultur der det er lov å prøva, men òg å feila. Me må jobba enda meir med å få fleire kvinner til å etablere eiga verksemd, og me må satsa enda meir på entreprenørskap i skulen. Det er ein av dei viktigaste tinga me kan gjera for å skapa ein kultur for entreprenørskap.

Tidlegare i debatten sa representanten Rytman at dette var det beste budsjettet for gründerar nokon gong. Så snakka han i resten av innlegget sitt om formuesskatten. Så tenkte eg: Var det så veldig bra for gründerar? Eg ringer ein felles kjenning av oss, som er seriegründer og veldig oppteken av dette. Kva er det viktigaste for ein gründer når

me skal leggja budsjettet i dag? Han sa: Det er at gründerar må lov til å jobba med det dei kan. Me må setja inn ei ekstra påskunding sånn at dei får tilgang på kapital, og at dei slepp å bruka eit heilt år på å sitja og skriva søknader osv. For kort å summera opp: tilgang på kapital og forenkling – det var vel det som var det viktigaste. Formuesskatten vart faktisk ikkje nemnd. Berre så det er sagt: Det er veldig mange gründerar som har langt igjen før dei kjem i formuesposisjon. Lenge før det treng dei kapital og kanskje forenkling av reglane. Når det gjeld forenkling: Dei som no er i regjering, var veldig høge og mørke i åtte år, og dei snakka om forenkling. Me er einige der. Me fekk teke bort revisjonsplikta for småselskap i førre periode, noko som eg er veldig glad for, og det trur eg dei fleste er. Men kva er det som har skjedd no? Kva er det eigentleg me har fått til no? For det første skal det lagast eit regelråd, ein skal bruka 7 mill. kr på å setja ned eit råd – enda meir byråkrati. Eg har aldri møtt ein gründer som seier: Eg har så lyst på eit regelråd. Nei, dei har lyst på direkte forenkling, det er det gründerane seier til meg. Då ønskjer og forventar eg at ministeren kjem opp med nokre skikkelege forenklingstiltak – også tiltak for betre kapitaltilgang for gründerar. Derfor er eg veldig fornøgd med det akseratorprogrammet som Arbeidarpartiet har foreslått. Om ikkje de røystar for det i dag – for eg må vurdera det – så kan me diskutera det, og så kunne me teke ein skikkeleg dugnad for å få fleire gründerar i landet.

Presidenten: Else-May Botten har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Else-May Botten (A) [14:41:04]: Jeg har lyst til raskt å oppsummere at regjeringspartiene faktisk har vært tydelige på at de går i den næringsnøytrale linjen hele veien i debatten i dag. Det er interessant å høre Høyre kritisere den diskriminerende delen av formuesskatten. Det lar jeg meg engasjere i. Jeg har lyst til å minne representanten Helge Orten om at Høyre sitter i regjering. Hvis man er opptatt av å gjøre noe med den diskriminerende delen av formuesskatten, så hvorfor ikke gjøre det? Dette er jo anledningen til å gjøre det! Men for å gjøre det enkelt tar man bare og kutter uten å vite hva som er det beste målrettede tiltaket man bør sette i verk når det gjelder skattepolitikken framover. Det burde man ha diskutert og løftet nå, etter at vi har diskutert det, og etter at vi har fått rapporten fra Scheelutvalget, og laget et bredt forlik om den innretningen. Næringsnøytraliteten ser det ut til at vi skal forholde oss til. Så tenker jeg at formuesskatten må vi ta en runde på, men da burde man i hvert fall gjort det i eget hus, i regjering, først.

Presidenten: Representanten Ove Trellevik har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ove Bernt Trellevik (H) [14:42:23]: Berre ein kort kommentar til Ingrid Heggø og fleire som har diskutert kutt i reiselivssatsinga. Det er for så vidt rett, me kutta jo òg for eit år sidan. Når det då er vekst i turismen i Noreg

trass i at det er innført kutt, kan me jo lura på om desse verkemidla har hatt den effekten som ein ønskte.

Regjeringa jobbar med ein verdiskapingsanalyse av reiselivet og vil koma tilbake til korleis me skal kunna målretta bruken av ressursane og verkemiddelapparatet innanfor turismen på ein mykje betre og målretta måte i framtida. Det er ikkje slik at me ikkje ønskjer dette, men det må vera meir målretta, og ein må ta seg tid til å evaluera verkemiddelbruken – om han er rett. Det har Arbeidarpartiet aldri, aldri gjort.

Knut Storberget (A) [14:43:25]: Jeg la godt merke til at representanten Gunnar Gundersen ba oss om å løfte blikket og beskyldte de rød-grønne for ikke å ha gjort det i denne debatten. Jeg føler egentlig at det er motsatt. I debatten i løpet av dagen har vi, særlig fra representanten Gundersen, stort sett fått høre argumenter om hvor forferdelige de åtte rød-grønne årene var, og hvor dårlig den politikken var. Etter mine begreper er det det motsatte av å løfte blikket. Skal vi løfte blikket, må det være for å se framover. Vi er uenige om beskrivelsen av de åtte rød-grønne årene, det er vi, men skal man løfte blikket, bør man kanskje gjøre det på de feltene som bl.a. ble beskrevet i trontalen fra regjeringen – at vi trenger andre ben å stå på når vi ser at veksten i oljeøkonomien avtar. Og det er det de rød-grønne har gjort, gjennom både forslag og merknader. I løpet av denne debatten har man gått såpass langt at et flertall av partiene i Stortinget har gitt uttrykk for at et av de viktigste verkemidlene man kan ha for å løfte blikket, er å etablere en bioøkonomistrategi. Jeg registrerer med glede – jeg syns det er positivt – at statsråd Listhaug sier at det skal hun følge opp. Men da er det forunderlig at de som markerer tydeligst at man skal heve blikket og løfte det, representanten Gundersen og hans kolleger i Høyre og også i Fremskrittspartiet her i huset, faktisk både i merknad og i det forslaget som ligger på bordet, velger å være ute av det. Er det sånn at det bare er noen som skal løfte blikket mot framtida, eller er dere interessert i å være med på dette?

Det samme må jeg få lov til å si når det gjelder alle de andre tiltakene, særlig de som er knyttet til det å kunne ta i bruk skog som en ny ressurs. Det er mye av de samme verkemidlene som representanten Gunnar Gundersen og mange andre beskyldte de rød-grønne for å levere for lite av og for sent når det kom. Nå foreslår statsråden at man skal ha en betydelig større satsing på infrastrukturen i skogbruket, forskning og utvikling og ikke minst det skattemessige grepet som flere av oss som har vært på tallerstolen i dag, har vært inne på. Det er verkemidler som representanten Gundersen var veldig opptatt av da han var i opposisjon, og som jeg syns vi har fått veldig lite forklaring på hvorfor man nå ikke er med på. Hvorfor er ikke det å løfte blikket lenger? Hva er det som har skjedd med den typen tiltak? Hva er det som har skjedd med den typen innsats? Jeg hadde ønsket meg, når statsråden har vært tydelig på at man skal følge opp den bioøkonomiske strategien, at et samlet storting, også Høyre og Fremskrittspartiet, stemte for de forslagene, særlig knyttet til bioøkonomi og bioøkonomisk strategi, som man i salen og ved statsrå-

den har sagt at man skal følge opp. Alt annet er etter mitt skjønn det motsatte av å løfte blikket.

Presidenten: Representanten Ingrid Heggø har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ingrid Heggø (A) [14:46:35]: Det var ganske utruleg å høyra representanten Korsberg gje Arbeidarpartiet skulda for å leggja ned selnæringa i 2009! Næringa er ikkje død. Dei satsar på nye produkt, på nye marknader. Det kom heilt tydeleg fram under budsjett høyringa til næringskomiteen. Direktøren i Fiskebåt sa f.eks. at selnæringa treng meir tid til omstilling. Også Fiskarlaget var oppteke av dette. I tillegg åtvare dei mot dei økologiske konsekvensane av å kutta ut selfangst.

Konsekvensane av eigen politikk kan vera smertelege. Det bør representanten Korsberg ta inn over seg. Å ta bort støtta til selfangst, slik regjeringa gjer i dette budsjettforlaget, er å leggja ned næringa.

Dag Terje Andersen (A) [14:47:42]: Jeg skal la være å si at jeg ikke skal forlenge debatten, for det gjør jeg jo i og med at jeg har bedt om ordet til et 3 minutters innlegg.

Jeg vil allikevel kommentere noen av de innspillene som har kommet, bl.a. fra representanten Gundersen, som sier at i stedet for å ha en målrettet næringspolitikk skal vi la dem vinne, de som vinner – altså støtte vinnerne. Ja, det er det vi mener vi gjør når vi satser på en veldig sterk marin sektor i Norge. Da bidrar det offentlige til å styrke gode, resultatorienterte, suksessfulle bedrifter i Norge. Det er det staten skal være – en støttespiller. Den skal være det på det maritime området, den skal være det på skogområdet, og nå trenger vi altså spesielle ting knyttet til leverandørindustrien, som er inne i en lavkonjunkturfase. Det er sånn vi tenker næringspolitikk.

Nei, vi får beskjed om at vi skal løfte blikket. Produktivitet er viktig. Ja, det er det ingen uenighet om. Det er feil at produktiviteten i Norge har gått ned. Det har vært produktivtvekst i Norge hele tida, men vi er for alle tiltak som kan styrke produktivtveksten.

Jeg vil anbefale representanten Gundersen å sette seg inn i rapporten fra Holden III-utvalget, som viser det faktum at i utviklinga av verdiskapinga i Norge har forholdet mellom andelen av verdiskapinga som går til lønn, og den som går til avkastning på kapital, vært ganske stabil over veldig mange år. Det mener vi er sunt for det norske samfunnet.

Noe annet som er stor politikk, er samferdsel. Når vi ikke har diskutert det, er det fordi det i all hovedsak er enighet om samferdselsbudsjettet. Det er faktisk omtrent den Nasjonal transportplan som vi la fram, som nå blir gjennomført. Det er ikke noen uenighet om at transport er viktig. Det er derfor vi satser ekstra på det innenfor skog f.eks.

Det er heller ingen uenighet om at forskning, særlig næringsrettet forskning, og utdanning er viktig. Det er enighet om det. Men det det er uenighet om, er noe av den konkrete næringspolitikken.

Det eneste som har blitt framholdt her fra dem som tenker stort –altså de som er imot konkrete tiltak i næringspolitikken og bare på overordnede ting – og som skiller regjeringa fra opposisjonen, er formuesskatten. Men når det gjelder formuesskatten, er det dokumentert fra økonom etter økonom at den har ingen dynamisk effekt på utviklinga av næringslivet. Det er da heller ingen næringskatt – det er en personskatt, og kuttet kommer noen få rike til gode.

Hvis det ikke holder at vi sier det, og at norske økonomer sier det, så kanskje regjeringspartiene i hvert fall kunne tro på OECD, som ikke akkurat er sosialismens høyborg i Europa, som nå peker på nettopp det faktum at små forskjeller i samfunnet er med på å bidra til verdiskaping. Det er den norske modellen. Nå er det også dokumentert fra utlandet at det er en realitet at små forskjeller gir god produktivtutvikling. Det denne regjeringa gjør gjennom statsbudsjettet, er å øke forskjellene. Derfor er det ikke unaturlig at det er en viss uenighet om næringspolitikken.

Frank Bakke-Jensen (H) [14:50:58]: Når representanten Botten etterlyser hvordan vår politikk vil ta tak i de omstillingsbehovene som finnes for norsk næringsliv, må det bero på at hun ikke forstår det jeg sier, og mest sannsynlig ikke forstår innretningen på vår næringspolitikk. Det er nok derfor hun også tør å omtale den som nøytral. Det er manglende kunnskap om det. Men jeg skal gjøre et forsøk på å opplyse.

Når vi sier at behovet for omstillingstakt er stort, og vi øker skatteincentiv – altså bruker skatteregimet på å øke omstillingsprogrammene, øke forskningen i næringslivet – er det en måte å øke omstillingstakten på. Når vi øker rammen for SkatteFUNN, fører det altså til at næringslivet forsker mer, innoverer mer, og vi står sterkere rustet til å ta den omstillingen som kommer. Vi bruker program som BIA – Brukerstyrt innovasjonsarena – og løfter dem. Næringslivet får se sine behov, de kjenner markedet, de kan alliere seg med andre aktører. Det er sånn vi legger til rette for at vi skal få omstillingskraft, for at vi skal få innovasjon, og for at vi skal kunne flytte kompetanse og ressurser fra én sektor og over til andre sektorer. Sånn beveger vi oss, sånn overlever clustrene våre, og sånn overlever og løfter næringslivet vårt seg. Det er en aktiv næringspolitikk like god som noen annen vi har fått presentert i denne salen, la det være klart. Alt annet blir floskler.

Så må jeg få kommentere noe. Det blir sagt at vi ikke skal gå tilbake i tid – vi skal ikke se tilbake. Det kan være beleilig av og til. Fra Juvik hørte vi om Statskogs skadelige salg. Det ble altså vedtatt i forrige periode. Statskog fikk et vedtak i denne sal om å selge ut 600 000 mål. Så av og til må vi iallfall ha lov å se tilbake.

Avslutningsvis vil jeg ta en runde på det med strategier. Det framheves at Trond Giske fremmet en mineralstrategi som hadde bred støtte i Stortinget. Det er feil – det er helt feil. Trond Giske var til og med helt eksplisitt på at den strategien ikke skulle til Stortinget. Det skulle være regjeringens strategi. Dette var jeg i mange debatter med Giske om: Det skulle være regjeringens strategi. Av og til er fak-

tisk det litt av problematikken. Vi glemmer hva en strategi er. En strategi er regjeringens arbeidsverktøy. Å forankre ting i Stortinget gjør man på andre måter. Det ba vi Trond Giske om å gjøre, og det er det all mulig grunn til i store spørsmål å be den sittende regjering også om å gjøre – komme til Stortinget, forankre politikken, sånn at en har et bredt flertall bak seg og den kan stå seg lenge. Men en strategi er ikke nødvendigvis det rette verktøyet til det.

Jette F. Christensen (A) [14:54:08]: Representanten Gundersen etterlyste blikkløfting. Det er populært blant flere arbeiderpartirepresentanter, og derfor måtte jeg ta ordet.

Hvis man er interessert i å løfte blikket, kan man se på hva som er Norges største konkurransefortrinn. Det er naturressurser – det er det – men det er også tilliten vi har i samfunnet vårt. Den tilliten kan måles på forskjellige måter, bl.a. i at vi stoler på dem vi ikke kjenner fra før. Det gjør at vi f.eks. er best på medarbeiderdrevet innovasjon, det gjør at vi finner nye løsninger i lag, og det gjør at vi unner hverandre å lykkes.

Hvor kommer den tilliten fra? Hvordan får man den tilliten? Den får vi hvis vi har et samfunn der vi unner alle å lykkes, der vi har ambisjoner på vegne av alle folk, der ulikheten er liten. Kamp mot store og økende forskjeller er avgjørende for en sterk og bærekraftig vekst, det er jeg enig i. Men det er ikke mitt utsagn, det er generalsekretær Angel Gurria, fra OECD, sitt utsagn da han la fram den nye rapporten i London denne uken. Vi er nødt til å begrense ulikheten, ikke fordi det er mest rettferdig, ikke fordi det er den eneste rettesnoren man kan innrette politikken etter hvis man har ambisjoner på vegne av alle folk, men fordi det er det eneste vi kan gjøre for å sikre vekst i landet.

Økonomisk ulikhet har redusert økonomisk vekst i Norge med 9 pst., og den er økende. Jeg ønsker meg næringsministerens kommentar til regjeringens politikk innenfor bekjempelse av ulikheter. Dette er noe som griper rett inn i næringspolitikken.

Ofte når dette diskuteres, blir formuesskatten nevnt. Det er greit at julen er miraklens tid, men når det kommer til politikk, tror jeg kanskje vi skal holde det utenfor. Den dynamiske effekten av formuesskatten har det blitt stilt spørsmål ved flere ganger. Jeg kan igjen henviser til OECD, når de snakker om dette. De sier:

«Å bare fokusere på vekst og regne med at effekten av vekst automatisk vil «sive ned» til de ulike lagene av befolkningen, kan undergrave veksten på lang sikt, fordi ulikhetene i virkeligheten øker».

Dette er veldig alvorlig, ikke bare for tilliten mellom folk, men også for veksten i landet vårt. Jeg ønsker meg en kommentar fra næringsministeren om regjeringens politikk, som øker forskjellene mellom folk, ikke minsker dem, og som er i ferd med å gå på bekostning av den veksten vi alle sammen ønsker oss i landet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:57:12]: Det som skjer rundt oss nå, kan vi ikke forstå uten å løfte blikket. Vi er sjølsagt helt avhengig av det som skjer i USA og i EU. Det

er helt grunnleggende å forstå de endringene som der skjer, og de store geopolitiske beslutningene som blir tatt. Den utviklingen vi har hatt i Norge, hvor vi har gått i retning av råvaresalg, er jo bare uklokt. Råvaresalg og militærmakt kan man ikke bygge et land på, er det sagt av store politiske ledere, og det gjelder nå som da. Derfor er jeg glad for at vi nå har løftet blikket.

Så sier representanten Gundersen at det jeg sier, er en kraftig dom over den rød-grønne regjeringa. Da vil jeg si: Hva så? Hvem er det som går fri?

Vi har et felles ansvar for dette, ikke minst Høyre har et stort ansvar. Høyre har vært for ethvert tiltak som har økt oljeavhengigheten. De har ønsket flere økonomiske stimulanter for oljeavhengigheten, sjøl med manglende kapasitet i leverandørindustrien. Vi har hatt en årlig kostnadsvekst i olje- og gassektoren på 25 pst. per år på 2000-tallet. Det har vært en kostnadsvekst som har vært enormt skadelig for hele kostnadsnivået i Norge, og partiet Høyre har vært en av de fremste til å presse fram økte investeringer i bransjer hvor en ikke hadde tilstrekkelig kapasitet, noe som ga kostnadsveksten. Så jeg ber representantene fra Høyre om å være litt mer ydmyke på dette punktet. Det er flere som bør ta sjølkritikk i forhold til hva som har skjedd. Politiske ledere har tenkt for kort, etter min vurdering.

Så sier representanten Gundersen at politiske ledere ikke skal plukke ut framtidens vinnere. Nei, sjølsagt skal en ikke plukke ut framtidens vinnerbedrifter, men en skal jo peke på næringer, på bransjer. Enhver leder må tenke strategisk når det gjelder næringer som vi har forutsetninger for å gjøre det godt i. Her snakkes det om bioøkonomi, og det snakkes om grønne næringer. Ja, vi har det, men da må vi få lønnsomhet. Og når representanten Gundersen ikke engang kan stemme for Arbeiderpartiet og Senterpartiets forslag om å utarbeide en bioøkonomistrategi, der «det fremmes overordnede og konkrete tiltak for å styrke bioøkonomien til 2015», er det et utslag på lakmustesten. Det snakkes mye, men en er ikke engang villig til å gå inn på nødvendig felles virkelighetsforståelse og utvikling på et område som en kjenner meget godt sjøl.

Jørund Rytman (FrP) [15:00:29]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å forlenge debatten, men jeg kan jo ikke unngå å kommentere representanten Gunvor Eldegards angrep på mitt innlegg. Hun var tvilende til at dette var det beste budsjettet noensinne for gründere i Norge, etter at hun hadde pratet med én gründer og han ikke hadde noen problemer med formuesskatten.

Jeg vet ikke om hun gikk ut under innlegget mitt, men jeg tviler på at hun hørte hele innlegget mitt. Hele min fokusering var på – det prøvde jeg i hvert fall – nettopp tilgang på risikokapital, at det er flere måter å få risikovillig kapital på, fra det offentlige, selvfølgelig, men også fra private, og hvorfor det er så få private norske investorer, men også utenlandske investorer. Men det er eventuelt bare å ta kontakt med næringslivsorganisasjonene, Bedriftsforbundet, NHO og andre og høre hva de synes om dette budsjettet i forhold til hvordan det var under den rød-grønne regjeringen. Da vil man kanskje få et annet svar. Så må man selvfølgelig ikke bare se på risikokapital, men også på alt

det andre som kommer næringslivet til gode – de enorme investeringene i samferdsel, kraftig reduksjon av skatter og avgifter – som selvfølgelig har noe å si for konkurransekraften i forhold til andre land.

Ellers refererte hun til – i tillegg til det at man trengte risikokapital – at det når det gjaldt fokusering på forenkling, var et enormt skjemavelde; bare det å søke om penger fra Innovasjon Norge tok et år. Men slik har det vært i flere år, og det skal vi selvfølgelig gjøre noe med – det fokuserer denne regjeringen på. Uten å nevne noe navn kan jeg ta en liten test i forsamlingen her – om noen vet hva en av de raskest voksende bedriftene i Drammen driver med. Jo, de hjelper gründere med å få risikokapital, nettopp ved å hjelpe dem med skjemaveldet. Det sier jo litt.

Jeg setter meg når som helst gjerne sammen med representanten Gunvor Eldegard og sammenligner – punkt for punkt – det budsjettet som vi nå skal vedta, med alle budsjettene de siste årene. Så kan vi se hvem som vinner.

Ellers vil jeg minne om at Stortinget har vedtatt en rekke representantforslag som nettopp går på styrking av rettighetene og rammevilkårene for selvstendig næringsdrivende – godt hjulpet av Venstre – herunder også å tillate «mikro AS».

Jeg har stor tro på at 2015 vil bli et veldig godt år for gründere.

Presidenten: Representanten Odd Omland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Odd Omland (A) [15:03:12]: Det var representanten Ingunn Foss som fikk meg til å ta ordet. Hun ga uttrykk for at hun var skuffet over at Trond Giske ikke kom med midler til Sørlandslaben. Da er det bare å minne om at utvalget gjorde sin innstilling i august–september 2013, og vi følger nå opp ved første anledning. Det er ikke noe som regjeringen gjør.

Jeg må si at jeg husker veldig godt at de borgerlige under valgkampen sa at det skulle bli et taktskifte for næringspolitikken på Sørlandet. Det ble hevede grenser for netthandel, store kutt i regionale utviklingsmidler, mindre enn Arbeiderpartiet til miljøteknologiordningen, ikke støtte til Sørlandslaben, til akseleratorprogrammet, til Prosess 21 eller til å opprettholde innkjøpskonsortium, mindre bevilgninger til landbruket og ikke reversering av permitteringsreglene. Jeg spør: Er det dette som er taktskiftet for næringsutvikling på Sørlandet?

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Gunnar Gundersen (H) [15:04:24]: Til representanten Storberget: Ja, da man endelig våknet til hvor dramatisk konkurransekraften var svekket, gjorde man for lite, for sent, og vi kan egentlig også nå si at man fullstendig bommet. Det ble satt av 500 mill. kr i en såkalt treforedlingspakke. De pengene står ubrukt. Så hvis aktiv nærings-

politikk for Arbeiderpartiet er å sette penger på bok så de ikke blir brukt, da har man truffet.

Så til Dag Terje Andersen og Lundteigen: Vi gjør jo ting maritimt. Vi har faktisk inflasjonsjustert nettolønnsordningen. Det har ikke skjedd noen ting under de rød-grønne. Det er ikke næringsnøytralt. Når det gjelder bioøkonomien, ble det under budsjettforliket enighet om at avgiften ble tatt bort. Det er faktisk å gjøre noe, og vi vet at regjeringen jobber med bioøkonomi. Vi har ikke noe behov for å stemme for det.

Takk, president – jeg skulle gjerne ha tatt mer.

Presidenten: Det har representanten dessverre ikke anledning til.

Representanten Øyvind Korsberg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Korsberg (FrP) [15:05:39]: Det har vært mye prat om bioøkonomistrategien, og jeg må bare minne om at det er en samlet komité som står bak merknaden om å utvikle «lønnsomme og bærekraftige biobaserte petroleumserstatninger», og det synes jeg er et godt utgangspunkt.

Men dette har også vært tema tidligere. Jeg vil bare minne om at den 22. juni 2009 åpnet daværende miljøvernminister Erik Solheim en splitter ny biodiesel fabrikk i Fredrikstad som het Uniol. Noen måneder senere, den 9. oktober, la den rød-grønne regjeringen fram et statsbudsjett der de varslet en opptrapping av avgiften med 1,78 kr per liter, og den skulle dobles påfølgende år. Så gikk det bare en drøy måned, man kom til 1. desember, og da kastet eierne kortene. Så norsk næringsliv har smakt på bioøkonomistrategi tidligere. Det har kostet dem dyrt, nærmere bestemt 350 mill. kr.

Øyvind Halleraker (H) [15:06:54]: Jeg har lyttet en del til denne debatten i dag og hører mye om næringsnøytralitet og hvordan denne regjeringen har dreid landet i den retning, og med det etterspill til næringsnøytralitetens fordervelse at næringspolitikk skal være det å tilrettelegge og subsidiere av politikere – altså at det er politikerne som skal vite hvordan det skal tilrettelegges. Det er galt. Næringspolitikk som skaper vekst, er en politikk som gir muligheter, som stimulerer, og som tilrettelegger.

Jeg har faktisk vært ganske mye ute i næringsbedrifter. Jeg har også mangeårig erfaring selv som næringsdrivende. Og jeg har til dags dato aldri møtt en næringslivsleder som roper etter regionalmidler til sin bedrift. Men jeg har vært ute i næringsbedrifter og nesten hver eneste gang hørt: Det viktigste dere kan gjøre, er å tilrettelegge for samferdsel. La oss få mobilitet, la oss få varene våre fram, la oss få mobilitet i arbeidskraften. Det er og blir det viktigste for vekst.

Så til spørsmålet om formuesskatt, som også har vært oppe – denne særnorske skatten som jeg jammen ikke er sikker på om OECD vet så mye om. Det som har vært referert her i dag, har i alle fall ingenting direkte med formuesskatten å gjøre. Formuesskatt er en skatt på arbeidsplasser, og hvis man ikke vil ta Høyres, Fremskrittspartiets

og andres ord for sitt, kan jeg referere Lisbeth Berg-Hansen. Jeg greier ikke å gjøre det hundre prosent korrekt, men jeg tror hun sa noe sånt: Ja, jeg betaler formuesskatt, og det er den skatten jeg betaler på båter, oppdrettsanlegg, sløye-maskiner, mange kilometer med tauverk – ja, 170 arbeidsplasser. Det er det jeg betaler formuesskatt på. Så kunne hun i tillegg ha sagt at fordi jeg ikke har en inntekt som gir meg muligheter til å betale denne formuesskatten, må jeg også ha et utbytte av denne bedriften for å få betalt min formuesskatt.

Så det er ikke riktig å si at dette ikke svekker bedriftene. Det er klart det svekker bedriftene. Det er dette spørsmålet om formuesskatt dreier seg om, og nå er det snart på tide at vi får fjernet det bildet at det er noen rike ute i landet som sitter skrevet over en stor pengebenge. Det er ikke det som er tilfellet.

Statsråd Monica Mæland [15:10:01]: Jeg er veldig usikker på om jeg hørte riktig. Det hørtes nesten ut som om representanten Christensen hadde dokumentasjon på at forskjellene hadde økt med den blå-blå regjeringen. I så fall besitter representanten forskningsmateriale som vi andre ikke har tilgang på. Men jeg forteller veldig gjerne hva som er regjeringens politikk for å viske ut forskjellene, for å gi alle de samme sjanser i livet: Det er skolepolitikken. Skole- og utdanningspolitikken er det viktigste verktøyet vi som politikere har for å sørge for at alle barn får de samme muligheter, at alle barn, uavhengig av foreldrenes lommebok og foreldrenes utdanningsnivå, kan ta en utdanning, kan realisere seg selv. Derfor gjøres det en historisk satsing på grunnskole, på videre- og etterutdanning, på forskning og på næringsrettet innovasjon. Aldri før har pengebruken utgjort en høyere andel av BNP. Det er bra for framtidens generasjoner, og det er bra for å viske ut forskjeller.

Så hører jeg mye om næringsnøytralitet. Da skylder jeg å gjøre oppmerksom på at den største potten på næringsdepartementets budsjett heter nettolønn. Den er på 1,8 mrd. kr. Det er ikke næringsnøytralt. Næringsnøytralitet virker å være et begrep opposisjonen er veldig opptatt av. Regjeringspartiene er det ikke.

Og i den grad Lundteigen er bekymret for at de beste ideene, de sterkeste prosjektene, som kommer fra de sterkeste næringene, ikke når fram, er det feil. Det trenger ikke vi som politikere å fortelle dem som tar beslutningene. De sterkeste miljøene er nettopp innenfor olje og gass, marine og maritime næringer, og det er de som bruker den største andelen av næringsrettet forskningspott.

Helt til slutt om formuesskatten. Jeg hører at veldig mange er opptatt av å lytte til ulike professorer i økonomi. Enda flere henviser til OECD. Jeg skulle ønske også opposisjonen snakket med næringslivet selv. De lever i virkeligheten, de henter ut penger fra bedriften sin, de betaler skatten. De betaler en skatt som kunne vært brukt til å styrke bedriften, men i stedet er altså opposisjonen mer opptatt av å hente pengene ut av bedriften, slik at man kan sitte her og fordele verdiene. Det er det motsatte av slik vi tenker. Vi tenker at disse pengene kan være igjen i bedriftene, de kan styrke bedriftene, og disse pen-

gene kan forvaltes til beste for fellesskapet i form av økt verdiskaping.

Presidenten: Representanten Knut Storberget har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Knut Storberget (A) [15:12:39]: Denne debatten bekrefter at flertallet har rett, at regjeringen har forlatt en aktiv næringspolitikk slik det står i merknadene fra flertallet. Når representanten Gunnar Gundersen tar opp den skogpakka som regjeringa Stoltenberg presenterte for en tid tilbake, var jo ikke den på 500 mill. kr, men på 750 mill. kr. Den representerer nettopp en slik type tenking som vi etterlyser hos regjeringa, at man skal kunne gå inn og bruke næringspolitikken som et aktivt virkemiddel der hvor det er behov for å løfte. Det er det som man fratas muligheten til nå, når de store pengene går i det store sluket, bl.a. til å redusere formuesskatten, som er et veldig lite treffsikkert virkemiddel, særlig for å nå gründere, det må jeg bare si. Mange gründere er gründere nettopp fordi de ikke har formue – og ønsker seg formue, antakelig, ønsker å skape verdier.

Til distriktsprofilen i formuesskatten må jeg si at det er en skattelette i tre bydeler i Oslo som blir ti ganger større enn det den blir i Hedmark og Oppland. Det skulle være uomtvistet.

Presidenten: Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [15:13:53]: Når man kutter overfor de fattige og gir til de rikeste, øker forskjellene. Når man kutter i tiltakene og kvalifiseringen av dem som ikke har jobb, øker forskjellene, og OECD beviser at dette skader norsk økonomi og veksten i Norge. Vi bruker de store pengene på de store utfordringene, sier Gundersen, og så gir han altså pengene til de rikeste menneskene i verden – mens jeg leser frontalen, der det står at noe av det viktigste er at «vi må tilpasse oss det jordkloden tåler av karbonutslipp». Det er alvor dette, og da kan ikke Gundersen og andre representanter løpe rundt og snakke om næringsnøytralitet. Det handler om å skape de grønne arbeidsplassene som vi trenger, og det handler om å sikre at vi kan produsere den maten vi trenger, for den er ikke så trygg lenger i en framtid der klimaet er i ubalanse.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:15:11]: Stortinget har ikke hatt noen bioøkonomisk strategi. En har ikke det. En har langt fra en felles forståelse av betydningen av biologiske produkter framover eller av økonomien i de biologiske produksjonene. Men nå kan vi i hvert fall starte, og jeg vil berømme Arbeiderpartiet og Senterpartiet som har kommet sammen om å etablere den felles forståelsen. Det

borger godt for Statkraft og Södras satsing på Tofte. Det skal en merke seg.

Statsråd Mæland sier at de sterkeste ideene kommer fra de sterkeste næringene. Ja, jeg er helt enig, og der går de store pengene. Men utfordringen nå er å skifte fokus, for en må skifte fokus, en må endre, en må inn i det som er de biologiske produktene på en helt annen måte, for det har vi forutsetninger for. Da må det investeres, og da må vi ha løpende økonomi, og da er det store penger som må skifte fokus.

Presidenten: Pål Farstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Pål Farstad (V) [15:16:21]: Jeg vil vise til det omdelte og omtalte forslag, nr. 14, angående såkornfond og pre-såkornfond, som flere har hatt som tema i dag, og jeg vil foreslå at det blir omgjort til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Frank Bakke-Jensen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Frank Bakke-Jensen (H) [15:16:55]: Jeg skal løfte blikket og se framover – fra 2007 – jeg skal snakke litt om reindrift, for det har vi galant hoppet over i denne debatten. Jeg skal være ganske kort, for det er stor enighet om de endringsprosessene som går i reindrifta i dag. De baserer seg på en lov vedtatt i Stortinget i 2007 og på bruksregler vedtatt i 2011. Fra komiteen er det uttrykt stor støtte til statsråden knyttet til den prosessen som går videre nå, selv om jeg nok – litt sludrete – må få lov til å føye til at det er iallfall ikke noen i reindrifta som føler at statsråden opererer særlig næringsnøytralt i disse dager.

Jette F. Christensen (A) [15:17:54]: Jeg tok ordet for å oppklare sitatet som jeg utfordret næringsministeren på, og som hun svarte på. Men før det må jeg bare si at jeg kan ikke noe annet enn å registrere at representanten Halleraker står på Stortingets talerstol og mener at OECD, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, ikke har så veldig god greie på økonomisk politikk, i motsetning til han selv.

«Økonomisk ulikhet har redusert økonomisk vekst i Norge med 9 pst.» Det er det sitatet som jeg refererte til. Det at ulikhetene har vokst, har bidratt til at den økonomiske veksten har vokst 9 pst. mindre enn det den kunne ha gjort. Så sier Halleraker at vi må fjerne dette bildet om at formuesskatten bare handler om dem som har mest. Det er et bilde jeg skjønner veldig godt at regjeringen er veldig interessert i å ta ned fra veggen. Problemet er bare det at det finnes ikke et eneste håndfast bevis på den dynamiske effekten av den formuesskatten. Hvor er dokumentasjonen man bygger argumentasjonen på? Bekymringsmeldingene fra økonomiprofessorene som gjentatte representanter fra Høyre har lyst til å snakke ned her i dag, og jeg adresserte, var at formuesskatten vil bidra til å øke ulikhetene eller skjevfordele mulighetene eller – for å si det med OECDs ord – hindre veksten enda mer. Jeg er interessert i en bære-

kraftig økonomisk vekst i Norge. Derfor er jeg også interessert i en aktiv politikk for å hindre forskjeller mellom folk og forskjellene og mulighetene til folk.

Denne regjeringen fører en økonomisk politikk som vil hindre veksten gjennom voksende ulikheter. Næringsministerens svar på og kommentar til det i dag er at man tross alt har en skolepolitikk. Det skal vi heldigvis ha en debatt om senere i dag, og det ser jeg fram til.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [15:20:10]: Debatten nærmer seg vel det tidspunktet der det som skal sies, er sagt.

Jeg tar ordet bare for å gi en kort forklaring når det gjelder forslag nr. 15, fra SV, som Senterpartiet kommer til å stemme imot. Det er viktig å peke på at det går på en av de tingene som vi vil ta inn når vi skal behandle representantforslaget om handlingsplan mot antibiotikaresistens i mat og dyr for å få en bredere debatt om et særdeles viktig tema, og som jeg er glad for at også statsråden brukte tid på i sitt innlegg.

Trond Giske (A) [15:21:06]: Det som fikk meg til å kaste meg inn i debatten – vi sitter og venter på at Kunnskapsdepartementets budsjett skal behandles – var at næringsministeren sa at det var en historisk satsing på grunnskole og videregående skole. Jeg vil anbefale at statsråden blir og lytter til debatten om Kunnskapsdepartementets budsjett, for det hun sa, er rett og slett ikke riktig. På videregående opplæring, i hvert fall på yrkesfag, er det vel reelt sett et kutt i det forslaget som regjeringen la fram. På grunnskole var det en bitte liten vekst, men tar en bort etter- og videreutdanningssatsingen, er det en netto nedgang i regjeringens forslag på grunnskole. Nå er noe rettet opp med Venstre og Kristelig Folkeparti, men når man ser på kommunebudsjettet, som statsråden kjenner godt, ser vi at mange kommuner står overfor kutt i skolebudsjettet, så det er rett og slett feil.

Så har jeg lyst til å si at den viktigste næringsministeren i en regjering, er egentlig ikke næringsministeren, det er finansministeren. Jeg tror at vi om et år eller to kommer til å se tilbake på denne debatten og se på regjeringspartiens innlegg nesten med vantrø. Vi står overfor et ganske tøft skille i norsk økonomi med den oljeprisen vi nå ser konturene av. Spørsmålet er: Er vi forberedt på å møte den enorme omstillingen som det vil kreve av oss? Blir vi mer forberedt av at regjeringen nå setter ny rekord i å innføre mer oljepenger i budsjettet og dekke mer av løpende utgifter av oljepenger enn noen regjering før, er det å gjøre oss robust og mindre oljeavhengig? Blir vi mer robust av at det meste går til økt forbruk og til skatteuttak for de rikeste? Blir vi mer robust av at vi har mindre til omstilling og til innovasjon? Blir vi mer robust av at vi har svekket permisjonsregler, at vi har kuttet i reiselivssatsingen, og at vi gjør kommuneøkonomien svakere? Jeg tror vi blir mindre rustet. Grunnen til at vi lyktes godt i 2009, bedre enn noe land i verden, med å møte finanskrisen – lavest ledighet i

Europa, god vekst i sysselsettingen, med formuesskatt vel å merke – var at vi gjorde de riktige tingene på de riktige tidspunktene. Nå gjør vi de gale tingene, og vi gjør dem på galt tidspunkt. Det mener jeg vi kommer til å betale for. Vi kommer til å være mindre robust til å møte denne krisen i 2015, og det tror jeg regjeringspartiene kommer til å måtte betale for.

Jeg håper at Kristelig Folkeparti og Venstre er med Arbeiderpartiet i de årene som kommer, i å gjøre oss mer handlekraftig, mer gjennomføringskraftig på å møte det som kommer til å bli tøft for norske arbeidstakere. Det rammer ingen her i salen, det rammer folk ute i industrien, ute i bedriftene, som opplever mer usikre sysselsettingsforhold, mer midlertidighet, større sjanse for oppsigelser og tøffere tider, og det bør vi ta ansvaret for og møte på en god måte.

Øyvind Halleraker (H) [15:24:04]: Det var Jette Christensen som fikk meg til å ta ordet igjen. Jeg har selvfølgelig aldri sagt at jeg har bedre greie på økonomisk politikk enn OECD, men jeg sa at jeg har ganske god greie på næringspolitikk og ganske god greie på det å drive næringsliv og hva som er viktig for næringslivsbedrifter.

Så er det også det med OECD som jeg har lyst til å tilføye, som kanskje Jette Christensen misoppfattet: Jeg har ikke sett at de omtaler formuesskatten spesielt. De omtaler forskjellen mellom folk, og det er det arbeiderpartipolitikere i denne sal i dag har trykket til sitt bryst, i tillegg til – selvfølgelig – å karikere formuesskatten.

Men jeg har lyst til å fortsette eksemplet mitt, som var fra en ganske velrenommert og flink arbeiderpartidame, nemlig Lisbeth Berg-Hansen, for ytterligere å understreke hva som er konsekvensene av formuesskatten. Det er nettopp at bedriften ikke kan investere for de pengene man alternativt må betale ut i utbytte for at eierne skal kunne betale sin formuesskatt. Det er det som skjer med formuesskatten for eiere som ikke er veldig formuende selv i sin personlige økonomi. Det svekker bedriften, det svekker derfor arbeidsplassene på lang sikt. Det er en problemstilling som jeg veldig sjelden hører omtalt fra rød-grønne politikere.

Når formuesskatten blir omtalt av rød-grønne politikere, høres det ut som om det utelukkende dreier seg om store mengder kontanter som blir anvendt på formål som ikke tjener samfunnet. Dette er helt galt. Det er altså slik at formuesskatt betales på alt fra traktor og sløyemaskiner til industribygg og alle mulige andre ting, og veldig ofte er det små bedriftsledere som sitter uten de helt store personlige inntektene, som må ta ytterligere utbytte fra sin bedrift for å få betalt denne skatten. Det er det på tide at vi får inn i problemforståelsen av hva formuesskatten bidrar til.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:26:54]: Regjeringa blir driven frå skanse til skanse i spørsmålet om formuesskatt. Det er akkurat som om ein blir sur når det kjem frå eksperthald at formuesskatten ikkje tener dei måla og ikkje blir det verkemidlet for nyskaping i næringslivet som ein frå blått hald ønskjer.

Eg må minne om at Scheel-utvalet, som nettopp har le-

vert forslag til endringar i skatteopplegget og avgiftsopplegget, har konkludert med at dersom ein verkeleg skal satse på éin ting, er det ikkje formuesskatten ein skal kutte på, da må ein begynne å sjå på bedriftsskattlegginga. Og da vil eg minne om at SV er det einaste partiet som faktisk har senka bedriftsskattlegginga i forslaget til budsjett. Det er ikkje overraskande at det er eit viktig verkemiddel. Det går direkte på bedrifta, mens det verkar som om denne regjeringa er meir opptatt av å sikre eigarane si rolle. No skal ikkje eg nemne det merkelege paradokset at ein på den eine sida er opptatt av norsk eigarskap og på den andre sida sel ut som berre det til utlendingar store norske selskap.

Gjennom denne debatten har næringsnøytralitet vore eit gjennomgåande tema. Det er ikkje fleirtal i denne salen for næringsnøytralitet. Det har kome fram frå både Venstre og Kristeleg Folkeparti og dei raud-grønne partia at det ikkje er noko ønske her i salen om det. Vi ser heller ikkje noka fornuft i det. For eit lite land, der stort sett dei fleste som arbeider i privat sektor, jobbar i små bedrifter, er det nettopp dei felles satsingane, samarbeidet, som må vere nøkkelen til utvikling av næringslivet.

Når det gjeld tala frå OECD, verkar det også som om den blå-blå regjeringa synest det er litt irriterande at kanskje ein av dei mest nyliberale institusjonane i heile Europa kjem fram til at hadde forskjellane vore enda mindre, også i Noreg, ville verdiskapinga vore høgare, altså at verdiskaping og forskjellar faktisk heng saman. Det skulle ikkje vore nemnt i denne næringsdebatten, for i næringsdebattar skal ein ikkje snakke om forskjellar, ein skal berre snakke om verkemiddel.

Så vil eg berre påpeike ein ting til slutt: Copernicus har vore nemnd i denne debatten. Det er ikkje gjennom denne debatten samarbeidspartnarane har sikra finansieringa til Copernicus. Det er gjort gjennom nysalderinga. Det betyr at ein bruker nye oljepengar for å sikre det, og det skaper ei usikkerheit for budsjettet, for det er ikkje putta inn i budsjettet. Så om Copernicus vil leve vidare i framtidige budsjett, får vi ingen svar på her. Det at ein ikkje har klart å reelt prioritere Copernicus-prosjektet inn i budsjettet med regjeringspartia, viser at ein ikkje heilt har skjont betydninga av Copernicus-prosjektet for eit viktig næringsliv i Noreg. Det betyr også at ein har skapt ein usikkerheit om kva rolle Noreg skal ha i programmet vidare. Det synest eg er veldig besynderleg.

Presidenten: Representanten Jette F. Christensen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jette F. Christensen (A) [15:30:05]: Kuttet i formuesskatten går til de enkeltmenneskene som har aller mest fra før. Jeg forstår at representanten Halleraker beskriver hvordan han skulle ønske at effekten av det vil bli, men den dynamiske effekten er fortsatt ikke bevist, at dette automatisk vil bli omdannet til arbeidsplasser.

OECD ble igjen tatt opp i Hallerakers innlegg, og jeg vil gjenta at OECD viser til at forskjellene mellom folk er problematisk når det kommer til økonomisk vekst. Så mitt enkle spørsmål til representanten Halleraker er: Vil

det store kuttet i formuesskatten føre til flere eller til færre forskjeller mellom mulighetene til folk?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplansen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–3.

Sak nr. 4 [15:31:00]

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og EU om gjensidig adgang til fiske i Skagerrak for fartøyer som fører dansk, norsk eller svensk flagg (Innst. 68 S (2014–2015), jf. Prop. 129 S (2013–2014))

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:31:28] (ordfører for saken): Et kort innlegg når det gjelder Innst. 68 S for 2014–2015, ut fra Prop. 129 S. Det er altså en avtale om å sikre gjensidig adgang til fiske i Skagerrak for fartøyer som fører dansk, norsk eller svensk flagg.

Tidligere var denne adgangen regulert i Skagerrak-avtalen mellom Sverige, Norge og Danmark av 1966. Denne avtalen ble sagt opp av Norge 6. august i 2012 fordi den ikke harmoniserte med moderne havrett. Den viste seg å være uklar med hensyn til jurisdiksjoner på områder som berører kontroll og håndheving av fiske.

For å få på plass en ny og mer moderne avtale startet det daværende Fiskeri- og kystdepartementet forhandlinger med EU. Disse forhandlingene ble avsluttet 24. oktober 2013. I påvente av at den nye avtalen skulle tre i kraft, har det blitt inngått avtaler på departementsnivå om midlertidige ordninger for ikke å måtte avbryte fisket.

Avtaleforslaget er i all hovedsak en videreføring av gjensidig adgang til fiske i Skagerrak for fartøyer med norsk, dansk eller svensk flagg, men i motsetning til den tidligere Skagerrak-avtalen harmoniserer denne med jurisdiksjonsregimet i moderne havrett. Avtalen regulerer havrettslige jurisdiksjonsforhold og ressursutnyttelse og antas å være av særlig viktighet, slik at Stortingets samtykke til inngåelse er nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd.

Jeg anbefaler med dette innstillingen, som en samlet komité stiller seg bak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [15:33:26]

Innstilling fra næringskomiteen om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2014 og fisket etter avtalane i 2012 og 2013 (Innst. 55 S (2014–2015), jf. Meld. St. 26 (2013–2014))

Frank Bakke-Jensen (H) [15:33:57] (ordfører for saken): Jeg skal være ganske kort. Dette er et område der

det er stor enighet i komiteen om at Norge er god. Dette er avtaler vi har lange tradisjoner for å forhandle fram. Det er forhandlet fram gode løsninger. Det er en enstemmig komité som leverer sin innstilling.

Avslutningsvis vil jeg bare si at det knyttet seg litt spenning i høst til forhandlingene med Russland. De gikk også på dette nivået veldig bra. Det viser litt hvor viktig det er at vi opererer også på disse arenaene, i det litt mer kompliserte verdensbildet som vi ser i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [15:34:47]

Innstilling fra næringskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Nærings- og fiskeridepartementet (Statkraft SF – finansielle rammer) (Innst. 108 S (2014–2015), jf. Prop. 40 S (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på tallerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Geir Pollestad (Sp) [15:35:42] (komiteens leder og ordfører for saken): Nærings- og fiskeridepartementet la fredag fram forslag om at det bevilges et egenkapitalinnskudd i Statkraft SF på 5 mrd. kr. Samtidig varsles det i proposisjonen at departementet vil bidra til at selskaps finansieringsevne styrkes gjennom at utbyttet reduseres med ytterligere 5 mrd. kr i planperioden. Departementet legger opp til en total styrking i egenkapitalen i Statkraft på 10 mrd. kr i planperioden. Komiteen støtter forslaget fra departementet.

Etter å ha brukt fem og en halv time på budsjettdebatten er det godt å vise at næringskomiteen kan være effektiv. Vi fikk saken fredag, avgjorde tirsdag og behandler den i dag.

Det er liten tvil om at Statkraft er et av de viktigste og mest verdifulle selskapene staten eier. Statkraft forvalter store norske vannkraftressurser, som skal komme hele det norske samfunnet til gode. Statkraft har en offensiv vekststrategi, og innenfor fornybar energi har selskapet vokst seg sterkt også utenfor Norges grenser. Vekstpotensialet for selskapet innenfor fornybar energi er stort, og økt egenkapital og lavere framtidige utbytter sikrer forutsigbarhet og mulighet til videre vekst innen dette området.

Når Stortinget i dag vedtar et egenkapitalinnskudd til Statkraft på 5 mrd. kr samtidig med redusert utbytte, rigges selskapet for ytterligere vekst, som vil bidra til framtidige verdier for både selskapet og samfunnet. Komiteen støtter derfor forslaget. Det er nødvendig å bruke Statkraft som et redskap for å få bygd ut mer fornybar energi. Jeg mer-

ker meg også at regjeringen legger opp til at selskapet skal synliggjøre verdiskapingen fra den norske vannkraften.

Styrkingen av Statkraft, både i denne saken og i 2010, da Statkraft ble tilført 14 mrd. kr, viser at en kan bruke statlig eierskap til å bygge opp under fornybarsatsingen både i Norge og utenfor landets grenser.

Jeg vil vektlegge betydningen av at selskapet sikres god vekst og muligheten for ekspansjon, samtidig som det ivaretar en god forvaltning av de nasjonale og evigvarende vannkraftressursene selskapet rår over på vegne av oss alle.

Statkraft er den største vannkraftprodusenten i Norge. Selskapet forutsettes å ivareta de samfunnsmessige forhold på en god måte.

Statkraft er også en sentral aktør for utvikling av det norske kompetansemiljøet innenfor energiproduksjon generelt og innenfor miljøvennlig energiproduksjon spesielt, og jeg forutsetter at dette nasjonale kunnskapsmiljøet får en positiv utvikling som følge av dagens forslag til vedtak.

Statsråd Monica Mæland [15:38:47]: La meg først få takke saksordføreren og komiteen for rask behandling. Det er viktig for Statkraft å få en rask avklaring av den finansielle situasjonen, slik at de kan arbeide videre med å gjennomføre sin strategi og sin investeringsplan.

Jeg er også veldig glad for at det er bred politisk enighet om regjeringens forslag. Det viser at det er bred politisk vilje til å støtte en fortsatt videreutvikling av Statkraft innenfor fornybar energi.

Regjeringens forslag innebærer at det nå skytes inn 5 mrd. kr i ny egenkapital i Statkraft, og vi varsler at selskapets egenkapital vil styrkes med ytterligere 5 mrd. kr ved redusert utbytte i årene 2016 til 2018. Dette gjør at Statkraft får mulighet til å kunne gjennomføre investeringer innenfor fornybar energi på ca. 60 mrd. kr fram til og med 2018. Det vil være investeringer både i Norge og i utlandet.

Statkraft har også ved flere tidligere anledninger blitt tilført kapital fra staten, både i 2003 og i 2010. Dette har altså blitt gjort etter forslag fra regjeringer av ulik politisk farge, og det gjenspeiler den brede politiske enigheten om at Statkraft er et viktig selskap, som staten som eier ønsker å videreutvikle.

Statkraft har en unik posisjon, med betydelig erfaring og kompetanse innenfor miljøvennlig kraftproduksjon. Selskapet er Europas største produsent av fornybar energi og utvikler også en portefølje utenfor Europa, primært innen vannkraft. Verden trenger vesentlig mer energi fremover, og den trenger mer ren energi, og ved å satse videre på Statkraft bidrar vi til nettopp dette.

Statkraft ble etablert som selskap i 1992 gjennom utskilling av betydelige norske vannkraftressurser fra staten. Til tross for omfattende investeringer internasjonalt de siste årene vil det fortsatt være slik at mesteparten av inntjeningen til Statkraft de nærmeste årene vil komme fra norsk vannkraft. Det er et viktig hensyn at avkastningen fra disse ressursene tilfaller fellesskapet, og derfor er regjeringen opptatt av at de investeringene Statkraft gjør utenom norsk vannkraft, ikke binder opp hele kontantstrømmen fra de norske vannkraftressursene. Derfor er vi også opptatt av at kontantstrømmen fra den norske vannkraftvirksomheten

synliggjøres på en god måte. Det er på denne bakgrunn departementet vil starte en dialog med Statkraft om hvordan en økt synliggjøring av kontantstrømmen fra de norske vannkraftressursene kan innrettes innenfor rammene av dagens Statkraft.

Jeg mener regjeringen med sitt forslag har funnet en god balanse mellom de hensyn som er knyttet til statens eierskap i Statkraft. Det er også en glede å se at en samlet komité er enig i dette. Det er viktig for forutsigbarheten for Statkraft videre, og det sier også noe om et samlet stortings vilje til å legge til rette for at selskapet, som har sin kjernekompetanse innenfor fornybar energi, får mulighet til å utvikle seg videre.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [15:42:19]: Arbeiderpartiet er glad for at regjeringen følger opp styrets strategi og investeringsplan inn i den nye planperioden, noe som er en videreføring av strategien som ble lagt i 2010, da man også fikk en styrking av egenkapitalen i selskapet på 14 mrd. kr.

Statkraft anmodet departementet om en styrking av et egenkapitalinnskudd på 15 mrd. kr, og departementet legger opp til en styrking av egenkapitalen på 10 mrd. kr totalt i denne planperioden. Statsråden har helt sikkert gode argumenter for denne differansen, men kan statsråden forklare Stortinget hvorfor det er lagt opp til 10 mrd. kr og ikke 15 mrd. kr, slik selskapet anmodet om?

Statsråd Monica Mæland [15:43:00]: Penger er en knapp ressurs, og da er det slik at vi må se på den søknaden vi får inn og gjennomgå den nøye. Det har vi gjort. Vi har brukt både interne krefter og eksterne rådgivere for å gå igjennom investeringene til Statkraft og planene de har, og vår vurdering er altså at 10 mrd. kr er et godt bidrag for å få gjennomført de planene selskapet har de neste årene.

Geir Pollestad (Sp) [15:43:39]: Det er en oppfølging av forrige spørsmål: Nå har vi fått svar på hvorfor det blir 10 og ikke 15, og da er mitt spørsmål: Hvorfor har en valgt en modell med 5 mrd. kr i kapitaltilførsel og 5 mrd. kr i redusert utbytte i planperioden?

Statsråd Monica Mæland [15:43:58]: Dette er en fornuftig modell med henblikk på at staten jo har en utbyttepolitikk i Statkraft. Vi mener altså det er feil på den ene siden å putte inn 10 mrd. kr og på den andre siden hente ut utbytte de neste årene, når det jo skal gjøres investeringer de neste årene. Da er det riktig å gjøre et kontantinnskudd nå basert på de planene de har. Men videre reduserer vi altså vårt eget handlingsrom, slik at vi benytter det totale handlingsrommet til å gi Statkraft anledning til å gjøre investeringer videre. Det er en fornuftig økonomisk politikk.

Presidenten: Da er replikkordskiftet over.
Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [15:44:49]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Venstre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter. I tillegg fordeles 10 minutter til regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Giske (A) [15:46:32] (komiteens leder): Når nettene blir lange og kulda setter inn, foretar Stortinget det som ofte er de aller viktigste beslutningene for fremtiden, nemlig hvilke valg vi gjør i fordelingen av penger på statsbudsjettet. Her kommer det fram hva vi virkelig setter først, her ser vi om fine ord og valgløfter omsettes i realiteter, her vet vi hvem sola skal skinne på, og hvem skyggen skal falle på.

La meg først få takke komiteen for et godt arbeid med budsjettinnstillingen og et godt samarbeid for å få alle merknader og forslag i innstillingen på plass.

For fagkomiteene er det krevende at regjeringspartiene ikke er i stand til å få et budsjett på plass innen de fristene Stortinget har satt for budsjettbehandlingen, men det viser på en veldig tydelig måte at regjeringspartiene befinner seg i et ytterpunkt – og langt fra det politiske tyngdepunktet i Stortinget og i Norge.

«Du skal få en dag i måra» var omkvedet da Stortinget behandlet regjeringens kunnskapsbudsjett i fjor. For selv statsråd Røe Isaksens regneferdigheter strakk ikke til for å skjule realitetene – av 4 mrd. kr ekstra fra oljefondet gikk lite eller ingenting til kunnskap. Alle ekstra satsinger på kunnskapsområdet ble dekket av kutt på samme felt. Oljepengene gikk til skatteuttak til dem som har mest fra før. Men året etter, da regjeringen skulle få starte arbeidet med sitt budsjett med blanke ark og fargestifter til, skulle Høyre og Fremskrittspartiet endelig vise hva de mente med kunnskapssatsing.

I dag har vi svaret. I et budsjett hvor regjeringen setter ny norsk rekord i innfasing av oljepengebruk, kom-

mer grunnopplæringen, grunnskole og videregående, ut omtrent i null. I brev til Stortinget forteller statsråd Røe Isaksen at netto økning er på 98 mill. kr. Til sammenligning bruker regjeringen mellom 8 og 9 mrd. kr på skatteuttak – og igjen: til de rikeste i Norge. Det betyr at regjeringen bruker litt over en hundredel på grunnopplæring sammenlignet med skatteuttak. En hundredel er et veldig lite tall, ikke et veldig stort tall, hvis noen i salen skulle tro det.

Forslaget til kunnskapsbudsjett fulgte opp Stortingets enstemmige ønske om mer til etter- og videreutdanning for lærerne – det skulle bare mangle! En økning på 143 mill. kr får bred støtte i denne sal. Men når nettoøkningen til grunnopplæringen er på 98 mill. kr, vil det si at andre områder må betale for etter- og videreutdanningen – det er et nettokutt på det øvrige grunnopplæringsbudsjettet.

Andre satsinger var det ikke spor etter på Høyres kunnskapsbudsjett. Det var ingenting til tidlig innsats for barn som sliter, ingenting for å redusere størrelsen på klassene, ingenting for å hjelpe flere gjennom videregående skole, ingenting for å styrke kampen mot mobbing, og samtidig vet vi at skolesektoren rammes av skattesvikt og av svak vekst i kommunesektoren. Historiene om kutt i kommunene kommer nå daglig, også skolene blir rammet.

Her i salen sa statsråd Røe Isaksen for noen uker siden at prioritering av kommunene ikke er noe han har ansvaret for. Nei, det har han ikke, selv om det selvsagt hjelper med en kunnskapsminister som også understreker betydningen av at kommunene satses på skole. Men hovedproblemet i kommunene er ikke at kommunepolitikere ikke vil bruke penger på skolene, eller at de ønsker å kutte, problemet er at de ikke har penger til å satse på skolene, og at de blir tvunget til å gjøre kutt. Det kan kunnskapsministeren som regjeringsmedlem gjøre noe med. Det har man ansvaret for. For det er regjeringspartiene og flertallet her i salen som bestemmer rammene for kommunene. Og igjen: Venstre og Kristelig Folkeparti har fått justert noe på et elendig opplegg fra regjeringen, men langt fra nok for å gi kommunene en reell mulighet til å satse på skole. Avstanden mellom den verdenen kunnskapsministeren befinner seg i, og hverdagen ute på skolene kunne knapt være større.

I dag vet vi altså hva Høyre og Fremskrittspartiet står for. Aldri har vi betalt flere av våre løpende regninger med oljepengebruk. Men kursendringen som ble varslet på kunnskapsområdet, var en kursendring bort fra satsing – opptrapping av antall skoletimer, ekstra lærere i ungdomsskolen, programmer for skoleledelse og mye mer – til en kurs hvor pilene, bortsett fra på etter- og videreutdanning for lærere, pekte nedover. Statsråd Røe Isaksen var rett og slett budsjettkonferansens store taper i regjeringens indre kamper om budsjettkronene.

Heldigvis vil et enstemmig storting i dag solid avvise kunnskapsministerens forslag til budsjett. Her får han nei til kutt i borteboerstipendet, nei til studieavgift for utenlandsstudenter, nei til kutt i voksenopplæringen, nei til kutt til de frivillige organisasjonene og nei til kutt til folkehøgskolene. Fortsatt står noen kutt igjen, men Kristelig Folkeparti og Venstre skal ha ros for å ha fått bort mange av statsråd Røe Isaksens kuttforslag.

Det mest bisarre innslaget i høstens politiske prosesser rundt budsjettet inntraff da Norsk studentorganisasjon skulle feire at statsråd Røe Isaksens forslag om innføring av studieavgift for utenlandsstudenter utenfor EØS var blitt avvist av Stortinget. Da kunne man se at statsråd Røe Isaksen – fullstendig uten skam i livet – møte opp for å forsyne seg av kaken som var innkjøpt til feiringen. Han skulle altså være med på å feire at hans eget forslag var nedkjempet av en aktiv studentbevegelse, en samlet utdanningssektor og en samlet opposisjon i Stortinget.

Det kan bli mye kakespising på statsråd Røe Isaksen framover. Vi kan vente at han tropper opp hos studieforbundene for å feire at hans forslag til dype kutt i voksenopplæringen ble avvist. Vi kan vente at han kommer til en folkehøgskole nær deg for å feire at hans forslag til kutt til folkehøgskolene ble stoppet. Elever og lærlinger i videregående skole må ha kaken klar på hybelen når kunnskapsministeren skal feire at kuttene i borteboerstipendet ble stoppet. Og frivillige organisasjoner, som gjør en viktig jobb i norske skoler, må starte med bakingen før kunnskapsministeren kommer for å feire at kuttene i deres budsjett ble stoppet av Stortinget. Hvis kunnskapsministerens budsjett hadde blitt vedtatt, hvis Høyre og Fremskrittspartiet hadde hatt flertall i denne salen, hadde kuttene vært en realitet – ikke sånn som kunnskapsministeren litt rart sa i debatten om barnehagebudsjettet, at det var jo egentlig ikke et ferdig budsjett som ble lagt fram, for det skulle jo forhandles om og redigeres. Regjeringen må stå for det budsjettet som er lagt fram, og det var i stor grad et kuttbudsjett.

Det er bra at Stortinget setter en stopper for dette, og at kunnskapsministeren – kanskje mer enn noen kunnskapsminister før ham – har fått forslaget til budsjett for neste år så til de grader underkjent. Det er satsing på barn og unges kunnskap som er fremtiden, det bar regjeringens budsjett svært lite preg av. Det vi vedtar i salen, er bedre.

På området forskning og høyere utdanning var budsjettet bedre, også forslaget om forskning – vel og merke på Kunnskapsdepartementets område og også Næringsdepartementets område. I andre departementer er det nullvekst eller kutt i forskningen.

Regjeringspartiene kaller det meste i høst for en historisk satsing. Nå har vi erfart at hvis det er én krone mer på budsjettet enn det det var på fjorårets budsjett, legitimerer det bruken av uttrykket «historisk». Men hvis vi ser på veksttakten i forskningsbudsjettet, er det ikke like enestående. Ifølge NIFU er veksten i forskningsbudsjettet for 2015 på 4,2 pst. Gjennomsnittsveksten i de rød-grønne budsjettene er, ifølge Kunnskapsdepartementets egne tall, 3,5 pst. Når man samtidig vet at det inkludert i 2015-tallene kommer innfasing av kontingenten til Horisont 2020, er ikke veksten større enn det den må være.

Torbjørn Røe Isaksen er den første kunnskapsministeren på veldig mange år som ikke har ett eneste nytt bygg på UH-sektoren i sitt budsjett. Det betyr at etterslepet øker. Han har heller ingen nye studieplasser utover innfasingen av det som allerede er vedtatt av nye studieløp. Det er også beklagelsesfullt.

I Arbeiderpartiet sa vi nei til regjeringens skatteutt.

Bare ved å opprettholde skattenivået på fjorårets nivå, altså uten å øke skatter og avgifter én krone over 2013-nivå, har vi en helt annen satsing på skole og utdanning. I vårt alternative budsjett i finansinnstillingen har vi godt over 1 mrd. kr mer til ulike kunnskapssatsinger utover regjeringens forslag. Det er mer til tidlig innsats for de yngste barna, gratis kjernetid for SFO i satsingsområdene, økt innsats mot mobbing, økt satsing på yrkesfag, bedre utstyr, økt lærlingtilskudd, øremerket satsing på skolehelsetjenesten, satsing på studiekvalitet i høyere utdanning, flere studentboliger og mer til studenters psykiske helse.

Kristelig Folkeparti og Venstre skal ha ros for å ha brakt et elendig budsjett betydelig i riktig retning. Tyngdepunktet i denne salen ligger mellom Arbeiderpartiet og sentrum. Vi hadde skapt mer kunnskap og en bedre hverdag for norske elever, lærere og alle andre som er opptatt av skole og utdanning, hvis vedtakene i dag hadde reflektert det. Høyre og Fremskrittspartiet utgjør et ytterpunkt i norsk politikk – en tango for to som ikke har støtte i stortingsalen.

Jeg tar med dette opp forslagene der Arbeiderpartiet er medforslagsstiller.

Presidenten: Representanten Trond Giske har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det åpnes for replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [15:55:50]: I likhet med i år var representanten Trond Giske også i fjor svært offensiv, bl.a. da han i VG 7. desember 2013 kritiserte kunnskapsministeren for å fjerne kulturskoletimen i skolen. Representanten Giske uttalte den gangen bl.a.:

«Vi mener det er galt at elevene skal betale for lærerens videreutdanning.»

Han sa videre:

«Vi mener veldig sterkt at det er feil og at man bør ha råd til begge deler.»

I årets alternative budsjett tilbakefører Arbeiderpartiet ikke denne kulturskoletimen, på tross av skatteøkningene på over 10 mrd. kr utover regjeringens forslag. Hvordan samsvarer representanten Giskes meget sterke mening – for å bruke hans egne ord – om at man bør ha råd til både etter- og videreutdanning og kulturskoletimen, med Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for neste år?

Trond Giske (A) [15:56:42]: Det er ganske enkelt slik at det budsjettet vi legger opp til, har 3,5 mrd. kr mer til kommunene, som jo er de som betaler for kulturskoletimen. Også de rød-grønne kulturskoletimepengene var gitt som frie midler til kommunene, de var ikke øremerket. Mange brukte dem på kulturskoletime, noen brukte dem på forsterket undervisning på andre områder, men vi mente at vi hadde råd til å opprettholde den bevilgningen i det budsjettet som vi hadde i 2013, og i år øker vi altså budsjettet for 2015 med 3,5 mrd. kr. Det gir rom ikke bare for kulturskoletime, men det gir rom for tidlig innsats, det gir rom for oppussing av skolebygg, og det gir rom for økt lærertetthet. Det gir også rom for mer etter- og videreutdanning, det gir rom for satsing på skole.

Vi tror i bunn og grunn at det er mer tid lærerne trenger, ikke bare mer kunnskap, slik regjeringen later til å tro. Da er kommuneøkonomien det helt avgjørende, og der er det mer enn nok rom, også til kulturskoletimen.

Sivert Bjørnstad (FrP) [15:57:48]: Et par uker før valget i fjor var representanten Giske sammen med tidligere statsminister Stoltenberg på Kattem skole i Trondheim for endelig å lansere Arbeiderpartiets skolepolitikk. Der lovet de bl.a. at de i løpet av kommende – altså nåværende – stortingsperiode skulle gi mellom 3 500 og 4 000 lærere tilbud om etter- og videreutdanning. At Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen allerede neste år vil gi tilbud til over 5 000 lærere, regner jeg med får representanten Giske til å gå i taket av jubel.

Det som imidlertid er enda mer interessant i valgløftene til Giske og Stoltenberg, er at det ifølge Adresseavisen ble lovet at Arbeiderpartiet skulle sette av hele 20 mrd. kr til renovering av skolebygg. Kan representanten redegjøre for hvor disse pengene er satt av?

Trond Giske (A) [15:58:32]: La meg ta det første først, for jeg tror at jeg nesten i hvert eneste innlegg jeg har hatt om skolepolitikk siden vi begynte her, har sagt at den satsingen som nå er på etter- og videreutdanning, og som et enstemmig storting slutter seg til, er bra. Statsministeren rotet litt med tall i en spørretime her tidligere, men det har blitt korrigert. Videreutdanning for lærere ble under vår regjering trappet opp til en halv milliard i støtte fra staten. Nå er vi oppe på den milliard som vi gikk til valg på, og som Stortinget nå enstemmig slutter seg til.

For skolebygg gjelder den rentefrie låneordningen som det faktisk var jeg som statsråd i 2001 som innførte. Her økes rammene for kommunene i budsjettet for 2015. Det skyldes ikke en satsing fra regjeringen. Det skyldes rett og slett at rentenivået har gått ned, slik at den samme summen, eller rettere sagt et kutt i summen, faktisk fører til at det blir flere milliarder til rådighet for kommunene. Det er også bra. Det er en satsing som vi støtter, og som gir rom for de 20 mrd. kr, altså over fireårsperioden, som representanten etterspør.

Iselin Nybø (V) [15:59:44]: Jeg tror de aller fleste av oss vet at fysisk aktivitet er viktig. Det har også Arbeiderpartiet tatt tak i i denne budsjettprosessen. De sendte bl.a. et spørsmål for å få vite hvor mye det ville koste å innføre én times fysisk aktivitet om dagen for alle elever i skolen, og svaret var noe sånt som 3,2 mrd. kr. Så har Arbeiderpartiet lagt inn 40 mill. kr til dette tiltaket i sitt alternative budsjett. Nå vil ikke jeg bli beskyldt for å være dårlig i matte, så jeg har fått noen andre til å regne det ut for meg, men det skal visst tilsvare noe sånt som 45 sekunder fysisk aktivitet per elev, altså mindre tid til fysisk aktivitet enn det denne replikken tar. Hvis vi skulle følge Arbeiderpartiets opptrappingsplan, ville det ta noe sånt som 80 år før vi når målet om én times fysisk aktivitet for alle i skolen.

Mitt spørsmål er: Har Arbeiderpartiet vært litt vel høye og mørke når de har frontet denne saken?

Trond Giske (A) [16:00:49]: Det er mulig at vi har vært i bakvendtland og slitt med brøkgregning og ikke fått det til, men her er det nok slik at de pengene først og fremst må gå til å utvikle mulige modeller for fysisk aktivitet. Det er flere måter å gjøre dette på. Den dyreste er antakelig å legge inn flere gymtimer og bruke det apparatet for å få mer fysisk aktivitet. Den absolutt billigste er lengre langfriminutt med mulighet for skift. Så finnes det et vell av muligheter mellom der, hvor man kanskje kan bruke dagen mer fleksibelt – både i skolen og i SFO – for å sørge for at ungene kan være fysisk aktive. Der tror jeg vi for det første har et felles mål, men jeg tror også vi må ha en felles oppfatning om at vi ikke trenger å bruke mest mulig penger på det; vi må få mest mulig fysisk aktivitet ut av de pengene vi bruker.

Men når det er sagt, er jeg opptatt av at jeg tror både fysisk aktivitet og også sunn skolemat bidrar til konsentrasjon og økt læring i skolen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:01:52]: Lærartettleik har vore eitt av haustens store tema også for regjeringa. Dei kom med eit budsjett der dei ikkje tok signala frå eit stort fleirtal på Stortinget om fleire lærarar, men etter samarbeidsavtalen har dei no gått med på det.

Under den raud-grøne regjeringa fekk Kristin Halvorsen på plass eit prøveprosjekt i ungdomsskulen med fleire lærarar, og tilbakemeldinga derfrå er at dette har fungert veldig bra. Vi veit at stadig fleire elevar er i større grupper, og at dette går ut over deira moglegheit til å få tilpassa opplæring.

I vårt budsjett foreslår vi innføring av ei ressursnorm. Det betyr at det blir maks 15 elevar på 1.–4. trinn og maks 20 elevar på resten av trinna i grunnskulen.

Mitt spørsmål til representanten Giske er: Vil Arbeiderpartiet støtte SVs forslag om ei lærarressursnorm i heile grunnskulen?

Trond Giske (A) [16:03:00]: Jeg deler oppfatningen av og bekymringen om antall lærerårsverk i forhold til antall elever, og sannheten er at etter at SV sammen med Bondevik-regjeringen fjernet klassedelingstallet i 2003 – tror jeg det var – har vi egentlig ingen bunnplanke i ressursene til skolen. Hvorfor SV gjorde det, står for meg fortsatt som en gåte. Arbeiderpartiet stemte imot.

At SV nå vil innføre en ressursnorm, er interessant. Jeg er veldig tvilende til at det skal gå på klassenivå, men kanskje skulle det gått på kommunenivå, så man sørget for at det fantes et golv, kanskje ville lærerne være mer villige til å bruke sin arbeidstid mer fleksibelt, for i dag er det egentlig læreravtalene og lesetidsbestemmelsene som gir det golvet som SV fjernet med leseplikten.

La oss diskutere det, la oss se på ulike modeller for det. Vi er ikke klar for å stemme på det over bordet i salen i dag, men vi er absolutt åpne for en diskusjon som sikrer akkurat det som vi er enige om, nemlig at lærerne skal ha tid til å se og følge opp hver enkelt elev.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Kristin Vinje (H) [16:04:17] :

«Dette er et sterkt forskningsbudsjett. Vi må se dette offensive forslaget til statsbudsjett som et viktig første steg for å gjennomføre langtidspanen for forskning.»

Dette sa administrerende direktør i Forskningsrådet, Arvid Hallén, da statsbudsjettet ble lagt frem i oktober.

Etter forhandlingene i Stortinget med Venstre og Kristelig Folkeparti har forskningsbudsjettet blitt ytterligere styrket. Andelen av det totale budsjettet som går til forskning og utvikling – altså det som er investeringer i fremtidens arbeidsplasser – er den nest største siden 2000, bare i 2007 var dette tallet så vidt høyere. Vi har altså levert en solid økning i forskningsbudsjettet i de to budsjettene som vi har hatt ansvar for. Fra 2010 til 2013, de siste rød-grønne årene, var det en realvekst i FoU-budsjettene på 0,9 pst. Under Solberg-regjeringen har det hittil vært en realvekst på 5 pst. Det er tallenes klare tale.

Så kan man si at det ikke er noe poeng i seg selv å øke offentlige investeringer, men det er et viktig poeng å investere i kunnskap for å styrke norsk næringslivs konkurransekraft og løse store samfunnsutfordringer.

I Norge nyter vi godt av høye lønninger og en godt utbygget velferdsstat. Begge deler koster penger, og våre høye lønninger gjør at vi ikke kan konkurrere om å være billigst. Vi må jobbe smartere eller konkurrere om kvalitet. Våre velferdsordninger gjør oss avhengig av høy verdiskaping for at de skal være bærekraftige.

Regjeringen har høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Det sa vi i valgkampen, og det viser vi ikke bare i ord, men også i tall og i handling.

Budsjettet vi behandler i dag, er et offensivt budsjett for kunnskap. I budsjettet har vi lagt vekt på en utdanningspolitikk som skal gi muligheter for alle. Vi vet at en god utdanningspolitikk er god sosialpolitikk, god næringspolitikk og god integreringspolitikk.

I budsjettet er det en rød tråd, som tar utgangspunkt i å styrke kvaliteten i barnehagen, tidlig innsats, skole, høyere utdanning, forskning og næringsliv. Disse elementene er grunnleggende for vår evne til å skape verdier. Gjennom Lærerloftet investerer vi over 1 mrd. kr. på å gjøre gode lærere enda bedre. Siden Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen inntok regjeringskontorene, har vi tredoblet satsingen på videreutdanning av lærere. Det betyr 1 500 nye plasser, og 5 000 lærere kan ta videreutdanning fra høsten 2015. I budsjettforliket settes det også av 50 mill. kr til et nytt kompetanseløft for ikke-kvalifiserte lærere og 200 mill. kr til flere lærere på 1.–4. trinn.

Da den rød-grønne regjeringen leverte sitt avskjedsbudsjett, lovt de elleve måneders studiestøtte. Det var et hult løfte, for i årets budsjettforslag – fra f.eks. Arbeiderpartiet – ligger det ikke inne en tilsvarende satsing på studiestøtten. Studiestøtten sto rimelig stille i åtte år. Nå er studiestøtten løftet reelt, både i 2014 og i 2015. Sist det skjedde, var i 2002. I tillegg skal det bygges 2 000 nye studentboliger i 2015. Det er dobbelt så mange som det i snitt ble bygget under de rød-grønne. Det er kanskje derfor statsråd Torbjørn Røe Isaksen blir invitert på kakefest av studentene.

Samtidig med budsjettet la regjeringen frem en langtidspan for forskning og høyere utdanning. Som en del av satsingen vil regjeringen i løpet av 2015 styrke noen av de viktigste innsatsfaktorene innen forskning og høyere utdanning med helt konkrete og målbare tiltak – trappe opp antall rekrutteringsstillinger med 500 nye, øke bevilgningen til infrastruktur med 400 mill. kr og øke bevilgningen til ordningen som stimulerer til deltakelse i EUs rammeprogram, med 400 mill. kr.

Noe av det som prioriteres i budsjettet, er satsingen på utvikling av verdensledende fagmiljøer. I budsjettforslaget for 2015 følger regjeringen opp med 100 mill. kr knyttet til rekruttering av toppforskere, et partnerskapsprogram for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med prioriterte land utenfor EU og utvikling av utdannings- og forskningssamarbeid mellom Universitetet i Oslo, Simula og University of California, San Diego.

Dagen i går var en merkedag. I Oslo rådhus ble Nobels fredspris gitt til Kailash Satyarthi og Malala Yousafzai. Samme dag i Stockholm ble nobelprisen i medisin tildelt Edvard og May-Britt Moser – den første norske nobelprisen i medisin. Begge disse begivenhetene er store på hver sin måte, og begge disse prisene viser hvor viktig det er med utdanning, og hva man kan oppnå gjennom fremragende forskning.

Budsjettet vi vedtar i dag, er et sterkt budsjett for fremtiden. Budsjettet legger til rette for at vi skal ha høy kvalitet i utdanningen, og for at vi skal stimulere forskere til å oppdage nye ting, kunne løse gåter innen f.eks. medisin, som vi tidligere ikke trodde var mulig. Vi opplever et taktskifte i kunnskapspolitikken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Henriksen (A) [16:09:21]: Dersom det er et taktskifte for fagarbeidere og yrkesfag i dette budsjettet, er det i så fall et skifte til en lavere takt. Skal man finne regjeringas yrkesfagløft i dette budsjettet, må man lete med lupe – kanskje med mikroskop. Etter å ha lett ganske lenge, fant vi ut at regjeringa vil ha ett nytt tiltak for yrkesfag i 2015: 8 mill. kr til faglig nettverk. Men når man legger sammen påplussinger og reduksjoner i budsjettet, kommer man fram til et netto kutt på yrkesfagområdet.

Da vil jeg spørre representanten Vinje: Er egentlig et netto kutt til yrkesfag i 2015 et løft? Mener representanten Vinje virkelig at et løft er en riktig betegnelse på det som skjer på yrkesfagområdet i budsjettet for 2015?

Kristin Vinje (H) [16:10:10]: Da regjeringen tiltrådte i 2013, startet vi et yrkesfagløft. Det hadde ikke vært gjort på mange år med rød-grønn regjering. Vi økte lærlingtilskuddet to ganger på to år. Sist gang lærlingtilskuddet ble økt, var i 2009. Og med en økning i årets budsjett på 4 000 kr per kontrakt har vi økt lærlingtilskuddet med 7 500 kr siden vi tok over etter de rød-grønne.

I tilleggsproposisjonen for 2014 bevilget vi 114 mill. kr ekstra til fag- og yrkesopplæringen, og det ble lagt vekt på tiltak som bedrer vilkårene for bedrifter, og styrker kvaliteten på opplæringen.

Regjeringen har også store planer fremover. Vi skal gjøre en gjennomgang av tilbudsstrukturen i videregående opplæring, vi skal finne ut hvordan praksisbrev skal kunne tilbys i alle fylker og vi skal jobbe med en strategi som skal øke antallet lærlinger i staten.

Regjeringen har startet et yrkesfagløft, og det var – med respekt å melde – ikke mye satsing på yrkesfag under den rød-grønne regjeringen den siste tiden.

Iselin Nybø (V) [16:11:23]: I budsjettet vi vedtar i dag, er det satt av 80 mill. kr til en såkalt elitesatsing. Venstre er ikke imot at vi skal hente internasjonale toppforskere til våre universiteter – tvert imot synes vi det er ganske bra. Men det som bekymrer meg, er hvis det setter seg at det er de fem etablerte universitetene som det hele veien skal satses på, når det gjelder elitetenkningen. Vi har tre universiteter til, som ikke får ta del i denne elitesatsingen, og som gjennom det føler at de blir sett på som et B-lag. Disse universitetene har også sterke, gode, solide og internasjonale toppmiljøer – innenfor ulike miljøer – på hvert universitet.

Mitt spørsmål til representanten er: Er ikke representanten bekymret for at vi får et A-lag og et B-lag innenfor høyere utdanning når det er de fem etablerte det skal satses på, på denne måten?

Kristin Vinje (H) [16:12:24]: Det første jeg vil si til det spørsmålet, er at jeg er veldig fornøyd med at regjeringen tør og klarer å prioritere og satse for å stimulere flere elitemiljøer i Norge. Det trenger vi. De siste årene har vi hatt mange gode virkemidler som har bidratt til dette, som SFF-ordningen i Forskningsrådet og SFI, som konsentrerer seg om henholdsvis forskning og innovasjon i eminente miljøer.

Men vi må erkjenne at for å kunne henge med i den internasjonale konkurransen og for å kunne tiltrekke oss kompetent arbeidskraft, er det utrolig viktig at vi også spiser oss og er ledende internasjonalt. Det tror jeg vi ser et eksempel på gjennom årets nobelpris i medisin.

Men vi har også en gjennomgang av høyskoler og universiteter, hvor vi skal se på nettopp hvordan vi kan styrke alle universitetene og alle høyskolene i Norge. Vi ønsker å legge til rette for å styrke alle høyskolene og alle universitetene, slik at de skal få en hensiktsmessig fordeling av oppgaver. (Presidenten klubber.) Så har vi også styrket høyskolene i ... (presidenten klubber igjen).

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [16:13:34]: Representanten Vinje har sjøl sagt at dette er et godt budsjett for forskning, og vi vet bl.a. at flere hundre millioner kroner går til kontingent for å delta i EUs Horizon 2020.

Alle tiltakene som representanten ramset opp i forbindelse med det som regjeringa kaller et yrkesfagløft, er ikke noe som denne regjeringa har funnet på sjøl. Det er noe som Stortinget vedtok i juni i 2013. Derfor er vi så ivrige etter å få høre hva de egentlig legger i dette yrkesfagløftet. Det er flott at de har økt lærlingtilskuddet, men 8 mill. kr er ikke akkurat rare summer.

Jeg har lyst til å spørre representanten: Hvordan mener

representanten at 8 mill. kr til spesifikke tiltak kan defineres som et yrkesfagløft? Det vises bl.a. til en hospiteringsordning. Det er ordninger som den videregående skolen faktisk gjennomførte også for over 30 år siden.

Kristin Vinje (H) [16:14:42]: Vi vet ikke mye om fremtiden, men vi vet at vi kommer til å trenge mange fagarbeidere, og det er representanten Tingelstad Wøien og jeg helt enige om.

Jeg er kjent med at de fire partiene som nå samarbeider i Stortinget, jobbet veldig intenst med å styrke tiltak for yrkesfagene da de var i opposisjon, og nå har vi begynt den opptrappingen som vi mener er nødvendig for å styrke yrkesfagene. Som jeg har sagt: Vi startet et yrkesfagløft med 114 mill. kr ekstra i 2014. Vi har økt ytterligere i budsjettet for 2015, og vi har planer for å styrke dette ytterligere. Derfor ser jeg frem til at vi sammen kan identifisere hva det er behov for. Jeg har f.eks. sagt at vi skal gå gjennom tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Vi har sendt på høring en ny forskrift til faget Prosjekt for fordypning, hvor målet er at alle elevene skal tilbringe mer tid i bedrift.

Vi har styrket tilskudd til bedrifter, og vi har økt lærlingtilskuddet, så vi er i gang.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:15:52]: Høgre sitt ideal er «draumelæraren», og for draumelærarane er ikkje klassestorleik viktig. Dei er så gode at elevane kan vere mange. I år etter år har Høgre kategorisk avvist forslag om å ha fleire lærarar og mindre klassestorleik. Så kom budsjettavtalen, og det blir auka lærartettleik på dei lågaste trinna. I ein rapport frå det amerikanske National Education Policy Center blei det nyleg konkludert med at «Class size matters, and it matters a lot.» Særleg barn frå låginntektsfamiliar og barn med minoritetsbakgrunn har stort utbytte av auka lærartettleik. Det same seier Utdanningsforbundet. Dei krev også ei ressursnorm i skulen. Erfaringa frå golvet er at fleire lærarar aukar læringsutbyttet.

Med den budsjettavtalen som regjeringspartia no har med Kristeleg Folkeparti og Venstre, etter Kristeleg Folkeparti sitt gode arbeid, har Høgre no snudd og blitt einige med SV i at klassestorleik har stor betyding?

Kristin Vinje (H) [16:16:57]: Høyres hovedprioritet når det gjelder skolen, er å få enda bedre lærere. Vi har satset hardt og målrettet på å styrke lærernes kompetanse. Vi skal også lage en ny lærerutdanning, nettopp for å skape lærere som i fremtiden har større faglig dybde, og som dermed vil kunne gi elevene enda bedre undervisning. Det er mulig at representanten Knag Fylkesnes har funnet en forskningsrapport som sier at «size matters», men når en går gjennom alle de faktorene som påvirker elevenes læring, er ikke klassestørrelsen det viktigste. Det aller, aller viktigste er en god lærer.

Det er selvfølgelig fint at vi skal styrke oppmerksomheten rundt de yngre elevene – det skal vi gjøre – men når det gjelder spørsmålet om en generell norm på klassestørrelsen, har ikke jeg noen kjennskap til at vi har snudd.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bente Thorsen (FrP) [16:18:02]: Først vil jeg takke komiteen for et godt samarbeid om budsjettet. Jeg vil rette en spesiell takk til Kristelig Folkeparti og Venstre, som gjennom budsjettforliket her på Stortinget har vært med på å styrke utdannings- og forskningsbudsjettet ytterligere.

Et av regjeringens hovedprosjekter er å videreutvikle kunnskapssamfunnet, dette fordi kunnskap gir framtidsmuligheter for den enkelte, uansett bakgrunn, og danner grunnlaget for sosial mobilitet i samfunnet. Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og for å bygge landet for fremtiden. Dette budsjettet følger opp regjeringens ambisjoner gjennom en historisk satsing på skolen, utdanningsinstitusjonene, studentene og forskningsmiljøene.

Ingenting betyr mer for elevenes læring enn lærerens kompetanse og evne til å lære bort. Fremskrittspartiet er glad for at regjeringen fortsetter den store satsingen på videreutdanning av lærerne. Satsingen sikrer at totalt 5 050 lærere og 500 skoleledere får tilbud om videreutdanning innen strategien Kompetanse for kvalitet fra høsten 2015. Jeg er trygg på at den satsingen vil gi målbare resultater.

Det arbeider i dag mange lærere i den norske skolen som ikke har kompetanse til å undervise i det faget de underviser i. Fremskrittspartiet er derfor positiv til at det i budsjettforliket ble bevilget 50 mill. kr til et kompetanseløft for ufaglærte med jobb i skolen. Vi ser på dette som et godt tiltak for at flere kan kvalifisere seg til yrket.

Tidlig innsats er et av de viktigste tiltakene for at flere skal lykkes i skolen. For å ivareta tidlig innsats ble det i budsjettforliket satt av 200 mill. kr til å styrke lærertettheten i 1.–4. klasse fra høsten 2015. Det er en forutsetning at stillingene skal besettes av lærere med formell kompetanse. Fremskrittspartiet forventer at dette vil forsterke trykket på tidlig innsats og individuell tilpasning.

Internasjonale undersøkelser viser at norske elever presterer under eller om lag på gjennomsnittet for OECD i både matematikk og naturfag. Matematikk er det faget flest elever får karakter 1 og 2 i på ungdomsskolen, og som flest elever stryker i på videregående skole. Dette tyder på at vi har et realfagsproblem i skolen. Gode realfagskunnskaper har bidratt til at Norge bl.a. er verdensledende innen maritim sektor, olje og gass.

Fremskrittspartiet mener at behovet for realfagskunnskaper vil være av vital betydning for det som vi også skal leve av i fremtiden. Fremskrittspartiet er positiv til at regjeringen er på gang med en ny realfagsstrategi i 2015. Strategien innebærer bl.a. oppretting av realfagskommuner og har til hensikt å stimulere kommuner til å ta helhetlig ansvar for å forbedre realfagskunnskapene til barn og unge. Ekspertgruppen for realfag som departementet opprettet, har nå levert sin rapport og kommet med en mengde konkrete forslag til hvordan elevene skal bli bedre i matematikk og naturfag.

Samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre viderefører regjeringens satsing på Yrkesfagløftet, som ble startet i 2014. Avtalen gjør at

lærlingtilskuddet økes til 7 500 kr totalt per lærekontrakt. Før Fremskrittspartiet tiltrådte regjeringskontorene, hadde dette tilskuddet stått på stedet hvil i fem år.

SSB-prognoser viser at vi vil mangle ca. 134 000 fagarbeidere i 2030. Regjeringens yrkesfagløft, som startet i 2014, innebar styrking av praksisbrevordningen, vekslingsmodellen, hospiteringsordningen for lærerne, tilskudd til nye lærebedrifter og yrkesretting av fellesfag. Disse tilbudene videreføres neste år. I tillegg videreføres ordningen med at yrkesfaglærere kan hospitere i bedrift, og at folk fra yrkeslivet kan hospitere i skolen. Det er bevilget 8 mill. kr til kompetanseheving for yrkesfaglærere i budsjettet for 2015. Dette er en ny og viktig satsing.

For at elevene på videregående yrkesfag skal få fullføre sin utdanning i bedrift, er det behov for langt flere læreplasser. Den foreslåtte økningen i lærlingtilskuddet vil forhåpentligvis gi flere plasser, men Fremskrittspartiet er opptatt av å minne om at statsråden nøye må følge opp den inngåtte samfunnskontrakten slik at forpliktelsen til å øke antall læreplasser blir innfridd. Jeg må også legge til at Fremskrittspartiet har forventninger om en enda større satsing på Yrkesfagløftet neste år.

Mennesker er Norges viktigste ressurs, og den menneskelige kapitalen utgjør ca. 80 pst. av nasjonalformuen. Av ulike grunner må mange skifte yrke, innholdet i etablerte yrker endres, og stadig utvikling av nye arbeidsmetoder krever at mange må tilegne seg nye ferdigheter i voksen alder.

Fremskrittspartiet mener at det er stort behov for gode og oversiktlige utdanningstilbud til voksne. Derfor er Fremskrittspartiet svært positiv til at regjeringen har satt i gang en rekke tiltak som vil styrke voksnes læring, bl.a. ved å utarbeide en rettleider for realkompetansevurdering ved opptak til fagskoler og til realkompetansevurdering for fritak til høyere utdanning. Den har satt i gang lokale tilbud om etterutdanning for lærere og andre som underviser i voksenopplæringen. Det foreslås å utvikle et kartleggingsverktøy som har til hensikt å øke voksnes deltaking i og gjennomføring av opplæring, og å gjøre opplærings-tilbyderne i stand til å gi bedre tilpasset og tilrettelagt opplæring. Det skal også utvikles et helhetlig system for karriereveiledning for voksne.

Regjeringen legger med dette budsjettet fram en sterkere satsing på høyere utdanning og på studentvelferd enn i noe tidligere statsbudsjett. Regjeringen øker studiefinansieringen med 3,1 pst., noe som er godt over forventet prisvekst. I budsjettforliket legger vi opp til bygging av 2 000 hybelenheter i 2015. Det er så mye som en dobling sammenlignet med de rød-grønnes siste budsjett. Videre blir frikortgrensen økt fra 40 000 til 50 000 kr, noe som kommer våre studenter til gode. Alt i alt legger regjeringens budsjett opp til at studentene kan bruke mer tid på studiene. Fremskrittspartiet mener det er samfunnsøkonomisk klokt.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen la sammen med budsjettet fram Meld. St. 7 for 2014–2015, Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024. Planen inneholder en rekke store og forpliktende opptrappinger over tid, men startskuddet går allerede i 2015. Regjeringen be-

vilger 100 mill. kr til å utvikle flere verdensledende fagmiljøer. EU er vår største forskningspartner, og vi har i dag verdens største forskningssamarbeid gjennom Horisont 2020. Det er viktig for Norge å delta i de store forsknings-samarbeidene, bl.a. for å få tilgang til sterke fagmiljøer og kontakt med verdensledende forskere. I dag klarer vi ikke å tilbakeføre en tilfredsstillende andel av midlene vi bidrar med inn i prosjektet. Derfor er jeg fornøyd med at regjeringen bevilger 115 mill. kr til stimuleringsordninger, deriblant gjennom STIM-EU, for å legge til rette for større deltagelse i Horisont 2020.

Budsjettforliket, som regjeringspartiene har inngått med Kristelig Folkeparti og Venstre, viderefører de viktigste satsingene i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015, og trykker dermed vekst og verdiskaping i hele landet. Budsjettforliket resulterte bl.a. i 100 nye rekrutteringsstillinger utover regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette gir sektoren nærmere 150 nye rekrutteringsstillinger neste år. Fremskrittspartiet er godt fornøyd med at det blir lagt til rette for økt forskningsinnsats ved norske utdanningsinstitusjoner.

Regjeringens kunnskapssatsing er viktig for å gi alle muligheter til aktiv deltagelse i samfunnet, men også for å styrke vår konkurransekraft. Konkurransen om kunnskapen er global, og vi konkurrerer i realiteten mot alle andre verdens land. Norge kan aldri konkurrere mot lavkostland på pris, men vi kan konkurrere på smarte løsninger og god kvalitet.

Ifølge NIFU har offentlige bevilgninger til forskning aldri tidligere utgjort en høyere andel av bruttonasjonalproduktet. Dette budsjettet viser med all tydelighet at regjeringen og stortingsflertallet prioriterer å satse på utdanning og forskning. Det gleder Fremskrittspartiet, og det rustet landet for framtiden.

Tro, religion og livssyn spiller en viktig rolle i det norske samfunnet, både for fellesskapet og for enkeltmennesker, og Den norske kirke står sterkt i befolkningen. Fremskrittspartiet ser fram til at Den norske kirke skal bli et eget rettssubjekt og på lik linje med andre trossamfunn få være herre i eget hus.

Kirkebyggene våre er blant de viktigste historiske bygningene Norge har, og for Fremskrittspartiet er det av stor betydning at disse sikres og ivaretas på en best mulig måte. Fremskrittspartiet er derfor glad for at regjeringspartiene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre styrket bevilgningen til sikring av kirkebygg med 2 mill. kr og ga 1 mill. kr til videreføring av rentekompensasjonsordningen til kirkebygg. Dette gir en låneramme på 500 mill. kr.

Fremskrittspartiet er også glad for at regjeringen følger opp punktet i regjeringsplattformen som viser til at «Regjeringen vil bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker».

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Christian Tynning Bjørnø (A) [16:28:03]: I det borgerlig styrte Stavanger, som er i representanten Thorsens hjemfylke, bruker man allerede i dag mindre enn landsgjennomsnittet på skole. Likevel ligger skolekuttene i

Stavanger an til å bli ca. 34 mill. kr i forslaget til budsjett som skal vedtas nå før jul. Dette er bare ett eksempel på en tendens som man ser i hele Kommune-Norge. Er representanten Thorsen tilfreds med at regjeringens kommuneopplegg tvinger lokalpolitikere i hele landet, også i hennes eget hjemfylke, til å kutte mange titalls millioner i skoledrift?

Bente Thorsen (FrP) [16:28:44]: Faktum er at Stavanger kommune fikk mer med denne regjeringens budsjett enn hva de fikk med de rød-grønnes budsjett. I tillegg har Rogaland fylke fått adskillig flere millioner med denne regjeringens budsjett. På toppen av det hele er det et faktum når det gjelder kommunetilskudd, at de samlede inntektene, som veksten gir, er på 7,8 mrd. kr., og av dette er 4,7 mrd. kr frie inntekter. Det tilsvarer 1,5 pst., noe som er på nivå med veksten senere år. Faktum er at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen sikrer et større handlingsrom for kommunene i forhold til de senere år, fordi demografikostnadene anslås å være lavere. Men det som forbauser mer, er at Arbeiderpartiet, som har 10 mrd. kr mer å bruke, ikke bruker mer penger på skole-, utdannings- og forskningsbudsjettet enn de gjør. Det er de som har det desidert laveste budsjettet.

Anders Tyvand (KrF) [16:30:02]: Mobbing er et tema som har opptatt mange denne høsten, bl.a. fordi både elever og foreldre har stått fram og fortalt sine sterke historier i mediene. Vi har undersøkelser som viser at 17 000 barn opplever å bli mobbet. Vi har andre undersøkelser som viser at tallet kanskje er betydelig høyere enn det.

Så har både kunnskapsministeren og statsministeren markert seg på en positiv måte i denne saken, og det er jeg veldig glad for. Men hva tenker Fremskrittspartiet er de viktigste tiltakene og virkemidlene vi må se på i kampen mot mobbing og i arbeidet for et trygt og godt læringsmiljø i skolen?

Bente Thorsen (FrP) [16:30:51]: Jeg vil takke for spørsmålet. At tusenvis av elever blir mobbet i skolen, er helt uakseptabelt i Fremskrittspartiets øyne. Mobbing har store konsekvenser og kan i verste fall ødelegge livet til mange skoleelever. I enkelte tilfeller får det også fatale følger, med dødelig utfall. Fremskrittspartiet mener at mobbing og ufin oppførsel kontinuerlig skal følges opp og slås ned på av alle voksne i skolen. Skole-Norge må ta på alvor opplæringsloven § 9a-3, der det helt tydelig framgår at skolene skal jobbe aktivt og systematisk for å fremme et godt skolemiljø. Skoleeiere, skoleledelse og skolens ansatte bør ansvarliggjøres mye tydeligere når det gjelder mobbearbeid, og Fremskrittspartiet mener at det er mobberne som skal bytte skole i mobbesaker. I dag finnes det også et utall anti-mobbeprogrammer. Vi vet i langt mindre grad hva som virker, og derfor er vi glad for at kunnskapsministeren vår vil ha en gjennomgang og se hva som virker.

Presidenten: Neste taler er representante Anne Tingelstad Wøien.

Anne Tinglestad Wøien (Sp) [16:32:02]: Jeg er vel representant og ikke representante, men sånn kan det gå!

Som representanten Thorsen sjøl sa, har verken budsjettforslaget fra regjeringa eller forliket bidratt til noe yrkesfagløft. Det er, som representanten understreket, en videreføring fra i fjor, og jeg deler representantens forventninger om at de vedtakene som representanten Thorsen sjøl var med på for halvannet år siden, skal bli realisert. Representanten Vinje dro tidligere her opp både praksisbrev, gjennomgang av studieprogram, vekslingsmodell, yrkesretting av fellesfag og hospitering osv., og det er faktisk de vedtakene som representanten Thorsen sjøl var med på å vedta. Jeg lurer på om representanten er tilfreds med at det såkalte yrkesfagløftet er brutt og redusert til utdanning av lærere og en økning i lærlingtilskuddet.

Bente Thorsen (FrP) [16:33:01]: Denne representanten er faktisk fornøyd så langt med yrkesfagløftet til regjeringen. Bakgrunnen for det er at det utføres mange ulike oppgaver som er i tråd med det som representanten Tinglestad Wøien og jeg selv var med og vedtok. Men ting tar som kjent tid, og nå jobber det altså i regjeringen med en gjennomgang av tilbudet og strukturen i videregående opplæring for å sikre ungdom en fagutdanning som er etterspurt i arbeidslivet. Vi jobber med å finne ut hvordan – ikke om – praksisbrev skal kunne tilbys i alle fylker til ungdom som står i fare for å falle ut av videregående opplæring, og det er sendt på høring ny forskrift til et prosjekt for fagforydning. I tillegg er det satt ned et utvalg som går gjennom de ulike teoretiske fagene for å gjøre dem mer praksisrettet.

Iselin Nybø (V) [16:34:11]: Det såkalte lærerløftet er noe jeg vil kalle et borgerlig prosjekt. Men så langt har regjeringen først og fremst hatt fokus på det som går på videre- og etterutdanning, og da mest på realfag. Det er viktig og vel og bra, men for Venstre er det viktig at vi tenker enda bredere og enda videre når vi snakker om det å løfte lærere. Det er viktig for oss at vi ikke bare har videre- og etterutdanning i matte, men at vi også har det i engelsk og i andre fag, det er viktig for oss at vi får andre yrkesgrupper inn i skolen, og det er viktig at vi gjør noe med de såkalt ikke-kvalifiserte, som jeg vet at det er tusenvis av som underviser i norsk skole i dag. Det jeg gjerne vil spørre representanten Thorsen om, er: Hva vil regjeringspartiene gjøre for at vi skal få flere lærere inn i skolen, for at vi skal få beholde de lærerne som er i skolen, og for å løfte de såkalt ikke-kvalifiserte lærerne? Og er ikke representanten veldig glad for de 50 mill. kr Venstre og Kristelig Folkeparti fikk inn i forliket helt på slutten?

Bente Thorsen (FrP) [16:35:16]: Takk for et godt og viktig spørsmål. Fremskrittspartiet og regjeringen er på lik linje med Venstre veldig opptatt av å legge til rette for at vi skal ha mange nok og godt nok kvalifiserte lærere i skolen. Vi vet også at det i dag er mange som har utdanning innen humanistiske fag, samfunnsfag og realfag, og at disse kun mangler praktisk-pedagogisk utdanning for å bli kvalifiserte som lærere. Jeg vet også at departementet

har hatt en gjennomgang av PPU, og jeg forventer faktisk at det vil komme endringer som legger til rette for en god praksisrelatert PPU, som stimulerer til at man kan bygge på med en praktisk-pedagogisk utdanning for så å bli kvalifisert lærer. I tillegg vet vi at det er mange med lærerutdanning som ikke arbeider i skolen. Fjerning av tidstyver og det at det nå legges til rette for at lærerne får flere karrieremuligheter i skolen, vil jeg også håpe er med på å få flere inn i skolen, og at de blir værende i skolen. Jeg er glad for de 50 mill. kr som kom, og forventer at de også vil medføre at vi får flere kvalifiserte lærere.

Presidenten: Da er replikkordskiftet over.

Anders Tyvand (KrF) [16:36:43]: Hvordan skal vi løse klimautfordringene? Hvordan skal vi klare å utjevne sosiale forskjeller i samfunnet vårt? Hvordan skal Norge klare seg når oljen tar slutt? Hvordan skal vi klare å verne om demokratiet vårt? Hvordan skal vi klare å bygge respekt og forståelse mellom mennesker på tvers av religioner og kulturer? Dette er bare noen av politikkenes store spørsmål og utfordringer. De har alle det til felles at svaret peker på skole og utdanning.

Vi vet at en god skole og et godt utdanningssystem er helt avgjørende for framtiden vår. Derfor er det å være skole- og utdanningspolitiker både et stort ansvar og samtidig et stort privilegium. Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi skal ha en skole som er god for alle, der barn utvikler seg faglig, både som mennesker, og som medmennesker. Vi er opptatt av at alle skal ha lik rett til utdanning, og av at vi skal ha et utdanningssystem og en forskningsvirksomhet i landet vårt som legger til rette for verdiskaping og en god samfunnsutvikling.

Neste års kunnskapsbudsjett blir et godt budsjett. Jeg registrerer at Kristelig Folkeparti og Venstre har fått ros for resultatet i budsjettforliket både fra regjeringspartiene og fra opposisjonen. Det er veldig hyggelig. Mens regjeringspartiene sier at et godt budsjett ble enda bedre, får vi ros fra opposisjonen for at vi har klart å stoppe noen kutt som de synes var uheldige. Jeg vil gjerne gi litt rett til begge sider.

Det var mye som var bra i budsjettforslaget fra regjeringen. Jeg synes Solberg-regjeringen så langt har levert godt på løftet sitt om å satse på skole og utdanning. Vi ser en tydelig satsing på forskning, vi ser en styrking av UH-sektoren, og vi ser en tydelig satsing på læreren. Samtidig var det flere ting i budsjettet som det var umulig for Kristelig Folkeparti å akseptere. Vi kunne ikke si ja til å kutte i folkehøgskolene, i studieforbundene og i de frivillige organisasjonene. Folkehøgskolen er en viktig del av utdanningssystemet vårt, og vi vet at for noen blir året på folkehøgskole et av de aller viktigste årene i livet. Vi vet at den kompetanseutviklingen som foregår i studieforbundene og i de frivillige organisasjonene, er utrolig viktig for mange mennesker og for mange lokalsamfunn, og at de bidrar med alt fra nødvendig opplæring av funksjonshemmede til å ivareta gamle håndverkstradisjoner. Kunnskap og kompetanse er mer enn det som kan måles i studiepoeng. Derfor var det viktig for Kristelig Folkeparti å få stoppet disse kuttene.

Vi fikk også vernet gratisprinsippet i høyere utdanning.

Det blir ikke innført studieavgift for internasjonale studenter. Dette sa stortingsflertallet nei til i fjor, og nå ligger det an til at et enstemmig storting sier nei til å rokke ved gratisprinsippet. Det er jeg glad for – dette er en viktig sak for Kristelig Folkeparti.

Men når jeg sier meg enig i at budsjettet ble enda bedre etter forliket, handler ikke det bare om de kuttene som vi klarte å stoppe. Det handler like mye om de satsingene, de nye satsingene, som vi også fant rom for. Vi fikk på plass flere stipendiatstillinger til universiteter og høyskoler. Vi fikk til en økning i lærlingtilskuddet, slik at det blir litt mer interessant for flere bedrifter å ansette lærlinger. Vi vet at en av de store utfordringene i samfunnet vårt, er at vi står overfor en mangel på fagarbeidere. SSB har anslått at vi trenger 160 000 nye fagarbeidere innen 2030, så det er en utfordring som vi må ta på alvor.

Vi fikk ikke minst på plass en satsing på tidlig innsats i skolen, gjennom økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene. Jeg tror dette er et viktig og riktig grep for å løse mange av de store utfordringene vi har i skolen. En av de største utfordringene er at altfor mange barn faller av lasset allerede i løpet av de første skoleårene. Jeg tror det er riktig å se dette i sammenheng med at lærerne i dag har mindre tid til hver enkelt elev enn for noen år siden. Det handler om at lærerne har flere oppgaver enn tidligere, men det handler også om at lærerne har ansvar for flere elever enn tidligere. Klassene har blitt større, det er flere elever på hver lærer. Parallelt med den utviklingen ser vi at behovet for spesialundervisning har økt. Vi må bruke store ressurser på å tette kunnskapshull senere i skoleløpet. Vi må bruke store ressurser på å hanke inn igjen de elevene som falt av lasset i første og andre klasse.

Jeg tror det er mange av dem som i dag mottar spesialundervisning, som kunne hatt utbytte av den ordinære undervisningen, dersom lærerne hadde hatt litt mer tid til dem. Dette handler ikke om at lærerne ikke er kompetente nok eller at lærerne ikke har lang nok utdanning. Dette handler om rammene rundt lærernes arbeidshverdag, og det handler om at lærerne har ansvar for litt for mange elever hver, for når man får ansvar for flere elever, er det klart at da blir det vanskeligere å tilpasse undervisningen etter den enkelte elevens behov. Vi vet at elevene er svært forskjellige. En lærer sa til meg en gang at klassen hennes er som en sol som stråler i alle retninger. Det er et veldig fint bilde på ulikhetene blant elevene, men det er klart at det også gir læreren noen utfordringer. Noen barn kommer inn skoleporten til første skoledag og kan allerede lese. Andre trenger lang tid og mye tettere oppfølging for å klare å knekke lesekode. Noen kommer inn og er topp motiverte fra første dag, andre synes det er litt mer utfordrende alltid å sitte pent på stubben sin når skoleklokka slår.

Men alle disse elevene har krav på tilpasset opplæring. Dette vil det bli lettere for læreren å lykkes med når de får ansvar for færre elever, eller de kan være to lærere til stede i klasserommet. Derfor er jeg glad for at vi fikk på plass en satsing på tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene. Det vi har fått på plass nå, er ikke nok, men det er en svært god og viktig begynnelse, som jeg er motivert for å jobbe for å trappe opp seinere.

Så vil jeg si lite grann om kirkebudsjettet. Som en følge av stat–kirke–forliket i Stortinget, skal Kirken overta arbeidsgiveransvaret for kirkelig ansatte og samtidig overta en rekke forvaltningsoppgaver fra staten. Innen 2017 må Kirken være i stand til å overta disse oppgavene på en god måte. Det kommer til å kreve nye systemer. Det kommer til å kreve en opprustning av organisasjonen. Dette er en omstillingsprosess som både er krevende og koster penger. Jeg er derfor svært tilfreds med at Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene kom til enighet om å bevilge 16 mill. kr i omstillingsmidler til Kirken. Det er viktig, ikke minst med tanke på trykgheten til de arbeidstakerne som nå skal flyttes ut fra staten og over til det som blir et eget rettssubjekt i 2017.

Så vil jeg til slutt få takke komiteens medlemmer for et godt samarbeid og en konstruktiv dialog rundt neste års budsjett. Jeg ser fram til fortsettelsen, for etter nyttår skal vi ta fatt på store og viktige saker, som langtidspan for forskning, struktur og kvalitet i høyere utdanning. Jeg håper at vi også får en sak til Stortinget om læringsmiljø og kampen mot mobbing, etter at Djupedal-utvalget legger fram sin rapport. Det er uakseptabelt at så mange barn opplever å bli mobbet og trakassert på skolen. For noen betyr dette en ødelagt barndom. Vi har alle et ansvar for å stoppe mobbingen, både vi som er politikere, og vi som er foreldre, skoleeiere, skoleledere og lærere. I høst har vi sett et enormt engasjement i befolkningen rundt denne saken i samfunnet vårt. Jeg håper at dette engasjementet kan holdes oppe også her i stortingssalen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Aasen (A) [16:45:52]: Representanten Anders Tyvand beskrev nettopp, på en god måte, hvordan dagens lærere opplever hverdagen sin og hvorfor det er viktig med flere ansatte inn i skolen, særlig på småskoletrinnet. Samtidig er det slik at mange rådmenn akkurat nå, eller nylig, har lagt fram kutt i skolen, som mange kommunestyrever skal forholde seg til ved å vedta eller avvise, men at det blir skolekutt må man nok regne med i en del kommuner.

Mitt spørsmål handler om de nye stillingene som Kristelig Folkeparti var med på å få inn i budsjettforliket: Hva om de nye stillingene fra dette forliket ikke vil føre til økt lærertetthet fordi kommunene kutter stillinger? Er vi ikke da like langt?

Anders Tyvand (KrF) [16:46:42]: Takk for spørsmålet. Vi jobber nå med å finne en fornuftig innretning på denne bevilgningen, sånn at vi kan sørge for at disse pengene blir brukt på en fornuftig måte og i tråd med intensjonen. Det er Kristelig Folkepartis intensjon, på litt lengre sikt, å få til en nasjonal norm for lærertetthet, sånn at kommunene ikke kan bruke skolen som salderingspost. Da må det selvsagt også følge med penger fra staten, og det er vi villige til å prioritere i budsjettbehandlingene i årene som kommer.

Denne saken ligger nå til behandling i Stortinget, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, og jeg er svært spent på behandlingen der.

Bente Thorsen (FrP) [16:47:44]: Norge bruker store ressurser på utdanning sammenlignet med andre land. Ifølge internasjonale undersøkelser er vi blant de landene som har høyest lærertetthet. Likevel ligger vi kun midt på treet når det gjelder resultater i skolen. Det finnes heller ikke noen entydige forskningsresultat som viser at høyere lærertetthet gir bedre læringsresultater for elevene.

For Fremskrittspartiet er det viktigste å sette inn ekstra lærerressurser der det er behov for det, i tillegg til tidlig innsats. Spørsmålet blir da: Hva slags forskning begrunner Kristelig Folkeparti sin satsing på økt lærertetthet i?

Anders Tyvand (KrF) [16:48:28]: Vi bygger det på ulik forskning, både fra Norge og fra utlandet. Jeg kan f.eks. nevne OECD-rapporten som kom i høst, som peker på at klassestørrelse har betydning, spesielt for de svakeste elevene som nettopp er de som faller av lasset i 1. og 2. klasse, og som vi er opptatt av å ta vare på.

Så er det riktig at Norge bruker mye ressurser på lærere og at vi har en relativt høy lærertetthet, sammenlignet med flere andre OECD-land. Dette skyldes to ting: Det ene er at vi har få spesialskoler, så vi har alle elevene inne i den samme skolen. Da har vi mye spesialundervisning som må påvirke denne statistikken. I tillegg har vi fremdeles mange små skoler i Norge, noe som er med på å trekke dette snittet opp. Men realiteten er at klassestørrelsene gjennom de siste 15 årene har blitt stadig større, og stadig flere går i store klasser. Vi ser samtidig at stadig flere har behov for spesialundervisning.

Iselin Nybø (V) [16:49:36]: I likhet med flere andre vil jeg også spørre litt om den økte lærertettheten i 1.–4. klasse. Nå er ikke Venstre uenig i at vi må ha flere lærere i skolen, og vi ønsker også å satse på videre- og etterutdanning. Men så har vi kanskje vært litt uenige om hva som bør komme først. Vi har hatt vårt fokus først og fremst på å styrke de lærerne vi allerede har i skolen i dag, både de som er lærere og – ikke minst – de såkalt ikke-kvalifiserte som jobber i skolen i dag, de som ikke i utgangspunktet er kvalifisert til å utdanne på de trinnene og i de fagene de underviser i.

Det som bekymrer oss litt med den innsatsen vi nå skal sette inn i 1.–4. klasse, er at vi får en reform for å få flere ufaglærte inn i skolen. Det er ikke noe Venstre ønsker. Hvordan ser Kristelig Folkeparti for seg at vi skal klare å fylle opp disse stillingene med lærere, og at vi ikke ender opp med en storstilt reform for å få ufaglærte inn i skolen?

Anders Tyvand (KrF) [16:50:36]: Dette er ikke en reform for å få flere ufaglærte inn i skolen.

Jeg har forståelse for at dette spørsmålet kommer, fordi det vi tar til orde for, er å ansette flere lærere i skolen, samtidig som SSB peker på at vi faktisk står foran en lærermangel. Det vi kommer til å trenge for å fullfinansiere vår satsing og oppfylle den 100 pst., er rundt 1 500 nye årsverk. Så vet vi at vi har rundt 40 000 utdannede lærere i andre yrker i samfunnet vårt som har forlatt skolen og forlatt læreryrket. En av de aller viktigste grunnene til at de har valgt å forlate skolen, er nettopp at de opplever at de

har for liten tid til hver elev. Når vi gir lærerne mer tid til hver elev, vil vi gjøre læreryrket mer attraktivt, vi vil kanskje klare å stoppe lekkasjen fra skolen og ut i andre yrker, vi vil få flere til å velge å bli lærere, og vi vil også kanskje lykkes med å få noen av dem som nå er i andre yrker, tilbake til skolen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [16:51:48]: Eg kjem ikkje til å stille Kristeleg Folkeparti spørsmål om lærartetthet. Her er vi veldig på linje, det er nyansforskjellar som er heilt uvesentlege i denne diskusjonen.

Det eg kjem til å stille spørsmål om, handlar om forskning. No nyleg var det ein næringsdebatt i denne salen, og alle snakka om at no treng ein å omstille seg og ruste seg for framtida og få fleire bein å stå på osv. – dei frasane der. Dette må jo også få betydning for forskning og kva vi forskar på. Dersom det er ein ting som betyr mykje for kva type framtid vi skal ha, er det kva type område vi faktisk forskar på.

I den innstillinga som vi no behandlar, har SV ein merknad som vi står aleine om, der vi ønskjer å flytte pengar frå oljeforskning og over til ny fornybar og dei banebrytande forskingsområda. Vi står dessverre aleine om å vri innsatsen frå petroretta forskning til ei meir fornybar løysing. Kva meiner Kristeleg Folkeparti om det?

Anders Tyvand (KrF) [16:52:51]: Petroleumsnæringen er fremdeles Norges viktigste næring. Jeg mener at det er viktig å opprettholde forskningen også på dette feltet, både for å klare å utnytte ressursene bedre og for å klare å utvinne olje og gass på en mer miljøvennlig måte.

Jeg er helt enig i at vi også må forberede oss på en ny tid, der oljenæringen må bli mindre viktig for samfunnet vårt enn det den er i dag, og dette må selvsagt også gjenspeiles i forskningen. Jeg tror at mye av den kompetansen vi i dag har i oljenæringen, kan vi også dra nytte av inn i et grønt skifte i framtiden.

Så skal komiteen snart behandle langtidspanen for forskning. Der er klima og miljø og miljøvennlig energi et av satsingsområdene som trekkes fram. Det synes jeg er veldig positivt.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [16:54:18]: En av favorittfortellingene til ungene mine var Prøysens fortelling om Snekker Andersen. Snekkeren kolliderer med julenissen når han skal ut og ta på seg julenissedrakta, og med ett har han fått jobben med å overraske nisseungene på julekvelden. Men han lurar på hva han skal kle seg ut som, ettersom de jo er vant med nisser. Du trenger ikke kle deg ut, sier nissen, for ungene mine ser nisser hele året, men en ordentlig snekker har de aldri sett.

Det er viktig at noen hver av oss ikke havner i en situasjon der vi blir nisser som ikke vet hvordan en snekker ser ut. Jeg tror ikke det er noen umiddelbar fare for det, men Prøysen var en av de fremste til å skildre livet til vanlige arbeidsfolk og dem som trodde de var bedre enn andre.

I dag har alle rett til skolegang, og det har langt på vei

skjedd en utjamning mellom dem som har, og dem som ikke har. Men etter at vi fikk den blå-blå regjeringa, har det skjedd flere endringer som kanskje noe ubemerket er med på å føre oss som samfunn i feil retning når det gjelder utjamning, både sosialt og geografisk. Jeg registrerer at regjeringa mener de tar et løft for yrkesfagene, og siden de praktiske fagenes stilling har vært en av de viktigste sakene for Senterpartiet, var det derfor med spenning jeg kastet meg over budsjettproposisjonen, for deretter å bli skuffet over at jeg ikke fant noe særlig om yrkesfagene der, for med massiv markedsføring av det såkalte yrkesfagløftet hadde jeg ikke trodd jeg skulle bli skuffet, for regjeringa leverte da vitterlig på løftet om skattelette.

Skuffelsen opplevdes nok som dobbel fordi det nok en gang ble klart for meg at nasjonale skolemyndigheter er flinke til å prate om yrkesfag, men de er dårlige til å følge opp. Jeg er utålmodig, og jeg er irritert på vegne av alle elever som ikke får vist sitt potensial. Jeg er glad for at regjeringa følger opp samfunnskontraktene, der den forrige regjeringa fikk partene i arbeidslivet til å forplikte seg til å samarbeide om flere læreplaner. Jeg er glad for en økning i lærlingtilskuddet. Dette er også i tråd med Senterpartiets alternative budsjettforslag. Jeg kan melde at Oppland fylkeskommune alt har oppfylt målsettinga om å øke antallet læreplaner med 20 pst. allerede ett år før tida. Det er et eksempel til etterfølgelse, men fortsatt er det elever som venter på læreplan. Å skaffe læreplaner er et kontinuerlig arbeid og må følges tett opp fra nasjonale, regionale og lokale myndigheter.

I dagens debatt, i replikkordskifter og fra flere andre debattanter i salen er det vist til en rekke små summer som ble lagt på toppen av finansieringa av yrkesfagene i fjorårets budsjett. Det viste altså at det er penger som ble bevilget i fjor, videreført i år, og i år er yrkesfagløftet redusert til en bevilgning på 8 mill. kr til faglig nettverk mellom yrkesfaglærere og arbeidslivet. Både økt lærlingtilskudd og faglig nettverk er fint, men hospitering og nettverk er ikke akkurat noe nytt. Hospitering drev de med på Hadeland allerede for 30 år siden, og det burde ha vært en selvfølgelig del av tilbudet nå.

Hva er det jeg savner? Jeg savner konkret mer fleksibilitet gjennom at elevene får veksle mellom skole og bedrift tidligere i skoleløpet. Det er det vi har kalt vekslingsmodellen. I Meld. St. 20 for 2012–2013 På rett vei foreslo den rød-grønne regjeringa at det ble lagt til rette for «vekslingsmodeller for hele elevgruppen i utdanningsprogrammer der de lokale forutsetningene er til stede, og der de faglige rådene støtter en utprøving». Evalueringa viste at Kunnskapsløftet ikke ga noen positiv effekt for yrkesfagene. Til tross for omforent applaus fra både næringsliv og dem som arbeider i fagopplæringa, er det kun 25 skoler i landet som i dag tilbyr vekslingsmodellen. Hvorfor i all verden er det ikke flere? Vi har over 400 videregående skoler.

Mer utplassering blir en utfordring for arbeidslivet, men det er også en utfordring for fylkeskommunene. Skal en ta vekslingsmodellen på alvor, må den nødvendigvis føre til en mindre «effektiv» størrelse på klasser og undervisning rundt om på skoler. Det vil være flere som skal ha læreplan, lærlinglønn og lærlingtilskudd tidligere. Jeg ut-

fordrer statsråden til å komme tilbake til Stortinget med en tilbakemelding om i hvilken grad og hvilke planer fylkeskommunene har for å tilby vekslingsmodeller, og i så fall hvorfor de ikke har fulgt opp Stortingets vedtak fra over et og et halvt år siden. Vekslingsmodeller er jo ett av svarene for å motivere og møte krav om bransjeskoler som det nå foreslås å åpne opp for i den nye privatskoleloven.

Jeg savner også en innføring av praksisbrevet som en mulighet ved alle skoler. Det skulle vi finne ut av, ble det sagt i replikkordskiftet. Jeg spør: Hva mer er det vi skal finne ut av? Det er jo skoler som tilbyr dette i dag. Det skal være en ordning for dem som kan klare kompetanseoppnåelse på lavere nivå. Det er skuffende at regjeringa heller ikke på dette området følger opp og gjennomfører Stortingets vedtak om å innføre det fra høsten 2015, som vi da faktisk har vedtatt.

La oss ikke bare prate om yrkesfag i det samme åndedrag som frafall og manglende kunnskap hos unge. La oss heller iverksette politiske vedtak og la ungdommen se hvilke muligheter som åpner seg hvis de velger yrkesfag. Norge trenger dyktige fagarbeidere i framtida, og vi trenger mange.

Senterpartiet er opptatt av å bidra til å finne løsninger på hvordan elever på en best mulig måte gjennomfører både grunnskole og videregående skole. Vi ser at det ble gjort grep gjennom Kunnskapsløftet, noen som er bra, og noen som er dårlige. At det ble kuttet i de praktiske fagene og kunstfagene, er dårlig. At vi har satset på tidlig innsats i lesing, skriving og matematikk, er bra.

Men når det gjelder grunnskolen, begrenser regjeringas satsing seg til videreutdanning av lærere. Videreutdanning og kvalifisering av lærere er vel og bra og en videreføring av rød-grønn politikk, men det er viktig at innholdet i videreutdanninga har god kvalitet.

Når vi nå behandler dette budsjettet, er det grunn til å minne om at ordinær drift av alle barneskoler og videregående skoler ikke finansieres over dette departementets budsjett, men direkte av skoleeiere, kommuner og fylkeskommuner gjennom bevilgninger finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Antall elever per lærer, tilgang på bøker og utstyr, vikarbudsjett, rekruttering og kvalifiserte lærere, bruk av styrkingstiltak i undervisninga, bygg og inneliv, leirskoleopphold avhenger helt av nivået på kommuneøkonomien. Sjøl den dyktigste lærer kommer til kort dersom grunnbemanninga på skolen er for lav og driftsbudsjettet må tåle kraftige kutt. Manglende kompensasjon for svekket skatteinngang og mangel på frie inntekter gjør at skolebudsjettet vil settes under press lokalt. Dette vil strekke kvalitetsarbeidet i skolen.

Senterpartiet frykter at resultatet vil bli færre lærere og dermed større klasser, mindre tid til den enkelte elev og vanskeligere for lærerne å kunne følge opp den enkelte. Dette er en utvikling stikk i strid med behovet for tidlig innsats i grunnskolen. Det er også en velbegrunnet frykt for at dette vil presse fram flere skolenedleggelse.

I fortellinga om Snekker Andersen hører vi beskjedne ønsker fra nisseungene som ikke er vant til verken snekker eller gaver. Den minste nisseungen tør ikke helt si hva han

ønsker seg, men til slutt hvisker han fram: snurrebass – et beskjedent ønske, president.

Yrkesfagelevene er beskjedne. Ungdomsskoleelever som ønsker å vise at de er flinke praktikere, er også det. Det er ikke deres stemme vi hører høgest når budsjettene legges fram. Derfor må noen stå opp for dem. Jeg håper at de snart høres.

Som det framgår av sammenlikningstabellen i innstillinga, er det faktisk Venstre og Senterpartiet som prioriterer utdanning høgest målt i antall kroner til de respektive budsjettforslagene. Senterpartiet styrker budsjettforslaget med over 1 mrd. kr, og Senterpartiet og Venstre har noe ulik prioritering, men det er kanskje overraskende for noen siden mange partier bruker mye tid på å prate om hvor viktig utdanning er. Vi ønsker å gjøre noe med det.

Så til slutt kan jeg ikke unngå å nevne at i går hadde vi en stor begivenhet da fredsprisen ble utdelt. Jeg bet meg merke i noen ord som Malala sa, og som var gjentatt i Aftenposten i dag. Jeg har lyst til å si dem som en avslutning, sjøl om noen kanskje har oppdaget at tema i år er noe annet enn fredsprisen, altså Prøysen. Jeg ønsker å avslutte med:

«De tomme klasserommene, den tapte barndommen, det bortkastede potensialet – måtte disse tingene ta slutt med oss.»

Ole M i c T h o m m e s s e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kent Gudmundsen (H) [17:03:57]: Representanten Tingelstad Wøien har lenge talt varmt for yrkesfag og for behovet for å øke lærlingtilskuddet. Da har det sikkert gleden henne at de borgerlige partiene på kort tid faktisk har økt tilskuddet med 7 500 kr. Så kan jeg samtidig minne henne på at under de åtte rød-grønne årene måtte det en finanskrisen og en ekstraordinær tiltakspakke til for at man i det hele tatt skulle kunne si at man gjorde noe som helst for å løfte lærlingtilskuddet.

Når man ser dagens innstilling, og de ulike partienes totale ramme til kunnskapsfeltet, konstaterer jeg at det må ha vært Arbeiderpartiet og SV som var de rød-grønne bremseklossene for økningen av lærlingtilskuddet. Kan representanten Tingelstad Wøien bekrefte det? Hvis ikke, hva er det som gjør at Senterpartiet først i opposisjon synes det er verdt å satse på lærlinger?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:04:44]: Senterpartiet har under hele sitt arbeid i den rød-grønne fraksjonen, som samarbeidet i den rød-grønne regjeringa, arbeidet for å øke lærlingtilskuddet. Vi synes det er fantastisk flott at man har greid å øke lærlingtilskuddet, og vi støtter det. Vi har også, som man ser av vårt program, bekreftet at vi skal øke lærlingtilskuddet. Vi har også andre ordninger som vi ønsker å satse på. Jeg synes det er flott at man øker lærlingtilskuddet, men jeg synes det er litt skuffende at det er så små summer som den blå-blå regjeringa kommer med når det gjelder satsinga på yrkesfagene. Jeg håper at det er flere enn jeg som kan snakke yrkesfagene

opp, slik at vi kan få en massiv satsing på det i neste års budsjett.

Bente Thorsen (FrP) [17:05:49]: Representanten Tingelstad Wøien brukte det meste av innlegget sitt til å snakke om yrkesfag, og det er positivt. Fremskrittspartiet og regjeringen er, på lik linje med Senterpartiet, opptatt av at vi skal ha en videregående opplæring hvor det gis stort rom for fleksibilitet, og at ulike modeller fra vekslings mellom opplæring i bedrifter og skoler skal kunne være et alternativ til ordinær yrkesfagutdanning.

Det jeg registrerer, er at Senterpartiet bruker langt mer penger på videregående opplæring nå når de er i opposisjon, enn de gjorde da de var i posisjon. Da er spørsmålet mitt: Hva er grunnen til dette?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:06:32]: Vi har laget vårt alternative budsjett slik Senterpartiet mener det er viktig å bruke pengene. Vi har en litt annen prioritering enn de andre rød-grønne partiene, men som representanten ser sjøl, ønsker vi å prioritere videregående opplæring og grunnskoleopplæringa. Vi har bl.a. også lagt inn et tilskudd på 100 mill. kr ekstra til leirskole, fordi vi er lei av at elever rundt omkring i de ulike kommunene ikke får komme på leirskole. Vi har også lagt inn en sum til obligatorisk arbeidslivsfag for alle i ungdomsskolen, for vi mener det er viktig. Vi ser det som viktig at hele mennesket skal utdannes, ikke bare det som det gis karakterer på i skolen.

Anders Tyvand (KrF) [17:07:27]: Senterpartiet har nå lagt bak seg et drøyt år som opposisjonsparti, etter åtte år i regjering, og når man er et lite parti i en flertallsregjering, er det kanskje ikke alltid like enkelt å få synliggjort hva som er ens egen primærpolitikk på alle områder.

Jeg har også merket meg at Senterpartiet nå snakker mye om yrkesfag. Det synes jeg er veldig flott, for det er, som jeg nevnte i mitt innlegg, en av de virkelig store utfordringene som vi er nødt til å ta på alvor.

Men jeg vil gjerne høre litt om hva representanten vil trekke fram som Senterpartiets viktigste gjennomslag i skole- og utdanningspolitikken i det rød-grønne samarbeidet, og om det er noen saker Senterpartiet ikke fikk gjennomslag for i egen regjering som de nå vil jobbe for som opposisjonsparti.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:08:20]: Jeg synes vi fikk godt gjennomslag i den rød-grønne regjeringa innenfor skolebudsjettet. Vi fikk bl.a. gjennomslag for at vi skulle iverksette valgfag – i godt samarbeid, men med grundig forarbeid – så det slår vi oss på brystet av. Vi har også bidratt sterkt til at vi har fått på plass arbeidslivsfaget i ungdomsskolen, som er et mini yrkesfag, som vi mener at alle ungdomsskoleelever skal få ta del i. Vi fikk lansert ideen om å utarbeide en stortingsmelding om yrkesfagene. Vi sto også bak ideen om å legge fram en melding om ungdomsskolen.

Så jeg synes vi har satt gode fotavtrykk når det gjelder de praktiske fagenes stilling i skolen. Så var vi nødt til å vente til evalueringen av Kunnskapsløftet – vi også – for

å se om yrkesfagene hadde nytt godt av den nye reformen, noe det viste seg at de ikke hadde. Derfor ble disse vedtakene gjort i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 20 for 2012–2013 i fjor.

Bente Thorsen (FrP) [17:09:38]: Jeg tillater meg igjen å stille samme spørsmålet til representanten, for jeg registrerte ikke noe som helst svar på det.

Jeg synes det er fint at Senterpartiet prioriterer nærskoler, men det har vært lite med satsing på yrkesfag i videregående å gjøre. Det jeg lurer på da, er rett og slett: Er det noen endringer i samfunnet, eller er det i Senterpartiet det har skjedd noen endringer, som gjør at Senterpartiet vil bruke langt mer penger på yrkesfag i videregående? Hva er det som ligger til grunn for dette?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:10:20]: Jeg vil ikke si at leirskoler eller arbeidslivsfag ikke har noe med yrkesfag å gjøre, for vi er av den oppfatning at kompetanse er mer enn fellesfagene. Det handler om å gjøre folk til hele mennesker. Leirskole er viktig sånn sett. Arbeidslivsfag er viktig sånn sett. Det er mini yrkesfag. Man skal forberede seg til yrkesfagene på videregående skole.

Vi har lagt fram vårt alternative budsjett nå, slik vi mener at disse pengene bør brukes.

Og så er det slik, akkurat som representanten Thorsen har opplevd, at man kan få gjennomslag for noe man ønsker. Men jeg har også vært til stede når representanten Thorsen sjøl har innrømmet at hun synes at budsjettet ble bedre etter et samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Vi kan vel si det sånn at vi kommer til å kjempe videre for yrkesfagene og de praktiske fagene stilling når vi kommer i regjering i 2017.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Iselin Nybø (V) [17:11:32]: Kunnskap og forskning er en av hovedprioriteringene i Venstres alternative statsbudsjett. Forskning og utdanning er viktige forutsetninger for framtidens arbeidsplasser og velferd. For å møte miljøutfordringene og skape verdier for framtiden er det avgjørende at vi tar skrittet over i kunnskapssamfunnet. Med dagens oljepris må vi for alvor ta inn over oss den omstillingen vi skal få landet gjennom, og det er nettopp kunnskap som er nøkkelen til denne overgangen.

Jeg tror vi alle kan være enige i at det er læreren som er den viktigste enkeltfaktoren i skolen. Det er ingen av oss som ønsker at elevene våre skal tro at «øst er vest og fem og to er ni», og da trenger vi gode lærere. For «sliter de med brøkgregning og ikke får det til», så er det nettopp en god pedagog med kompetanse i matte som trengs. I budsjettet er det en historisk satsing på etter- og videreutdanning av lærere, noe vi i Venstre er svært fornøyde med. Men når vi snakker om et lærerløft, kan vi heller ikke glemme alle de tusen som jobber i skolen i dag, som ikke har formell kompetanse til å undervise i det faget de underviser i, de såkalt ikke-kvalifiserte. Dette er selvfølgelig en svært uensartet gruppe, alt fra folk med doktorgrad som mang-

ler pedagogikk, til dem med videregående eller mindre. Disse menneskene gjør en uvurderlig innsats i skolen i dag, og da må vi også sørge for at disse får oppdatert kompetansen sin. Vi er derfor veldig glade for det gjennomslaget Venstre fikk i forhandlingene med regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, hvor det ble satt av 50 mill. kr til et kompetanseløft for denne gruppen.

I Venstre er vi opptatt av å være allsidige med tanke på etter- og videreutdanning. Det er viktig med realfag, men også lærere som underviser i andre fag, har behov for å oppdatere kunnskapen sin. Den siste tiden har det vært spesielt fokus på engelsklærere, og i Venstres alternative budsjett hadde vi satt av over 200 mill. kr til videreutdanning av engelsklærere.

La meg også nevne friskolene. Deres klare tilbakemelding til oss var at de trengte kapitaltilskudd, og nå er det iallfall satt av 10 mill. kr til det formålet i forliket.

Jeg mener også at det er god grunn til å være fornøyd med satsingen på høyere utdanning og forskning, selv om vi i Venstre gjerne skulle sett et enda mer offensivt budsjett på dette området, mer i tråd med vårt eget alternative budsjett. Her er det tale om et taktskifte i satsingen på forskningen. Det blir etter forliket en økt innsats på området med 50 mill. kr ekstra til økte basisbevilgninger, til RBO, 10 mill. kr sånn at forskningsinstituttet Uni Research i Bergen kan komme inn under ordningen med basisbevilgning, og til flere stipendiatstillinger.

Men det er spesielt to ting jeg mener det er grunn til å si «heisann og hoppersann og fallerallera» for innenfor høyere utdanning og forskning, og det er at det ikke blir innført studieavgift for utenlandsstudenter og disse 100 nye stipendiatstillingene.

La meg begynne med stipendiatstillingene. I Venstres alternative budsjett hadde vi 500 stipendiatstillinger, men vi er godt fornøyde med at vi har fått gjennomslag for 100 nye rekrutteringsstillinger. De siste ti årene har ikke universitets- og høyskolesektoren akkurat vært bortskjemt med stipendiatstillinger, selv om den rød-grønne regjeringen fikk laget en rapport, Etterspørsel etter og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020, hvor det anslås et behov for ca. 400 nye stipendiatstillinger årlig.

Spesielt fornøyd er jeg med at 50 av disse stipendiatene skal fordeles mellom UiS, UiA og UiN. Det er de tre universitetene som allerede får en lavere andel av basisbevilgningene sammenlignet med de etablerte universitetene, og de får ikke ta del i den såkalte elitesatsingen, som også er en viktig del av dette kunnskapsbudsjettet. Men vi kan ikke bare satse på internasjonale toppforskere. Noe må vi også bygge opp selv, og disse 100 stipendiatstillingene er viktige i så måte.

Når det gjelder studieavgift for utenlandske studenter, er det en av de viktigste seirene for Venstre i dette budsjettet. Det handler ikke først og fremst om de 80,5 mill. kr som opprinnelig var kuttet i sektoren, dette handler om gratisprinsippet. Nå har vi en gang for alle i denne stortingsperioden et enstemmig storting som slår tydelig fast at det ikke er aktuelt å ta betaling fra internasjonale studenter som skal studere ved norske statlige utdanningsinstitusjoner. Men gratisprinsippet er viktig å beholde ikke bare

for de internasjonale studentenes skyld, men også for at det på sikt ikke skal åpnes for å ta betaling fra våre norske studenter, slik vi ser har vært utviklingen i andre europeiske land. Kunnskap skal være gratis og tilgjengelig for alle.

I forliket ble det også funnet rom for flere studentboliger, og det vil i 2015 bli gitt tilskudd til 2 000 nye studentboliger. Dette er helt i tråd med Venstres program, så på dette området føler vi at vi virkelig har levert. Jeg registrerer også at studentene er veldig fornøyde med det, og det forstår jeg godt. I dag er det mange pressområder hvor det er vanskelig for studenter å finne seg en plass å bo og i enkelte perioder så godt som umulig å finne en god plass å bo til en overkommelig pris. Disse 2 000 studentboligene vil komme godt med, og det vil også kunne være med på å gjøre studentøkonomien litt bedre for enda flere studenter.

I Venstre har vi alltid vært opptatt av frivillighet og av betydningen alle de tusenvis av arbeidstimene som legges ned, har for samfunnet vårt slik vi kjenner det i dag. Det var både viktig og riktig at forliket rettet opp i det foreslåtte kuttet på studieforbundene. Studieforbundene representerer et utall av frivillige som driver innenfor et bredt spekter av tilbud – alt fra bunadsbrodering til sang for ungdom med Downs syndrom. Og om man skulle ønske å lage seg en «hatt med slør og silkestrå og kjole med blonder på kragen», finnes det helt sikkert et kurs for det også. Engasjementet rundt dette har vært helt enormt, og det er takket være en felles innsats blant mange at disse pengene har kommet på plass igjen. Det er et veldig viktig tilbud for dem som benytter seg av det, og en kompetanseoverføring som har stor verdi for samfunnet som helhet.

Vi i Venstre har alltid vært venner av folkehøgskolebevegelsen, og det er vi fortsatt. Folkehøgskolene bidrar til mangfoldet av utdannings- og dannelsesinstitusjoner i samfunnet vårt. Det er mange som har stor nytte og stor glede av et år på folkehøgskole. Vi er derfor glade for at det fortsatt blir gitt 10 måneders studiestøtte – noe som faktisk ble innført av Bondevik II-regjeringen i sin tid – og vi er glade for at folkehøgskolene kan opprettholde tilbudet sitt.

Noen ganger snakkes det om et friår, og det omtales på en negativ måte. Jeg for min del ser at mange kan ha stor nytte av et sånt år. Det er liksom sånn at livet må ta den tiden det tar, og kunnskap man opparbeider seg, er aldri bortkastet. Noen folkehøgskoler fokuserer på friluftsliv, noen fokuserer på hest, mens andre har ideer til nye folkehøgskoler som skal tilføre noe helt nytt. SKAP i Mandal er et sånt eksempel, som med sin kreative profil vil være et godt tilskudd til floraen av folkehøgskoler. Jeg håper at vi med dette budsjettet ikke skal snakke om kutt i folkehøgskolesektoren lenger, men heller begynne å tenke framover på vegne av og sammen med folkehøgskolene.

Til slutt vil jeg takke komiteen for veldig godt samarbeid, ikke minst vil jeg takke lederen, Trond Giske, for at han kom tilbake fra permisjonen sin og styrte oss gjennom lefseblaingen med stødig og god hånd.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Henriksen (A) [17:19:36]: Jeg vil gjerne gi honnør ikke bare til taleren, for hun er antakeligvis den

i dag som har klart å få flest ord inn på 10 minutter, men til Venstre og Kristelig Folkeparti for å ha rettet opp mange av kuttene regjeringa foreslo. Det samme var tilfellet i fjor, og det finnes vel knapt en statsråd som har fått budsjettforslaget sitt så grundig omarbeidet som dette.

Vi kan imidlertid stå i samme situasjon igjen til neste år, når budsjettet skal behandles. Venstre og Kristelig Folkeparti må igjen ta nye omkamper, må igjen rette opp feilene fra i fjor – når det gjelder folkehøgskoler, studieforbund, stipend, skolepenger osv. osv. – med den usikkerheten det fører med seg for dem det gjelder.

Spørsmålet mitt til Venstre er: Har Kristelig Folkeparti og Venstre nå fått en garanti fra regjeringa eller kunnskapsministeren for at omkampenes tid er forbi, og at kuttene – dem man kjempet tilbake – ikke foreslås på nytt?

Iselin Nybø (V) [17:20:40]: I Kristelig Folkeparti er de vant til å gå på basar. Jeg er fra Randaberg, så jeg er også vant til å gå på basar. Det som er kjekt med basarer, er at du av og til vinner, og når du har vunnet, er det din gevinst, og da forventer du ikke at du skal måtte levere den tilbake igjen etter ett år. Slik er det også med dette budsjettet.

Det er klart at Venstre og Kristelig Folkeparti har fått betydelig gjennomslag og betydelige seirer i forliket med regjeringen, og vi legger til grunn at det ikke blir gjentatte omkamper om det til neste år, for til neste år har vi nye ambisjoner – og store ambisjoner – på vegne av skolene som vi ønsker å få inn. Så jeg ser på dette budsjettet bare som en start på det vi skal få til i de neste budsjettene som kommer.

Bente Thorsen (FrP) [17:21:24]: Fremskrittspartiet og Venstre – og representanten Nybø – er enige om at folkehøgskolene er en viktig del av utdanningssystemet vårt, men vi er mindre enige om at skoleslaget skal ha stats-tilskudd for å drifte kortkurs, der de fleste deltakerne er mellom 40 og 70 år.

Det er viktig å understreke at verken Fremskrittspartiet eller regjeringen vil hindre skolene i å tilby kortkurs. En del av kortkursene som tilbys i dag, er studiereiser til utlandet. Dette konkurrerer med andre tilbydere, som ikke får statsstøtte. Det er også to folkehøgskoler som driver seniortilbud. Disse tilbyr kurs til næringslivet og har fått store kunder som f.eks. Statoil og Avinor. Som representanten kjenner til, er det ofte slik at det er prisen som er avgjørende for å få tilslaget, og andre, ofte små private tilbydere, har ikke mulighet til å matche tilbudet som disse to skolene med statsstøtte gir.

Hva er det da som gjør at Venstre vil opprettholde støtte til kortkurs, som er så tydelig konkurransevridende overfor norsk næringsliv?

Iselin Nybø (V) [17:22:43]: Først vil jeg takke for spørsmålet, for jeg synes dette er en av de tingene som Venstre og Kristelig Folkeparti virkelig har hatt en diskusjon med regjeringen om, og som jeg er glad for at vi vant gjennom med.

Da regjeringens forslag ble lagt fram, var det ganske store reaksjoner fra folkehøgskolene på dette, og vi fikk

mange tilbakemeldinger om at dette kuttet, selv om man egentlig hadde tenkt det kunne ramme kortkursene, ville få ganske stor betydning for folkehøgskolene som helhet. En ting er at noen faktisk måtte legge ned, men andre ville også oppleve en dramatisk nedgang rent økonomisk. Så jeg er veldig glad for at vi fikk rettet opp i det.

Så har vi nok – Venstre og regjeringspartiene – et litt ulikt kunnskapssyn, for vi ser ikke på kunnskap som noe som bare må være rettet inn mot studiepoeng og formalkompetanse. Den utdanningen, den kunnskapen, som man får gjennom disse kortkursene, har stor betydning for dem det gjelder, og jeg er veldig glad for at vi får opprettholdt det tilbudet.

Kristin Vinje (H) [17:23:57]: Jeg hørte representanten Giske omtale Venstres påvirkning på budsjettet med at det ble trukket veldig til venstre. Jeg har også hørt en rekke arbeiderpartipolitikere harselere med Venstre ved å si at de på tre timer kunne blitt enig med seg selv om det vi til sammen brukte noen uker på å bli enige om. Kunne representanten utdype litt hva hun synes om en slik karakteristikk?

Iselin Nybø (V) [17:24:22]: Man må tåle å høre både fra den ene siden og fra den andre siden når man står i en slik situasjon som det Venstre har gjort i forbindelse med dette budsjettet.

Det vi selvfølgelig noterte oss i de åtte årene det var et rød-grønt flertall, var at lysten til å samarbeide med Venstre ikke var særlig stor hos den gangens regjeringspartier. Jeg tror kanskje jeg kan si det slik at jeg lurer på om vi i Venstre i løpet av de åtte årene fikk gjennomslag for ett av de forslagene vi la fram. Alt som kommer fra Venstre, er ikke alltid helt tipp topp – det må vi vel alle innrømme – men at ikke mer enn bare ett forslag skulle være grunn til å bli enig med Venstre den gangen Arbeiderpartiet satt i regjering, synes jeg er litt merkelig. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet er veldig interessert i å samarbeide med Venstre nå. Det forstår jeg godt at de er, men vi er så langt veldig fornøyd med det samarbeidet vi har med regjeringspartiene, og håper at det skal fortsette.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [17:25:32]: Budsjettforslaget viser at Venstre og de blå-blå partiene ser ut til å ha funnet hverandre i prioritering av forskning. Innenfor områder rettet mot ikke-formell utdanning er det derimot verre, noe som representanten sjøl har vært inne på.

I likhet med Senterpartiet foreslår Venstre langt mer til utdanning enn det regjeringa gjør. Venstre fikk plusset på noen hundre millioner på det budsjettforslaget som var lagt fram. Jeg har lyst til å spørre representanten: Hvorfor valgte dere ikke da å prioritere elleve måneders studiestøtte? Vil Venstre akseptere et nytt budsjettforslag – uten at det inneholder forslag om innføring av elleve måneders studiestøtte?

Iselin Nybø (V) [17:26:17]: Det er riktig at Venstre og regjeringspartiene nå har hatt et godt samarbeid, men det har også Venstre og Senterpartiet hatt når det gjelder merknadsskrivingen i denne prosessen.

Når det gjelder elleve måneders studiestøtte, har Venstre det inne i sitt alternative statsbudsjett. Vi er tilhenger av elleve måneders studiestøtte. Så er det jo slik at når man går inn i en forhandling, får en gjennomslag for noe, og noe får en ikke gjennomslag for. Studentene selv har prioritert elleve måneders studiestøtte og studentboliger likt. Denne gangen fikk vi gjennomslag for studentboliger. Jeg oppfatter det slik at det er de veldig glad for. Veldig glad for det er også vi, som nå kan levere 2 000 studentboliger.

Studentene har fått økt kjøpekraft med dette budsjettet, men jeg synes ikke vi skal la det være med det. Jeg synes vi skal ha større ambisjoner på vegne av studentene. Om vi får gjennomslag neste år, er umulig å si nå, men at vi kommer til å kjempe for dette også i neste års budsjett, er jeg rimelig sikker på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:27:43]: Eg ønskjer å snakke om – utelukkande – kunnskapssyn i mitt innlegg, eg vil kome tilbake til bl.a. forskning og andre spørsmål seinare i debatten.

Utdanning er ikkje ei førebuing på livet, det er sjølve livet, uttalte den amerikanske filosofen og store skuleteoretikaren John Dewey. For Dewey var målet med utdanning å finne det kritiske og kreative punktet i mennesket, slik at det sjølv skulle bli i stand til å tileigne seg den kunnskapen og den læringa det treng i eit samfunn i stadig endring – gjennom heile livet.

Derfor måtte all utdanning ta utgangspunkt i elevanes interesser, aktivitetar, behov og liv. Som elles i samfunnet burde skulen kunne utfordre heile mennesket, praktisk, estetisk og teoretisk. Skulen måtte bli assosiert med samfunnet rundt, ei forlenging av det vanlege livet.

Deweys progressive skuletenking står i sterk kontrast til den instrumentelle skuletenkinga, der det finst éin universell, éin korrekt måte å undervise på, der det er eitt sett ferdigheiter som er målet, eitt sett med kunnskapar, der eleven blir sett på som eit tomt skip som læraren skal fylle med ballast. Det instrumentelle synet på utdanning er ifølgje Dewey anti-pedagogisk. Det gjev svært lite læring og forsterkar sosiale forskjellar ettersom skulen betyr mindre, og heimane betyr meir.

Deweys progressive syn på utdanning har hatt stor innverknad, men det som har prega USA dei siste tiåra, er det motsette. Testkulturen i amerikansk utdanning har blitt ein parodi på det instrumentelle læringssynet, og har fått Obama-administrasjonen til å ta initiativ til endring.

Som Obama sjølv sa det nyleg: «Too many teachers felt they had no choice but to teach to the test.»

Heldigvis er vi ikkje like langt unna Deweys skuletenking her i Noreg. Vi har ein formålsparagraf i skulen som er svært lik John Deweys tenking, og som den sitjande regjeringa foreløpig ikkje har forsøkt å endre. I den står det bl.a.:

«Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei

skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskar-
trøng.»

Dessverre, sjølv med ein slik vakker formålparagraf, er den mest dominante utviklinga også i norsk skole den instrumentelle skuletenkinga. I dag er Noreg med på dei fleste internasjonale testane som finst. Vi har fått nasjonale prøver, elevundersøkingar, tallause former for evaluering og rapportar. Og spesielt dei siste åra har høgrestyrte kommunar vore sterke drivkrefter for stadig fleire prøver og rapporteringar. Totalsummen av rapportering, prøver og målingar som blir påførte skulen frå så mange forskjellige aktørar, tar skulen vekk frå det opphavlege formålet og fører til at politikarar og byråkratar i altfor stor grad detaljstyrer kvardagen i skulen. Måling og veging er sterke verkemiddel som ikkje kan påvise positiv effekt på læring og utvikling. Derimot veit vi at det straumlinjeformar undervisninga, svekkjer elevtilpassinga og svekkjer lærarens faglege rolle.

Sandefjord-opprøret illustrerer akkurat det poenget godt. Marius Andersen og Joakim Bjerkely Volden nekta å krysse av på halvårsvurderingane som Sandefjord kommunestyre i 2012 påla alle lærarane å fylle ut. Først blei dei trua med å få sparken, men etter intens mediedebatt og full støtte frå dei andre lærarane og foreldra gjorde kommunestyret full rettett. Lærarane vann.

Som ein av heltane i Sandefjord sa til bladet Utdanning:

«Disse skjemaene oppfattes som karaktersystemer. Avkrysningen viser bare fragmenterte deler, og nivådelingen setter elevene i bås: Du er dårlig, og du er god. Elevene og foreldrene er opptatt av kryssene og ikke hva elevene har lært. Vi ønsker å bli respektert for vårt faglige skjønn og kan ikke utføre noe vi mener er faglig feil og ikke fører til motivasjon for læring.»

Dessverre er ikkje Sandefjord-saka einestående. Oslo har gått enda lenger og laga egne Oslo-prøver med dobbelt så mange obligatoriske prøver som i kommunar som ikkje har egne løp. I løpet av 1.–7. klasse skal barn i Oslo-skulen gjennom ca. 350 testar. I ein kronikk som skapte stor debatt, fortalde Nohre-Walldén om dottera som i 5. klasse blir vurdert etter heile 127 konkrete læringsmål gjennom skoleåret.

Mange andre kommunar har innført, eller vurderer å innføre, liknande typar system. Oslo er dessverre eit forebilde.

Sandefjord-opprøret var på mange måtar startskotet for årets store læraropprør mot KS sitt ønske om å styre meir av arbeidstida til lærarane. Også her vann lærarane fram, men med eit bittersøtt resultat som ber bod om nye slag i åra som kjem.

Årets ulike opprør i skulen har det til felles at alle er motstandarar av instrumentaliseringa av skulen, av læring og læraryrket.

Kunnskapspolitikken i denne salen må henge saman med pedagogikken i klasseromma. Vi kan ikkje føre ein kunnskapspolitikk som er direkte i strid med læraranes oppfatning av kva god læring er. Vi bør redusere kommunale og statlege standardar for korleis utdanning bør føregå. Vi bør ikkje innføre meir, men mindre straumlinjefor-
ming.

SV tar derfor til orde for ein utdanningspolitikk der det er eit tydeleg skilje mellom kva som er politikkenes rolle og ansvar, og kva som er læraranes rolle og ansvar. Vi vil ha ein ny balanse mellom for mykje innblanding frå politikkenes side og inga innblanding frå politikkenes side. Dette må byggje på ei djupare, felles forståing av kva læring er, som vi kan byggje kunnskapspolitikken vidare på. SV vel å byggje vidare på tradisjonen frå Dewey.

Å kunne sykle, treffe spikar, lese og bruke pi er alt berre resultat av læring. Vegen til forståing er læring. Læring er derfor ikkje resultat eller ferdigheiter. Læring er ein prosess, ein kreativ prosess. Det er direkte likskapar mellom dei store oppdagingane i verdshistoria og dei små læringspranga. Dei følgjer dei same prinsippa.

Å forstå noko og å oppdage noko går essensielt ut på det same. Det betyr at elevane er i ein kreativ prosess når dei lærer, og det betyr at læraryrket er eit kreativt yrke. Det er akkurat her – i møtet mellom lærar og elev – at ein bør setje inn innsatsen i norsk skule. Alle tiltak som fører til å svekkje dette møtet, å straumlinjeforme prosessar og ta merksemda bort, må vi gå kritisk igjennom. I SVs forslag til budsjett gjer vi nettopp det.

Vi foreslår å redusere testpresset og detaljstyringa i norsk skule, nasjonalt og i kommunane.

For at undervisninga verkeleg skal kunne føregå på kvar enkelt elevs premisser, for å realisere den progressive skulevisjonen om tilpassa opplæring, foreslår vi fleire lærarar i skulen, gjennom innføring av ei bemanningsnorm.

Fleire lærarar i skulen vil føre til at fleire vil ønskje seg tilbake til læraryrket. Utdanningsforbundets undersøkingar viser at det nettopp er det at ein får tidspress i skulen, som fører til at folk forlèt yrket. Dei peiker på det er nær 40 000 lærarar som har forlate yrket – med tilsvarande type grunngeving.

Vi synest det er på tide at det no føregår ei mobilisering blant lærarane om å innføre ei ressursnorm i skulen. Vidare foreslår vi å styrkje alle støttefunksjonar i skulen, slik at heile mennesket blir tatt vare på, gjennom ei kraftig opprusting av helsestasjonar og skulehelseteneste. Vi foreslår ein meir variert skule, med meir fysisk aktivitet, større vektlegging av det praktiske og det estetiske. Vi foreslår å innføre frukt og grønt for alle trinn, i tillegg til brødmat for dei aller minste, fordi vi veit kor viktig næring er for læring og for folkehelsa og for å jamne ut sosiale forskjellar.

Vi varslar forslag om å utvide skuledagen. I dag er alle elevar store delar av dagen på skulen, men halvparten av tida er dei på SFO, som er eit svært variabelt og dyrt tilbod. I første omgang ønskjer vi derfor å utvide skuledagen frå fire til seks timar for 1.–4. trinn, der tida blir brukt på fysisk aktivitet, mat og lekser. Dette vil redusere kraftig behovet for lekser. Det er eit stort paradoks at noko av det aller viktigaste i skulen, oppgavejobbing, blir send som lekser heim til familiar med svært ulike moglegheiter til å bidra – på kveldstid.

I årets budsjett foreslår SV at det blir satsa 4,3 mrd. kr meir på barnehage, skule og forskning enn kva den blå-blå regjeringa foreslår. Det er omtrent same sum som regjeringa foreslår i kutt i formuesskatt for dei rikaste i landet. For

SV er kunnskap Noregs formue – som vi ønskjer å satse dei store summene på.

Eg tar opp dei forslaga som SV står bak.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kristin Vinje (H) [17:38:11]: Under den rød-grønne regjeringen opplevde vi tidenes vekst i statsbudsjettene, men vi så ikke at regjeringen løftet høyere utdanning og forskning i en tid hvor det var rom for å gjøre reelle prioriteringer. Det gjelder også studiestøtten. Etter at valget var tapt i 2013, la regjeringen frem et avskjedsbudsjett hvor det ble foreslått elleve måneders studiestøtte med budsjettvirkning fra 2015, og dette forslaget ville hatt en budsjetteffekt i 2015 på 586 mill. kr. Nå behandler vi budsjettet for 2015, og jeg kan ikke se at SV har lagt inn en tilsvarende økning som det SV i regjering foreslo i 2014-budsjettet, i dette budsjettet som vi behandler nå.

Hvordan kan studentene ha tillit til at SV mener det de sier, når de ikke bruker de pengene til studiestøtte som de sa de skulle gjøre, da de hadde tapt valget i 2013?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:39:07]: Eg er litt overraska over spørsmålet. Når ein skal innføre auka studiestøtte, som varer i elleve månader, vil det først få effekt for det studieåret som studentane går inn i. Altså: Dersom vi vedtar det no, vil det få effekt for 2016, den ellevte månaden, som da avsluttar studieåret. Den normale måten å starte ei opptrapping av studiestøtta på er nettopp å varsle det og gjere dei nødvendige løyvingane i år, og så får det først effekt for juni 2016. Det ville vore akkurat det same som den blå-blå regjeringa ville gjort dersom dei hadde tenkt å foreslå dette. Eg synest eigentleg det er oppsiktsvekkjande at ein angrip parti som faktisk har foreslått det, for noko som den sitjande regjeringa ikkje har tenkt å foreslå.

Sivert Bjørnstad (FrP) [17:40:14]: Det er alltid med stor iver og entusiasme jeg leser SVs alternative forslag og i særdeleshet deres alternative statsbudsjett. Der er det mange usammenhengende resonnmener som jeg håper representanten Knag Fylkesnes nå kan oppklare for Stortinget.

Mine spørsmål handler i hovedsak om SVs nye kongstanke, nemlig heldagsskolen. Mens SV i sitt alternative statsbudsjett skriver at heldagsskolen er vår tids største folkehelsereform, fordi man da får tid til fysisk aktivitet i skolen, skriver man i komitémerknadene at fysisk aktivitet helt fint kan tilrettelegges på den enkelte skole med dagens eksisterende timetall. Jeg vil gjerne vite hvilke av disse alternativene SV egentlig mener stemmer. Så er det også sånn at heldagsskolen krever flere lærere. I 2015 har SV på nøyaktig vis beregnet dette til å være 2 789 lærere. Fra hvilken hatt skal representanten trylle opp disse lærerne?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:41:12]: Det er mogleg at representanten har vore litt for ivrig da han las

SVs alternative budsjett. Vi foreslår ikkje heildagsskule i 2015. Vi varsla at dette kjem vi til å foreslå ved neste budsjett. Det er rett og slett fordi logikken er slik: Vi ønskjer først å få på plass ei ressursnorm for skulen. Det sørgjer for at det vil vere mykje enklare for lærarane verkeleg å møte kvar enkelt elev. Vi veit også at dette vil verke rekrutterande til læraryrket. Neste trinn er å utvide skuledagen, og da har vi varsla to timar ekstra på 1.–4. trinn, frå fire timar til seks timar. Vi veit at elevane i stor grad allereie er på skulen i denne tida, men dei er på SFO, som er eit veldig variabelt tilbod. Kva om vi kunne fylle den tida med mat, fysisk aktivitet og oppgavejobbing, lekser, i staden for at dei blir sende heim til ein travel kvardag, med foreldre osv. som må hjelpe til med leksene på kvelden?

Anders Tyvand (KrF) [17:42:25]: Jeg synes det er flott å registrere at representanten Knag Fylkesnes støtter Kristelig Folkepartis satsing på økt lærertetthet. Jeg registrerer også at han i dag har valgt å fremme et forslag for Stortinget som ligner det som Kristelig Folkeparti tidligere har fremmet for Stortinget, og som Knag Fylkesnes selv er saksordfører for.

SV har relansert ideen om heldagsskolen og tar med det langt på vei til orde for det forskerne kaller en outsourcing av barndommen, der det offentlige i all hovedsak skal overta ansvaret for barnas oppdragelse. Men vi vet jo at engasjerte foreldre er en av de aller viktigste suksessfaktorene for at barna skal lykkes på skolen, både faglig og sosialt. Bør vi ikke da jobbe for å få flere foreldre mer engasjert i barnas skolegang og det som foregår på skolen, slik at også de som har foreldre som i dag er for dårlige til å følge opp, kommer mer på banen, i stedet for å legge opp til en politikk der foreldrene langt på vei viskes ut av bildet og alt overlates til skolen og det offentlige?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:43:29]: Eg er personleg sterkt kritisk og skeptisk til den institusjonaliserte måten å tenkje samfunn på. Det meiner eg er ein kritikk som ikkje rammar denne saka. Dei færreste av elevane er berre fire timar på skulen. Det er ikkje mange som har foreldre som ventar på dei heime. Dagens korte skuledag er eigentleg tilpassa ei tilbakelagd tid der ein var på skulen i fire timar, drog heim, der var mor og hjelpte til med lekser, og så var klokka to, og så skulle ein ete middag. Sånn er det ikkje lenger. I dei fleste familiar er begge i jobb, og elevane er i utgangspunktet på SFO store delar av dagen. Det å få ramma inn den tida betre med fysisk aktivitet, brømat osv., i tillegg til oppgavejobbing, trur eg vil skape klarare skilje mellom kva som er skulen sin jobb, ansvar og rolle, og kva som er familien sin.

Iselin Nybø (V) [17:44:42]: Venstre og SV deler mange verdier rundt det som går på voksenopplæring, demokratiforståelse osv., og vi ser jo betydningen av at samfunnet vårt får en grundig opplæring i hvordan demokratiet vårt virker, hvordan vi øver innflytelse, enten det skjer gjennom f.eks. folkehøyskoler, som alle sammen har vært opptatt av, eller studieforbund, for den del.

Nå ser jeg at representanten legger fram en rekke for-

slag i dag som sikkert er gode forslag sett fra SVs side, men jeg må si at jeg stiller meg litt undrende til det, for nå har vi jo hatt ganske mange møter i komiteen der vi har diskutert dette budsjettet, uten at forslagene er lagt fram der. En del av demokratiforståelsen handler jo om hvordan man skal få gjennomslag for sine forslag, og at man da gjerne må samarbeide med andre. Jeg lurer på om representanten tenker at det kanskje kan være en idé å spørre f.eks. Studieforbundet om de kan lage et kurs i hvordan man får gjennomslag for sine forslag, og om representanten i så fall vil delta på et slikt kurs.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [17:45:52]: Ja, viss representanten klarer å ta den store runden med å få i gang eit kurs med Studieforbundet og gjere det klart for sånne som meg, stiller eg opp, men eg tviler på om representanten kjem til å gjere det.

Men spøk til side. Viss representanten berre vil ta ein titt på forslaga: Det eine dreier seg om eit område som eg er veldig overraska over at Venstre ikkje stiller seg bak i merknads form, og det handlar om å dreie innsatsen på forskning frå forskning som har som mål å forlengje oljealderen, over til fornybarforskning. Det synest eg er overraskande ettersom Venstre etter mi oppfatning har vore eit parti som har vore einig med SV i at vi treng ei stor omstilling av norsk økonomi. Da må det få betydning også for forskinga. Ein stilte seg ikkje bak det i merknads form i budsjettet, men SV ønskjer å løfte det forslaget også i salen for å sjå om det finst andre i denne salen som ønskjer å vri forskinga frå petrorelatert forskning over til fornybar.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [17:47:23]: Allerede gjennom barnehagesatsingen, som er rekordstor når det gjelder kvalitet og innhold, legger denne regjeringen inn et krafttak for at alle skal få en god start i livet, men det hører til en annen komité – om enn egentlig ikke et annet saksfelt.

Grunnmuren i skolen er sterk, i den betydning at selv om vi har vært gjennom noen uker med en opprivende – og viktig – mobbedebatt, så er det slik at ni av ti elever trives på skolen, og selv om det ikke alltid virker slik når man leser i mediene, så trives også ni av ti lærere. Vi har altså engasjerte ansatte, vi har mange som brenner for skolen, og vi har elever som i det store og hele føler seg trygge. Dette er viktige verdier som vi skal bygge videre på for å styrke den norske skolen.

Allikevel har vi en stor utfordring, en utfordring vi ikke blir kvitt, og det er at for mange elever henger etter, samtidig som for mange elever ikke får ekstra utfordringer, selv om de trenger det. Og dette legger igjen grunnlaget for et høyt frafall fra videregående opplæring, som har bitt seg fast på samme nivå gjennom de siste 20 årene: Av dem som har snittkarakteren 2 fra grunnskolen, er det bare 12 pst. som fullfører videregående skole på normert tid.

Hvordan skal vi sikre «at ingen går i fella, men passer seg for den»? Jo, ved å satse på kjernen i kunnskapsskolen,

nemlig at elevene skal lære mer, og læreren er nøkkelpersonen for at elevene skal kunne gjøre det. I år etter år ba lærerorganisasjonene om et løft for etter- og videreutdanning, og de gjorde det med godt forskningsmessig belegg. Nylig kom det nok en rapport fra England, som understreket at noe av det aller viktigste for at elevene skal lære mer, er læreren – læreren som god pedagog, formidler, og læreren som fagperson, en god lærer som ikke bare har en god forståelse av stoffet hun underviser i, men som også forstår hvordan elevene tilnærmer seg stoffet, og hvordan misforståelser kan oppstå.

Hvis en lærers fagkunnskap ligger under et visst minimumsnivå, kan dette være et hinder for elevenes læring. Det *må* ikke være det. Det finnes mange gode lærere i norsk skole som kanskje ikke har fordypning, men at de kan bli enda bedre med faglig fordypning, er det ifølge forskerne liten tvil om. Rundt 20 pst. av matematikklærerne i skolen har ingen studiepoeng i matematikk, hele 57 pst. av engelsklærerne har ikke studiepoeng i engelsk, og omkring én av syv norsklærere har ingen fordypning i norsk. Jeg mener at et viktig løft for norsk skole er å sikre at alle barn i Norge, og alle foreldre som sender barna til skolen, skal være sikre på at den læreren de møter, også har fordypning i faget de underviser i, når det gjelder de grunnleggende fagene.

Det er jo ikke lærernes feil at det er blitt slik, det er et resultat av politikk og prioriteringer, og det viser seg at vi ikke har tatt ansvar for å bygge ut etter- og videreutdanning i sektoren og for kompetanseutviklingen. Det er altså en sammenheng mellom lærernes faglige fordypning og kunnskapen til elevene. Derfor er det et politisk ansvar å fylle dette gapet, og det er et ansvar regjeringen og stortingsflertallet tar. Sammen med en 5-årig masterutdanning for lærerne vil det legge et sterkt grunnlag for fremtidens kunnskapsskole.

Vi har i løpet av det første året vi har sittet, tredoblet satsingen på videreutdanning av lærere. Konkret er økningen i 2015 på 1 500 plasser, som betyr at om lag 5 000 lærere kan ta videreutdanning fra høsten 2015. Gjennom budsjettforliket settes det av ytterligere 50 mill. kr til et nytt kompetanseløft for ikke-kvalifisert undervisningspersonell i skolen. Det er bra. I tillegg er det gjennom budsjettforliket satt av 200 mill. kr til økt lærertetthet på 1.-4. trinn. Dette er også et forslag som vi sammen med flertallspartiene skal jobbe for å sette ut i livet.

Samtidig må vi også spisse innsatsen, særlig mot realfagene, hvor vi trenger et løft, både fordi realfagene er et av områdene hvor vi i mange år har slitt, det er et av områdene hvor mange elever sier at de sliter, og det er blant de fagene – særlig matematikk – at flest stryker, noe som gjør at de går ut av videregående opplæring. I 2015 kommer vi til å fremme en realfagsstrategi, og utviklingen av såkalte realfagskommuner blir et sentralt virkemiddel.

Men elevene kan jo ikke bare ha innhold i skolen, de må også ha gode skolebygg. Ikke minst må de ha et sted å ha svømmeundervisning, som nå er blitt styrket gjennom både regjeringens forslag og budsjettforliket. Derfor øker vi også rentekompensasjonsordningen for investeringer i skole- og svømmeanlegg. Ordningen styrkes med 3 mrd.

kr i nye lån som får rentekompensasjon i 2015, som gjør at noe av køen kan tas bort.

Så må gode lærere ha tid til kjerneoppgavene sine. I 2009 kom det såkalte «tidstyvutvalget», ledet av Kirsti Kolle Grøndahl. Fem år senere er det lite som tyder på at rapporten ble fulgt opp på en så god måte at de som jobber i skolen, ser at antallet tidstyver er kraftig redusert. Ropet om å gjøre noe har snarere blitt sterkere og sterkere år for år. Vi følger opp, og vi kunngjorde i dag en start med konkrete endringer for å redusere byråkratiet i skolen, og flere vil også komme.

Vi prioriterer også noe ned når vi prioriterer noe opp. I fjor valgte vi bort kulturskoletimen i skolefritidsordningen. Jeg ser nå at det er bred enighet på Stortinget om at det var en riktig prioritering. I år har vi valgt å redusere grunnstipendene for å målrette ordningen mot dem som har minst. Også her har vi fått bred støtte, og det er bra.

Yrkesfagene har behov for et løft. For inneværende år økte bevilgningen med 114 mill. kr. Det videreføres i år. Lærlingtilskuddet, som sto stille i så mange år, er nå økt to ganger på rad. Vi fortsetter å stimulere til flere vekslingsmodeller og utprøving av praksisbrev, vi styrker koblingen mellom yrkesfaglærere og arbeidslivet ytterligere, men vi er ikke ferdig! Det er behov for et ytterligere løft i årene som kommer – ikke minst for å få flere lærlingsplasser. Det er viktig.

Høyere utdanning er en bærebjelke i kunnskapspolitikken, og også her viser regjeringen at vi prioriterer. Høyere utdanning vil få en realvekst på 2,6 pst. – 31 mrd. kr. Men det er jo ikke slik med gode kunnskapsmiljøer, eller gode forskere, at de vokser oppå Lauvåsen, og at man bare kan finne et strå og trø dem på. Man må også satse på kvalitet, og man må satse på å utvikle verdensledende fagmiljøer. Det gjør regjeringen – gjennom 100 mill. kr for å styrke våre beste universitetsmiljøer, gjennom en rekordstor satsing på forskning og utvikling, og selvfølgelig også gjennom stimuleringsordninger mot Horisont 2020 for å hente mer av de europeiske pengene tilbake til Norge.

Og igjen har et kunnskapsvennlig flertall på Stortinget styrket ordningene ytterligere, bl.a. gjennom 50 mill. kr til den resultatbaserte omfordelingen i UH-sektoren. I tillegg ligger det inne målrettede satsinger på profesjonsutdanningene, for sykepleiere og ingeniører, som vi har sårt behov for.

Samtidig legger vi frem en langtidsplan for forskning, en langtidsplan som er blitt kalt «en milepæl», bl.a. av Akademikerne – og hvorfor det? Jo, for i motsetning til tidligere planer er det ikke bare ord, det er ikke bare prioriteringer, det er ikke bare luft; det er konkrete, forpliktende opptrappinger og innsatser. Det viser vi også i årets budsjett, hvor en rekordstor andel av bruttonasjonalproduktet brukes på forskning og utvikling. Vi varsler også konkrete opptrappinger, bl.a. på 500 nye rekrutteringsstillinger. I budsjettforslaget fra oss lå det 50 nye inne, og gjennom forliket med det kunnskapsvennlige flertallet på Stortinget – med Kristelig Folkeparti og Venstre – er det økt til totalt 150 nye stillinger i 2015. Jeg ser at også deler av opposisjonen har kommet etter, at de mener at det nivået som regjeringen la seg på, ikke var så godt som flertallets nivå,

og at de dermed også har lagt inn det i sine budsjetter, og det er jo bra.

Med forliket har satsingen på studentboliger aldri vært større. Vi la inn midler til 200 nye – nå blir det 2 000 nye studentboliger som kan få kontrakt om bygging i 2015. Regjeringen vil også, for andre året på rad, øke basisstøtten til studentene utover forventet prisvekst. Vi foreslår også å forbedre sykestipendordningen ved at stipendet blir mulig å kombinere med sykepengene. Det kom reaksjoner i fjor da vi sa at vi ikke ville gå for 11 måneders studiestøtte, men budsjettet og budsjettforliket viser jo at vi gir konkrete økninger, ja, det er faktisk den nest største økningen i studentenes kjøpekraft på ti år. Den største kom i fjor. Det er pussig at 11 måneders studiestøtte alltid er ett år unna. Ja, det er nesten som å stille opp en fleskebit på skrå, som alle kan få lukte på, men som ingen får lov til å spise!

Alt i alt er budsjettet – og budsjettforliket – et fremtidsrettet budsjett for å styrke Norge og ta oss ett skritt nærmere kunnskapsnasjonen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Anders Tyvand (KrF) [17:57:30]: Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti fikk gjennomslag i budsjettforliket for vår satsing på tidlig innsats gjennom økt lærertetthet, til tross for at regjeringspartiene i utgangspunktet var kritiske til en slik satsing. Jeg synes også det er veldig flott å registrere at flere representanter fra regjeringspartiene nå trekker fram dette som en god satsing i forliket.

En av innvendingene mot dette var på forhånd at det ikke er nok lærere. Så er regjeringens store satsing mer etter- og videreutdanning for lærere. Det innebærer også at mange av de lærerne som i dag er utdannet lærere og har jobbet i skolen i mange år, er nødt til å gå tilbake på skolebenken for å være kvalifisert til å fortsette i jobben sin. Jeg er helt enig i at vi skal ha gode, kompetente lærere, men jeg lurar på om statsråden har tenkt noe over hvem som skal undervise barna mens disse allerede utdannede lærerne er tilbake på skolebenken, og hvordan man kan unngå at det blir ufaglærte vikarer som har ansvaret for undervisningen.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [17:58:32]: Takk for spørsmålet. Jeg vil bare også gjenta det jeg alltid har sagt når jeg har fått spørsmål om lærertetthet i denne sal – og ellers, for den saks skyld – og det er at jeg er veldig for flere lærere. Jeg mener også at lærertetthet og klasseromstørrelse ikke er ubetydelig. Det er god forskning også som sier at det har en effekt.

Diskusjonen har jo egentlig ikke vært hvorvidt det er bra med flere lærere eller bra med f.eks. det som Dovre kommune har gjort, hvor man har en ambisjon om å få til å redusere spesialundervisningen og så styrke den ordinære opplæringen. Det mener jeg er veldig bra. Diskusjonen har rett og slett vært om det er riktig å ha en nasjonal norm for å få dette til. Det har vi vært skeptiske til, bl.a. fordi det kan føre til en ressursforskyvning. Men jeg er helt sikker på at vi skal finne gode måter å bruke de 200 millionene på, i tett samarbeid med flertallspartiene på Stortinget.

Så gir vi jo penger til vikarmidler fra statens side.

Mange skoler løser dette på egen hånd med eget personale. Noen må ta inn vikarer. Da vil også for de vikarene disse 50 millionene som ligger inne til ikke kvalifiserte, komme godt med.

Trond Giske (A) [17:59:44]: Det er god pedagogikk å begynne med det som er positivt: Forskningsbudsjettet får godkjent og også høyere utdanning. Men når det gjelder grunnopplæringen, er det én eneste satsing. Det er etter- og videreutdanning for lærere, som det er bred enighet om, 143 mill. kr. Nettoøkningen på grunnskole og videregående er på 98 mill. kr. Det betyr at deler av etter- og videreutdanningen betales med kutt på andre sektorer, og at resten av grunnskoleopplæringen og videregående opplæring har et netto kutt. Det er jo interessant at det kan kalles en historisk satsing.

Alle kunnskapsministre kjemper for kunnskapsbudsjettet, reiser på budsjettkonferanse, slåss for penger. Men kunnskapsministeren har fått usedvanlig lite igjen: ingenting til tidlig innsats, ingenting til lærertetthet, ingenting til kvalitetsforbedring i grunnskolen utover etter- og videreutdanning. Prøysen sier:

Men plutselig så kvakk jeg i, for vet du hva hun sa? – Og det er Siv Jensen. «Nå har jeg ingen penger mer, men jeg er like gla'»

Var det det svaret kunnskapsministeren fikk på budsjettkonferansen da han ba om penger til grunnopplæring?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:00:54]: Takk for spørsmålet.

Det er god pedagogikk å begynne med det som er positivt, og da kan man jo si at det som er positivt, er at det største kuttet vi har, er et kutt som Arbeiderpartiet støtter. Jeg kan ikke se at man foreslo det i posisjon, men i opposisjon støtter man altså vårt store kutt, som er på grunnstipend. Vi målretter grunnstipendet mot dem som trenger det mest fra før. Vi gir mer til dem som har minst, og mindre til dem som ikke trenger det.

Så er det noe absurd – det er kanskje uparlamentarisk å si – det er noe rart med måten man regner på. For det første regner man inn et kutt som Arbeiderpartiet er for. Det er jeg glad for. Takk for det. Men så tar man ut satsingen på lærerne. Det er som å si at det er en kjempedårlig satsing på fotballandslaget hvis man tar ut alle pengene man bruker på fotballspillerne, eller at det er en kjempedårlig satsing på symfoniorkestrene hvis man tar ut alt vi bruker på musikerne. Det gir ikke mening.

At Arbeiderpartiet støtter et av våre kutt, er for øvrig bra, men ellers har jo Arbeiderpartiets budsjettøst vært en slags tango for én, gjennom forskjellige standpunkter. På spørsmålet om borteboerstipend tror jeg Arbeiderpartiet har hatt tre forskjellige standpunkter i løpet av en kort budsjettøst.

Trond Giske (A) [18:02:06]: Jeg mistenker at når budsjettet endte opp med at man bruker én hundredel av det man brukte til skatteutt, til grunnopplæring, gikk kunnskapsministeren hjem og tenkte: Én hundredel – for et gjennomslag, for et enormt beløp jeg har fått med meg

på dette kunnskapsbudsjettet, sammenliknet med det man bruker til skatteutt. Det er jo sannheten om prioriteringen.

Så til en annen sak som kunnskapsministeren nevnte i sitt innlegg, nemlig denne såkalte langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Det står en del om forskning, og mye av det følger opp forskningsmeldingen, men høyere utdanning er omtalt på side 12 og 13, under punkt 2.2.2 og utgjør nesten én helside. Dette som jeg holder her, derimot, er langtidsplanen for transportsektoren, NTP. Den er på 340 sider, mens denne flisa – langtidsplanen for forskning og høyere utdanning – er på 40 sider. Det står mer om E16 mellom Eggemoen og Jevnaker enn det står om høyere utdanning i langtidsplanen for de neste ti årene.

Er det en feil at det står langtidsplan for høyere utdanning her, eller mener man at langtidsplanen – 10 års satsing på høyere utdanning – er én A4-side i en flis av en melding?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:03:13]: Langtidsplanen dekker både forskning og høyere utdanning, og et av de prioriterte områdene der er f.eks. satsing på verdensledende miljøer. Hva er det? Jo, utdanning.

Forsknings- og stipendiatstillinger er både en del av utdanningssystemet og en investering i grunnleggende infrastruktur. Som representant Giske, som har hatt denne jobben før, også vet, er noen av de aller viktigste forskningsinstitusjonene i Norge universiteter.

Jeg stusser litt over at representanten Giske sier at dette er vår Nasjonal transportplan, all den tid den forrige regjeringen – og det skal de ha æren for – faktisk initierte langtidsplanen og understreket gjentatte ganger at dette ikke skulle være en slags nasjonal transportplan. Det som likevel gjenstår, er at denne regjeringen ikke bare har levert en langtidsplan, den har levert en langtidsplan som blir kalt en milepæl. Den er helt sikkert ikke perfekt, men den inneholder konkrete, forpliktende opptrappinger – noe jeg ikke kan se at noen foregående regjering har fått til.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [18:04:27]: Først har jeg lyst å si at jeg er glad for å høre at statsråden innrømmer at satsinga på yrkesfag fortsatt er en start, og jeg håper at regjeringa kan legge om retorikken sin og slutte å prate om et «yrkesfagløft».

Når det er sagt, foreslo regjeringa i budsjettet sitt kutt til all ikke-formell kompetanse. Voksenopplæringen, folkehøgskolene og studieforbundene fikk dramatiske kutt, og i tillegg foreslår regjeringa behovsprøvd bostipend, og at det også skal behovsprøves opp mot lærlingelønn. Etter Senterpartiets mening er dette kutt som viser at regjeringa ikke er opptatt av sosial og geografisk utjevning.

Jeg synes også at regjeringa har en snever definisjon av kompetanse, nemlig at kompetanse er det som gir studiepoeng eller karakterer. Det som utvikler karakter, er ikke så viktig.

Mener statsråden at det kun er formell kompetanse som har verdi, og som fortjener statlig støtte? Hvis ikke: På hvilken måte ønsker statsråden å styrke områder som ikke kan måles i karakterer og studiepoeng?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:05:28]: Svaret på spørsmålet er nei, jeg mener ikke det. Og en god illustrasjon på det er f.eks. de 790 mill. kr, hvis jeg ikke husker helt feil, vi bruker på folkehøgskoler, som vi også foreslo å bruke. Så våre kutt på folkehøgskole var ikke et kutt på kjernevirksomheten, nemlig helårs folkehøgskole, primært rettet inn mot unge eller yngre mennesker, som skal ta et pedagogisk og spennende år som ikke gir studiepoeng, men som kan gi veldig mye annet. Det mener jeg er en god investering.

Jeg mener også at det er viktig at vi opprettholder en stor støtte til studieforbundene. Jeg mener nok at det er muligheter for å spisse den støtten noe mer – på samme måte som at jeg mente det var grunnlag for å spisse støtten til folkehøgskolene noe mer. Men vi skal fortsette å støtte dette.

Og så er det jo bare å konstatere at vi nå har en situasjon hvor det ikke lenger er sånn at budsjettet avgjøres i krinkelkroker i departementet alene. Stortinget er tilbake. Dette budsjettet, med Kristelig Folkepartis og Venstres støtte i Stortinget, blir vedtatt når flertallet er ferdig med å forhandle.

Iselin Nybø (V) [18:06:43]: Det har vært snakk om basar her før i dag, og det har vært snakk om studieforbund og folkehøgskoler. Som jeg også sa, er ikke vi i Venstre og Kristelig Folkeparti vant til å måtte levere tilbake premien etter at vi har vunnet, men vi pakker den heller ikke inn i gråpapir og legger den på et kott. Vi er tvert imot stolte av de seirene som vi får. Og selv om onde tunger skal ha det til at statsråden sliter litt med brøkregning og ikke får det til, er det én ting jeg har full tiltro til statsråden på, og det er at han forstår det politiske spillet som skjer rundt et budsjettforlik. Og nå har vi i Venstre og Kristelig Folkeparti fått gjennomslag på studieforbundene, og vi har fått gjennomslag på folkehøgskolene.

Mitt spørsmål til statsråden er: Forstår statsråden at han ikke kommer til å få et flertall for et budsjett hvis dette ikke ligger på plass neste år?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:07:43]: Det er vel ikke «onde tunger» som skal ha det til at jeg sliter med brøkregning – det er godt dokumentert på riksdekkende fjernsyn, så det er ikke bare sladder i en avsides krok.

Når det er sagt, er det klart at vi forholder oss til det flertallspartiene bestemmer. Jeg synes det er litt viktig å understreke det poenget, for selv om Høyre og Fremskrittspartiet er i regjering, har vi en unik situasjon ved at vi nå har en forpliktende samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er altså ikke sånn at dette skjer på måfå. Det er ikke tilfeldig hvert eneste år hvilke partier vi skal gå til. Vi har sammen forpliktet oss til å levere et budsjett, og Kristelig Folkeparti og Venstre har forpliktet seg til å støtte regjeringen, men selvfølgelig også til å stå hardt på sine saker og til å forhandle. Det mener jeg er en god situasjon, ikke minst for Kunnskaps-Norge, fordi man har fått et kunnskapsvennlig flertall på Stortinget. Det tror jeg er bra.

Representanten spør om jeg kan garantere at det aldri

blir noen omkamper igjen. Det kan jeg nok ikke garantere 100 pst., men jeg har sett klart og tydelig hva stortingsflertallet har ment om både studieforbund, folkehøgskoler og studieavgift.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [18:08:56]: For at forskarar skal kunne ha fridom til verkeleg å tenkje fritt og vere dei banebrytarane vi ønskjer i samfunnet vårt, er det viktig at dei har tryggleik i jobben. Det har vore ei ganske unison einigheit her på huset om at vi alle ønskjer å kome bruken av dei mellombelse stillingane i academia til livs. Men regjeringa har nyleg varsla at dei ønskjer å utvide løyva for bruk av mellombels tilsette i arbeidslivet. Og eg har også lagt merke til at ein har endra litt på argumentasjonen også i budsjettet når det gjeld korleis ein omtalar reduksjon av mellombelse stillingar.

Mitt spørsmål er: Kan ministeren garantere at vi ikkje kjem til å sjå auka bruk av mellombelse stillingar i høgare utdanning, i forskning, på institutt osv. i tida framover, men at det vil bli redusert, slik planen var?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:09:57]: Nå snakker vi om tre forskjellige lover her: Endringene som nå er lagt frem av Arbeidsdepartementet, gjelder arbeidsmiljøloven, staten forholder seg til tjenestemannsloven og så er det en universitets- og høyskolelov også. Litt forenklet kan man si at det i det private har vært strengere regler for midlertidighet enn i staten. Det er sannsynligvis også en av grunnene til at midlertidigheten har vært noe større i universiteter og høyskoler, ved siden av at det selvfølgelig er en sektor som f.eks. har mye oppdragsforskning av kortere varighet.

Jeg gir ikke garantier som jeg ikke er 100 pst. sikker på at kan innfris, så jeg kan ikke gi en slik garanti, men det jeg kan si, er at det den forrige regjeringen gjorde ved å legge inn føringer i tildelingsbrevene på at man skulle ha midlertidigheten ned, ser ut til å ha fungert. Vi har fortsatt med det, og hvis midlertidigheten ikke fortsetter å gå ned, må vi vurdere tiltak for å gjøre noe med det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Marianne Aasen (A) [18:11:16]: Arbeiderpartiet er fornøyd med at det er bred politisk enighet om å trappe opp bevilgningene til forskning og utvikling. Bevilgningene de siste årene har økt jevnt og trutt og fortsetter i dette budsjettet. Under den forrige regjering økte offentlige forskningsbevilgninger med reelt 6,7 mrd. kr, en realvekst på 32,1 pst. fra 2005 til 2013. Veksten i år og i fjor forsterker dette bildet, og Arbeiderpartiet mener det er en riktig prioritering. En historiker ville neppe brukt et innholdsløst begrep som «et historisk budsjett», men muligens heller pekt på en jevn historisk utvikling, som fortsetter med dette budsjettet.

Satsingen på internasjonalisering og særlig finansiering til EU er bra og helt riktig. En mer aktiv forskningsdeltagelse internasjonalt vil løfte kvaliteten i norsk forskning. Veien til Brussel kan likevel synes lang. Og ikke bare det, for noen opplever det nok også som at «vegen er

humpete, hei hvor det går. Det humper og dumper i ruta vår.» For det er ikke nok bare å betale billett, vi må støtte, dytte og hjelpe til, slik at flere når fram i tide, eller sagt på en annen måte, slik at flere når opp i konkurransen om midlene. Derfor er økningen til STIM-EU en riktig prioritering.

Men: Utfordringen ved at vi deltar med stor finansiering i internasjonale program er at selv om bevilgningene til forskning øker, vil mange forskningsmiljø omkring i Norge ikke merke noe til denne veksten. En av grunnene til det er at veksten kommer konsentrert på noen områder, særlig under Kunnskapsdepartementet og Næringsdepartementet, og da spesielt til Forskningsrådets virkemidler.

Olje- og energidepartementets bevilgninger er på samme nivå som i 2014, korrigert for pris- og lønnsvekst, og de øvrige departementene får i realiteten en nedgang i forsknings- og utviklingsbevilgninger.

Budsjettet går dermed i motsatt retning av hva forskningsmeldingen var tydelig på, nemlig at hvert departement må ta ansvar for selv å utvikle kunnskap og kompetanse på sitt fagområde. Når det da kuttes i forskningsmidler til Forsvarsdepartementet, til landbruksforskning, til klimaforskning osv., er det uheldig. Noe rettes opp i forliket med Stortinget, men at de andre statsrådene ikke klarer å prioritere mer til forskning, men isteden kutter til forskning, bør bekymre kunnskapsministeren.

Bevilgningene til universitet og høyskoler skal gå til både forskning og undervisning. Institusjonene selv skal prioritere innen eget budsjett på vektleggingen av dette. Men de stimuleres med ulike virkemidler, særlig innen forskning. Tiltak for å fremme utdanningskvalitet er det dessverre mindre av. Og i dette budsjettet er det lagt til en ytterligere satsing på forskerkvalitet; jeg tenker på de 70 mill. kr som er satt av til å rekruttere toppforskere fra utlandet til Norge, hos fremragende forskningsmiljøer. Disse midlene fordeles på en måte som bryter med de rådende finansieringsprinsippene. Generelt er det nemlig sånn at institusjonene får basistilskudd etter historiske kriterier, etter publiseringspoeng og studieproduksjon. I tillegg kan alle universitet og høyskoler søke om midler i EU og Forskningsrådets konkurransearenaer. Denne toppforskerordningen er ny og ikke søkbar. Fem universitet er med i ordningen. De andre hadde liten mulighet til engang å bli vurdert, selv om de kan ha knallgode forskningsmiljøer på sine institusjoner. Men de tre nye universitetene klarte å bli med likevel gjennom budsjettavtalen her på Stortinget. En slik måte å velge seg ut bestemte miljøer på bygger opp under en rangering av universitetene og høyskolene våre i første, annen og tredje divisjon, eller A- og B-lag, som Venstres representant Nybø kommenterte i replikkordskiftet. Dette skjer uten drøfting i stortingsmeldinger eller forankring i Stortinget. Det er også vanskelig å finne spor av en slik kategorisering i langtidsplanen.

Så til institusjonenes økonomi. Hvordan kan det ha seg at det blir trang økonomi på så mange høyskoler framover – kanskje også på universitetene – når midlene på forskning øker? Det ligger kutt under «avbyråkratisering og effektivisering» på 140 mill. kr til universitetene og på 90 mill. kr til høyskolene. Dessuten gjøres det en del end-

ringer som i sum gjør at institusjonene ikke kommer veldig godt ut, og at universitetene blir favorisert. Dette får konsekvenser. Arbeiderpartiet er bekymret for økonomien omkring profesjonsstudiene, særlig sykepleier-, lærer- og ingeniørutdanningene, som skal skaffe samfunnet mange nye kandidater i årene som kommer. De trenger forbedret utdanningskvalitet, de trenger å hindre frafall, og det trenger styrket forskningsaktivitet. Da hadde det vært en mye bedre bruk av penger å fordele dette etter politiske prioriteringer og de samfunnsutfordringene som er. Slik blir det ikke med dette budsjettet.

Henrik Asheim (H) [18:16:32]: Denne debatten dreier seg mye om hvilke poster som går opp, hvilke poster som går ned, og hvem som er flinkest av partiene til å bevilge penger til gode formål. Det hører naturligvis også hjemme i en meningsbrytning og klargjøring av alternativene i norsk politikk.

La meg allikevel begynne i en litt annen ende, og kanskje en litt mer samlende linje enn det komitélederen valgte å innlede debatten med. For selv om vi er uenige om mange av virkemidlene, er det et enstemmig storting som står sammen om viktigheten av å sikre alle mennesker i Norge, uavhengig av sosial bakgrunn, en god utdannelse.

Det handler ikke bare om at høy kunnskap i befolkningen er viktig for nasjonen Norge i en stadig mer globalisert verden. Nei, det handler først og fremst om å gi mennesker frihet, trygghet og selvstendighet.

Utdanning er så viktig fordi den kunnskapen du har, kan ingen ta fra deg. Det du har lært, er bare ditt. Den som besitter kunnskap, har også et verktøy som kan brukes, og som man kan bære med seg hvor enn man går.

Med kunnskap har man selvstendigheten og friheten til å kunne bestemme over sitt liv, og man har en trygghet for at man ikke er avhengig av andre for selv å brødfø seg og sine. Derfor er også utdanning et veldig viktig forsvarsverk mot fattigdom, undertrykkelse og maktkonsentrasjon.

Med det som bakteppe er det all grunn til å glede seg over kunnskapsbudsjettet vi skal vedta i dag. Selv om mye er bra i norsk skole, vet vi også at på tross av god ressurstilgang og mange piler som peker i riktig retning, lærer ikke elevene nok. Vi trenger derfor en politikk for at flere skal lære mer i skolen.

Så er det slik at vi kan sitte her og vedta mål, lover og bevilgninger. Men det er altså ikke vi som kan gjennomføre politikken. Dersom vi skal sørge for at flere elever lærer mer i skolen, må vi satse på de kunnskapsarbeiderne som hver eneste dag underviser i klasserommet, retter prøvene, følger opp elevene og snakker med foreldrene.

Et av de viktigste fellesløftene de fire ikke-sosialistiske partiene sammen ga før forrige stortingsvalg, var å satse på den faktoren vi vet er viktigst for at elevene skal lære mer, nemlig læreren.

I altfor mange år hadde lærerne ventet på det løftet de så lenge hadde etterspurt, nemlig et etter- og videreutdanningsløft. Den forrige regjeringen finansierte økningen i videreutdanning i stor grad ved å kutte i etterutdanning. Å gi mer til en gruppe ved å ta fra den samme gruppen på en annen post, er ikke å satse, det er å flytte. Det blir som

å miste teddybjørnen sin for så bare å vinne den samme bjørnen tilbake på basar – vinninga går opp i spinninga.

I dag vedtar regjeringen sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre et forslag om å bevilge over 1 mrd. kr til etter- og videreutdanning av lærere. Det er tre ganger så mye som det de rød-grønne bevilget i sitt siste budsjett.

Høyre tror ikke at mer penger automatisk gir resultater. Derfor er det ikke likegyldig hva pengene brukes på. For oss var det klart både før og etter valget at lærerne skulle prioriteres.

Derfor er det også med en viss overraskelse jeg har registrert at Arbeiderpartiet har kritisert de fire samarbeidspartiene for å bruke for mye penger og tid på etter- og videreutdanning av lærere – at vi simpelthen prioriterer dem for høyt i den offentlige debatten og i budsjettet.

Det begynner å bli klart hvorfor regningen for videreutdanning av noen lærere under den forrige regjeringen ble finansiert av kutt i etterutdanningen til noen andre lærere – det var ikke en tøff prioritering som måtte gjøres, det var et politisk valg. Det måtte et nytt flertall til for å sikre lærerne løftet de har etterspurt. Det håper jeg bemerkes, også ute i skolen.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen la frem et offensivt utdanningsbudsjett, og da de fire ikke-sosialistiske partiene satte seg ned rundt et forhandlingsbord for å forhandle om et forlik, ble det offensive utdanningsbudsjettet enda bedre. Dette står i sterk kontrast til et Arbeiderparti som, på tross av en skatteøkning på 10 mrd. kr sammenliknet med samarbeidspartiens budsjett, bevilger mindre på utdanningsbudsjettet enn de fire partiene gjør.

De færreste av oss i samarbeidspartiene har mye førstehåndskjennskap til det indre liv i den rød-grønne regjeringen, men det tegner seg et bilde av at hvileskjæret ikke ble funnet på i hverken SV eller Senterpartiet, men i Arbeiderpartiet.

Etter en forhandlingsrunde som ikke bare ble hopp og sprett og tjo og hei og fire partier som delte seg, kom vi frem til et budsjett som vi stolt kan stå og vedta i dag.

Sivert Bjørnstad (FrP) [18:21:45]: Norge er et godt land å bo i, og Norge er et godt land å få og ta utdanning i. Lik rett til utdanning for både kong Salomo og Jørgen Hattemaker har gjort oss til et foregangsland i en verden hvor utdanning historisk sett har vært forbeholdt de få. Det ser vi dessverre også mange eksempler på i dag. Selv om retten til utdanning er lik og vi er i verdenstoppen når det gjelder antall kroner brukt på skolen, er det et stykke igjen før vi kan si at resultatene og prestasjonene står i stil med de ressursene vi stiller til rådighet.

Det er et veldig godt kunnskapsbudsjett som vil bli vedtatt her i dag, og selv om det har blitt en klisjé å si det, har et godt budsjett blitt enda bedre etter forhandlingene med Kristelig Folkeparti og Venstre. Når vi har sagt at vi skal ruste Norge for fremtiden, er kunnskap den viktigste komponenten for å få til det. Norge kan aldri bli billigst, men vi kan være best, noe vi allerede er på mange områder.

Regjeringen la samtidig med statsbudsjettet fram langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Det er en

ambisøs plan, som har høstet veldig mange godord rundt omkring i sektoren, bl.a. fra SINTEF, Unio og Akademikerne. Selv om denne planen skal behandles på nyåret, kan det være verdt å dvele ved noe av innholdet, siden mye følges opp allerede i neste års budsjett. Innen 2018 skal det ifølge regjeringens forslag komme 500 nye rekrutteringsstillinger, 400 mill. kr til infrastruktur og stimuleringsordninger for EU-forskning – spesielt Horisont 2020 – skal styrkes med 400 mill. kr. Nytt Life Science Centre i Oslo og oppgradering av Marinteknisk senter, Ocean Space Centre i Trondheim nevnes som de viktigste byggeprosjektene.

Allerede i 2015 følges langtidsplanen opp med omtrent 800 mill. kr. Aldri har vi vært nærmere 1 pst.-målet i offentlige forskningsbevilgninger. Med en realvekst neste år på 4,5 pst. kommer vi opp til 0,93 pst. av BNP til forskning og utvikling. Da er det verdt å minne om at i forrige stortingsperiode var gjennomsnittlig vekst i forskning og utvikling så lav som 2 pst. Jeg er glad for at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre så sterkt har uttrykt at FoU ikke bare er viktig, men helt avgjørende for at vi skal kunne omstille Norge og realisere kunnskapssamfunnet.

Satsingen på verdensledende miljøer med 100 mill. kr har høstet kritikk fra flere i denne salen. Det synes jeg er synd, og det minner mest av alt om bakvendtland. Det er helt avgjørende at noen av våre beste miljøer får mulighet til å bli enda bedre i konkurransen med den store verden om de klokeste hodene. Man er nødt til å satse ekstra på dem som allerede har vist at de ligger langt framme på både nasjonale og internasjonale konkurranse- og kunnskapsarenaer. At dette blir møtt med kritikk, får stå for kritikernes regning, og jeg registrerer at det i mangel på gode argumenter imot blir hevdet at det er høyskolene og de nye universitetene som må betale for satsingen. Det er selvsagt ikke riktig.

Jeg er glad for at noen er forut for sin tid, bl.a. NTNU, som er i ferd med å ansette John O'Keefe, den tredje nobelprisvinneren i medisin i år. Forhåpentligvis vil andre institusjoner og miljøer komme etter med denne satsingen.

En samstemt komité skriver i en av merknadene i innstillingen at «høyere utdanning er av avgjørende betydning for å bygge landet gjennom ny kunnskap og godt kvalifisert arbeidskraft». Det er selvsagt helt riktig, men om vi setter begge føttene i bakken og tar en «reality check», er dessverre ikke alt rosenrødt. Norske studenter bruker ganske få timer på studiene hver uke sammenliknet med andre nordiske studenter. Drop-out-raten er ganske høy, særlig på enkelte studier, fagmiljøene er ofte for små, og strukturen er fragmentert. Det siste er godt belyst av bl.a. NOKUT. Jeg er glad for at regjeringen tar tak i de utfordringene bl.a. med bedre utstyr i profesjonsutdanningene, bedre bygg på universitetene og styrkede basisbevilgninger. Det er en god start for å bedre forholdene med hensyn til noen av de bekymringstegnene vi ser.

Hva gjelder den fragmenterte strukturen, ser jeg med glede og forventning fram mot stortingsmeldingen om struktur i høyere utdanning, og jeg tror kunnskapsministeren har helt rett når han sier at vi har for mange institusjoner.

Statsråd Thorhild Widvey [18:26:23]: Tros- og livssynsfriheten er en grunnleggende verdi i vårt samfunn. Et samfunn som er tuftet på grunnleggende menneskerettigheter, krever samtidig at vi finner fram til måter å leve med ulikheter og motsetninger på. Derfor mener jeg det er viktig at vi fører en politikk som legger til rette for dialog på tvers av tro og livssynsmessige skiller.

Dialog bygger på tillit og understøtter demokratiet gjennom å gi grunnlag for et uenighetsfellesskap der ulike posisjoner får brytes mot hverandre. Det norske tros- og livssynslandskapet er preget av et økende mangfold side om side med en folkekirke som har lange tradisjoner, og som fremdeles er en viktig del av folks liv. Tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke vil i 2014 samlet sett motta tilskudd for totalt ca. 587 000 medlemmer, som tilsvarer 11,5 pst. av befolkningen.

Den norske kirke har mer enn 3,8 millioner medlemmer. De utgjør 75 pst. av befolkningen. Mer enn 6 millioner mennesker deltok på gudstjenester i fjor, i tillegg besøkte 1,5 millioner ulike kulturarrangement i kirkene.

Regjeringen ønsker et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke. I høst sendte departementet på høring et forslag til endringer i kirkeloven som har dette som siktemål. Forslaget følger opp Kirkemøtets anmodning fra 2013 om at det blir etablert et nasjonalt rettssubjekt for Den norske kirke. Prestene og de tilsatte ved Kirkerådet og bispedømmerådene er foreslått overført til dette rettssubjektet, sånn at statens arbeidsgiveransvar for disse opphører. Dette vil gi et tydelig skille mellom staten og Kirken. Saken forberedes nå for høring i Kirkemøtet i 2015. Målet er at lovsaken og de budsjettmessige konsekvensene deretter skal legges fram for Stortinget, og at reformen iverksettes i 2017.

Jeg mener det fortsatt bør legges vekt på å oppnå bred kirkelig og politisk oppslutning om endringene vedrørende Den norske kirke. Jeg har merket meg at komiteens flertall har gått inn for å bevilge 16 mill. kr i omstillingsmidler til Kirken i 2015. Jeg ser dette som et uttrykk for en bred støtte til den retningen for de kirkelige reformene som departementet legger opp til. Regjeringen ønsker en ytterligere selvstendigjøring av Den norske kirke, og dette utredes som en del av arbeidet med en helhetlig lov om tros- og livssynssamfunn. Dette er i tråd med Kirkemøtets ønske.

Reformforslagene som nylig har vært på høring, er viktige skritt i denne retningen. Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier. Høsten 2015 er det kirkelige valg samtidig med kommune- og fylkestingsvalgene. Regjeringen ser kirkevalgene som svært viktige. Vårt forslag om en bevilgning på 76 mill. kr til gjennomføring av kirkevalgene i tillegg til de 5,5 mill. kr som ble gitt i revidert budsjett for 2014, skal legge til rette økonomisk for disse valgene. Kirken må sikre engasjement og oppslutning, slik at Kirkens valgte organer blir representative for Kirkens medlemmer med demokratisk legitimitet.

Kirkebudsjettet for 2015 er også en styrking av innsatsen overfor kirkebyggene. Kirkene er kanskje blant våre mest betydningsfulle byggverk. Rentekompensasjonsord-

ningen til kirkebygg får en investeringsramme på 500 mill. kr i 2015 som et resultat av forliket, og det er funnet rom for 2 mill. kr til sikrede, fredede og verneverdige kirker.

Rentekompensasjonsordningen gjelder også for brann- og tyverisikring, og jeg ser det som viktig at ordningen blir brukt som incentiv nettopp for å få gjennomført såne sikringstiltak.

Jeg er statsråd med ansvar for hele tros- og livssynspolitikken, og jeg vil arbeide for å bygge et samfunn der alle kjenner at de hører til uansett religion eller livssyn, og der den grunnleggende respekten for tros- og livssynsfrihet nettopp står sentralt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tone Merete Sønsterud (A) [18:30:52]: Som statsråden sa, er det nå varslet at man tar neste steg i stat-kirke-reformen, og at Den norske kirke nå etableres som et nasjonalt rettssubjekt. Det betyr bl.a. at Kirka skal overta storforvaltningsoppgaver og, ikke minst, arbeidsgiveransvaret. Det er ca. 1 600 medarbeidere som skal overføres fra staten til Kirka, det skal på plass tariff-, pensjons- og særavtaler mellom partene, og man må få et nytt IKT-system til å fungere, for å nevne noe. Alt skal være på plass 1. januar 2017.

Jeg er klar over at det i forliket ble satt av 16 mill. kr til omstillinga, noe som vi også støtter. Men i regjeringas budsjettforslag er det ikke satt av én krone til dette formålet. Tilsynelatende trodde man det holdt å sette av penger i 2016. Mener virkelig statsråden at en så omfattende omstilling kan tas på bare ett år?

Statsråd Thorhild Widvey [18:31:43]: Vi har hatt denne saken ute på høring, og høringsfristen gikk ut den 1. november 2014, nesten en måned etter at statsbudsjettet ble lagt fram. Vi har ikke hatt noe grunnlag for å fremme bevilgningsforslag så tidlig i denne prosessen. Det har vært vårt ønske å komme tilbake til det, i revidert og ikke minst i statsbudsjettet for 2016. Nå tar jeg til etterretning at det har blitt lagt inn midler, noe som jeg synes er svært positivt. Hovedsakelig er det behov for at IKT-systemene skal erstatte de fellessystemene for lønn, regnskap, økonomi og personal, som Kirken får gratis i dag, levert av Direktoratet for økonomistyring. Nå er det et godt grunnlag for å starte prosessen tidligere og skaffe seg det nødvendige utstyret som skal til for å være forberedt på å gjennomføre denne store omstillingen Kirken står overfor.

Tone Merete Sønsterud (A) [18:32:46]: Takk for svaret, men jeg har også et annet spørsmål. Kirkene i landet er viktige som gudshus, et sted for viktige hendelser i livet vårt som barnedåp, bryllup og begravelser. I tillegg er de konsertlokaler, samlingssted for unge og et trygt sted å søke til for mange. I tillegg til alt dette er Kirka også en helt sentral del av vår historiske kulturarv, en arv vi må ta vare på. Tilstandsundersøkelser viser at kirkene våre har stort behov for sikring, oppgradering og vedlikehold. I regjeringserklæringa heter det:

«Regjeringen vil bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker.»

Men i regjeringas budsjettforslag for 2015 er det ingen omtalte tiltak på området. I tillegg var det ingen ny investeringsramme for rentekompensasjonsordninga. Dette ble, som statsråden selv sa, rettet opp i forliket. Men ettersom jeg forutsetter at regjeringa mente alvor med eget budsjettforslag, spør jeg statsråden: Hvordan mente statsråden det var mulig å innfri sine egne løfter i regjeringserklæringa med det budsjettforslaget som regjeringa selv la fram?

Statsråd Thorhild Widvey [18:33:50] :Når det gjelder formuleringene i regjeringsplattformen om at regjeringen vil bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker, er jeg svært opptatt av det og kommer tilbake til hvordan vi skal fremme eventuell sak om dette for Stortinget. Det får vi rikelig anledning til å komme tilbake til. Vi driver og samler informasjon om hvordan situasjonen er når det gjelder behovet for sikringsarbeider og oppgraderinger.

I første halvår 2014 ble det søkt om rentekompensasjon for istandsettingsprosjekter i Kirken for i underkant av 100 mill. kr. Vi var også usikre på etterspørselen i ordningen og fant ikke grunnlag for å foreslå nye rammer i 2015. Men jeg registrerer at de siste månedene har det vært god vekst i etterspørselen, og vi regner med at store deler av årets rammer vil bli benyttet. Derfor er det positivt at dette har kommet inn i forbindelse med forliket som ble vedtatt i Stortinget.

Trond Giske (A) [18:35:05]: Statsråden har varslet en gjennomgang av det som er igjen av statskirkeordningen i tråd med Kirkemøtets ønsker. Jeg har lyst til å understreke at her i salen er det foreløpig ingen bindinger for hva det skal ende i, og at en veldig vesentlig ting for Arbeiderpartiet – i hvert fall – vil være hvordan den framtidige Kirken blir organisert, ikke minst demokratisk. Som statsråden sa, skal det være kirkevalg til neste år. Der har det vært en diskusjon om man skal ha en demokratisk ordning hvor man faktisk direktevelger hele Kirkemøtet, eller i hvert fall alle som er gjennom bispedømmene, eller om man skal ha en kombinert ordning hvor noen velges direkte og andre velges av meningshetsrådene.

Igjen: Hvordan ser statsråden på dette? Hvordan vil hun legge til rette for at valgene kan gjennomføres med størst mulig deltakelse og på en mest mulig demokratisk måte, slik som denne sal også velges direkte av folket og ikke via f.eks. kommunestyrene?

Statsråd Thorhild Widvey [18:36:07]: Jeg er enig med representanten i at Kirken må sikre seg både engasjement og oppslutning blant folk, sånn at Kirkens valgte organer faktisk blir representative for Kirkens medlemmer med demokratisk legitimitet, som jeg også sa i mitt innlegg. Det er svært viktig. Det er samtidig viktig for oss som er engasjert i Kirken, at vi engasjerer oss og er aktive med å påvirke til at de valgene som skal foregå, har et demokratisk og representativt utvalg av representanter å kunne velge i, sånn at det ikke blir en skjevfordeling når Kirkens

valgte organer skal settes sammen. Men dette er det opp til Kirken selv å sette i gang og ha ansvar for. Da er det bare å appellere til at Kirken som sådan har et ansvar, men også at vi som medlemmer av Kirken kan være med og bidra.

Anders Tyvand (KrF) [18:37:08]: Trosopplæring har blitt en av Kirkens viktigste oppgaver. Det er en utfordring at tilskuddet til trosopplæringen ikke har fått en økning som tilsvarer lønnsveksten, selv om lønnskostnader nesten er eneste kostnad i trosopplæringen. Det betyr at for hvert år som går, blir dette tilbudet reelt sett svekket. Jeg tok dette opp med statsråden i budsjettdebatten for et år siden, og jeg ble glad for det svaret jeg fikk. Da svarte statsråden at regjeringen synes det er svært viktig å fokusere på dette, og at hun selv vil bidra til det. Men dessverre ble det heller ikke i år foreslått en økning som tilsvarer lønnsveksten, og dessverre fikk ikke Kristelig Folkeparti gjennomslag i budsjettforliket på dette punktet.

Mitt spørsmål til statsråden er: På hvilken måte vil statsråden bidra til at trosopplæringstilbudet ikke blir svekket, og til at de ansatte innen trosopplæringen kan ha mulighet til å få en lønnsvekst på linje med andre?

Statsråd Thorhild Widvey [18:38:09]: Nå er politikk å prioritere, og det er ikke alltid slik at man klarer å få plass til alle de forslagene som man i realiteten ønsker at man skal få plass til. Jeg tror det er vanskelig for meg i dag å si hva som kommer til å bli konsekvensene for budsjettet for 2016, men jeg antar at vi kan ha en god dialog, ikke minst med samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre, med tanke på viktige prioriteringer for det som gjelder for 2016-budsjettet. Vi har ikke kommet så langt i den prosessen at vi har tatt stilling til hva vi skal prioritere, men det er viktig for meg å understreke at trosopplæringen har vært en suksess, og det er også viktig å satse på den i tiden som kommer.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [18:38:54]: Jeg lurte på om statsråden kunne redegjøre for hvorfor regjeringa ønsker å avvikle ordninga med tilskudd til private kirkebygg, all den tid den er veldig opptatt av tilskudd til private skolebygg.

Så vet vi at det har vært saker i media om rot med medlemsregistrering både i Den norske kirke og innenfor Den katolske kirke. Jeg lurte på hvilke tiltak som er iverksatt for å rydde opp, for å få likeverdighet og orden med hensyn til medlemsregistrering og tilskuddene.

Statsråd Thorhild Widvey [18:39:31]: Når det gjelder posten for private kirkebygg, har det stått 10 mill. kr der. I år ser det vel ut til at vi kan komme til å bruke 7 mill. kr av dem. Det er mange søknader som ikke tilfredsstillter de kriteriene som gjelder. I forbindelse med framleggelse av vårt budsjett vurderte vi det slik at det ikke var noe grunnlag for å prioritere dette.

Så er det kommet 5 mill. kr inn i forbindelse med forliket som er forhandlet fram i Stortinget. Det tror jeg er rikelig for å kunne klare å imøtekomme behovet for neste år.

Det er riktig at det har vært en del diskusjon om Den ka-

tolske kirke, spesielt når det gjelder medlemsregistrering. Nå er det sånn at Kulturdepartementet egentlig er klageinstans. Nå er det Fylkesmannen som har ansvar for å iverksette tiltak og for å gå igjennom det og se om dette er i tråd med det som gjelder – og så får vi eventuelt se om det kommer noen klage på det.

Åsta Årøen (V) [18:40:49]: I Noreg har vi mange kyrkjer med særleg høg kulturhistorisk verdi, ikkje minst i dei store byane. Derfor sette vi i Venstres alternative statsbudsjett av 40 mill. kr til restaurering av domkyrkjene i Stavanger og i Bergen. Vi fekk ikkje gjennomslag for dette i budsjettforliket i denne omgangen, men vi trur ministeren er klar over at dette er store utgifter som kan vere vanskelege å handtere for vertskommunane.

Mitt spørsmål til kulturministeren er om ho er einig i intensjonen frå Venstre og Kristeleg Folkeparti om at dette er ei så stor og viktig oppgåve at staten bør trå til litt ekstra i dei store byane.

Statsråd Thorhild Widvey [18:41:36]: Jeg tror det er utrolig viktig at man i denne salen blir enig om å holde fast på det som det har vært en bred enighet om, at kommunene har et vesentlig ansvar for vedlikehold av kirkene, og at det er kommunene som bærer det økonomiske ansvaret. Ut fra de tallene som gjelder for 2013, ivaretar kommunene to tredjedeler av finansieringen av kirkene, mens staten ivaretar bare en tredjedel.

Jeg tror det er viktig å understreke at dette er en ordning som må fortsette også framover; at det er kommunene som har hovedansvaret. Så får vi se i tiden framover hvordan man eventuelt kan bidra i form av rentekompensasjonsordningen, der det gis mulighet for at man kan være med på å løse oppgaver som gjelder de store kirkene i de store byene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Christian Tynning Bjørnø (A) [18:42:45]: 66 millioner barn verden over får ikke gå på skole. Mange av dem blir utnyttet som arbeidskraft, brukt i militære operasjoner eller som slaver. Gårsdagens taler fra de heltemodige fredsprisvinnerne gjorde et sterkt inntrykk.

Gårsdagen gjorde meg enda sikrere på at den norske fellesskolen er et fortrinn vi må hegne om som det kjæreste vi har. Da tenker jeg ikke på gull og edelsteiner, men på det nære og kjære. Men som skolepolitikere holder det ikke at vi lener oss tilbake og tenker at så lenge strukturene og systemene er på plass, ordner resten seg selv.

Sten Ludvigsen konkretiserte dette klokt da han overrakte NOU-en om framtidens skole. Han sa: Endringer i samfunnet krever fornying av skolen. Innholdet i skolen må bygge på et bredt spekter av kompetanser, både faglige, praktiske, sosiale og emosjonelle.

Jeg kunne ikke ha vært mer enig. Men det er en disharmoni mellom dette og regjeringens politikk. For vi må kunne si at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringens grunnopplæringsbudsjett er noe av det smaleste som har vært lagt fram på lenge. Hvor ble det av bredden i kompetanser, og hvor ble det av det brede synet på læring? Alle er

vi enige om at læreren er viktig. Etter- og videreutdanning har vi løftet sammen – bra og hurra. Men lærergjerningen gjennomføres dårlig i et solospill. Lærerne er avhengige av gode arbeidsforhold, nok tid, andre yrkesgrupper, interesserte foreldre og ikke minst engasjerte, friske og motiverte elever.

Arbeiderpartiet har startet opptrappingen til 1 mrd. kr til tidlig innsats. Noen har harselert med at vi har snakket om en lese-, skrive- og regnegaranti. Men hvilke skolepolitikere er vi dersom vi ikke har en ambisjon om at alle barn i vår skole skal kunne lære seg å lese, skrive og regne skikkelig? Nei, vet du hva, alternativet er mildt sagt en fallitterklæring. At elever lærer seg å lese, skrive og regne, er en forutsetning for å bygge landet med lærere, sykepleiere, elektrikere – eller for den saks skyld flere nobelprisvinnere i medisin. Derfor vil Arbeiderpartiet ha flere tilgjengelige pedagoger og nye system som fanger opp elever og setter inn tiltak tidlig.

Vi mener flere bør få nytte godt av etter- og videreutdanningskronene i flere fag og til flere kompetanser. Derfor øremerket vi tiltak til IKT-kompetanse, og ikke minst sørget vi for at yrkesfaglærerne skulle få en sårt tiltrengt mulighet til kompetanseheving.

Forskning viser at det er en nær sammenheng mellom læringsutbytte, ernæring og fysisk og psykisk helse. Derfor foreslår vi en øremerket styrking til helsesøstertjenesten. Vi vil også starte med innføring av én time daglig fysisk aktivitet i skolen – og ingen elever har noen gang hatt vondt av et eple.

Vi foreslår å etablere kommunale beredskapsteam mot mobbing i alle kommuner. En ung gutt sa:

«Det hjelper ikke å si ifra, de gjør ikke noe uansett.»

Det kan vi ikke være bekjent av, sånt får alvorlige følger.

Med forslag som bygger opp under et bredt læringssyn, skal vi realisere den kloke skolen og den kloke eleven, en skole der alle får utnyttet sitt potensial til beste for seg selv og alle oss andre. Men det er et trumfkort som overgår alle enkelttiltak, og det er kommuneøkonomien.

I KS' budsjettundersøkelse kommer skolen dårlig ut sammenlignet med andre oppgaver. Så kan vi, som i kommunaldebatten, diskutere til vi blir røde og blå om hvor lenge det har vært sånn, men det flytter ikke fjell. Det som gjør forskjell, er hva vi gjør i framtiden. Arbeiderpartiet øker overføringene til kommunene med 3,4 mrd. kr utover det regjeringen foreslo. Jeg synes det er forunderlig at på tross av at vi har mer penger å bruke enn noen gang og man prioriterer milliarder i skatteutt, klarer altså ikke regjeringen å gjøre de nødvendige prioriteringene for kommunene, selv om de sier at de gjør det motsatte.

Det er mulig at fem og to er ni i det bakvendte blå regjeringsland, men for oss som lever i det røde framtidensland, er svaret et helt annet – bare spør kommunene. Nesten 60 pst. av landets rådmenn mener det er verre å lage et budsjett i år enn i fjor. Det går ut over skolen.

Kent Gudmundsen (H) [18:47:44]: Til våre barn som starter på kunnskapens vei, kan vi si: «Du ska få en dag i måra som rein og ubrukt står». Nå, langt inn i desember, er

vi halvveis i skoleåret, og mange barn er godt i gang på livets vei med å forme sin framtid og utdanning. Dessverre vil mange ikke fullføre med bestått, og prognoser viser at Norge i 2030 vil mangle 134 000 med fullført og relevant yrkesutdanning.

Før mønstret man på eller fikk jobb i industrien som ufaglært – «det var da det og itte nå». Når arbeidsmarkedet i økende grad krever formelle ferdigheter, går ufaglært ungdom en tøffere tid i møte, og vi må møte dette mer offensivt, med tidligere innsats, fokus på grunnleggende ferdigheter, mer spesialundervisning tidligere i skoleløpet og en mer praktisk rettet utdanning. Med Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen er vi kommet godt i gang med våre satsinger, men også alle kommuner må holde dette trykket oppe.

Norge trenger flere fagarbeidere i både privat og offentlig sektor, og i dag begynner om lag halvparten av et årskull på yrkesfag, mens bare 15 pst. fullfører med fagbrev. Vårt mål er å snu utviklingen, og regjeringen har derfor lansert Yrkesfagløftet, som skal ta nødvendige grep. Allerede i fjorårets tilleggsproposisjon økte vi satsingen med 114 mill. kr utover de rød-grønnes budsjett, og på bare to budsjettår har vi nå, sammen med Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, styrket lærlingtilskuddet med 7 500 kr. Bare den økte satsingen på yrkesretting av fellesfagene har gitt 900 flere lærere muligheter til etterutdanning, og de borgerlige partiene klarer å levere både et mer offensivt kunnskapsbudsjett og en mer offensiv næringspolitikk, med lavere skatter og bedre rammevilkår. Til sammenligning øker Arbeiderpartiet skattene med 10 mrd. kr og strammer dermed inn for det næringslivet som skal ta imot lærlinger, samtidig som man satses mange millioner mindre enn de fire borgerlige partiene på å bygge kunnskapssamfunnet. Det mener jeg er ganske oppsiktsvekkende.

I sommer meldte VG at over én av ti gikk ut av ungdomsskolen med karakteren 1 eller «ikke vurdert» i en rekke fag. Andelen har økt de tre siste, kartlagte årene, og i tillegg var omtrent like mange fritatt fra karakter i enkelte fag. Dermed har vi store andeler av årskull med svake forutsetninger for videre skolegang, og 87 pst. av dem som går ut med karakteren 2 i snitt fra ungdomsskolen, faller fra i videregående. At enkelte i denne sammenheng har foreslått et ekstra skoleår til allerede skoletrøtt ungdom, er derfor ikke en god løsning. Vi må stille krav, men denne utfordringen krever helt andre grep.

Vi må derfor gi muligheter til alternative løp inn i videregående opplæring og legge til rette for fleksible vekslingsmodeller. Underveis i skoleløpet må sommerskole og nye muligheter for eksamen og karakterer samt privatistløsninger bidra som nødvendige ventiler og muligheter i utdanningen. Faget utdanningsvalg i ungdomsskolen må f.eks. brukes mer aktivt, praksisrettes og avdekke de elevene som er best tjent med f.eks. en vekslingsmodell. Sistnevnte muliggjør et mykere møte med videregående opplæring, hvor det veksles mellom praksis og teori og muligheten for å oppnå fagbrev. I videregående må faget prosjekt til ferdypning brukes til å få elevene ut av klasserommene og sammen med sine faglærere møte næringsli-

vet, hvor fag utøves i praksis. Sånn kan tillit bygges, praktiske ferdigheter avdekkes og ulike teoretiske egenskaper vektlegges i møtet mellom elev og en potensiell arbeidsgiver. Flere vil få muligheter og formidles ut i lære.

Jeg vil berømme fylkeskommuner og kommuner som står på for flere læreplasser, og ikke minst skoler som aktivt oppsøker næringslivet, inngår avtaler, følger opp elever ute i læretiden, og som ikke avskriver dem når de har sluttført Vg2 i skolen. Bedre økonomiske rammevilkår for mottak av lærlinger, økt tilrettelegging for lærlingplasser i offentlige virksomheter, styrking av hospitering og Lektor 2-ordningen, fokus på fagskolen – for å nevne noe – er tiltak som er viktige for Høyre, og som vi, med Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, har styrket og bygger opp under gjennom Yrkesfagløftet.

Jeg ser også fram til NOU-rapporten om fagskolene, som legges fram nå på mandag. Om vi legger bedre til rette for fagskoleutdanning og mulighetene for å bygge videre, gjør vi yrkesfagene enda mer attraktive som utdanningsvei og kan møte framtiden enda sterkere rustet som kunnskapsnasjon. Det er også viktig å løfte fram styrkingen av basiskompetanse i arbeidslivet og frivilligheten. Program for basiskompetanse i arbeidslivet, BKA, og den nye BKF-ordningen, Basiskompetanse i frivilligheten, vil hjelpe mange voksne som er ute i arbeidslivet og frivilligheten, med å tilegne seg grunnleggende ferdigheter og senere kunne bygge videre med praksisbrev.

Sist, men ikke minst: Vi må se hele mennesket. Jeg vil derfor vise til komiteens fellesmerknad om å løfte fram folkehøgskolenes rolle i utdanningsløpet. Folkehøgskolenes kjerneaktivitet gjennom langkursene har gitt mange unge et godt læringsmiljø og personlig løft, som utvilsomt har bidratt med allmenndannelse, folkeopplysning og egenutvikling i utdanningslandskapet.

Kort oppsummert kan jeg konkludere: De fire borgerlige partiene har samlet seg om et offensivt og godt kunnskapsbudsjett, som bygger kunnskapssamfunnet.

Martin Henriksen (A) [18:52:53]: Norge står overfor en mangel på fagarbeidere. Samtidig vil behovet for ansatte uten videregående opplæring synke. Skal vi møte denne utfordringen, må vi gi elevene en skole med mer praksis tidligere i skoleløpet, bedre og mer relevant teori, vi må knytte skole og arbeidsliv bedre sammen, sørge for nok rekruttering av yrkesfaglærere, og vi må skape flere læreplasser. Derfor foreslår Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett rundt 300 mill. kr mer enn regjeringen til yrkesfag og fagarbeidere.

Rundt 6 000 yrkesfagelever får ikke læreplass. For å stimulere flere bedrifter til å ta ansvar vil Arbeiderpartiet ha en betydelig økning av lærlingtilskuddet: 160 mill. kr i 2015, rundt 25 000 kr per kontrakt. Mange elever møter i dag utdatert utstyr i opplæringa. Derfor vil Arbeiderpartiet ha en opptrappingsplan for å oppdatere utstyr i skolene. Arbeiderpartiet vil gi større oppmerksomhet til yrkesfaglærerne, og vi foreslår at de skal prioriteres opp i tilbudet om etter- og videreutdanning.

Jeg vet at det er flere enn Arbeiderpartiet som savner satsing på yrkesfag, f.eks. oppfølging av stortingsmeldin-

ga om yrkesfag, som Stortinget vedtok i fjor. I regjeringas lærerløft omtales yrkesfag én eneste gang: når det slås fast at frafallet på yrkesfaglige program er et alvorlig problem. Og i budsjettet, der man bruker hundre ganger mer på skatteuttak enn på skole, snakkes det om et yrkesfagløft. Det løftet var så vanskelig å få øye på at vi måtte spørre Kunnskapsdepartementet hva som var de nye satsingene på yrkesfag. Svaret var 8 mill. kr til faglige nettverk. I 2015 utgjør altså regjeringas yrkesfagløft ett nytt tiltak.

Når man legger sammen alle reduksjoner og påplussinger på feltet, ser man at regjeringa neste år ville bruke mindre på yrkesfag enn det man gjør i år. Det er mulig jeg er naiv, men for meg er kutt ikke det samme som et løft, det er det motsatte. Det er bare «i bakvendtland» at alt går an. Det er bare i Høyre og Fremskrittspartiets retorikk at kutt blir til løft, mindre blir til mer, og stillstand blir til framgang.

Når Høyre her utfordres på yrkesfag, viser de konsekvent til et annet budsjett enn det vi behandler i dag, til tiltak Kristelig Folkeparti og Venstre presset gjennom, altså økning av lærlingtilskuddet, eller tiltak som er vedtatt under den rød-grønne regjeringa, som gjennomgang av tilbudsstrukturen, praksisbrev og en lang rekke andre ordninger.

Vår kritikk er ikke nødvendigvis at regjeringa tenker feil, men at de ikke tenker nytt. Unntaket er på ett område. Hvis vi skal få flere fagarbeidere, må statusen til yrkesfag heves. Det er umulig dersom man svekker rettighetene til norske arbeidstakere. Allerede i dag mener 70 pst. av unge under 30 år at bygg- og anleggsgfag har lav status. Om elektrofag svarer om lag 65 pst. det samme. Hvorfor er det slik? Jo, elevene svarer at årsaken er bekymring for et useriøst arbeidsmarked med snusk, mye innleie og svak beskyttelse av ansatte.

Når regjeringa nå vil endre arbeidsmiljøloven med flere midlertidige ansettelser og svekkede rettigheter, lurer jeg på om de har tatt inn over seg at det er dårlig nytt for rekrutteringa til yrkesfag. Unge som skal velge utdanning, skremmes bort fra bransjer som ikke gir den tryggheten de ønsker. Kombinasjonen av et manglende løft for yrkesfag og svekkelse av arbeidsmiljøloven er en ganske treffsikker oppskrift på å senke statusen til flere av yrkesfagene. For å si det på en annen måte: Det hjelper ikke hva kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen gjør med fagutdanninga dersom elevene skal sendes ut til arbeidsminister Robert Erikssons arbeidsliv.

Det er behov for å satse på fagarbeidere i bred forstand. Arbeiderpartiet mener at det er rett og rimelig at det som regjeringa omtaler som et alvorlig problem, møtes – ikke bare med offensiv retorikk, men med offensiv handling, for elever, for lærere, for skoler, for lærebedrifter, for fagskoler og i hele arbeidsmarkedet. Det må være sammenheng i politikken.

Norunn Tveiten Benestad (H) [18:57:38]: Et konkurransedyktig arbeids- og næringsliv forutsetter at vi har sterke og robuste utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer. Det er et solid budsjettforslag for universitets- og høyskolesektoren og et svært sterkt forskningsbudsjett vi

skal vedta her i dag. Jeg er glad for at også opposisjonen langt på vei anerkjenner det.

En sterk borgerlig vilje til samarbeid gjenspeiles i et budsjett der alle samarbeidspartiene har et sterkt eierskap, et budsjett som er tilpasset vår økonomi, og som bidrar til å ruste Norge for framtida.

Universitets- og høyskolesektoren er en bærebjelke i vårt utdanningssystem. Regjeringa styrker satsinga på kvalitet i høyere utdanning og forskning på en rekke områder: i budsjettet, i langtidsplanen, i arbeidet som gjøres med tanke på finansiering og framtidig struktur i sektoren.

Jeg er glad for at de borgerlige partiene prioriterer høyere utdanning og forskning. Sammen har vi funnet gode virkemidler for å styrke området, og her vil jeg trekke fram satsinga på 100 mill. kr til å utvikle verdensledende fagmiljøer, de 75 mill. kr til oppgradering av universitetsbygg, 147 nye rekrutteringsstillinger, der UiA, UiS og UiN skal ha halvparten av de 100 som kom i forliket. Jeg er enig med representanten Nybø i at det er godt nytt for disse miljøene, som er i sterk utvikling. Videre økes basisbevilgningene til universiteter og høyskoler med 50 mill. kr i forliket, og det settes av 60 mill. kr i økning til fri prosjektstøtte, 115 mill. kr til økt deltakelse i Horisont 2020 og 100 mill. kr til forskningsinfrastruktur.

Dette er god oppfølging av det kunnskapsbudsjettet samarbeidspartiene la fram i fjor, og vi ser at denne regjeringa leverer.

Det er også grunn til å trekke fram langtidsplanen som en milepæl for forskning og høyere utdanning. For første gang legges det fram en plan som gir næringslivet og forsknings- og universitetsmiljøene forutsigbarhet og langsiktighet. Det er det mange som har merket seg i sektoren. I langtidsplanen prioriterer regjeringa å finansiere 500 nye rekrutteringsstillinger, styrke bevilgninga til infrastruktur med 400 mill. kr og styrke bevilgninga til ordninger som bidrar til bedre deltakelse i Horisont 2020 med 400 mill. kr. Det er også satt en målsetting om å trappe opp den offentlige forskningsbevilgninga til 1 pst. av BNP. Vi vet at regjeringas mål er å bygge kunnskapssamfunnet, og vi ser at vi nå prioriterer det viktigste for høyere utdanning, dvs. studiekvalitet, studentboliger og studiestøtte. Samarbeidspartiene har funnet rom for å prioritere 2 000 nye studentboliger. Basisstøtten i Lånekassen er økt for andre året på rad, og det er funnet rom for en valutajustering for utenlandsstudentenes lån.

Som sørlending vil jeg gjerne si at jeg er særlig glad for at både kirke-, utdannings- og forskningskomiteen og næringskomiteen har valgt å legge inn merknader knyttet til det sterke mekatronikkmiljøet på Sørlandet og det behovet landsdelen har for å få etablert Mechatronich Innovation Lab ved universitetets campus i Grimstad.

Denne komiteen har også ansvaret for kirkepolitikken, et område som er viktig for veldig mange mennesker. Her er det to saker som jeg vil trekke fram i dette innlegget. Det gjelder budsjettforliket om de 16 mill. kr i omstillingsmidler til Kirka. De trengs for å forberede prosessen fram til 2017, da Kirka etter planen skal opprettes som eget rettssubjekt. Det andre jeg vil vise til her, er den nye rammen for rentekompensasjon for istandsetting av kirkebygg på

500 mill. kr, samt tilleggsbevilgninga på 2 mill. kr til sikring av kirkebygg, som også statsråd Widvey var innom. Jeg er glad for det konstruktive samarbeidet med de andre borgerlige partiene i disse sakene. Regjeringa ønsker en sterk landsdekkende folkekirke også etter 2017, og dette er gode bidrag i prosessen fram mot det.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Tone Merete Sønsterud (A) [19:02:02]: I et replikkordskifte med meg i finansdebatten var kunnskapsministeren svært ærlig om det budsjettforslaget vi i dag behandler. Han sa at flertallspartiene med Kristelig Folkeparti og Venstre har gjort budsjettet både bedre og sterkere. Det må jo bety at statsråden mener at det budsjettet han selv la fram, ikke var det beste for landet. Det er jeg helt enig med statsråden i, for hvis han og regjeringa hadde fått det som de ville, hadde bl.a. folkehøyskolene blitt kraftig svekket, studieforbundenes verdifulle tilbud over hele landet ville fått 40 mill. kr mindre, og Studiesenteret Finnsnes AS og studiesenteret.no hadde vært så godt som slettet fra kunnskapskartet.

Statsråden har, som sagt tidligere i debatten, vært på kakefest for å feire at et av kuttforslagene hans ikke ble gjennomført. Det kan bli mange kakefester på ministeren framover. For de nevnte kuttene er bare noen få eksempler på det som ble rettet opp i forliket, men som hadde vært realitet dersom Høyre og Fremskrittspartiet hadde hatt flertall. Forslagene var både ødeleggende og usosiale. I tillegg var argumentasjonen for hvorfor kuttene ble foreslått, lite overbevisende.

La meg ta noe av statsrådens egen argumentasjon. I spørretimen 12. november sa han at kuttforslaget til folkehøyskolenes kortkurs var forsvarlig fordi det rammet det ministeren selv betegnet som rike mennesker mellom 40 og 70 år. Her er noen få eksempler på de kursene vi snakker om: sommerkurset for psykisk utviklingshemmede ungdommer, cøliakikurset for ungdommer og familier, kurs der forebygging av seksuelle overgrep er tema, kurs for dem med spiseforstyrrelser og skrivekurs. Jeg finner det noe merkelig at statsråden betegner disse som folk mellom 40 og 70 år med god råd. Men jeg skal ikke gå inn i noen debatt med statsråden om dette, for vi har nok forskjellig oppfatning av hva vi mener med god råd, og hvorvidt læring og behov for utdanning er aldersavhengig. For Arbeiderpartiet er det viktig at vi har lik rett til utdanning uavhengig av lommebok, alder, kjønn og stand.

Ett av kuttene som dessverre ikke ble rettet opp, var bevilgninger til Genève-skolen. Den er nå strøket fra statsbudsjettet. Skolen har siden 1931 vært en viktig arena for alle fagorganisasjoner, hvor tillitsvalgte fra hele Norden har hatt muligheten til å lære om internasjonale, faglige og politiske spørsmål. Men dette er enda et eksempel på at fagbevegelsen ikke er viktig for regjeringa. En bevilgning på 700 000 kr ville ikke akkurat ha satt norsk økonomi over styr, men de blå-blå mener tydeligvis at det er rett og rimelig å la de andre nordiske landene ta regninga for norske elever.

Et annet sted statsråden kanskje skal på kakefest, er hos landets studieforbund. Hvert år arrangerer studieforbundene rundt 43 000 kurs, og nesten 10 pst. av befolkninga deltar. Siden regjeringa la fram sitt budsjettforslag, har jeg fått en mengde fortvilte e-poster og brev om denne saken. De kommer fra landets frivillige kultur- og amatørteatermiljø, ungdomslag, teatergrupper, fritidsklubber, kor, korps, dans og fra de funksjonshemmedes organisasjoners studieforbund, for å nevne noen. Mange opplyser at mye av det lokale studiearbeidet hadde måttet legges ned hvis budsjettforslaget fra regjeringa hadde fått flertall.

Frivillig sektor har vært viktige bidragsyttere i utviklinga av landet vårt, og mange av dem har gjort samfunnet vårt både rikere og varmere. De er gode supplement til offentlige tilbud, og de er nyskapende og viktige stemmer i samfunnsdebatten. Derfor støtter Arbeiderpartiet opp om frivilligheten. Fram til vi så forslaget til statsbudsjett, trodde vi den var viktig for regjeringa også. Jeg har for lengst kommet ut av tellinga over hvor mange ganger statsministeren og statsråden har snakket om hvor viktig frivilligheten er, og da de for seks dager siden la fram sin frivillighetserklæring, ble det sagt:

«Frivillighet er en avgjørende del av så godt som alle samfunnsområder. Gjennom Frivillighetserklæringen vil vi sikre frivillig sektor forutsigbarhet, åpenhet, tillit og tilgjengelighet i dialogen med regjeringen uavhengig av hvilket departement de henvender seg til. Det at folk engasjerer seg og tar ansvar i nærmiljøet, forebygger ensomhet og bygger fellesskap. Det er frivilligheten som skaper det gode samfunn.»

Videre ble det sagt:

«Frivillige organisasjoner er limet i samfunnet vårt.»

Og:

«Frivilligheten skaper glede, trivsel og knytter lokalsamfunnene sammen. Derfor er det viktig at både stat og kommuner gir frivilligheten gode vilkår.»

Dette er godt sagt, og jeg er helt enig. Det oppsiktsvekkende er at dette ble sagt av regjeringa for få dager siden, under to måneder etter at de la fram et budsjett der de mente det var en god idé å kutte i frivilligheten uten noen begrunnelse. Det var først i debatter i ettertid vi fikk høre at kuttene var nødvendige for å sikre frivillig sektor uavhengighet og troverdighet.

Jeg må få spørre statsråden: Hva mener han og regjeringa nå med at både stat og kommune må gi frivilligheten gode vilkår? Eller for å si det på en annen måte: Ettersom jeg er fra Hedmark og Prøysen har vært sitert mange ganger her i dag, kan jeg jo stille spørsmålet: Hvordan skal han sørge for at «graset er grønt for æille»?

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Freddy de Ruiten (A) [19:07:13]: Alle er enige om å skape en best mulig skole for elevene. De fleste er enige om at skolen bør virke sosialt utjevne. Når det kommer til virkemidlene, stopper imidlertid enigheten. Jeg bestemte meg derfor for å spørre dem som jobber i skolen. Jeg ut-

fordret dem til å komme med innspill til meg til denne debatten via Facebook-gruppene Arbeidstidsforhandlingene og Status Lærer med over 30 000 medlemmer, hvor de fleste jobber eller har jobbet i skolen. Jeg har i tillegg fått innspill fra Elevorganisasjonen. Jeg har fått rundt 150 innspill, og to ting går igjen: mer tid til hver elev og KS' manglende skoleforståelse.

Først litt om «mer tid til hver elev»: Her handler signalene i stor grad om klassestørrelse, lærertetthet, byråkratisering av læreryrket og kommunale og fylkeskommunale ressurser og prioriteringer. Det er ingen tvil om at mange lærere og andre ansatte i skolen opplever ressursmangel og en byråkratisk hverdag som rammer elevene. Det er stor avstand fra nasjonale målsettinger til skolehverdagen svært mange steder. Kommunale og fylkeskommunale prioriteringer og ressurser bidrar ofte til å umuliggjøre nasjonale målsettinger om skolen, og det som mange i skolen ikke opplever som rosinen i pølsa, men som steinen i skoen, er nemlig KS' tilsynelatende svake skolepolitikk og provoserende arbeidsgiverpolitikk.

Vi må i større grad lytte til elever, foreldre, lærere og andre ansatte i skolen for å utvikle en skole hvor alle får den best mulige oppfølginga. Det handler kanskje om mer styring, og det handler definitivt om mer ressurser. Det handler også om å gjøre det mer attraktivt å jobbe i skolen for lærere og andre yrkesgrupper. Arbeidsvilkår og lønn er viktig i så måte.

Jeg vet at kunnskapsministeren har mottatt en tidstyvrapport i dag, vel og bra, men ute i skolen vet en allerede hva de store problemene er. Dem må det gjøres noe med nå.

Skoledebatten har i de siste årene handlet veldig mye om hvordan skolen skal forandre seg. All virksomhet i samfunnet er og må selvfølgelig være i forandring. Den utfordringa tror jeg både elever og lærere klarer. For å få det til er det avgjørende at elever, foreldre, lærere og andre ansatte får større innflytelse over utforminga av framtidens skolepolitikk.

Jenny Klinge (Sp) [19:10:00]: Senterpartiet er opptake av at skulen i tillegg til å vere ein plass for å tileigne seg kunnskap, skal vere ein arena for å vekse som menneske og for å lukkast. Leirskuleopphald er viktig i denne sammenhengen. Gjennom ei veke med leirskule får ungane oppleve mykje minneverdig og lære mykje både om ulike tema, om seg sjølve og om andre. Det er ikkje tvil om at det ligg god sosial trening i ei veke på leirskule, og det ligg også ein dimensjon av sosial utjamning i det, for alle skal bu under like forhold – få den same maten og få dei same opplevingane.

Samtidig som alle skular nok verdset leirskuleopphald for elevane høgt, er det stadig ein kamp om midlane i kommunane. Dessverre fører dette til at færre elevar får tilbodet, t.d. er det berre halvparten av elevane i Vestfold som får tilbod om leirskule.

Det er grunn til å understreke at det er nødvendig å målrette midlar for å sikre leirskuleopphaldet for så mange som mogleg. Vi i Senterpartiet har derfor sett av 100 mill. kr i vårt alternative statsbudsjett til nettopp føremålet leirskule. Det er eit tydeleg grep for å vise at vi ser

verdien av leirskuleopphald, og at vi meiner dette tilbodet og den ikkje-formelle kompetansen ein kan få der, er ein viktig del av skulegangen.

Helge André Njåstad (FrP) [19:11:39]: Eg har forstått på debatten, som eg har følgd frå kontoret, at det òg har vore ein diskusjon om kommunerammene for neste år. Komitéleiaren innleia med å kalla opplegget for neste år for eit elendig opplegg. Han tok litt sterkare ord i sin munn enn det Helga Pedersen gjorde tysdag, ho kalla det for eit magert opplegg for neste år.

Opplegget for neste år har ein realvekst på 1,5 pst. i kommunesektoren. Til samanlikning kan eg fortelja at då Sigbjørn Johnsen skulle beskriva veksten frå 2012 til 2013, som då var på 1,2 pst., kalla han det verken magert eller elendig, men derimot ein god auke. Viss dette i dei raudgrøne si tid, då ein hadde ein mindre realvekst enn den me legg på bordet no, var ein god auke, blir det heilt feil å kalla det som ligg i kommuneramma for neste år, for eit elendig og magert opplegg.

Skulepolitikk er viktig for kommunane. Kommunane er skuleeigarar, og grunnskulen blir finansiert gjennom rammer der kommunepolitikarar prioriterer skulesektoren opp mot andre ting. Derfor er skulepolitikk og debatten i dag viktig. Humankapitalen til Noreg er den største ressursen me har, og utgjer 80 pst. av vår nasjonalformue. Denne ressursen skal me utnytta endå betre, slik at me får omsett humankapital i verdiskapande innovasjon, men òg sikrar at Kommune-Noreg får tilgang til kvalifisert arbeidskraft i framtida – som helsearbeidarar, ingeniørar og lærarar, for å nemna nokre grupper.

Skal ein få best mogleg utbyte av nasjonalformuen vår, humankapitalen, må me ha eit godt utdaningstilbod i alle ledd frå barnehage til grunnskule og vaksenopplæring. Noreg som kunnskapssamfunn er komplett avhengig av at elevane i grunnskulen får tileigna seg kunnskap til å meistra utfordringane dei møter i yrkesutdanning, i studiar og i arbeidslivet. Norske elevar skal lære meir. Derfor har regjeringa i forslaget sitt til budsjett for 2015 styrkt den allereie historiske satsinga på vidareutdanning av lærarar. I budsjettavtalen styrkjer me òg småskuletrinnet, 1.–4. klasse, med endå fleire lærarar, med ei ekstraløyving på 200 mill. kr. Dei millionane kjem i tillegg til ei god kommuneramme, som ligg på bordet neste år. Den inntektsramma aukar, som det er sagt mange gonger tidlegare frå denne talarstolen, med 7,8 mrd. kr, der 4,7 mrd. kr av desse er frie inntekter.

Så det å kalla dette eit opplegg som er magert, eller endå verre: elendig, blir feil. Opplegget for neste år set kommunane i stand til å kunna levera gode velferdstenester innanfor skule, og det er heilt feil å seia at regjeringa nedprioriterer kommuneøkonomien for neste år. Alle kommunar får meir pengar, og alle kommunar er i stand til å levera gode tenester til innbyggjarane sine.

Frank J. Jenssen (H) [19:14:48]: La meg først skrive under på ordene fra lederen av kommunal- og forvaltningskomiteen, Njåstad, om at kommuneopplegget for neste år er et godt opplegg, fullt på høyde med det som er levert

de siste årene fra den rød-grønne regjeringen. Men jeg tok ordet for å si noen ord om kunnskapspolitikken.

Satsing på kunnskap er politikk som virker. Derfor er regjeringens satsing på kunnskap også riktig politikk. Selv er jeg fra Trondheim, og selvfølgelig er jeg litt stolt av det hver dag, men hele Norge har grunn til å være stolt av de tunge kunnskapsmiljøene som generasjoner av kvinner og menn har bygd opp i denne byen.

Det har blitt utdelt nobelpriser også i Stockholm denne uken. Det er sjelden Norge er representert, men i år var vi det. Prestasjonene til Moser-paret og måten NTNU har tilrettelagt på og gitt dem muligheter, er en inspirasjon også for oss politikere. Regjeringen følger da også opp, som varslet før valget og i regjeringserklæringen. Derfor er det fortjent at regjeringens forskningsbudsjett får ros. Forskningsrådet meldte da budsjettet ble framlagt, at de var glade for et sterkt forskningsbudsjett. SINTEF sa at regjeringen legger fram et godt forskningsbudsjett, og særlig fornøyde var de med satsingen på Horisont 2020-programmet, som styrkes med 115 mill. kr.

Det satses på utvikling av flere verdensledende miljøer. 70 mill. kr settes av for at de beste fagmiljøene skal få større mulighet til å rekruttere de beste forskerne. I Adresseavisen denne uken kunne vi lese at NTNU bruker penger på å lage spleiselag med næringslivet for å tiltrekke seg flere dyktige professorer, og på NTNU er det rom for å premiere kvalitet.

Slik kunne jeg ha fortsatt – og la meg gjøre nettopp det. Samtidig med budsjettframleggelsen kom den aller første langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Her varsler regjeringen en storstilt opptrapping, bl.a. til utstyr, rekrutteringsstillinger og tiltak for å få flere til å delta i nettopp europeisk forskningssamarbeid. Og som trønder er jeg særlig glad for at framtidens havromslaboratorium Ocean Space Center løftes fram som et av de prioriterte prosjektene i meldingen.

I tillegg er det gledelig å se at en enstemmig komité konstaterer NTNUs særskilte stilling, og at komiteen har registrert styrets strategi knyttet til campusutvikling for ytterligere å styrke mulighetene for å innfri sitt nasjonale samfunnsoppdrag.

Omsider har vi også en regjering som prioriterer å styrke studiestøtten, for andre år på rad, og den økes utover prisveksten. Der den rød-grønne regjeringen sviktet, styrker vi studentenes økonomi. I regjeringsplattformen lovet vi flere studentboliger, noe vi fulgte opp i statsbudsjettet. Og jeg gleder meg sammen med studentene over at budsjettavtalen gir en rekordsatsing på 2 000 studentboliger, langt høyere enn i noen tidligere år.

Norge skal ha høye ambisjoner. God kunnskapspolitikk rustet Norge for fremtiden, og det budsjettet som vedtas i kveld, gir bedre håp for denne fremtiden.

Ove Bernt Trellevik (H) [19:17:55]: Forsking er viktig. I debatten om næringspolitikken tidlegare i dag kom det kritikk frå fleire for at statsbudsjettet var næringsnøytralt. Men forskingspolitikk er òg viktig næringspolitikk, og det skjer veldig mykje spennande på dette området.

Det er slik at eit konkurransedyktig arbeids- og næ-

ringsliv føreset at me har sterke og robuste utdannings- og forskingsinstitusjonar. Budsjettet me vedtek, er tidens satsing på forskning, med over 30 mrd. kr.

Ja – regjeringa har ambisiøse mål for forskingspolitikken. Vi må ha fagmiljø i verdsklasse. For å få det må vi prioritera og tenkja langsiktig. Difor satsar regjeringa på forskingsinfrastruktur, rekrutteringsstillingar og korleis me skal sikra god deltaking i det europeiske forskningssamarbeidet.

Når det gjeld havbruk, ser ein for seg at denne næringa skal kunna veksa om me løyser miljøutfordringane og sikrar at tilgangen til ingrediensar til fôr skjer på ein berekraftig måte. Då er det viktig at me forskar på dette. Det gjer me, og det er ikkje næringsnøytralt. Spesifikk forskning skal bidra til at vi løyser miljøutfordringar, og at fôr og fôrråstoff som vert brukt i norsk havbruk, kjem frå berekraftige kjelder.

Forskning og utvikling av ny teknologi gjer at vi kan utnytta råstoffa betre. Nye råvarer som krill, insektmjøl, algar, gjær og bakteriar kan verta aktuelle ingrediensar. Dette er også eit område der det pågår stor forskingsaktivitet, og denne regjeringa og samarbeidspartia Venstre og Kristeleg Folkeparti har levert mykje på eitt år gjennom dei to budsjetta me har fått gjennom her i Stortinget.

Regjeringa og samarbeidspartia Venstre og Kristeleg Folkeparti investerer i kunnskap om marin næring for at denne skal kunna bidra til å utløysa det store verdiskapingspotensialet som ligg i næringa i framtida på ein berekraftig måte.

For 2015 vert det ein auke i den marine forskingsinnsatsen på ytterlegare 55 mill. kr. Veksten i den marine forskinga har såleis auka med over 110 mill. kr sidan regjeringsskiftet. Det kan ikkje kallast næringsnøytralitet når prioriterte forskingssatsingar skal gje meir kunnskap som grunnlag for berekraftig vekst i sjømatnæringa.

Universitetet i Bergen har to strategiske satsingsområde, marin forskning og utviklingsforskning. Universitetet er i gang med ein ny strategiprosess og har evaluert om satsingane har gjeve utteljing og meirverdi. I dagens Bergens Tidende kan me lesa at det har gjeve resultat. Det bekreftar at kvaliteten på den marine forskinga held eit høgt nivå og er internasjonalt anerkjent. Då er det viktig at me satsar der me er gode.

I statsbudsjettet i år vert det ei styrking av viktig infrastruktur, økte løyvingar til næringsrelevant forskning og teknologiutvikling, utvikling av marin bioøkonomi, levandeling av fisk, internasjonalisering og kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved dei marine forskingsinstitutta.

Dette kan ikkje kallast næringsnøytralitet. Dette handlar om å satsa der me har fortrinn.

Helge Thorheim (FrP) [19:21:21]: I regjeringens politiske plattform er det nedfelt åtte hovedsatsingsområder for å bygge landet videre ut for å møte fremtidens krav. Et av de viktigste hovedsatsingsområdene er knyttet til kunnskap. Kunnskap har også fått stor oppmerksomhet i regjeringens politiske plattform, der dette satsingsområdet alene har fått mange sider i det politiske dokumentet.

Et menneske er helt fra fødselen av vitebegjærlig, noe vi skal være glade for. Det er viktig å legge til rette for at barn allerede i barnehagealder gis tilstrekkelig oppmerksomhet, slik at de kan få en best mulig start på livet. Gode barnehager legger grunnlaget for kunnskapssamfunnet, og det er derfor viktig at alle har mulighet til å få en barnehageplass. Her følger regjeringen opp og bevilger 112 mill. kr for å støtte dem som trenger dette tilbudet mest. For å fremme kvaliteten i barnehagene bevilger regjeringen totalt 275 mill. kr, som er en økning på 50 pst. i forhold til nivået for litt over et år siden.

Den viktigste enkeltfaktoren for at elevene skal kunne ta til seg lærdom, er læreren. Kvaliteten på læreren med hensyn til både faglig kunnskap og pedagogisk forståelse, er helt avgjørende. Det tror jeg er noe alle vi som har gått på skolen selv, har erfart mange ganger. Derfor er det også viktig å prioritere læreren først, og se til at lærerne i vår skole er kunnskapsrike i både de fag de underviser i, og som pedagoger. Denne prioriteringen vises igjen i regjeringens satsing i budsjettet, der regjeringen foreslår å bruke over 1 mrd. kr på å gjøre læreren bedre enn tidligere. Med denne satsingen har regjeringen i løpet av sitt første år tredoblet satsingen på videreutdanning av lærere.

Tilegningen av kunnskap er livslang, og derfor er det svært viktig at den enkelte får med seg en kunnskapsballast som har en god progresjon, helt fra barnehagenivå til en selv skal ut og stå på egne bein og starte sin fremtidige karriere. Som en del av kunnskapssamfunnet satses regjeringen på forskning, og regjeringen vil derfor styrke infrastrukturordningen i Forskningsrådet med 400 mill. kr innen 2018. For 2015 styrkes forskningsinfrastruktur med 100 mill. kr. Tidsmessig forskningsinfrastruktur er en forutsetning for forskning av høy kvalitet og effektivitet.

Med det høye kostnadsnivået vi har i vårt land, er det ikke realistisk å tro at vi kan bli billigst, men vi kan bli blant de beste innen forskning, og i en del segmenter kan vi også bli best, noe som vi har mange gode eksempler på.

Innledningsvis sa jeg at et av regjeringens hovedsatsingsområder er kunnskap, og jeg må si meg meget godt fornøyd med den måten regjeringen viser dette på, gjennom satsing i budsjettet.

Heidi Greni (Sp) [19:24:33]: Jeg tror vi alle er enige om at frafallet i videregående skole er altfor stort, og jeg oppfatter det også som at det er enighet om at tiltakene må settes inn tidlig i skoleløpet. Et godt grunnlag fra grunnskolen er avgjørende for gode resultater i videregående. Satsing på skole og utdanning krever derfor satsing på kommuner og fylkeskommuner. Det forundrer meg at partier som profilerer seg sterkt som skolepartier, ofte viser liten interesse for å prioritere kommunesektorens budsjetter.

Kvalitet koster. Ønsker vi mer tilpasset opplæring, høyere lærertetthet eller andre tiltak som vi mener øker kvaliteten i undervisningen, må vi tilføre de ressursene som kreves, gjennom økte bevilgninger. Stortinget kan kanskje legge inn noen satsinger gjennom øremerkede tiltak, men regelen er at svekkes kommuneøkonomien, svekkes også skolen.

2014 er blitt et vanskelig år for kommunene. Det blir også 2015. Rammene Stortinget vedtok for neste års budsjett, tar ikke høyde for den skattesvikten kommunene har i år, og som også forventes neste år. Jeg er redd skolebudsjettene i både kommunene og fylkeskommunene vil være blant dem som får lide mest under trange kår.

KS har nylig gjort en gjennomgang av budsjettforslagene for 2015. Et stort flertall av kommunene må foreta kraftige kutt i tjenester neste år, viser undersøkelsen. For skolesektoren legger budsjettforslagene opp til at utgiftsveksten blir betydelig lavere enn lønns- og prisveksten. Færre elever er i liten grad begrunnelsen for kuttene, begrunnelsen er dårligere kommuneøkonomi. Kuttene foretas først og fremst gjennom strukturendringer og kutt i ikke bundne poster, som tilpasset opplæring, vikarbudsjetter osv.

Senterpartiets budsjett for kommunesektoren gir over 2,5 mrd. kr mer i frie inntekter til kommuner og fylkeskommuner. Representanten Anne Tingelstad Wøien har tidligere i debatten gått gjennom noen av de skolepolitiske ambisjonene som Senterpartiet har, og som kan løses innenfor disse rammene. Skolepartiet Senterpartiet tenker tidlig innsats. Da må vi gjennom hele grunnskolen gi alle elever tilpasset undervisning og mulighet for å utvikle sine evner. Skolepartiet Senterpartiet er også spesielt opptatt av å styrke fagopplæringen i den videregående skolen. Uten kompetent arbeidskraft innenfor helse- og sosialfag, håndverksfag og servicefag klarer vi ikke å møte utfordringene Norge vil stå overfor framover. Frafallet i yrkesfagene må ned, og det må skje gjennom en bedre og mer fleksibel organisering av utdanningsløpet.

Alle som har tatt ordet i debatten, vil styrke skolen. Intensjonene er gode, det er ingen tvil om det. Testen på om vi lever opp til intensjonene, vil være om vi gir skoleeierne muligheter til å etterleve kravene. De budsjettundersøkelsene som er gjort for 2015, lover ikke godt da. Det kan vi gjøre noe med allerede ved behandlingen av salderingsproposisjonen neste uke. Kommunesektoren må gis rammer som gjør at de slipper å bruke 2015 til budsjettkutt på grunn av inntektstapet de har hatt i år.

Bente Thorsen (FrP) [19:27:33]: Regjeringen har med statsbudsjettet lagt fram tidenes satsing på kunnskap, forskning og utvikling. Arbeiderpartiet la fram sitt alternative budsjett, og de imponerte slett ikke med sitt ordinære budsjett, i hvert fall. Men det kom seg i deres reviderte budsjett, der de tok etter og gjorde det samme som regjeringens partiene og samarbeidspartiene Venstre og Kristelig Folkeparti gjorde.

Flere av representantene fra Arbeiderpartiet har i dag trukket fram kommunerammen, og samtidig skrøt de av at de tidligere styrket kommuneøkonomien. Men jeg vil minne om at en god og målrettet skolepolitikk er mer enn kommuneøkonomi, og budsjettavtalen gir en reell vekst i samlede inntekter til kommunene på 7,8 mrd. kr. Av veksten er 4,7 mrd. kr frie inntekter. Det tilsvarer 1,5 pst., noe som er på nivå med veksten de senere år. Jeg registrerer også at Arbeiderpartiets ordfører i Fauske, Siv Anita Johnsen Brekke, synes kommuneøkonomien for neste år høres bra ut.

Arbeiderpartiet foreslår å øke skattene med 10 mrd. kr, men bevilger likevel 16 mrd. kr mindre enn regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre på rammeområdet. Jeg er fornøyd med at regjeringen gir skattelette til arbeidslivet og til at folk kan få beholde mer av egne penger. Samtidig er vi i stand til å levere et godt utdannings- og forskningsbudsjett som sikrer dagens og framtidens utvikling.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen prioriterer studentene og la i fjor inn en økning av studiestøtten på nesten to prosentpoeng over prisvekst. Nå legger regjeringen inn en økning på ytterligere ett prosentpoeng over prisvekst. Arbeiderpartiet fant ikke rom til å øke mer enn forventet prisvekst i noen av sine budsjetter da de satt og styrte.

Arbeiderpartiet foreslår for andre år på rad elleve måneders studiestøtte, men legger ikke en eneste krone på bordet. Det er tydelig at Arbeiderpartiet endrer mening straks de går fra posisjon til opposisjon. Nå er Arbeiderpartiet i opposisjon og hadde en reell mulighet til å vise at de virkelig mener å gi studentene elleve måneders studiestøtte, men det ligger ikke én krone på bordet. Slik jeg ser det, er dette rett og slett å lure studentene.

I den siste rød-grønne perioden ble det ikke bevilget penger til en eneste ny stipendiatstilling. Med årets budsjettforslag er det på litt over ett år bevilget penger til nesten 300 stipendiatstillinger. Dette illustrerer tydelig et taktskifte i utdanningspolitikken.

Vi vet også at læreren er den aller viktigste for elevens læring. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet nå prøver å framstille regjeringens offensive lærersatsing som en videreføring av deres politikk. La meg understreke at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen med årets budsjett nesten tredobler antallet lærere som får tilbud om videreutdanning.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [19:31:14]: Senterpartiets budsjett ble av Norsk studentorganisasjon i en blogg beskrevet som svært sterk på studentvelferd. Vi er, som Teskjekjerringa, små, men vi er ikke rådløse.

Vi er opptatt av innhold og kvalitet for studentene i det vi foreslår, og ikke bare av kvantitet. Vi ønsker at de som velger å studere, skal få tid og anledning til å gjøre det, og det betyr at vi må sørge for at studentene har økonomi som gjør at de ikke må ha full jobb ved siden av studiene. To av de viktigste bidragene til dette er å øke studiestøtten og sørge for studentboliger som gir rimelige leiepriser.

Den rød-grønne regjeringa trappet opp studentboligbyggingen betraktelig. Bondevik II-regjeringa foreslo i sitt siste budsjett penger til 314 studentboliger. Utbyggingen hadde ligget jevnt på rundt 300 nye boliger i året. Året etter, da den rød-grønne regjeringa tok over, ble dette tallet fordoblet, til 606, og siden har dette tallet faktisk økt jevnt. I budsjettet for 2013 var tallet 1 065, og det ble økt til 1 438 i revidert budsjett i 2013. Byggingen av studentboliger har tredoblet seg under den rød-grønne regjeringa.

Alle partier her kjemper vel litt om hvem som skal bevilge mest til studentboliger, men vi har i hvert fall i vårt forslag økt dette tallet ytterligere. For vi har en ambisjon om å øke antallet studentboliger og viser dette også i budsjettet vårt. Hvis det er sånn at en lover en utbygging

av 2 000–3 000 nye studentboliger i året, som regjeringa faktisk har gjort, så må jo dette vises i budsjettene.

Vi vet at høye boutgifter er et av hindrene for ungdommer som ønsker å studere. Et annet økonomisk hinder er studiestøtten. Vi gikk til valg på å øke studiestøtten til elleve måneder, og vi viser at vi ønsker dette også i årets budsjett. Det betyr at studentene ville ha fått ca. 11 000 kr mer i året fra 2016, i tillegg til at den lønnsjusteres.

I høst fikk vi også en undersøkelse om studenters helse og trivsel. Hver femte student oppgir at de har psykiske plager. Det er dobbelt så høyt som for befolkningen ellers i samme aldersgruppe. Vi er bekymret for dette og har derfor foreslått 10 mill. kr til tiltak for psykisk helse for studenter. I tillegg kommer vår satsing på helsestasjoner og skolehelsetjenesten, som representanten Toppe vil komme tilbake til. Men jeg håper Stortinget støtter forslaget om å sette i gang en ny levekårsundersøkelse blant studenter, slik at det blir flertall for det forslaget.

Kjersti Toppe (Sp) [19:34:06]: Folkehelse rapporten 2014 frå Folkehelseinstituttet viser ei sterk utvikling av livsstilssjukdommar i Noreg. Risikofaktorar som overvekt og fedme aukar sterkt. Livsstilssjukdommar kan førebyggjast, men då trengst det ei mykje meir målretta folkehelse-satsing i Noreg enn det den blå-blå regjeringa leverer. Senterpartiet vil ha eit helseløft blant barn og unge, der ein tar skulen i bruk som førebyggingsarena.

Fem område treng særskilt satsing. Det første området er fysisk aktivitet. Norske ungdommar er i dag like stille-sitjande som pensjonistar. Berre halvparten av 15-åringane tilfredsstiller helsemyndigheitenes minimumsanbefalingar til dagleg fysisk aktivitet. Inaktivitet er ifølgje Helsedirektoratet berekna til å kosta det norske samfunnet 239 mrd. kr årleg, og det er omtrent det same som to sjukehusbudsjett. Det finst ikkje motargument igjen – alle barn og unge må få ein times fysisk aktivitet i skulen kvar dag frå 1. til 10. klasse. Senterpartiet prioriterer dette i sitt alternative budsjett.

Det andre området gjeld skulemåltid. Kosthald har vorte eit klassespørsmål som aukar sosiale helseforskjellar i Noreg, og kutt i gratis frukt og grønt-ordninga i skulen var eit grunnleggjande urettferdig og usosialt vedtak, gjort av den blå-blå regjeringa og applaudert av Kristeleg Folkeparti og Venstre. Senterpartiet prioriterer i budsjettet for 2015 gratis frukt og grønt i heile grunnskulen i tillegg til ei tilskotsordning for gradvis innføring av skulemåltid.

Vårt tredje helseløft gjeld friske skulebygg. Skuleforfall og klasserom med helsefarleg inneklimate er kvardagen for veldig mange barn – dette sjølv om norske kommunar hadde frist til 1998 for å få alle skular sitt inneklimate godkjent. Barn og unge sin rett til å gå på ein skule som ein ikkje vert sjuk av, må no snart verta oppfylt. Senterpartiet prioriterer derfor ein sterk kommuneøkonomi, som er grunnleggjande for å få fortgang i arbeidet med rehabilitering og utbetring av skulebygg.

Senterpartiets fjerde helseløft i skulen er å byggja ut skulehelsetenesta. 15–20 pst. av barn og unge i Noreg slit med psykiske vanskar. Skulehelsetenesta er eit viktig lågterskeltilbod som skal og må vera lett tilgjengeleg. Vi har

føreslått ein femårig kommunal opptrappingsplan for psykisk helse, finansiert med øyremerkte midlar, og lagt inn 400 mill. kr øyremerkte midlar til eit slikt løft i 2015. I tillegg kjem 200 mill. kr til skulehelsetenesta i kommuneramma.

Senterpartiets siste, men livsviktige helseløft i skulen gjeld svømming. Halvparten av norske tiåringar kan ikkje svømme. Noreg ligg på topp i drukningsulukker. Svømming må verta ein rett som alle elevar får oppfylt i skulen. Då må det byggjast fleire svømmehallar, svømmeknappen må innførast att, symjedyktigheit må definerast i opplæringslova og undervisninga må styrkjast. Dette vil kosta pengar, og vi legg inn 75 mill. kr til å styrkja svømmeundervisninga i 2015.

Kristin Vinje (H) [19:37:15]: Noe av det som prioriteres i budsjettet, er satsingen på utviklingen av verdensledende fagmiljøer, og i budsjettforslaget er dette som sagt fulgt opp med 100 mill. kr knyttet til rekruttering av toppforskere. Til de 70 mill. kr som brukes til de fem gamle universitetene: Når Arbeiderpartiet er kritisk til at disse institusjonene får disse midlene, har jeg lyst til å bemerke at de mener at dette bryter med prinsippene om belønning av kvalitet gjennom åpen konkurranse, og så mener de at dette i praksis finansieres gjennom kutt i bevilgningene til høyskolene og de nye universitetene. Ingen av disse påstandene medfører rettighet. Det er ingen av institusjonene som er håndplukket til denne satsingen på rekruttering av toppforskere for å utvikle verdensledende miljøer – de 70 mill. kr er fordelt etter spisse kvalitetskriterier. Vi snakker her om hvilke miljøer som har gjort det bra når det gjelder tildeling av sentre for fremragende forskning, sentre for fremragende innovasjon og forskningssentre for miljøvennlig energi. Det er også lagt vekt på Forskningsrådets fremste konkurransearena som favner alle fagområder, FRIPRO, der vitenskapelig kvalitet er et avgjørende kriterium for bevilgning.

I tillegg har den internasjonale dimensjonen vært viktig ved at departementet har sett på norske institusjoners evne til å vinne fram i kampen om de mest høythengende forskningsmidlene i Europa. Her har det blitt lagt vekt på å identifisere dem som har blitt tildelt koordinatorroller i prosjekter innenfor EUs 7. rammeprogram, og dem som har nådd opp i konkurransen om forskningsmidler gjennom Det europeiske forskningsrådet, ERC.

Skal man utvikle verdensledende miljøer, må man satse på dem som allerede har vist at de ligger langt fremme på nasjonale og internasjonale konkurransearenaer, og de kriteriene som er brukt, gjenspeiler nettopp dette. Det er ingen holdepunkter for at verken budsjettforslaget fra regjeringen eller forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti innebærer noen vridning fra høyskoler og nye universiteter til de gamle. Snarere representerer budsjettet for 2015 en solid styrking av universiteter og høyskoler generelt, med en vekst på 2,6 pst. sammenlignet med 2014. Og det kan være grunn til å minne om at denne realveksten også kom oppå et svært godt universitets- og høyskolebudsjett for 2014, altså etter regjeringsskiftet.

Budsjettet for 2015 inneholder også tiltak som treffer

både bredden og spissene i universitets- og høyskolesektoren. Det satses bl.a. på verdensledende miljøer, utstyr til viktig profesjonsutdanninger, rekrutteringsstillinger, styrking av EU-incentivet, grunnfinansiering av private høyskoler, strukturtiltak og oppgradering av nye universitetsbygg.

Karin Andersen (SV) [19:40:12]: For noen uker siden leste jeg en kronikk i Dagbladet som virkelig gjorde inntrykk på meg. Kronikken het «Nådeløs måling i skolen», og det var en mor og lærer som skrev om sitt lille barn som gikk i en skole som stadig veide og målte barnet hennes. Hun skriver at det kan virke som om det er mye godt i alle disse målene, men at de opplever en annen virkelighet enn at barnet lærer, nemlig å trøste et barn som er redd for ikke å nå de mange læringsmålene for hver uke. Det har blitt en daglig øvelse i familielivet. Hun sier også at det er ikke noe lys i sikte, fordi Høyre-byråden her vil ha stadig nye ambisiøse mål, og at «våre elever skal konkurrere med de beste i Europa». Det forteller man altså til 7-åringene i skolen.

Og så sier hun:

«Nytt av året er utførelsen av egenerveringen i uke-testen. I stedet for at læreren setter inn sine symboler for elevenes måloppnåelse, skal barna selv krysse av under utsagnene Dette kan jeg ikke, Dette er jeg usikker på, Dette kan jeg.»

På denne måten skal altså elevene, 7-åringene, reflektere over egen læring. Jeg trodde faktisk det var foreldrene og lærerne som hadde ansvaret for dette når det gjelder så små barn, og jeg lurer virkelig på hvordan barn fra vanskelige hjemmeforhold opplever det å måtte vurdere seg sjøl etter slike kriterier.

Og hun skriver:

«Da gjør det virkelig vondt å tenke på hvordan dette nådeløse målregimet oppleves av barn som sliter faglig eller strever med prestasjonsangst og lavt selvbilde. For bak de stadig nye kravene til måloppnåelse ligger det en tydelig melding til barnet: Du er ikke god nok. Du må bli bedre.»

Hun skriver at hun nå nekter å sette navnet sitt under disse testene, og så skriver hun til slutt:

«Og mens politikere bruker tiden på å diskutere årsakene til frafallet i den videregående skole (...) går en liten gutt til skolen og gruer seg. Hver eneste dag.»

Jeg har jobbet mye med vanskeligstilt ungdom, særlig gjennom Pøbelprosjektet. Det aller første ungdommene får lære i Pøbelprosjektet, er at du er god nok. Og da lurer jeg på: Hvem i all verden er det som har lært dem at de ikke er gode nok? Sjøl har jeg jobbet i barnehage og med stor undring av og til sett på hvordan de lærelystne barna som kommer derfra, etter få år i skolen ikke har lyst til å lære. Dette målregimet som man er i ferd med å innføre i skolen, ødelegger lærelysten, og det ødelegger muligheten for mange barn. Vi har en formålsparagraf i skolen som er bred og god, og det må være det viktigste målet for skolen vår.

Bente Stein Mathisen (H) [19:43:31]: Vi lever i et samfunn hvor kunnskap er viktig for å komme inn i arbeidslivet. De store sosiale forskjellene i samfunnet går

mellom dem som har jobb, og dem som ikke har det, mellom dem som er i stand til å leve av egen inntekt, og dem som ikke kan det. Derfor er det så viktig å satse på skolen, forebygge frafall og legge til rette for et utdannelsesløp som rustar de unge for arbeidslivet. Det gjør regjeringen og samarbeidspartiene i dette budsjettet, gjennom en politikk som satser på skole og utdanning og samtidig trygger norske arbeidsplasser ved å gi skattelettelsler som stimulerer til å investere i norsk næringsliv.

I en artikkel i Dagens Næringsliv ble det stilt spørsmål om hvorfor yrkesfagene har så lav status. En undersøkelse utført av Norstat viser at 73 pst. av dem under 30 år mener at bygg- og anleggsutdanningen har lav status, noe som også avspeiler seg i antall søkere til denne utdanningen. Søkingen er redusert med 40 pst. siden 2007, og det er alvorlig. Men når halvparten av dem som tross alt velger å begynne på en yrkesutdanning, faller fra, er det ikke bare alvorlig, men en samfunnsmessig stor utfordring, som vi er nødt til å gjøre noe med.

Mange fremsnakker nå yrkesfagene så godt de kan, for etterspørselen kommer til å bli stor i årene fremover. Men hvis ungdommene ikke får tilbud om lærlingplass, hvorfor skal de da velge yrkesfag? I Stavanger står yrkesfagene høyt i kurs, for der er det en sterk kultur for å ta imot lærlinger. Derfor må flere se til Stavanger og lære av dem. Vi kan ikke bare ha ungdom som tar universitetsutdanning og master. Vi trenger også praktikere, håndverkere og fagarbeidere. Derfor er regjeringen opptatt av å styrke satsingen på yrkesfag. Regjeringen legger opp til et tettere samarbeid mellom skole og arbeidsliv, mer fleksible løp i fag- og yrkesopplæringen og bedre kvalitet og relevans i opplæringen.

Regjeringen har i årets budsjett økt lærlingtilskuddet og bevilget midler til kompetansehevede tiltak for yrkesfaglærere. Regjeringen skisserer også en rekke tiltak som den vil gjennomføre for å løfte yrkesfagene. Regjeringen vil se på tiltaksstrukturen i videregående skole for å sikre at elevene tilbys yrkesfagutdanning som er etterspurt i arbeidslivet, elevene skal få mer tid i bedrift, man skal ha et nærere samarbeid mellom skole og næringsliv, og vi vil også jobbe med en strategi som skal øke antall lærlinger i staten.

Stat og kommune har den svakeste lærlingkulturen av alle. Derfor var det flott å lese i min lokalavis, Budstikka, at Asker kommune har tatt grep og vil gjøre noe med den statistikken. Kommunen dobler nå antall lærlingplasser innen helse- og oppvekstfag. Over fire år skal 30 lærlingplasser bli til 60. Kommunene har valgt å følge KS' anbefaling om å ha én lærlingplass per 1 000 innbyggere og blir med dette blant landets fremste lærlingkommuner. Målet er at flere elever da vil velge helse- og oppvekstfag. Kommunen har innsett at den må gjøre noen grep for å sikre seg kvalifiserte medarbeidere til sykehjem, omsorgsboliger, barnehager og SFO, og kommunen har innsett at det å være sikker på å få en god lærlingplass kan være avgjørende for om en elev velger yrkesfaglig kompetanse. Det å satse på at flere velger yrkesfag, betyr et tettere samarbeid mellom stat, fylke, kommune og næringsliv, og regjeringen har med dette budsjettet tatt et skritt i riktig retning.

Liv Signe Navarsete (Sp) [19:46:50]: Det har vore sagt mykje fint om lærarar i dag. Det har vore snakka mykje bra om utdanning, for det er viktig. Den norske modellen, der alle har lik rett til utdanning, er ikkje noko sjølv sagt. Ein skal ikkje langt tilbake i historia før ein var avhengig av velståande foreldre for å kunne ta utdanning.

I mitt heimfylke Sogn og Fjordane er resultatet i grunnskulen på linje med dei aller beste i landet, dette trass i små einingar og spreidd busetnad – faktorar som høgreregjerinnga ser på som eit uvesen, viss ein skal tru iveren etter å slå saman og gjere alt stort og større.

Det er sjølv sagt mange årsaker til desse gode resultat. Eg trur gode lærarar er den viktigaste av dei. Korleis har ein så fått fram desse flinke folka i skulen i Sogn og Fjordane? Ei viktig årsak heiter Høgskulen i Sogn og Fjordane, ei anna heiter samarbeid. Men eg vil seie litt om høgskulen.

Eg har mange gonger hevda at Høgskulen i Sogn og Fjordane er den viktigaste institusjonen me har i fylket. Det trur eg det er veksande semje om. Høgskulen rekrutterer frå heile landet, og mange av dei som kjem til fylket for å få utdanning, vert verande. I tillegg er sjølv sagt høgskulen viktig for våre eigne ungdommar. Men det viktigaste er sjølv sagt at høgskulen gir offentleg og privat sektor tilgang til dyktige unge som ville ha vore vanskelegare å rekruttere frå Bergen, Volda, Ålesund eller Oslo.

I sin sentraliseringsiver har kunnskapsministeren sett i gang prosessar for samanslåing av høgskular landet rundt. I Sogn Avis kan ein i dag lese om studentparlamentet ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, som er uroa over signala frå ministeren, og som er redd for at høgskulen skal misse særpreget sitt. Styret for høgskulen, der studentane òg er representerte, har sagt tydeleg frå om at dei ikkje ynskjer samanslåing. Skulen samarbeider med dei beste lære-institusjonane i landet innan fagområda sine – Norges idrettshøgskole på idrettsfag, NTNU på tekniske fag, osv. Høgskulen har svært gode resultat, både på studentgjennomstrøyming, trivsel og faglegheit.

Statssekretær Bjørn Haugstad var i november på besøk. Bodskapen var ifølgje leiaren i studentparlamentet, Tolkaldheim, nedslåande. Dei fekk tydeleg inntrykk av at statssekretæren la opp til tvangssamanslåing for høgskulen. Kaldheim ser ikkje at statsråden set studentane i fokus i denne prosessen. Etter kva eg forstår, er statsråden misnøgd med at høgskulane og universiteta ikkje vil det han vil, og kallar inn til møte den 17. desember, og eg vil be om at ein frå regjeringa stadfestar i dag at ein ikkje vil slå saman høgskular med tvang, mot deira eigen vilje, og dermed risikerer å senke kvaliteten på viktige utdanningsinstitusjonar. Eg vil be om at ein stadfestar at regjeringa har respekt for gode resultat, god søknad, god studentgjennomstrøyming, gode faglege resultat, og eg kan igjen gå tilbake til grunnskulen, som viser at gode lærarar gir ein god skule – på linje med dei aller beste i landet.

Sivert Bjørnstad (FrP) [19:50:10]: Noe av det som alltid har forundret meg mest med norsk politisk debatt, er den evigvarende konkurransen mellom de ulike partiene om å bruke mest mulig penger. Vi er altfor lite opptatt av mål og resultater og for opptatt av antallet milliarder be-

vilget over statsbudsjettet. Penger er ofte viktig, men kroner og øre bør ikke være målet, men heller veien for å nå målet.

Om det er en sånn debatt Arbeiderpartiet ønsker, kan de gjerne få det, for det er ikke sånn som representanten Giske sier, at kunnskapsbudsjettet er nedprioritert, underfinansiert eller har tapt i kampen mot andre gode tiltak, f.eks. skattelette for å omstille Norge. Om man tar den rammen vi behandler her i dag, så er det Arbeiderpartiet som bruker mindre penger – 17 mill. kr mindre til kirke, utdanning og forskning – og ikke vi, til tross for at Arbeiderpartiet har 10, 13 eller 16 mrd. kr mer å bruke, alt etter hvilket skatteopplegg de velger seg fra dag til dag. Hvor blir de pengene av? Jo, Arbeiderpartiets kutt på dette viktige feltet går rett inn i det gigantiske oljefondet på 6 200 mrd. kr. Arbeiderpartiets kutt, til f.eks. Forskningsrådet, går til å kjøpe handlesteder i London. Det er mulig at man betrakter det som god finanspolitikk, men god kunnskapspolitikk er det ikke. Arbeiderpartiets kritikk på dette området treffer like dårlig som Jeger Bom-Bom skyter.

Så til det jeg egentlig skulle snakke om: studentvelferd. Det de fire samarbeidspartiene har blitt enige om i år, er veldig bra på det feltet. Det å satse på studentene handler ikke om å gi seg selv bedre samvittighet, men om å ruste Norge for framtiden. Skal vi få gode kandidater ut fra høyskolene og universitetene, må vi legge forholdene til rette for å få det til. Det studenter har sagt er aller viktigst for å bedre studentøkonomien, slik at flere studenter får mulighet til å studere litt mer og jobbe litt mindre, er bygging av studentboliger. Dette er et kjempegodt kinderegg, for det demper også presset i det ordinære boligmarkedet, noe som ikke bare kommer studenter til gode, men også andre unge som ønsker seg inn på boligmarkedet. 2 000 studentboliger for 2015 er veldig bra. Det er dobbelt så mye som for bare et par år siden. Samskipnadene er fornøyd, og studentene jubler. Det er et godt tegn på kunnskapssatsingen til de fire samarbeidspartiene.

Under de rød-grønnes regjeringsperiode ble studiestøtten økt reelt med noen få promille. Vi ligger lagt foran det: I fjor mer enn doblet vi forslaget fra den forrige regjeringen, og vi følger opp i år med et forslag på godt over forventet prisvekst. Det betyr – sammen med bl.a. bedringen av sykestipendordningen og den kommende endringen i samskipnadsloven – at studentene får et litt bedre liv neste år enn hva de har hatt de tidligere årene.

Lill Harriet Sandaune (FrP) [19:53:18]: Utdanning og forskning er et av de viktigste satsingsområdene for den sittende regjeringen og for samfunnet vårt. Det å gi barn og unge et solid fundament i form av skolegang og kunnskap vil gjøre både dem og Norge rustet for framtiden. For å greie dette er det viktig at det utdannes nye, dyktige lærere, og prognoser fra Statistisk sentralbyrå viser at man vil mangle flere tusen lærere i årene framover. Rekruttering og en god lærerutdanning vil være en del av løsningen på utfordringene, men når man har utdannet læreren, blir det en ny utfordring å holde vedkommende i jobben: En av tre nyutdannede lærere dropper dessverre ut av yrket etter få år. Så det handler ikke bare om å utdanne nye læ-

rere til yrket, men også om å ta vare på dem som allerede har en utdanning og en lærerjobb, sånn at de fortsetter i yrket sitt. Med utgangspunkt i dette og i at det alltid vil være behov for videreutdanning, har man satset sterkt på dette i budsjettet. Undervisning og kunnskap er en ferskvare som regjeringen holder ved like gjennom prioriteringen av videreutdanning av lærere og en attraktiv femårig lærerutdanning.

Yrkesfagene har blitt nevnt flere ganger i denne debatten, og én ting er sikkert – yrkesfagene trenger en statusheving. Spesielt er det viktig med yrkesfagløftet i budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, der man sikrer en økning i lærlingtilskuddet. Økningen er på 4 000 kroner på én kontrakt og utgjør totalt 78,4 mill. kr, og dette kommer altså på toppen av fjorårets økning.

Etter en stillstand på nesten fem år gjør man altså et viktig grep for å få flere lærlingplasser til ungdom som velger yrkesfag. Dette er et viktig tiltak for forebygging av et problem som dessverre har blitt større og større de siste årene, og det er frafalt i videregående skole – og som særlig gjelder for yrkesfag. Det er ofte ulike og sammensatte årsaker til frafallet i videregående opplæring. For å bekjempe dette er det viktig med et styrket samarbeid mellom skole, hjem, arbeidsplasser og elever for å sikre et godt læringsmiljø, økt motivasjon, og inkludering i skole og arbeidsliv.

Et viktig bidrag til dette vil også være den nye forskriften til faget prosjekt til fordypning, som er ute på høring. Den er viktig i forbindelse med at elevene skal tilbringe mer tid i en bedrift, sånn at de får verdifull erfaring fra arbeidslivet. Det vil også være en veldig viktig faktor for å få elevene mer motivert – for de fleste yrkesfagelevne ivrer etter å få ta del i praktisk arbeid.

I tillegg prioriteres det en videreutvikling av FYR-prosjektet, med utgangspunkt i fellesfag, yrkesretting og relevans, og regjeringen jobber målrettet for kvalitets- og statusheving av yrkesfagene, slik at flere kan lykkes i å fullføre en fagutdanning.

Som lærer i den videregående skolen til daglig mener jeg at det samlet sett er en rekke tiltak som nå blir prioritert i dette budsjettet.

Anders Tyvand (KrF) [19:56:37]: Det er en smal sak for kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget å diskutere skole- og utdanningspolitikk i timevis. Det er ulike prioriteringer som skiller de forskjellige partiene, det er ulike løsninger, og det er kanskje også noe ulikt kunnskapssyn. Men når det gjelder skole, tror jeg vi likevel må erkjenne at vi i stor grad er enige, på tvers av partigrensene.

Men det er ett felt som gjerne trekkes fram som et område hvor det fortsatt er store ideologiske forskjeller – og det er privatskolepolitikken. Det tror jeg er riktig. Regjeringspartiene gikk til valg på en vesentlig liberalisering av privatskoleloven. Det har nå blitt sendt ut et forslag på høring som ikke er en liberalisering i den grad, men hvor man tar sikte på å få til et bredere forlik i Stortinget. Det tror jeg er klokt, og det er jeg veldig glad for, og jeg er spent på be-

handlingen av privatskoleloven i Stortinget. Men også når vi ser på budsjettet, ser vi jo hva de ulike partiene sier om friskoler. Også her får jeg inntrykk av at det i stor grad er enighet.

For Kristelig Folkeparti er utgangspunktet klart. Vi trenger alternativer til den offentlige skolen, og vi er opptatt av foreldreretten. Foreldre skal ha mulighet til å velge en skolegang for sine barn som er i tråd med egen moralsk, religiøs og filosofisk overbevisning, og dette er en rettighet som må gjelde for alle. Så er vi opptatt av at de friskolene som vi da mener har en berettiget plass i samfunnet vårt, og som bidrar til å oppfylle denne foreldreretten, også må ha gode økonomiske rammevilkår å drive innenfor. Det er viktig for at de skal slippe å ta altfor høye elevbetalinger, slik at friskolene reelt sett ikke bare blir et alternativ for dem som har litt tykkere lommebok enn andre. Dette er noe også departementet var opptatt av den gangen det var rød-grønt styre.

Den rød-grønne regjeringen fjernet likevel kapitaltilskuddet til friskolene i 2006. Dette fikk vi inn igjen – som en forsiktig begynnelse, i hvert fall – i fjor. Vi fikk en styrking av det i år. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet ikke fjerner det i sitt budsjettforslag, og jeg håper at jeg kan ta det som et tegn på at også Arbeiderpartiet nå mener at vi må bedre de økonomiske rammevilkårene for friskolene.

Martin Henriksen (A) [19:59:47]: Det er et eksempel på såkalt kreativ sitatbruk når representanten Henrik Asheim fra Høyre sier at de rød-grønne kritiserer regjeringa for at de prioriterer etter- og videreutdanning for høyt. Det er rett og slett feil. Det vi kritiserer, er at det stort sett er det eneste de virkelig prioriterer på skoleområdet. Etter- og videreutdanningssatsinga har samlet støtte her. Regjeringa ville fått støtte også til å satse på f.eks. tidlig innsats og yrkesfag i sitt eget budsjett, men det var altså opposisjonen på Stortinget, med Venstre og Kristelig Folkeparti, som måtte sørge for at det kom andre satsinger til regjeringas ene store.

For studenter har Arbeiderpartiet en rekke satsinger: psykisk helse, levekår, studentboliger og elleve måneders studiestøtte. Jeg lar meg virkelig forundre over kritikken fra Høyre og Fremskrittspartiet, som altså kritiserer Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne for på hvilken måte vi velger å innføre noe Høyre og Fremskrittspartiet er imot. Den helt naturlige måten å innføre elleve måneders studiestøtte på er å gjøre det fra studieåret 2015/2016, altså for hele studieåret, sånn at studentene faktisk vet hva de har å forholde seg til. Kritikken blir også litt spesiell sett i lys av at Venstre foreslår nøyaktig det samme som de rød-grønne, altså fra studieåret 2015/2016. Når representanten Bente Thorsen sier at man med et slikt forslag lurer studentene, er det en kritikk som også rammer regjeringas egen samarbeidspartner, Venstre. Det hadde vært interessant å vite hvordan Venstre stiller seg til at regjeringa påstår at de er med på å lure studentene. Jeg vil også minne Høyre og Fremskrittspartiet om at de stemte ned vårt forslag om økt studiestøtte i fjor. De kommer til å stemme det ned i år – vi kommer til å fortsette å foreslå det, fordi vi er på studentenes lag.

Så til studentboliger: Etter forliket har antall studentboliger som får tilskudd, økt. Det er veldig bra. Jeg vil bare bemerke to ting. For det første: Antallet har økt, men dette er antageligvis den laveste summen som er brukt på studentboliger på mange år, på grunn av at tilskuddsmodellen er endret. Det betyr at de store kostnadene kommer i neste budsjett, og det er da den store testen vil komme. Det Arbeiderpartiet da lurer på, er om vi kan gi studenter, samskipnader og andre forutsigbarhet for at denne satsinga fortsetter, og at vi kommer til å øke – ikke bare fortsette, men øke – satsinga opp til 3 000 boliger i året. Arbeiderpartiet har foreslått en opptrappingsplan som skal sikre det, sånn at vi tar bygging av studentboliger opp i politikens elitedivisjon, en forpliktende satsing som kan bidra til å løse problemet. Det foreslo vi i vår – det ble stemt ned. Det foreslår vi også i år – det blir sannsynligvis stemt ned, men vi kommer til å fortsette å foreslå det, fordi vi er på studentenes lag.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Tone Merete Sønsterud (A) [20:02:58]: Det er noe merkelig når flere representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet går på denne talerstolen og roser det budsjettet vi vedtar i dag. Ingen har så langt snakket lenge og varmt om det budsjettet som ble lagt fram av regjeringa, som består av Høyre og Fremskrittspartiet. Dette må ha vært en festkveld for Venstre og Kristelig Folkeparti, for det er de som får æren av det meste, og, etter min mening, med rette.

Også kommuneøkonomien har blitt hyllet av Høyres og Fremskrittspartiets representanter, og etter Bente Thorsens innlegg tidligere i dag tenkte jeg: Hvis dette er rett, må alle kommuner glede seg. Men det er ikke det som står i landets aviser, det er ikke de meldingene vi får inn på vårt bord. I forrige uke var jeg på et møte med flere hedmarks kommuner, også med dem med Høyre-ordførere, og de fortalte om sine bekymringer for kommuneøkonomien og om kutt de nå må foreta.

Så kan vi lese i media at det varsles skolekutt over hele landet. Noen kommuner sier at dette nærmer seg grensen for hva de mener er forsvarlig, og vi hører om demonstrasjoner i både Stavanger og Bergen, hvor alle foreldre er bekymret over kuttene som nå kommer innen bl.a. skole.

Så snakker Fremskrittspartiets Bente Thorsen om å springe fra valgløfter. Jeg understreker: Fra Fremskrittspartiet får vi høre dette. Som vi ville sagt i Hedmark: Dette er itte tel å tru. Det er vel ikke noe parti som til de grader har sprunget fra sine valgløfter etter valget som nettopp Fremskrittspartiet.

En liten visitt også til representanten Bjørnstad, som sier at Arbeiderpartiet er mest opptatt av å kjøpe handlegater i London. Vel, nå er det vel Fremskrittspartiet som sitter med finansministeren, og hvis de vil, er det bare å selge de gatene akkurat når det måtte passe dem selv.

Henrik Asheim (H) [20:05:07]: Denne budsjettthøsten har vært både opplysende og forvirrende samtidig, fordi vi har fått se hvordan ting fungerer internt i Arbeiderpar-

tiet. Da kunnskapsministeren la frem forslag til budsjett, foreslo han å behovsprøve borteboerstipendet for elever i videregående skole. Da raste Arbeiderpartiet og var imot. Så la de frem sitt alternative statsbudsjett. Der var de for. Så ble de fire borgerlige samarbeidspartiene enige om ikke å behovsprøve borteboerstipendet. Da var plutselig Arbeiderpartiet imot igjen. Dette er et slags pågående seminar som vi alle har fått lov til å være med på, og dette var et seminar som kun foregikk i Arbeiderpartiet. Det kan være vanskelig å se for seg hvordan det foregikk da de skulle forhandle med to andre partier, i flertall.

Representanten Trond Giske gikk også ut på Arbeiderpartiets egen hjemmeside den dagen statsbudsjettet kom, og kritiserte kunnskapsministeren fordi han behovsprøvde grunnstipendet i videregående skole. Det er en behovsprøving som Arbeiderpartiet har videreført både i det første og i det andre alternative statsbudsjettet sitt, så der ser de ut til å ha landet på samme standpunkt som regjeringen.

Representanten Martin Henriksen var litt forundret over at man kritiserte dette evigvarende løftet om elleve måneders studiestøtte. Det er verdt å minne om at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet lovet det i åtte år i regjering, dvs. da de samlet seg på Soria Moria i 2009, var det tre partier som alle var for elleve måneders studiestøtte, men de klarte å komme ut av forhandlingsrommet og ha forhandlet bort det alle tre var for. Frustrasjonen blir jo etter hvert ganske stor hos studentene når man hvert eneste år i opposisjon lover det med ord, men ikke bevilger en eneste krone. Det er kjempelett for både SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet å bevilge til en ekstra måned allerede nå. Det er ikke det å ha den ellefte måneden som er poenget, det er en 10 pst. økning i studiestøtten studentene ønsker seg. Jeg tror studentene setter pris på reelle penger, økt vekst hvert eneste år, i stedet for elleve måneder på taket.

Til slutt: Når denne regjeringen bruker 1 mrd. kr på etter- og videreutdanning av lærere, et beløp som har en tendens til alltid å være det samme når Arbeiderpartiet lager sine alternativer – de går aldri foran, de kommer alltid etter – vel, så tar staten en regning som kommunene før ikke prioriterte å ta, fordi de ikke hadde råd. Den store forskjellen med hensyn til Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstres videreutdanningspolitikk er jo nettopp at man tar en regning kommunene ikke tok. På den måten kan de prioritere det.

Men igjen: Dette viser Arbeiderpartiets utdanningspolitikk. De kommer alltid godt etter, men de går aldri foran.

Iselin Nybø (V) [20:08:11]: Representanten Henriksen spør vel egentlig om det er sånn at regjeringspartiene også kritiserer sin samarbeidspartner Venstre for å lure studentene. Når regjeringspartiene i dag har kritisert Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet for ikke å følge opp med penger til det de har snakket om, elleve måneders studiestøtte, så oppfatter jeg det nettopp som kritikk mot Arbeiderpartiet, og det tar i alle fall denne representanten med knusende ro.

Vi har gjort akkurat det samme som Arbeiderpartiet har gjort – lagt inn elleve måneders studiestøtte, men det

gir ingen økonomisk virkning dette budsjettåret. Det som er forskjellen, og som jeg synes representanten Asheim ga ganske godt uttrykk for, er nettopp det at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har sittet i åtte år i en flertallsregjering der alle var for det, men det ble ingen penger av det. En så at det ble lagt inn etter at man hadde tapt valget, og før budsjettet ble lagt fram. Det er noen små nyanser der som gjør at jeg ikke umiddelbart vil si at regjeringspartiene kritiserer Venstre for å ha lagt inn studiestøtte. En annen ting er at regjeringspartiene veldig godt vet at Venstre er for elleve måneders studiestøtte, og at vi faktisk kjemper for å få en bedre studiestøtte for studentene.

Men det er ikke bare studiestøtte som er viktig for studentene. Jeg synes vi har fått til mye bra på andre områder som har veldig stor betydning for studenter. Det er studentboliger, som vi nå leverer på, helt i tråd med Venstres program – 2 000 studentboliger – et kjempeviktig tiltak, som de også er veldig fornøyd med.

Vi er blitt enige i budsjettforliket om at vi skal ha et pilotprosjekt på Sex og Samfunn-sentre i Stavanger og i Oppland, som er knyttet til studenthelse. Det skal skje i samarbeid med studentsamskipnadene.

Venstre hadde i sitt alternative budsjett satt av en pott på 15 mill. kr som samskipnadene kunne søke på for å ha prosjekter knyttet til SHoT-undersøkelsen. Det er en av de tingene jeg tenker i alle fall vi i Venstre vil jobbe videre med. Undersøkelsen viser at det er et mye høyere antall studenter som har alvorlige psykiske symptomplager. Spesielt rammer dette kvinner, og det er noe vi er nødt til å ta på alvor. Selv om vi har fått på plass disse Sex og Samfunn-sentrene to steder, er det noe vi må ha større ambisjoner om å få til, fordi det er viktig for de studentene som sliter med forskjellige ting.

Norunn Tveiten Benestad (H) [20:11:21]: Jeg har lyst til å komme med to refleksjoner når vi nærmer oss slutten av denne debatten.

Flere av representantene har vært innom Nobels fredspris-utdelingen i går – to fredsprisvinnere som begge lever etter Nelson Mandelas ord om at utdanning er det viktigste våpen hvis vi vil oppnå forandring i verden. Jeg har sagt i mange sammenhenger at jeg er stolt over at vi har en regjering som har en ambisiøs kunnskapspolitikk. Jeg er stolt over at det gir seg utslag i et godt budsjett, med en sterk satsing på skole og forskning.

Jeg har lyst til, selv om det egentlig ikke hører hjemme på KUF-komiteens område, å si at jeg er stolt over at vår regjering faktisk satser så sterkt på kunnskaps- og kompetanseutvikling også i bistands- og utviklingspolitikken. Det viser for meg en konsistens i politikkområdene våre. Når vi satser på skole og utdanning hjemme for å bygge landet og ruste Norge for fremtida, satser vi også på skole og utdanning for å bekjempe fattigdom, ekstremisme og diskriminering. Det viser handlekraft, fokus og gjennomføringsevne. Det viser en regjering som ser at det å sikre verdiskaping og utvikling er viktig. Men framfor alt viser det en regjering som forstår at kunnskap og kompetanseutvikling dreier seg om mennesker og menneskers muligheter til å nå sitt potensial.

Så en annen ting: Jeg har lagt merke til i debatten at Arbeiderpartiet gjerne vil snakke ned og bort regjeringas sterke satsing på etter- og videreutdanning. Men når regjeringa i løpet av det første året faktisk har tredoblet satsingen på dette området, tenker jeg at enten Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne anerkjenner det eller ikke, er dette en historisk satsing på kvalitet i skolen.

I tillegg blir det gjennom budsjettforliket satt av 50 mill. kr til et nytt kompetanseløft for ikke-kvalifisert undervisningspersonell i skolen, og det blir femårig masterutdanning fra 2017.

Regjeringa ønsker at lærere skal ha tyngde og trygghet i de fagene de underviser i. Læreren skal være spesialisten i klasserommet. Det er ikke noen andre som kan ta den rollen i skolen. Her ligger kjernen i Lærerloftet. Det er dette regjeringa nå følger opp, og det er det prisverdig å holde fokus på.

Til dem som synes det er rart at man bruker budsjettforliket som referanse i debatten: Ja, det budsjettet vi skal vedta i dag, er det fire samarbeidspartier som står bak.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [20:13:56]: Eg tippar at 90 pst. av debatten har handla om snøen som fall i fjor. Kva om vi kunne følgt godaste Prøysen og heldt oss til «Du skal få en dag i mårrå som rein og ubrukt står», og berre diskutert kva vi skal gjere framover? Det hadde vore ein artig diskusjon. Det hadde vore ei heilt parallell verd.

Eg ønskjer å snakke om forskning. Rundt 70 pst. av norsk eksport er knytt til petroleumsrelaterte næringer. Ikkje berre teiknar det eit bilde av norsk økonomi som svært lite framtidsretta og miljøorientert, det gjer også Noreg særleg sårbart. Vi er ikkje like petroavhengige som Kuwait, men vi treng ikkje å gå lenger enn til Dei sameinte arabiske emirata for å finne ein økonomi som er like einsegn. Dei har ikkje 70 pst., men 67 pst. av sin økonomi petroleumsorientert. Tenk, endringar i ein pris kan fylle ei heil nyheitsveke, sende kronekurs og renta til botn og i vêret og setje store delar av industrien og verkstader i fare.

Noreg har eit prekært behov for å stake ut ein ny kurs, som gjer norsk næringsliv både meir mangfaldig og meir miljøvenleg. Det er lite i årets budsjett som er i nærleiken av å representere kraftfulle initiativ for å løfte andre næringer og ruste Noreg for framtida, som frasen går.

Kutt i formuesskatten for dei rikaste er den store enkelt-satsinga, men den har fagfolk for lengst tilbakevist som lite treffsikker anna enn å gjere dei rike nettopp rikare. Da er det eit stort paradoks for meg at ingen i denne salen er einig med SV i at det bør få betydning for forskning. Kvifor skal vi bruke offentlege midlar på forskning som har som mål å forlengje oljealderen? Kvifor støttar det store fleirtalet det?

Ein del av oljerelatert forskning går til HMS, f.eks., i off-shore. Det er viktig forskning. Men eg snakkar om den forskinga der hensikta nettopp er å forlengje oljealderen, slik som formålet med Petromax 2-programmet er. Det er spesielt at dei miljøvenlege partia ikkje er med på SVs forslag. Det er også spesielt at høgrepertia, som elles er så

opptatt av offentlege midlar, ikkje er målretta. Kva om vi i staden kunne bruke desse midlane til forskning på fornybare energikjelder, som kan bidra til å løfte ei næring som ikkje er i nærleiken av å ha same moglegheiter som den store petrobransjen til å forske? Kva om vi i større grad kunne løfte den frie, banebrytande forskinga, den vi ikkje aner kva vil gje, men som vi veit kjem til å bli avgjerande for korleis framtidssamfunnet kjem til å bli?

Også her i denne salen bør det vere samanheng mellom ord og handling. Omstillinga i norsk økonomi frå å kunne samanliknast med Dei sameinte arabiske emirata til å bli ein berekraftig økonomi er berre mogleg dersom det også får betydning for kunnskapspolitikken.

Presidenten: Martin Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Martin Henriksen (A) [20:17:35]: Representanten Asheims kreative sitatbruk begynner snart å bli så omfattende at jeg må be ham ta med dokumentasjon i salen på alle påstandene han kommer med, f.eks. om bostipend. Trond Giske skrev på hjemmesiden til Arbeiderpartiet, etter at statsbudsjettet ble lagt fram, at regjeringa hadde én stor satsing – etter- og videreutdanning. Sjølv lærernes utdanning måtte elevene betale for gjennom kuttene regjeringa gjorde. Det er naturleg at Arbeiderpartiet også vil ha flere satsinger, og det synleggjer vi gjennom vårt alternative budsjett. At vi også bruker mer penger og justerer summene etter forliket, er ikke så veldig rart når regjeringa finner hundrevis av millioner i endrede anslag, bygg osv. Selvfølgelig skal også Arbeiderpartiet bruke dem. Det er ikke slik at det er Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstres private penger, eller mener kanskje representanten Asheim at vi skulle ta dem ut av budsjettet og brukt dem på handlegate i London?

Så vil jeg til slutt si: Jeg registrerer at representanten Nybø er blitt så glad i Fremskrittspartiet at hun tar med knusende ro at representanten Thorsen fra Fremskrittspartiet karakteriserte også Venstres forslag som å lure studentene. Da må jeg bare avslutte med å sitere Prøysen:

«Det nytter deg æiller å filosofere
På åffer et kvinnfolk tæk ændre enn deg»

Presidenten: Bente Thorsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bente Thorsen (FrP) [20:19:00]: Det var representanten Henriksens kommentar om elleve måneders studiestøtte til studentene som fikk meg til å ta ordet.

Jeg må si det er en veldig imponerende omsorg som Arbeiderpartiet nå viser overfor studentene, når de er i opposisjon. Det er bare så sørgelig synd at de ikke brukte samme muligheten og hadde den omsorgen da de satt med makten i åtte år, for da hadde de full mulighet til å gjennomføre dette. For at representanten Henriksen skal få det inn med teskjeer, tror jeg det er viktig å presisere at det er forskjell på Venstre og Arbeiderpartiet. Venstre har ikke

sittet i posisjon, som har medført at de har kunnet innvilge elleve måneders studentstøtte. Det har derimot Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne gjort. Dermed skyter du spurv med kanoner når du beskylder Venstre for å være med på dette.

Nå er det også slik at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har økt studiestøtten med 3,1 pst. I tillegg har vi økt frikortgrensen til studentene, i tillegg til at det er enda flere ytelser. Jeg tror at studentene ser hvem som (presidenten klubber) ...

Presidenten: Taletiden er ute.

Henrik Asheim har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Henrik Asheim (H) [20:20:18]: Det er mottatt!

Jeg ble forespurt av Martin Henriksen om å bringe dokumentasjon. Det var så fint at du spurte om det, for jeg har med meg dokumentasjon – sitatet av Trond Giske ligger på Arbeiderpartiets egen nettside! Jeg er helt sikker på at Martin Henriksen også har den adressen, men jeg skal lese sitatet:

«I fjor fjernet kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen elevenes kulturskoletime (...) for å finansiere andre formål.»

Det er et kutt de altså i år er med på.

Videre:

«I år kutter han i stipendet til elever i videregående skole for å betale regningen.»

Altså er sitatet egentlig litt bedre enn jeg rakk å fremvise første gang.

Og igjen så svarer dere altså ikke på dette med elleve måneders studiestøtte. Det vil si: Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet gjemmer seg bak budsjetteknikk. Hvis dere hadde ment at studentene skulle ha 10 pst. lønnsøkning, så hadde dere jo for det første funnet de pengene i de åtte rød-grønne budsjettene da dere hadde flertall, og så hadde dere funnet dem i det første og det andre alternative budsjettet dere la fram. Det har dere ikke gjort, og da står de løftene ikke til troende!

Presidenten: Presidenten må minne de to siste talerne om at all tale skal rettes til presidenten og ikke til representantene i salen.

Trond Giske (A) [20:21:34]: Det var et godt sitat. Det handlet om at all skolesatsing hos den nye regjeringen tas fra skolebudsjettet, og det er det som illustrerer poenget: Vi satser offensivt, med friske penger.

Det er interessant i denne debatten at det rett og slett ikke er noen som forsvarer skolebudsjettet til regjeringen, det er absolutt ingen som snakker om at det budsjettet som Høyre og Fremskrittspartiet la fram, var godt nok når det gjaldt skole. Det var en trist forestilling for kunnskapsministeren. Ingen forsvarer et budsjett uten noe når det gjelder tidlig innsats. Ingen forsvarer et budsjett uten noe når det gjelder mobbing. Ingen forsvarer et budsjett uten noe når det gjelder lærertetthet. Ingen forsvarer et budsjett uten noe når det gjelder lærerens tid. Ingen forsvarer et bud-

snett med bare 98 mill. kr i nettoøkning: Det er et netto kutt på andre områder enn etter- og videreutdanning. Nye løsninger og nye ideer er lagt i skuffen. Selv Henrik Asheim bruker mesteparten av sin taletid på Arbeiderpartiets budsjett.

Anders Tyvand fra Vestfold har fått dobbelt så stor økning på kunnskapsbudsjettet med sin kampsak om økt lærertetthet på 1.–4. trinn enn det kunnskapsministeren selv har hatt på to budsjettkonferanser og utallige regjeringskonferanser. Det forteller litt om at det en historisk svak kunnskapsminister som legger fram et skolebudsjett i år. Og ikke nok med det: Han får ikke engang igjennom her i salen alle de kuttene han foreslår. Så ikke bare i regjeringen har han historisk svak gjennomslagskraft, også her i Stortinget blir kunnskapsministeren rett og slett satt under administrasjon. Han skal neste år styre etter et kunnskapsbudsjett som er fundamentalt annerledes enn det Høyre i regjering la fram. Så her er det kjerringa mot strømmen. Kunnskapspolitikken legges av et helt annet flertall i denne sal.

Bente Thorsen var innom vårt budsjett. Hun mente at vi lå lavere på kunnskapsbudsjettet enn selv forliket gjorde. Henrik Asheim mener forresten at det er så forferdelig at vi «bare» ligger 633 mill. kr over regjeringens budsjett, og det forteller jo litt om hvor dårlig det budsjettet som Høyre og Fremskrittspartiet selv la fram, var. Vel, 50 mill. kr er flyttet på kommunalbudsjettet når det gjelder etter- og videreutdanning, så bare det gjør at vi ligger godt over. I tillegg har vi en formidabel satsing på bl.a. lærlingtilskudd, utstyrspakke for videregående og andre ting – på kommunebudsjettet – så totalt ligger vi 1,3 mrd. kr over regjeringens forslag, og 0,5 mrd. kr over forliket.

Til slutt: Kunnskapsministeren har jo markert seg med ting som ikke skaper endring – en mobbelov som ikke endrer loven, karakterkrav uten karakterkrav, kompetansekrav som ikke kommer før i 2029 – mye prat og lite handling. La meg avslutte med å sitere Prøysen:

«Nøtteliten gjør så mange rare hopp, ifra tre til tre og stamme ned og opp, glemmer skolen og det hele, han gjør kast og sprett og sprell, plukker mange fine nøtter, han er nøtteknekker selv.»

Presidenten: Kristin Vinje har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kristin Vinje (H) [20:24:49]: Da får jeg bruke det lille minuttet mitt til å si at «i Bakvendtland, der kan alt gå an», for maken til vridning og vending på hvordan Høyre og Fremskrittspartiet snakker om regjeringens budsjett, har jeg aldri hørt. Hvis ikke arbeiderpartirepresentantene har hørt at vi har snakket pent om regjeringens budsjett for skole når det gjelder Lærerløftet, for høyere utdanning når det gjelder styrking av studentenes kår og høyskolesektoren, og for forskning når det gjelder en formidabel satsing både på fremragende miljøer og på mange gode styrkinger av næringsrettet forskning – som BIA, som SkatteFUNN, som satsing på å muliggjøre teknologiene osv. – skjønner ikke jeg noe.

Til Knag Fylkesnes har jeg lyst til å si: Dette budsjettet handler om fremtiden – det handler om å ruste seg for en fremtid, det handler om å investere i forskning, det handler om å investere i infrastruktur, og det handler om å redusere skattene, slik at vi kan beholde arbeidsplasser i fremtiden, for det er faktisk det vi lever av.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [20:26:02]: Jeg vil si tusen takk for en god debatt og bare kommentere et par av innspillene som har kommet.

Jeg er enig når man sier at det er behov for ytterligere løft for yrkesfagene. Jeg mener det er bra at stortingsflertallet er utålmodig med det. Og det er helt riktig, vi følger opp Meld. St. 20 for 2012–2013.

Liv Signe Navarsete skryter av Høgskulen i Sogn og Fjordane. Akkurat der burde man lytte til henne – der vet hun veldig godt hva hun snakker om. Ved Høgskulen i Sogn og Fjordane er de veldig flinke, og det er sannsynligvis en av grunnene til at det går bra med skolene der. Dette er noe vi må ivareta ved en eventuell sammenslåing.

Karin Andersen er bekymret for nådeløs måling. Så vidt jeg vet, er veldig mange av de tingene som ble beskrevet i Dagbladet-kronikken, pedagogiske virkemidler som lærerne og skolen selv har valgt. Meg bekjent er ikke dette noe som er pålagt, eller som er bestemt at man skal gjøre. Jeg mener at lærerne må ha frihet til å velge det pedagogiske opplegget sitt selv. Men jeg er enig i at vi skal passe oss for at vi måler og veier så mye at vi mister kjernen i skolen, nemlig kunnskapen.

Så til det som nok noen av oss stusser over i denne debatten – eller det er kanskje ikke så merkelig, for Arbeiderpartiet valgte jo selv å stå utenfor Kunnskapsdepartementet i åtte lange år og ga departementet til SV. Det er jo tydelig i noe av den forvirringen som råder i Arbeiderpartiets kunnskapspolitik for tiden. På mange områder er de stille som østers, f.eks. i strukturdebatten. Vi hører lite om hva Arbeiderpartiets visjoner for forskningspolitikken er. Vi vet hva realveksten i forskningspolitikken var de siste tre årene – det var minusvekst et av årene. Nå er det en formidabel økning.

På andre områder har Arbeiderpartiet hatt flere forskjellige standpunkter i løpet av en kort høst, jeg har nevnt borteboerstipendet. Jeg godtar at det er uenighet med Arbeiderpartiet om folkehøgskolene og kortkursene, men det er rart å få kritikk når Arbeiderpartiet selv var med på og støttet i sitt alternative budsjett f.eks. kuttet fra ti til ni måneders skolestøtte.

Tilsvarende er det pussig å høre Arbeiderpartiet snakke om et løft for studentboliger, når det i deres alternative budsjett måtte helt til finansinnstillingen – igjen var det flertallet som ledet an – før de la inn like mange studentboliger som flertallet.

La det være lærdommen at det nå er en ny politisk situasjon. Det er ikke slik at det sitter tre rød-grønne partier inne på et regjeringskontor – og så kommer de til Stortinget med et ferdig opplegg. Vi har en historisk samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, en samarbeidsavtale som vi alle kan være stolte av. Det er et kunnskapsvennlig flertall, som bl.a. har ført til tidenes høyeste satsing på

FoU – det lå for øvrig inne en sterk satsing i regjeringens budsjett fra før – som har ført til et kraftig lærerløft, og som har ført til en ny og spisset satsing på UH-institusjonene. Vi ser at Arbeiderpartiet gjennom høsten har måttet komme krypende etter – på område etter område.

Karin Andersen (SV) [20:29:13]: Statsråd Røe Isaksen sier at det er opp til den enkelte lærer å velge metode. Nei, det er ikke slik. Det eksemplet som jeg viste til, er hvordan skoleeier, og i dette tilfellet Oslo kommune, styrer. Det står i den kronikken jeg viste til, at det ikke er opp til den enkelte lærer å bestemme hvordan skolens måle- og vurderingsarbeid skal gjennomføres. Man har etterlyst begrunnelse fra både rektor og skolebyråd, men får ikke svar.

Før i dag har flere tatt opp hvordan situasjonen var i Sandefjord – og som utløste noe av lærerstreiken. Det er akkurat det samme som blir fortalt der. Man bruker målemetoder der man hele tida ikke bare skal bedømme eleven, man krever også at eleven skal bedømme seg selv. Dette at man skal sette karakterer på seg selv, som «Dette er jeg ikke god nok til.», ødelegger veldig ofte lærelysten for mange barn.

Jeg tror at kunnskapsministeren forstår dette veldig godt, for jeg tror ikke han deler det kunnskapssynet som ligger bak denne typen målinger. Det som blir viktig å forstå, er at skolen skal utvikle både sjølrespekt og ulike evner. Man skal lære seg å ta vare på seg sjøl og andre og kunne få lov til å bli trygg på å tørre kaste seg ut med større frimodighet på mange områder i livet. Hvis man skal bli opplært til at man ikke er god nok, og at man hele tiden skal bedømme seg selv – hva med barn som f.eks. kommer fra innvandrerfamilier? Lærerne i Sandefjord fortalte om hvordan elevene skulle sette karakterer på seg selv i hvordan de f.eks. klarte å være med på en utedag i Norge. Barn som kom rett fra utlandet som flyktninger, skulle sette karakterer på seg selv i hvordan de hadde greid å bidra godt på denne turen.

Grunnen til at jeg tar opp dette, er at jeg mener kunnskapsministeren må interessere seg for hvordan dette målereregimet utvikler seg i skolene. Det er ikke slik at det er opp til den enkelte lærer å gjøre dette. Lærerne blir presset til det, de vil det ikke, for de vil bruke tida til å hjelpe elevene til å vokse som mennesker og til å utvikle både god sjølfølelse og lyst til å lære. Man lærer på mange ulike måter, og da er det uhyre viktig at skolen klarer å legge til rette for at elever kan lære på ulike måter. Denne bedømmingen av elever, bedømt både av seg sjøl og av læreren, fører neppe noe godt med seg.

Jeg er en av dem som har hatt problemer med å lese, og jeg husker veldig godt de gangene tilbakemeldingene var negative. De har ikke gjort meg til noe bedre menneske.

Presidenten: Trond Giske har hatt ordet to ganger tidligere i debatten, og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trond Giske (A) [20:32:31]: Jeg legger merke til at den historisk svake kunnskapsministeren nå mener at også

samarbeidsavtalen mellom Kristelig Folkeparti og Venstre og regjeringen er historisk: Det er altså ingen ende på hva som er historisk.

Da kunnskapsministeren ba om ordet til et nytt tremi-
nutters innlegg, hans andre innlegg for dagen, tenkte jeg at han kom til å snakke om det budsjettforslaget som han hadde lagt fram. Det gjorde han heller ikke nå. Han sa i et tidligere innlegg at budsjettet ikke var ferdig, for nå er prosessen flyttet til Stortinget. Det er riktig, men hans budsjett var ferdig. Kunnskapsministeren hadde avlagt sitt forslag til hvordan kunnskapsbudsjettet skulle se ut i 2015. Regjeringen hadde lagt fram sitt forslag. Den var ferdig med saken. Nå var det regjeringspartiene i Stortinget, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, som kom fram til et budsjett. De kom heldigvis fram til noe helt annet enn det kunnskapsministeren hadde lagt fram. Dessverre sier Utdanningsforbundets leder at det er uakseptabelt med et slikt budsjett – ikke minst under en regjering som heiste skole som en av sine viktigste saker under valgkampen. Det er skolen som får blø, for både kommuneopplegget og budsjettet som blir vedtatt.

Presidenten: Sivert Bjørnstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sivert Bjørnstad (FrP) [20:33:44]: Det er et par ting som henger i luften etter denne forholdsvis gode debatten.

Først til det med elleve måneders studiestøtte: Det er ikke noe krav fra studentene om at den økningen skal komme i juli. Studentene er opptatt av 10 pst. økning over hele året. Arbeiderpartiet leverte få promiller i løpet av deres åtte år i regjering. Hadde den takten fortsatt, måtte de hadde sittet i 60 år for å ha nådd 10 pst. økning.

Til slutt til dette med mindretallsregjering og flertallsregjering: Det virker som om Arbeiderpartiets representanter er indignerte over at vi snakker om forliket. Det er klart man må snakke om forliket, men 98–99 pst. av kunnskapsministerens budsjett ligger jo fast. Det ligger igjen etter forliket. Det er klart at vi må få snakke om forliket, som er det budsjettet som – sammen med det opprinnelige – kommer til å bli vedtatt her i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 16 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Geir Pollestad på vegne av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 2–11, fra Geir Pollestad på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 12 og 13, fra Else-May Botten på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 14, fra Pål Farstad på vegne av Venstre

- forslag nr. 15, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 16, fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 14 fra Venstre er under debatten gjort om til et oversendelsesforslag og lyder i endret form:

«Stortinget henstiller til regjeringen innenfor de vedtatte bevilgninger på kapittel 2421, postene 51, 53 på statsbudsjettet for 2015 å etablere et nytt landsdekkende såkornfond på 400 millioner i statlig og privat kapital så snart som mulig. Det skal også opprettes et pre-såkornfond rettet mot TTO-er og inkubatorer på 200 millioner kroner i statlig og privat kapital. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med innretning og eventuelt andre avklaringer, inkludert budsjettering, i forbindelse med RNB 2015 knyttet til pre-såkornfondet.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voteres så over forslag nr. 16 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber om at de neste to såkornfond lokaliseres i henholdsvis Nord-Norge og Vestlandet.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 99 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.43.33)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 15 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette klar tidsfrist for når norsk kylling og fjørfeproduksjon skal være fri for antibiotikaresistente bakterier.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 99 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.44.00)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12 og 13 på vegne fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere ordninger som i større grad tilrettelegger for gründermiljøer som MESH i Oslo, Mess & Order i Stavanger og Flow i Tromsø.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide dagens pilotprosjekt i Innovasjon Norge for forretningsengler til en nasjonal strategi.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 66 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.44.29)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3, 4, 6 og 11 fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille arbeidet med omlegging av Innovasjon Norge i bero inntil Stortinget har fått seg forelagt en stortingsmelding om virkemiddelapparatet, herunder Innovasjon Norge.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde ordningen med tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015 fremme sak for Stortinget der SIVAs formålsbestemmelser justeres med sikte på satsing på pilot- og demonstrasjonsanlegg, i tråd med intensjonene i Meld. St. 22 (2011–2012) Verktøy for vekst.

Det vises i denne forbindelse til Innst. 365 S (2011–2012), der en samlet næringskomité stilte seg bak følgende merknad: «Komiteen er glad for at tilbudet av offentlig støtte til pilot- og demonstrasjonsanlegg skal utviklast videre.»»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeri-departementet i 2015 kan:

1. selge aksjer i SAS AB i forbindelse med en industriell løsning.
2. redusere statens eierandel i SAS AB ned til 7,5 pst. ved fremtidige konverteringer av obligasjonslån til aksjekapital i selskapet.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 61 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.44.55)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2, 5 og 7–10 fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en bioøkonomistrategi i samarbeid mellom næringslivet, organisasjoner og regjeringen, der det fremmes overordnede og konkrete tiltak for å styrke bioøkonomien. Strategien fremmes i løpet av 2015.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015 komme tilbake til Stortinget med en plan for etablering av nye såkornfond.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede revisjonen

av produksjonstilskuddsforskriften videreføre dagens bestemmelse om formelle felles eierinteresser som grunnlag for å avskjære produksjonstilskudd, og sikre at produksjonstilskuddet i landbruket ikke skal kunne gis til aksjeselskaper og samvirkeforetak. Dette er viktig for å forhindre vertikal integrasjon og sikre personlig og lokalt eierskap i norsk landbruk. Eventuelle forslag om endringer fremmes for Stortinget i forbindelse med den varslede landbruksmeldingen.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en bioøkonomistrategi i samarbeid mellom næringslivet, organisasjoner og regjeringen, der det fremmes overordnede og konkrete tiltak for å styrke bioøkonomien. Strategien fremmes i løpet av 2015.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre navnet på Mattilsynet til Mat- og dyretilsynet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse den varslede privatiseringsprosessen av Statskog, herunder arbeidet som pågår i Statskog med å utrede privatisering av skogvirksomheten.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 60 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.45.23)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber om at Landbruks- og matdepartementets ordning med samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner videreføres.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslaget.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at dette er en skarp votering.

Pål Farstad (V) (fra salen): Venstre støtter også forslaget.

Presidenten: Da har også Venstre varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet ble bifalt med 54 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.46.27)

Komiteen hadde innstilt:

A
Rammeområde 9
(Næring)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Driftsutgifter	335 586 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 021 000	
	30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	19 200 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	33 800 000	
	71	Miljøtiltak Raufoss	1 200 000	
	72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 700 000	
	73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	25 600 000	
	74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 100 000	
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	14 600 000	
	76	Tilskudd til Standard Norge	30 700 000	
	77	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, <i>kan overføres</i>	10 700 000	
	78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 000 000	
902		Justervesenet		
	1	Driftsutgifter	117 680 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 398 000	
903		Norsk akkreditering		
	1	Driftsutgifter	38 260 000	
904		Brønnøysundregistrene		
	1	Driftsutgifter	292 991 000	
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	197 270 000	
905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Driftsutgifter	178 314 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	69 426 000	
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	29 272 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	14 100 000	
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 802 000 000	
910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	351 927 000	
911		Konkurransetilsynet		
	1	Driftsutgifter	91 613 000	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser .	9 990 000	
915		Regelråd for næringslivet		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
922		Romvirksomhet		
	50	Norsk Romsenter	59 842 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	186 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Internasjonal romvirksomhet	349 600 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	24 200 000	
	73	EUs romprogrammer	224 400 000	
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	13 100 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklings-programmer		
	70	Tilskudd	47 450 000	
930		Norsk Design- og Arkitektursenter		
	70	Tilskudd	73 900 000	
935		Patentstyret		
	1	Driftsutgifter	233 157 000	
936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Driftsutgifter	5 894 000	
940		Internasjonaliseringstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 287 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap		
	21	Spesielle driftsutgifter	23 774 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	19 000 000	
2421		Innovasjon Norge		
	50	Innovasjon – prosjekter, fond	345 100 000	
	51	Tapsfond, såkornkapitalfond	89 250 000	
	53	Risikoavlastning for nye såkornfond	45 000 000	
	70	Basiskostnader	165 048 000	
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	89 000 000	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	291 100 000	
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	475 200 000	
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	330 000 000	
	78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede -såkornfond	4 300 000	
2429		Eksporthandling Norge AS		
	70	Tilskudd	106 895 000	
	71	Viderefakturerte utgifter	200 000	
2460		Garantiinstituttet for eksporthandling		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-160 000 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	160 000 000	0
		Totale utgifter		6 948 645 000
Inntekter				
3900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	230 000	
	2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	100 000	
3902		Justervesenet		
	1	Gebyrinntekter	69 679 000	
	3	Inntekter fra salg av tjenester	14 489 000	
	4	Oppdragsinntekter	2 498 000	
3903		Norsk akkreditering		
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter	33 867 000	
3904		Brønnøysundregistrene		
	1	Gebyrinntekter	524 500 000	
	2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 319 000	
	3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	88 343 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3905		Norges geologiske undersøkelse		
	1	Oppdragsinntekter	27 773 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter ...	47 153 000	
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1	Leie av bergrettigheter og eiendommer ...	100 000	
	2	Behandlingsgebyrer	699 000	
3910		Sjøfartsdirektoratet		
	1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	157 147 000	
	2	Maritime personellsertifikater	12 688 000	
	3	Diverse inntekter	3 600 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	40 460 000	
	5	Overtredelsesgebyrer og tvangsmulkt	4 700 000	
3911		Konkurransetilsynet		
	1	Klagegebyr	1 998 000	
	2	Lovbruddsgebyr	100 000	
3935		Patentstyret		
	1	Inntekter av informasjonstjenester	7 493 000	
	2	Inntekter knyttet til NPI	5 295 000	
	3	Gebyrer immaterielle rettigheter	42 159 000	
3936		Klagenemnda for industrielle rettigheter		
	1	Gebyrer	499 000	
3950		Forvaltning av statlig eierskap		
3961		Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	2 100 000	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	
5325		Innovasjon Norge		
	50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
	53	Tilbakeføring av tapsfondsmidler garantiordning fiskesalgslag	70 000 000	
	70	Låneprovisjoner	65 000 000	
5329		Eksportkreditt Norge AS		
	70	Gebyrer m.m.	60 000 000	
5460		Garantiinstituttet for eksportkreditt		
	71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	5 100 000	
	72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	4 400 000	
5629		Renter fra eksportkredittordningen		
	80	Renter	1 640 000 000	
5650		Renter på lån fra Nærings- og fiskeridepartementet		
	82	Renter på lån til Nofima AS	800 000	
		Totale inntekter		2 976 289 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 900 post 1
kap. 900 post 21

kap. 3900 post 1
kap. 3900 post 2

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 903 post 1	kap. 3903 post 1
kap. 904 post 1	kap. 3904 post 2
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 3
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 910 post 1	kap. 3910 post 3
kap. 911 post 23	kap. 3911 post 1
kap. 935 post 1	kap. 3935 postene 1, 2 og 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss for miljøtiltak, innenfor gitt garantiramme på 124 mill. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
- foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av

IV

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- utgifts-/inntektsføre ut-/innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA uten bevilgning, under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap, post 87 Innbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, innenfor gitt garantiramme på 750 mill. kroner.
- utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutakurstap og valutakursgevinst i eksportkredittdordningen under henholdsvis kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutatap og kap. 5329 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutagevinst.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421	72	Innovasjon Norge Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

- gi tilsagn om tilskudd på 98,43 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 137,6 mill. euro.

Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 123 mill. kroner.
- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig

ordning. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt.

3. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunnfond. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet.
4. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 5 000 mill. kroner ved bygge-lån innenfor skipsbyggingsindustrien. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt.
5. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.

VIII

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om deknning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergi-virksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

IX

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 500 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan pådra staten forpliktelser utover bud-

sjuetåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.

XI

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

XII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIII

Forslag om endret kategorisering i statens kapitalregnskap

Stortinget samtykker i at aksjekapital og øvrig kapitalinnskudd i GIEK Kredittforsikring AS som i kapitalregnskapet for 2014 er aktivert under kontogruppe 68 Fast kapital i forvaltningsbedrifter med 136 926 045,28 kroner, fra 2015 flyttes til kontogruppe 62 Verdipapirer.

XIV

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. selge aksjene i SAS AB i forbindelse med en industriell løsning.
2. redusere statens eierandel i SAS AB ned til 7,5 pst. ved framtidige konverteringer av obligasjonslån til aksjekapital i selskapet.
3. selge samtlige aksjer i Entra ASA.
4. selge samtlige aksjer i Mesta AS.

Rammeuavhengige forslag

XV

Stortinget ber regjeringen utforme tiltak som kan bedre de ideelle tjenesteleverandørenes rammebetingelser i anbudskonkurranser.

XVI

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. selge aksjene i SAS AB i forbindelse med en industriell løsning.
2. redusere statens eierandel i SAS AB ned til 7,5pst. ved framtidige konverteringer av obligasjonslån til aksjekapital i selskapet.
3. selge samtlige aksjer i Entra ASA.
4. selge samtlige aksjer i Mesta AS.

B
Rammeområde 10
(Fiskeri)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
917		Fiskeridirektoratet		
	1	Driftsutgifter	358 119 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 992 000	
919		Diverse fiskeriformål		
	60	Tilskudd til kommuner	540 000 000	
	71	Tilskudd til velferdsstasjoner, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	7 200 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	26 200 000	
	79	Tilskudd til informasjon om ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
		Totale utgifter		943 711 000
Inntekter				
3917		Fiskeridirektoratet		
	1	Refusjoner og diverse inntekter	100 000	
	5	Saksbehandlingsgebyr	17 683 000	
	6	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	1 080 000 000	
	22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 192 000	
		Totale inntekter		1 102 975 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 917 post 21

kap. 3917 post 22

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen på kap. 919 post 60 med 50 pst. av merinntekt under kap. 3917 post 13.

C
Rammeområde 11
(Landbruk)

I

På statsbudsjettet for 2014 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Driftsutgifter	145 263 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	942 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 590 000	
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	280 000	
1112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	90 359 000	
	51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	81 835 000	
1115		Mattilsynet		
	1	Driftsutgifter	1 190 562 000	
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 016 000	
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 200 000	
1138		Støtte til organisasjoner m.m.		
	70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	26 345 000	
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	4 170 000	
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer		
	70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	12 423 000	
	71	Tilskudd til genressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	22 754 000	
1141		Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket		
	50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	25 406 000	
	52	Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling om arealressurser, skog og landskap	103 596 000	
1142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	218 049 000	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 827 000	
	60	Tilskudd til veterinærdekning	134 933 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	775 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	9 834 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
	73	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	45 610 000	
	74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
	80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
1144		Regionale og lokale tiltak i landbruket		
	77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, <i>kan overføres</i>	4 002 000	
1148		Naturskade – erstatninger		
	22	Naturskade, administrasjon, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	161 200 000	
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket		
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 592 000	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	42 444 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til økt bruk av tre, <i>kan overføres</i>	26 680 000	
	73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i> .	3 970 000	
	74	Tiltak for industriell bruk av trevirke, <i>kan overføres</i>	2 665 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	1	Driftsutgifter	12 500 000	
	50	Fondsavsetninger	1 205 653 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	256 500 000	
	71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	49 100 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 607 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 421 110 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	263 080 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 597 754 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 700 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 100 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	69 100 000	
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	2 600 000	
1161		Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn		
	70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	13 912 000	
	75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	9 939 000	
		Totale utgifter		16 837 779 000
Inntekter				
4100		Landbruks- og matdepartementet		
	1	Refusjoner m.m.	113 000	
4112		Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet		
	30	Husleie, Bioforsk	19 464 000	
4115		Mattilsynet		
	1	Gebyr m.m.	161 886 000	
	2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	5 509 000	
4142		Landbruksdirektoratet		
	1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	39 701 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.		
	85	Markedsordningen for korn	30 000 000	
		Totale inntekter		256 673 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1115 post 1	kap. 4115 post 2
kap. 1142 post 1	kap. 4142 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 1 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148	71	Naturskade – erstatninger Naturskade, erstatninger	81,5 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan

- selge innkjøpt og opphavlig statseiendom for inntil 16 mill. kroner.
- selge eiendom på Kjeller i Skedsmo kommune og benytte salgsinntekter til å dekke utgifter knyttet til eiendommen.

D

Rammeuavhengig forslag

Stortinget ber regjeringen vurdere forbud mot norsk pelsdyroppdrett i arbeidet med oppfølging av pelsdyrutvalget.

Presidenten: Det voteses først over komiteens innstilling til A XV

Votering:

Komiteens innstilling til A XV ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteses over komiteens innstilling til resten av A samt B og C.

Presidenten gjør oppmerksom på at XVI under A ikke er med i voteringen da dette romertallet i innstillingen ved en inkurie er kommet med to ganger og er likt med XIV under A.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til resten av A samt B og C ble bifalt med 60 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.47.34)

Presidenten: Det voteses over komiteens innstilling til D.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter innstillingen.

Votering:

Komiteens innstilling til D ble bifalt med 98 mot 2 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.48.08)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2014 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1100	21	Landbruks- og matdepartementet Spesielle driftsutgifter, kan overføres, blir redusert med	500 000
	50	Større utstyrskjøp og vedlikehold – forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, blir redusert med	179 000
1115	1	Mattilsynet Driftsutgifter, blir redusert med	4 000 000
		frå kr 1 228 671 000 til kr 1 224 671 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
1147	1	Statens reindriftsforvaltning Driftsutgifter, blir auka med frå kr 45 625 000 til kr 48 625 000	3 000 000
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 7 289 000 til kr 6 789 000	500 000
	82	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 2 500 000 til kr 0	2 500 000
1148	71	Naturskade – erstatningar Naturskade, erstatningar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 216 700 000 til kr 238 750 000	22 050 000
1150	1	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 7 360 000 til kr 3 000 000	4 360 000
	21 (ny)	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 0 til kr 4 360 000	4 360 000
	71	Tilskott til erstatningar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 87 000 000 til kr 93 500 000	6 500 000
	73	Pristilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 2 574 350 000 til kr 2 516 515 000	57 835 000
Inntekter			
4115	1	Mattilsynet Gebyr m.m., blir redusert med frå kr 142 493 000 til kr 134 493 000	8 000 000
4150	85	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. Marknadsordninga for korn, blir redusert med frå kr 59 520 000 til kr 1 000	59 519 000
4162	90	Statskog SF – forvaltning av statleg eigarskap Avdrag på lån, blir redusert med frå kr 50 000 000 til kr 10 000 000	40 000 000
5651	85	Aksjar i selskap under Landbruks- og matdepartementet Utbytte, blir redusert med frå kr 5 000 000 til 2 932 000	2 068 000
5652	80	Statskog SF – renter og utbytte Renter, blir auka med frå kr 4 700 000 til kr 5 900 000	1 200 000

*Fullmakt til å pådra staten forpliktingar ut over
gitte løyvingar*

II

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Landbruks- og matdeparte-

mentet i 2014 kan gi tilsegn om tilskott utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1148	71	Naturskade – erstatningar Naturskade, erstatningar	131,1 mill. kroner

Votering:

Votering i sak nr. 3

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2014 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 336 856 000 til kr 334 156 000	2 700 000
	30	Miljøtiltak Søve, kan overføres, blir redusert med frå kr 20 500 000 til kr 1 300 000	19 200 000
904		Brønnøysundregistra	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 324 550 000 til kr 323 445 000	1 105 000
	22	Forvaltning av Altinn-løysinga, kan overføres, blir auka med frå kr 235 200 000 til kr 250 200 000	15 000 000
911		Konkurransetilsynet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 88 965 000 til kr 91 665 000	2 700 000
919		Ymse fiskeriformål	
	60	Tilskot til kommunar, kan overføres, blir redusert med frå kr 481 662 000 til kr 160 554 000	321 108 000
922		Romverksemd	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), blir redusert med frå kr 164 900 000 til kr 160 300 000	4 600 000
	71	Internasjonal romverksemd, blir redusert med frå kr 344 300 000 til kr 341 500 000	2 800 000
	73	EU sine romprogram, blir auka med frå kr 258 500 000 til kr 297 200 000	38 700 000
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogram	
	70	Tilskot, blir redusert med frå kr 54 900 000 til kr 49 500 000	5 400 000
950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir auka med frå kr 25 700 000 til kr 98 300 000	72 600 000
960		Raufoss ASA	
	71	Refusjon for miljøtiltak, blir redusert med frå kr 8 300 000 til kr 4 400 000	3 900 000
2421		Innovasjon Noreg	
	70	Bedriftsutvikling og administrasjon, blir auka med frå kr 356 650 000 til kr 400 150 000	43 500 000
	90	Lån frå statskassa til utlånsverksemd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 41 750 000 000 til kr 45 500 000 000	3 750 000 000
2426		Siva SF	
	90	Lån, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 100 000 000 til kr 70 000 000	30 000 000
2429		Eksportkreditt Noreg AS	
	70	Tilskot, blir redusert med frå kr 105 000 000 til kr 100 500 000	4 500 000
	71	Vidarefakturerte utgifter, blir redusert med frå kr 200 000 til 0	200 000
	90	Utlån, blir auka med frå kr 19 500 000 000 til kr 26 900 000 000	7 400 000 000
Inntekter			
3902		Justervesenet	
	1	Gebyrinntekter, blir redusert med frå kr 70 800 000 til kr 62 900 000	7 900 000
	3	Inntekter frå sal av tenester, blir auka med frå kr 11 200 000 til kr 13 700 000	2 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3904	1	Brønnøysundregistra Gebyrinntekter, blir auka med frå kr 525 000 000 til kr 550 000 000	25 000 000
	3	Refusjonar og inntekter knytt til forvaltning av Altinn-løysinga, blir auka med frå kr 57 000 000 til kr 72 000 000	15 000 000
3911	2 (Ny)	Konkurransetilsynet Lovbrotsgеbyr, blir løyvd med	26 000 000
	3 (Ny)	Ymse inntekter, blir løyvd med	21 000 000
3917	13	Fiskeridirektoratet Inntekter vederlag oppdrettskonsesjonar, blir redusert med frå kr 1 204 155 000 til kr 904 155 000	300 000 000
3950	96	Forvaltning av statleg eigarskap Sal av aksjar, blir auka med frå kr 25 000 000 til kr 9 797 300 000	9 772 300 000
5325	90	Innovasjon Noreg Avdrag på utestående fordringar, blir auka med frå kr 42 200 000 000 til kr 45 000 000 000	2 800 000 000
5326	90	Siva SF Avdrag på utestående fordringar, blir redusert med frå kr 100 000 000 til kr 70 000 000	30 000 000
5329	70	Eksportkreditt Noreg AS Gebyr m.m., blir auka med frå kr 40 000 000 til kr 55 000 000	15 000 000
	90	Avdrag på utestående fordringar, blir auka med frå kr 6 350 000 000 til kr 14 250 000 000	7 900 000 000
5613	80	Renter frå Siva SF Renter, blir auka med frå kr 21 900 000 til kr 23 100 000	1 200 000
5625	80	Renter og utbyte frå Innovasjon Noreg Renter på lån frå statskassa, blir redusert med frå kr 265 000 000 til kr 235 000 000	30 000 000
5656	85	Aksjar i selskap under NFD si forvaltning Utbyte, blir auka med frå kr 12 067 253 000 til kr 12 247 253 000	180 000 000

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykkjer i at det for løyvinga i statsbudsjettet for 2014 under kap. 2421 Innovasjon Noreg, post 75 Marint verdiskapingsprogram, blir lagt til stikkordet «kan overførast».

Presidenten: Det voterer først over I Kap 2421 post 70. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til I Kap 2421 post 70 ble bifalt med 64 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.49.00)

Presidenten: Det voterer så over resten av komiteens innstilling til I og II.

Votering:

Komiteens innstilling til resten av I og II ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom Norge og EU om gjensidig adgang til fiske i Skagerrak for fartøyer som fører dansk, norsk eller svensk flagg.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 26 (2013–2014) – om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2014 og fisket etter avtalane i 2012 og 2013 – legges ved protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
<i>Utgifter:</i>			
950	95 (NY)	Forvaltning av statlig eierskap Egenkapitalinnskudd, bevilges med	5 000 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten ble det satt fram i alt 11 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 6–11, fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteses først over forslag nr. 10 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med tiltak for å redusere midlertidigheten blant vitenskapelig ansatte i høyere utdanning og forskning. Økonomiske sanksjoner skal vurderes.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 98 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.50.59)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 6 og 9 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en lærerressursnorm for hele grunnskolen.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere den samlede offentlige forskningsstøtten slik at den i mindre grad bidrar til å fremme petroleumsnæringer, og i større grad fremme fornybare og fremtidsrettede næringer.»
Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 98 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.51.24)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 7 og 8 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere etablering av folkehøgskolene SKAP i Mandal kommune og Sjunghatten i Fauske kommune.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere studiesentrenes og utdanningssentrenes rolle parallelt med det videre arbeidet med struktur i høyere utdanning og forskning.»
Senterpartiet har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift 20.51.52)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 11 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en strategi for kompetanseløft i barnehagene slik vi i dag har grunnskole og videregående opplæring.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 93 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.52.15)

Presidenten: Det voteres over forslagene 1–3 fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2015 med forslag om å innføre praksisbrev som en del av tilbudsstrukturen i videregående opplæring, med en fylkeskommunal plikt til å tilby praksisbrev.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt kompetanseregister, som grunnlag for en ordning med et utvidet ID-kort i bygge- og anleggsbransjen. Registeret administreres av Vox.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for snarlig oppstart av arbeidet med neste levekårsundersøkelse blant studenter.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 62 mot 42 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 20.52.36)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 4 og 5 fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en opptrappingsplan for bygging av studentboliger.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre elleve måneders studiestøtte i løpet av inneværende stortingsperiode.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 43 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 20.53.02)

Komiteen hadde innstilt:

A Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	254 697 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 958 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 673 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	254 753 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	147 344 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	55 478 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	13 845 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	91 464 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 452 000	
223		Sametinget		
	50	Tilskudd til Sametinget	40 331 000	
224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	60 733 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 913 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	21 865 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	101 166 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	202 772 000	
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	23 003 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	58 551 000	
	64	Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge	160 410 000	
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	465 500 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	46 887 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 306 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	256 167 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	222 194 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	50 408 000	
	71	Tilskudd til kunst- og kulturarbeid i opplæringen	25 594 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	6 290 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	13 754 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	15 432 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	766 307 000	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 083 944 000	
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	91 069 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	39 662 000	
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	384 077 000	
	63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsett fra 1.–4. trinn	200 000 000	
	70	Tilskudd til NAROM	7 921 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	48 920 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 179 000	
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 951 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 899 000	
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	7 356 000	
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	25 427 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	32 069 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	676 000	
	74	Tilskudd til Signo grunn- og videregående skole og Briskeby videregående skole	41 324 000	
	75	Tilskudd til opplæring i rusinstitusjoner	10 330 000	
	76	Tilskudd til Foreningen Norden og Norsk håndverksinstitutt	3 587 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 701 414 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 468 254 000	
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	139 306 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> ...	109 555 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	27 166 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	240 682 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	46 533 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	13 780 000	
	78	Kompletterende undervisning	31 361 000	
	79	Toppidrett	40 250 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	714 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 839 000	
	82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleietilskudd	20 330 000	
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	1	Driftsutgifter	23 168 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 128 000	
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	636 932 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	59 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram		
	70	Tilskudd	439 921 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	766 016 000	
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 683 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	598 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	202 501 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	12 402 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettsentre		
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	31 166 000	
	71	Falstadsenteret	18 111 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	8 768 000	
	73	Nansen Fredssenter	5 870 000	
	74	Narviksenteret, <i>kan overføres</i>	29 890 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 875 000	
	76	Raftostiftelsen	4 846 000	
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Driftsutgifter	48 735 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 880 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	5 192 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	163 518 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	1	Driftsutgifter	4 812 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	64 367 000	
	60	Tilskudd til karriereveiledning	30 960 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 829 046 000	
	70	Private høyskoler	1 228 002 000	
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	16 708 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	79 991 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	408 500 000	
276		Fagskoleutdanning		
	72	Annen fagskoleutdanning	66 747 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
280		Felles enheter		
	1	Driftsutgifter	79 392 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 082 000	
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 018 000	
	71	Tilskudd til UNIS	121 827 000	
	72	Tilskudd til UNINETT	26 472 000	
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	24 694 000	
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	121 853 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 857 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 731 000	
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	46 388 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	67 148 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	16 275 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	284 957 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	94 234 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	18 132 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 523 564 000	
	53	Strategiske satsinger	1 004 814 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 364 000	
	55	Administrasjon	276 153 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 71</i>	39 704 000	
	53	NUPI	4 616 000	
	56	Ludvig Holbergs minnepris	10 050 000	
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 094 000	
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	226 008 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	40 564 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	14 119 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	26 865 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	246 426 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	2 053 648 000	
	75	UNESCO-kontingent	18 573 000	
	76	UNESCO-formål	3 207 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 661 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	305 718 000	
	75	Tilskudd private kirkebygg	5 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	6 119 000	
340		Den norske kirke		
	1	Driftsutgifter	1 207 676 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	38 255 000	
	70	Kirkevalg, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	76 167 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet	81 297 000	
	75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, <i>kan overføres</i>	459 068 000	
342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	57 572 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	60	Rentekompensasjon–kirkebygg, <i>kan overføres</i>	58 475 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	12 667 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd til forskning	2 055 913 000	
925		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	385 937 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	327 003 000	
926		Forskningsfartøy		
	1	Driftsutgifter	133 568 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 723 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	351 300 000	
927		NIFES		
	1	Driftsutgifter	85 322 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 113 000	
928		Annen marin forskning og utvikling		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 000 000	
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 353 000	
	72	Tilskudd til Nofima	97 415 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	258 662 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	183 433 000	
	52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 134 000	
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 470 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	367 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 994 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 850 065 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 825 532 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	796 858 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	894 282 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	508 050 000	
	74	Tap på utlån	304 700 000	
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 570 000	
		Totale utgifter		68 996 335 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 948 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 159 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	5 030 000	
3224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 594 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	69 297 000	
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	2	Salgsinntekter mv.	1 681 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 103 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Inntekter ved oppdrag	59 978 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 734 000	
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Inntekter ved oppdrag	10 985 000	
	2	Salgsinntekter mv.	338 000	
3280		Felles enheter		
	1	Eksterne inntekter NOKUT	10 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 287 000	
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 599 000	
3340		Den norske kirke		
	1	Ymse inntekter	44 016 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	38 255 000	
3342		Kirkebygg og gravplasser		
	1	Ymse inntekter	18 043 000	
	2	Leieinntekter m.m.	3 574 000	
3925		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	335 403 000	
3926		Forskningsfartøy		
	1	Oppdragsinntekter	78 823 000	
3927		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	83 913 000	
3928		Annen marin forskning og utvikling		
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 500 000	
	29	Termingebyr	43 130 000	
	89	Purregebyrer	262 510 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	3 757 151 000	
		Totale inntekter		4 862 071 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1 og post 21	Kap. 3280 postene 1 og 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvalt-

ningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i

beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på 21-postene mot tilsvarende merinntekter.
3. avhende fast eiendom ved universiteter og høyskoler, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og av-

hende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220	70	Utdanningsdirektoratet Tilskudd til læremidler mv.	30,0 mill. kroner
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen Spesielle driftsutgifter	20,0 mill. kroner
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	99,8 mill. kroner
270	75	Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter Tilskudd til bygging av studentboliger	543,0 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 prosent av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
3. gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 mrd. kroner under kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 65 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg.
4. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–2016) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–2016), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
5. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–2016) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–2016), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter

opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 000 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 000 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 853 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 708 kroner ved senere forsøk.

2. Kunnskapsdepartementet i 2015 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - d. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekt under

kap. 340 post 1
kap. 340 post 21
kap. 342 post 1

kap. 3340 post 1
kap. 3340 post 2
kap. 3342 postene 1 og 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 925 post 21
kap. 926 post 21
kap. 927 post 21
kap. 928 post 21

kap. 3925 post 3
kap. 3926 post 1
kap. 3927 post 1
kap. 5574 post 74

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

disse prosjektene i 2016 under henholdsvis kap. 3925 post 3, kap. 3926 post 1 og kap. 3927 post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2016 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VII

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 925 post 21, kap. 926 post 21 og kap. 927 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920	50	Norges forskningsråd Tilskudd	100 mill. kroner

IX

Investeringsramme kirkebygg

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 0,5 mrd. kroner over kap. 342 Kirkebygg og gravplasser post 60 Rentekompensasjon – kirkebygg.

Votering:

Komiteens innstilling til hele A ble bifalt med 61 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.53.39)

Presidenten: Det voteres så over B.

B **Rammeuavhengig vedtak**

X

Stortinget ber regjeringen gjennomgå praktiseringen av gratisprinsippet i leirskoleopplæringen, slik at dette tilbudet kan sikres på en god måte.

Votering:

Komiteens innstilling til B ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 8 [20:54:16]

Presidenten: Det voteres først over komiteens innstilling til hele A.

Referat

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.